

REGÉLŐ

ELSŐ MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI
F O L Y O I R Á S

1833-KI

JULIUS, AUGUSTUS, SEPTEMBERRE.

ALAPITÁ, ÉS SZERKEZÉ

RÓTHKREPF GÁBOR.

PESTEN,

TRATTNER-KÁROLYI NYOMTATÁSA

ÚRI UTSZA 612.

304280

A MAGY. TUD. AKADEMIA
VIGYÁZO FERENC
KÖNYVTÁRA.
8549

REGÉLŐ FOGLALATJA

A' számok a' folyóírás mindenkori számára utasítanak.

Történet és elbeszélések.

Szécsy Maria 27. 28. 29. 30. — Román Benedek 30. 31. — Karácsoni jóslat 32. — Utolsó napom Párisban 33. 34. 35. 36. — Csak a' sirban vagyon nyugalom 37. — A' török kötélen tánczó 37. — A' rémitő éj, és a' jó reggeli 38. — A' szép Karolina 39. 40. 41. — A' szerelem féltő férj 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. — Az ál-menyasszony 49. 50. — September 4-ki éjelem 51. — A' kísértet gyűrűje 52.

Élettörténet.

Gróf Potoki Ignác 27. 29. 30. — Dobozy Mihályné 41. — Báthory Erzsébet 48. 49. —

Országismertetés.

Gödöllő 28. — Éleskő 32. 33. 34. — Parád 40. Niger folyóvíze Afrikában 42. — Pest 43. — Afrikai utazás 44. 45. — Fonácsi barlang 51. —

Népismertetés.

Északamerikai rajzvonatok 35. 36. — Otaheiti, és a' Sandwich szigetek 37. 38. 39. Szépség hazája 46. 47. 50. — Sárköz 52. —

Jelesmondás.

Asszonyi báj 27. — Házaság. Boldogító asszony. Ön hasznú jótétel 28. — Két nem bírása. Ifiaknak biztos művelődése. Élet barát nélkül 29. — Tanács a' férjhez menendő hölgyeknek 30. — Házaság tükre 31. — Nemzeti henyélés kára 32. — Ritka kebel. Virtus célja. Gyönyörűség 33. — Tökéletesség 's szerencse 34. — Gyors az idő 's végezés. 35. — Szabadság. Asszonybecse 36. — Férj és feleség viszonyai 37. — Hirvágy. Természet 38. — Hazafiúság 39. — Mulandóság 40. — Magyarok morálja 41. — A' lantos 42. — Emlékezet 43. — Irigység 44. 45. — Életörömei. Hajdan 46. — Jóság. Viselet 47. — Az erény két utjai 49. — Él a' jelennel. Sikamló szerencse 50. — Aphorismák Erdélyből 38. 42. 44. 46. 48. 49. — Boldogság 31. 36. 38. 47. 48. 52. Barátság 34. 43. 45. Szerelem 34. 41. 44. 51. — Kincs. Élet 51. — A' magyarnak védpaizsai. Életünk öröm-kora 52. —

Költészet.

Amor rejteke 27. — Becsület 28. — Hűtelenhez 29. — Vérdő 30. — Esztim keble 31. — Vádolás 32. — Vigasztalás a' távulból 33. — A' kígyó 34. — Az én mennyem 35. — Dezsó és Lina 36. — Egy pusztai rózsához 37. Szerelem és ész 39. — A' megcsalattatott 41. — Boldog óra 42. Dal valakihez 43. — Nefelejts 44. — Szegvár veszélye 45. Rózsa-bimbó 46. — Éjjeli elválók 47. — A' zaj és a' magány 48. — Ózike 49. — Elválás. 50. — A' gyilkos 51. — Boldog 52. —

Világi telegraf.

Innep Flórenczben 27. — Hosszú élet. 27. 36. 44. — Gyer-
mek tőke - halban 28. — Vadász expeditio. Algiri szépnem. Az ál-
ön - gyilkos. Margat levegő hajós 29. — Egyetemes ábécé 30. —
Régiségek gyűjtése 31. — Paganini kalandja. Napoleon szobra 32. —
Vezuv 33. — Magyar lovak divatja 34. 40. — Legszebb asszony.
Parisi löverseny. Bika - harcz. Elelmi szükség Oportóban 34. —
Angoly bank nyeresége. Galambposta. Rothschild vendégsége. Ga-
món utazó. Szerencsés színészné 35. — Nagy lelkűség. Ekes vá-
sár 36. — Öklöző párviadal 37. 47. — Angoly korcsmák fény-
üzése. Asszony eladatása Londonban 38. — Szerencsétlen hívragy.
40,000 frank tőke pénz 's egy férjfi rá! 39. — Vaspléh theatrum
40. — Homöopathicai vendéglő ház. — Asszonyi doctorság. Sebes
lovaglás. Sandwichi királyné halála 41. — Anyai szeretet 42. —
Indiai nap-ernyő. Posta kocsiban óra 43. — Ritka tünemény a'
szerailból. Török szorgalmi-törekvés 45. — Napoleon képszobra.
Török korona-örökös. Hős asszonyok Portugalliában. Táncz-
mulatság. Házasági ritkaságok 46. — Furcsa kívánság. Rövid-látó
ló 47. — Asszony szállítás. Patriotismus 48. — Görög ország új-
régí nevei. Pénztalálás. Jóvásár 49. — Cholera északi Amerikában.
Állatviadal Bordeauxban 50. — Theatrumi büntetés. Pástétom-tes-
tamentum. Fessler 51. —

Különféle.

Emberkereskedés 27. — Nem rossz gondolat 28. — Rendkívüli
finom hallás 30. Eleven sakkjáték. Török császár kedvencz - étele.
Cigaro-emésztés 32. — Muzsika ereje. — Rémitő beretválás 33 —
Drága köves kalendárium 35. — Ninon de Lenclos. Mértékleteség
38. — Soká alvók 49. — Idő szelleme 42. — Szeszélyes fukari
megcsalás 43. — Sem ide sem oda 45. — Drága multság. Jeles
honiség egy magyar leányban 46. — Arcz ifiúságának megőrzése.
Rozália innepe Siciliában. Jó appetitust! 48. — Orvosi csin. Pa-
pucs-kormány 49. — Féregverseny. Bolondságok 51. — Millyen
legyen a' leány? Londoni posta hivatal. Drága harcz. Franciaia
három szín. Perzsa Király pohár széke 52. —

Tréfaszesz 38.

Nevettető pilulák 27. 28. 29. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 45. 46. 47. 50.
51. 52. —

Democritusi porok. 44. 48.

Rejtvények.

Csere-rejtvény 51. — Hasonszórejtvény 32. 44. — Kérdő rejtvény
28. 31. 34. 38. 41. 46. 52. — Komoly rejtvény 30. 36. 48. — Szó-
rejtvény 29. 35. 40. 43. 45. 47. 50. — Tagrejtvény 27. 37. 39. 49. —
Visszás rejtvény. 33. 42. —

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Július 4^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZELLÉS.

S z é c s y M a r i a.

Regényes történet szabadon írva.

Ezen hires szépségű 's hős magyar asszonynak atyja Rimaszéchy II-dik Széchy György Gömör vármegyei örökös főispán, 's kir. főajtónálló, — anyja pedig Homonnai Drugeth Maria grófné volt. Atyja halála után 1627-ki Május 30-án kelt özve Jolsván első férjével ifiabbbik Bethlen István gróffal, ki 1632-ik év végén meghalván, Maria 12 esztendeig viselé az özvegység fátyolát. Ezen idő közben emelé-fel nyilvánosan 3-ik Ferdinand király ellen I-ső Rákóczy György erdélyi fejedelem a' mind eddig csak titokban lappangó pártos fegyvert; a' tiszamelléki nemesek számosan esküdtek a' lázadók zászlója alá. Rákóczynak alattomos hívei közé tartozék Mariának első férje-is, 's ennek holta után maga Maria folytatni látszatott férjének nyomdokait, különben a' királynak győztes hívei (1644) nem fordították volna ellene fegyvereiket. De éppen ez vezeté Mariát ohajtott földi boldogságának karjaiba.

Murány várában, Gömör vármegyében lakott a' szép özvegy. Éppen a' csendes Zephyrnek nyájas szárnyain repült-el a' kellemes nap utolsó sugara; a' békes völgyet híves est fődé; a' zöld legelőről ártatlan báránycák bégetései hangzának, mellyek anyjok oldala mellett vigan ugráltak az akol felé. A' fáradhatlan kerti dalos, a' szelid fülemüle nyugalmi szenderülésbe ringatá varázs-daljaival a' mezei természetet. A' hollószárnyakon közelítő homálnak ködös fátyola már-is mindenre elterült; borzongató csend kerité a' büszke Murány ormait. Suhogó esti szellők játszadoztak a' várnak néma csarnokaiban, mellyet nem csak a' természet, hanem a' művészet-is olly karba helyezett, hogy

minden ellenséges megtámadással szembezállhatott. Egy meredek sziklamélység feletti kopár hegytetőre, mely a' magos felhők szomszédja vala, raká azt első építője, kit a' rege Bubek vagy Bebeknek nevez, 's hozzá adja, hogy ez pásztor korában a' Sajó mentében álló hegynek egyik barlangjában iszonyú kincsre talált, mellyel azután hét várat épített; ezek közül legnagyobbak voltak: Szádvár Torna vármegyében, Murány, Pelsőcz, Krasznahorka Gömörben.

Murány vára koronakint uralkodott az alatta terülő völgyön. Némán 's fájdalmas érzéstől elfogva, alabastrom karjára könyökölve ült a' magos vár ablaka előtt amaz említett esti órákban a' vár asszonya, a' bájos szépségű Széchy (Szécsi, Széchi) Maria. Arany fürtjeivel nyájasan enyelgett a' csendes szellő, de ő márvány szoborkint mély gyászba merülve ült székén 's csendes könnyek gördültek rózsás arczaira. Ifúságának virágában, szépségének teljes voltában éré ötet a' végzésnek rendítő csapása, midőn kedves férjét elveszté, kihez egész élete ragaszkodék, kit egyedül méltatott a' magyar ifiak nagy köréből szerelmére 's birtokára. Büszkélkedett a' szép magyar asszony ama tulajdoniban, mellyekkel őt Mars és Vénus vetekedve ruházá-fel, 's mellyek a' szép nemnek természettől kijelelt határát-is athágták, úgy hogy, kedves honjának java kívánván, magos lelkesedésében a' férjfiás erő fokára-is fel emelték, 's képesé tevék őtet a' rettentő harcz viharában részt venni, vérzeni, elesni. Illy asszonyi tökéleteség példaképe volt Széchy Maria, ki nem csak a' házi kör csendes folyamában munkás részt venni, hanem már fiatalságától fogva kardot forgatni, 's ellenségtől nyert sebeket jajgatás nélkül tudott szenvedni. Férjfiás tulajdonságokkal felfegyverkezve büszkén lépe a' nagy világ embereinek tolongó tarka sokasága közé. Atyjának férjfi-maradék nem lévén, ő volt leánytestvéreinek legöregbike, 's noha nemzője holta után ennek öccse IV-dik Széchy Dienes még fentartá nemzetiségének létét, de V-dik Péter Vas vármegyei főispánban 1685-ik évben a' férjfi Széchieknek magva szakadott, 's Mariát atyja birtokainak egy része Murány várával együtt uralta. Köz tisztelettel 's imádó hódolással bókolt minden a' szép Mariának. Lukrétziai hévvel 's fellengező ragasz-

kodással szerette kedves férjét Bethlen Istvánt, kivel csak 5 évig izlelheté a' boldog házasság édes örömeit. Gyász leplezé a' szép asszonyt, szomorún találá őtet ezután a' hajnalnak pompás pirosága, csendes könnyekbe lábadva köszönté őtet a' felemelkedő hold ezüst világa. Pusztának tetszett előtte minden, néma 's magános lön a' vár, melly az előtt ohajtásainak paradicsoma, reményeinek honja volt vala. Igy üle csendes gyászba merülve, 's a' kedves völgy békes természetén keresett enyhítő vigasztalást; nedves szemekkel tekintett amaz árnyékos berek felé, mellynek kanyargó ösvényeit szeretett férje karjain számtalanszor megjárta, hol a' csevegő madarak, 's kedveskedő fülemülék kettőzték meglegedésöknek érzéseit, mellyekkel eltelve tértek volt vissza a' magos vár boldog falai közé. A' szerencsés mult kor bájos képei lebegtek most-is Maria előtt, 's élénk képzeményében; csendes fájdalomra olvadoztak azok, 's a' gyönyörű arcokat ujolag könnyek árja halaványitá. Egy barátnéja, meghitt társnéja maradt még, a' kellemes hangú hárfá; ennek egyedül panaszolhatta fájdalmát, 's keserveit. Jer, mondá, kedves barátném, vidd fel szerencsétlen társnédnak gyászos órájít! 's ezt mondván a' következő dalt éneklé búskomolyan hangzó hurjai mellett:

Jer keservek csendes társa, Ég szülöttje képzemény!
 Jer váljunk meg e' világtól, hol minden csak tünemény!
 Itt az öröm szép virágja alig nyílt-ki, már lehull,
 'S a' tavasz bár újra megjön, a z többé meg nem ujul.

Innen messze a' magosabb övedzetek térében
 Sugárik rám a' remények bája tisztább fényében.
 Ott akar lelkem lakozni, hol istenek türelmem
 Jutalmazták; ott vivhat-meg csalfa szerencsém velem.

Földi vágyak békőjítől szabad levén már szívem,
 Örök szeretet lakjához emelkedjék-fel lelkem,
 Ott nem járnak, kelnek dülnek az öröm orozóji;
 Ott nem várnak leskelődnek a' keservek osztóji.

Ott csak örök egyesület ül királyi trónusán,
 Az elválás ismeretlen annak boldog országán.
 Ott lakik a' viszonzás, Isten ott nem kimél bünt,
 Jer siessünk, mert ott élni szerelmesem meg nem szünt.

Oda, elhült ajakához, mellynek egykor kéjheve
 Boldogított, bár sokáig tartós nékem nem leve;
 Oda engedj mennem csörgő csontváz! engem nem ijeszt
 Eles kaszád; áldlak halál! ha szavad hozzá ereszt.

Oda engedj, az istenek szent ligetje csendjéhez,
 Hadd szorítson örökösen kedvesem hű melljéhez.
 Irigyeink ellenére egymástól el nem válunk,
 Karjainkban ott bonthatlan erős lánczra találunk.

Vagy talán te boldog óra számomra még nem vagy itt?
 Bús panaszim nem hallottad nem keservim szózatit?
 A' magányban még tovább-is rágja a' bú szívemet?
 Holott kétségbe esésem szédulá már lelkemet!

Ugy van, élek még, da ah milly fájdalmas kint szenvedek,
 Élek, hogy soká gyászoljam, kit elvettek az egek.
 Korán hullott-le a' földre szép öröömöm virága
 Ments-meg végóra igámtól 's vigy' kedvesem karjába!

Lágyan hangzott vissza a' szép éneklőnek ezüst szava
 a' vár komoly falairól; tompán verődtek vissza a' hárfa
 tiszta accordjai, 's magába térve csendesen vizsgálá Maria
 a' kisértetek órájának előkövetjét, a' láthatár magos pont-
 ján vándorló holdat, midőn az őrtoronyból harsogó trombita-
 hang ébreszté-fel álmodozásaiból. Felrántatott a' vonóhid,
 's mi előtt a' szépasszony kiléphetne a' vár udvarára, komor
 ábrázattal állott előtte öreg várnagya 's kapitánya, a' baj-
 nok Buda házy. „Honnan illy későn, jó öregem“ — kérdé
 Maria. — „Vesselényi táborából“ — felel amaz. — „Hogy-
 hogy, viszonzá a' szép asszony, hát Vesselényi Murány
 ellen vezeti fegyvereseit?“ — „Eltaláltad, nemes asszo-
 nyom, — felel az öreg — Vesselényi egy császári hadse-
 reggel holnap Murány előtt fog lenni, hogy a' várat csá-
 szári hatalom alá hódítsa, 's annak védőjire rablánczokat
 vessen; de erősen állanak még Murány sánczai, 's remény-
 lem, hogy! mély árkait előbb neki embertetemekkel kell
 betölteni, minekelőtte bástyáinkra kezét tehesse. Maria
 e' közben a' Murány felett tornyosodott fergetegről gon-
 dolkodott, 's magában elhatározá, hogy inkább a' vár om-
 ladékai alá akar temetkezni, hogy sem magát megadja, 's
 indulat nélkül kérdezősködék az ellenség ereje felől.

(Folytatás következik.)

ÉLETTÖRTÉNET.

Gróf Potoki Ignátz.

A' mult század közepén, 1751-ben született gróf Potoki Ignátz, az elenyészett lengyelország egyik legnevezetesebb 's gazdagabb nemzetségének méltó tagja. Neveltetése készíté őt a' fényes pályára, mellyet tettekkel teljes életben megfuta. — Minekutánna lelkének szép tulajdoni, nyelvek tanulása, 's tudományok mívelése által, honjában kifejlettek; ismereteit külországokban szerzett sokféle tapasztalásai megérlelték. Ugyan-is több utazásokat tett, hogy a' nemzetek szokásait és alkotmányait; a' különféle törvények és vallások következményeit; a' közszerencse 's boldogság, viszont szerencsétlenség 's veszedelem forrásait kitanulja.

Olthatlan levén lelkében az ismeretek szomja, már ifiú korában, őszhöz illő komolysággal fukarkodott a' perczenetekkel, miket a' vele egykorúak többnyire köz gyönyörűségekben fecsérlenek-el. Ezen szomja, az emberi tudás egész mélységét akará kimeríteni. Minden nemzetbeli tudós kedves vala előtte. Soha se játszott a' tudomány 's tudósok pártfogójának nevetséges szerepét, melly annál kisebb becsű, mert, egy kis pénzzel zsebjében, bár ki játszhatja. Potoki tudósokkal társalkodván, hozzájuk hasonló vala. Egynek tanácsával, másnak vagyonával használt; — költségén utaztak többen a' távul nemzetekhez.

De mind az, a' mi volt, 's a' mit tett, volt és tette a' hazáért. A' miveletlen nemeség z sarnoki önsége, a' rabság és szegénység nyüge alatt elkorcsosodott nép nyers és szolgai lelke, 's az, hogy a' királyi korona, — mellyet birtokosa többször vett préda, mint ajándékkép a' szabad országtól, mi az ország belsejében szakadásokat, a' külföldön ellenségeskedéseket szült, — nem volt örökös, voltak lengyel ország nyavalyaji, mellyek azt végpusztulásra juttaták.

Szabadulást ohajtott Ignátz; függetlenséget a' külföldtől, és szabadságot bent a' hazában. De azon ország, mellynek népe lelki nemeség hijja miatt elvadult 's melly egyet nem értés miatt eldarabolva fekszik, holt test, melly lelkét elvesztette. Itt uj emberivadékok (generatiót) kell ala-

pitani morális ujjá születés által. Lengyel ország ujjá születése csupán a' polgárság felemelése, az örökös jobbagyság eltörlése, a' nemeség felvilágosítása 's a' nép oktatása által volt még eszközölhető; 's gróf Potoki Ignátz minden erejét ezekre fordította. Felszöllítá nemzetét az iskolák javítására, a' tudományok 's mesterségek felelevenítésére. Undok szörnyetegek voltak szemei előtt ama szük szívű önös vajdák, kik magokat isteneknek, a' népet pedig indulatjaik szolgálai eszközeinek tekinték. — Azért minden hivataljai között legfontosabb 's kedvesebb vala előtte: a' nyilvános oktatás commissiója tagjának lennie. Dicsőséggel-is viselte azt országa elbomlásáig. Maga fordította Condillaclogióját, melyet a lengyel iskolákba behozott. —

A' nemzeteknek erkölcsi revolutionalis előmenetelök lélek-culturán 's törvényhozáson keresztül a' természettel leginkább megegyező; lassú, de tartós és biztos. A' lengyel nemzet minden jó 's nagyra még alkalmas volt, mert szerette még hazája függetlenségét, érzé a' szabadság becset. — Melly nemzet mástól függésén mosolyog, 's a' szabadságból tréfát üz, azt, a' többet igérő megvásárolhatja.

De az akkori orosz politica lengyel országban ez utolsó nemzeti erényeket-is elakarta ölni. 1772-ben történt első felosztatása óta lengyel ország egészen orosz hatalom alá jutott. Oroszok adták az 1776-ki országlásformát; orosz őrizetek korlátolák az árnyékrespublicát. Kit a' külföld hatalma nem rémitett-meg, azt megvesztegette a' külföldi arany, czim és érdemjel!

A' lengyel nemzeti character tisztán megtartásától függött minden, 's ez csak az orosz befolyás korlátolásával történhetett-meg. Több ezt eszközlendő nemesek álltak őszve. Első tündöklék közöttök gr. Potoki Ignátz Lithuania nagymaschallja, Malachovszki marschall, a' lelkes Kolontay később a' korona alcancellárja, 's többen mások. — Fáradozásaik által az 1776-ki veszélyt ele constitutio előbb lépcsőnkint gyengítették, 's 1779-ben végkép felforgattatott. *(Folytatás következik.)*

V. KÜLÖNFÉLE.

Emberkereskedés. A Sierra Leonei gyarmatban, — mond Leonard illy czimű munkájában: „Emlékezések Afrika nyugoti tenger mellékén tett utazásra“ — melly különben az emberkereskedés elnyomására alapított, elegen találkoznak, kik ezt magok-is üzik. Ki hihetné, hogy tekintetben 's legjobb hirben élő némelly emberek ez ördögi kereskedés végett több hajókkal bírnak? — valamely iskolamester azért iteltetett-meg, mert iskolájából alattomban gyermekeket adogatott-el. E' mellett találkoznak még számos ügybiztosok (ágenssek) e' nyomorult ember kereskedésben, kik a' szabadságra bocsátott Négereket azon ürügy alatt, hogy nekik jó szolgálatot szereznek a' tenger mellékre csalják, 's ott a' készen álló tengeri rablóknak (pirata) kezökre játszák. Hasonlóképpen csalogattanak a' gyermekek-is külön-külön helyekre, 's eladatnak. — Az említett gyarmatban jelenleg csak 18,000 szabad afrikai ember lakik, noha az iménti tiz esztendőök alatt 22,000 Néger vitetett-be. Ezt csak egyedül azon nyomorultaknak tulajdoníthatni, kik még eddig szinte büntetlen üzik felebarátjaik vérével ezen iszonyú kereskedést.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Marmarosban minapában egy froszpontos néhány sótisztval valamely posványos helyre vergődött, honnan midőn lovat sikeretlenül ütvén, ki nem vaczolódhatnék, kérdezi a' hintóban ülő urakat tudnának-e deakul. „Hát hogy mersz azon kételkedni?“ — volt a' felelet. — „Ó hát örülök — dörmögé a' paraszt — hiszen deák nyelvel az egész világot át lehet utazni“ — 's ezzel kifogván lovait hintó nélkül sebesen elvagtattott.

Sz. Maris.

Ácsón egy hajdani prédikátor így kezdé karácsonkor tartott egyházi beszédét:

A' kezetek a' kulacson
A' szemetek a' kalácson!
Kár Ácsón
A' Karácson

E. E m i l.

Tagrejtvény. (Charade)

Négy betüből áll az egész. Kettő testednek része;
Másik kettőt a' mély földből ássa-ki a' művésze.
Öszve véve mind a' négyet az asszonyok szeretik,
Kivált a' téli estvéken mind, mind egyre pörgetik.

L—s

Előbbi rejtvény: „E' szerelem kávé, ó e' lesz ennyi epévé.“

Kérelem.

Azon érdemes honleányok 's hazafiak, kik becses irományaikkal folyóirásunkat díszesíteni méltóztatnak, kérettetnek, hogy mindenkori kéziratjaikhoz becses neveiket mellékelni ne terheltessenek, ha mindjárt külön papíroson-is, hogy tudhassuk, kik iránt leend hálánk lekötelezve. A' titokban tartandó név végett kezeskedünk. Azon kívül esedezünk, hogy a' különféle tárgyakat ugyan azon papírosra ne írják.

Szerkezi Róthkre p f Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Július 7^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr borítéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt borítéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZELLÉS.

S z é c s y M a r i a. *(Folytatás.)*

Budaházy elbeszéli, hogy több ezerből álló tetemes sereg volna indulóban Murány ellen. „Annál jobb reánk nézve, mond a' lelkes asszony, legalább dicső halálunknak több tanúji lesznek. Budaházy! gondoskodj, hogy jó korán a' várkápolnába fegyveresen jőjjenek öszve hiveim; most pedig menj jó öreg, mert nyugalomra van szükséged“ — 's szívesen meg szorítván az öregnek kezét, elváltak egymástól. Most volt Maria ohajtott világában, a' vér vad sebeséggel buzgott ereiben, 's ama gondolat, hogy becsületéért harcolhat, 's meghalhat, egész valóját lelkesíté; száz meg száz menyei képek lebegtek elejébe szebb jövőndőjéből, 's boldognak érzé magát, mert kívánságainak példaképét (Ideal) valósodva látta. Illy bájos képzeményektől elbágyasztva nyugvó ágyára heveredett; csendes szunyadásba szenderedtek a' lankadt szemek, 's édes álmak mosolyogtak az alvó szép felé.

A' hajnal pirosága innepélyesen terité az alatt bitorát a' látkör boltozatjára; a' vár tornyai teljes fényökben csillogtak; a' harmat tündöklő gyöngyökkel fedé a' vaskakast, 's a' magos vártorony harangja ajtatosan hangzék, midőn az innepi ruhába öltözködött várbelieknek egész serege kivont karddal indult a' várkápolna felé. Budaházy ment előttök, kinek beforradt sebhelyei magyar batorságát hirdeté; büszkén lobogott sisakjának kótyagja, messziről-is látszott villogó széles kardja, nyugott méltósággal vezérlé a' kis sereget, 's ez csendes alázattal követé az ősz kapitányt. A' kápolna elejébe érvén Budaházy sorba állitá legényeit, 's asszonyához ment jelentést tenni. Széchy Ma-

II. JELES MONDÁS.

Asszonyi báj.

Ti néktek adta volt leányok, asszonyok
 Kezetekbe a' természet a' legédesebb
 'S legjobb szerencse kulcsait!
 Egy lelkes tekintet, — mellyel egy szép 's jó leány
 Szerelmet int: — nyit nyit! és az emberi
 Létet porából égbe kapja-fel,
 'S ama nemesb, szelidebb érzeményt,
 Gyakorta minden virtusoknak kutfejét,
 Annak tudása szerzi többnyire
 A' férjfiban: hogy egy derék, lelkes leány
 Becsülni és szeretni tudja őt.

Kisfaludy Sándor.

III. KÖLTÉS ZET.

Á m o r r e j t e k e.

Hol van fészked te kis Ámor	Mutasd kérlek nyilaidat
Érzelek, 's nem tudom hol,	Eme büszke Szépemnek,
Keblemben vagy-e mindenkor,	Mert kaczagja hatalmidat,
Vagy szemeimben lakol?	'S csúfolója hévemnek.
Édeséged ha tekintem,	Szép szeméből jer arczomba
Bettynek arczán lellek,	'S bújj mellemből szívébe,
Fájdalmidat ha érintem	Sebhedt keblem ó vedd számba,
Ön keblemben nevellek.	'S juttass csak szerelmébe!

H. I.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Innep Flórenczben. A' mult áldozó csőtörtőkön Cascine főherczegi mulató kastélyban, Flórencz mellett, rendkívül gyönyörű inneplés tartatott, mellyen Leuchtenberg herczeg és herczegné, ugy a' hazai öszves fő nemeség, 's a' legjelesebb idegenek jelen voltak. Az ut Flórencztől egész a' villáig pompásan 's gyönyörűn volt kivilágosítva, és számíthatlan sokaságtól belepve, melly egész napon által késő éjjig ott fel-alá bolyongott, 's- az illatozó és ezernylámpák fényiben csillámló kertekben sétálgatott gyönyörködve az innepi bál zengő muzsikájában. A' táncmulatság a' megelőzőtt napi estrétől reggelig tartott. A' cs. kir. főherczeg pedig néhány nap mulva utazását Róma és Nápoly felé folytató.

Hosszú élet. Diernsteinban Frankenthal mellett nem régin halt-meg Klaus György 102-dik esztendejében. Házassoha se volt, 's egész Európát és Északamerikát megjárta; majd valamennyi európai nyelven beszélt. Karjai közt adá-ki lelkét a' szerencsétlen Poniatowski, kinek szolgálója volt.

ria már a kápolna lépcsőin várta hiveit, 's titkolt örömmel tekintett derék vitézeire. Ő maga magyar lovag öltözetben jelent-meg, férjének kardját köté oldalára, fürtös fejét sima aczélsisak födé, 's a' felbocsátott sisakrostély (Visier) angyali arczát láttatá. Így állott a' hős asszony a' szent hely küszöbén, 's nyájasan köszönté a' hozzá közelítő Budaházyt. „Köszönöm ősz bajnok, monda Maria — ama buzgóságodat, mellyet parancsolatim teljesítésében mutatsz; vajha jutalmazhatnám hűségedet! — De a' szerencsétlenek hálánál egyebet nem adhatnak a' jó tettért.“ — „Nemes asszonyom — felel amaz — én férjednek hűséget esküdtem, és szavamat becsülettel-is fogom állani; azért mindent, a' mit teszek, kötelesegemnek tulajdonítsd, 's akkor eléggé leszek jutalmazva.“ Maria szives kézszeritással köszöné az öregnek e' lelkes szavait, 's oldala mellett lépett a' fegyveresek elejébe. A' leggyakorlottabb hadvezér ügyességével vizsgált-meg mindent, 's azután a' seregnek jeles maga tartását megdicsérte. Már most a' kápolna minden harangjai zugtak, Budaházy jelt adott az indulásra, 's mindenki a' szent egyházba sieté a' Mindenható segedelméért esedezni.

Végződván az ajtatoság Maria felkelt helyéről, leereszté a' sisakrostélyt, kivoná kardját, 's a' vitézek követték példáját. Midőn a' kardok csörgése elhangzott, felséges tekintettel fordult az Amazon hozzájok, 's így szólla: „Nemes bajtársim! Jól tudjátok, milly veszély fenegeti sziklavárunkat; Vesselényi seregei közelitnek felénk, hogy minket, kiket a' világ nyelve pártosoknak nevez, büntessenek, 's ismét az engedelmeség igájához szoktassanak; itt az idő, hogy megmutassuk, mikép szánták-el magokat Murány védőji a' becsület és igazságért vérzeni és meghalni. Fontoljátok ezt meg, legyetek férjfiak, mint mindenkor valátok, legyetek Magyarok 's ne hagyjátok-el hajdani kedves uratok özvegyét. Esküvést nem kívánok olly férjfiaktól, kiknek hűsége előttem már régen bebizonyodott; cselekedet illik a' férjfiira. Részemről ígérem, hogy, ha a' szükség kívánja, veletek együtt fogok a' vár düledékei alatt elesni, — ígértek-e ti ugyan ezt asszonyotoknak?“ — Hangos „ígérjük“ kiáltás tölté-meg a' kápolna szent boltozatját, 's innepélyesen villogtatták fegyveröket a' vi-

tézek. „Nossza jertek tehát a' bástyákra; Budaházy állítsd-ki az öröket, 's küldj szerte néhány legényt a' jó szomszédok váraiba.“

Maria azután ujjal megvizsgálá seregét a' sánczokon, ön péluájával buzdítá embereit bátorságra 's állhatatoságra, rendeléseket tett élelmek behozatása végett; az asszonyoknak meghagyá, hogy munkájokban csendesen eljárjanak, megtiltá a' siránkozást, sopánkodást, mert azt akarta, hogy Murány falai közül a' fájdalom és félelem kiköltözzék. Így akará, 's meg-is történt. Innepélyesen ment vissza Maria, minekutánna mindent illő rendbe hozott, magános szobájába, hogy itt háborgatás nélkül áldozhassék ifiúsága képzeményének.

Már a' nap meghaladá futásának felét, a' vár harangja déli ajtatoságra 's nyugalomra intett, 's még az ellenség nem mutatá magát; a' csendes völgyben mindig a' régi kellemes magány uralkodott, ligetjeit még most-is szent békeség boldogitá, virányait egyeség 's barátság vidíták, — de haj! nem soká tarthatott boldogsága — mert a' mindent pusztító pártszellem virágzó rétjeire dönté a' minden rosznak bőségszarvát, 's hirtelen hervadás lépe buja virágjai helyébe; rögtön tűnt-el az egyeség, és barátság; atyafi harczott atyafi ellen, fegyveresen állott a' Magyar rokon Magyar ellenében, hogy pallosát polgárvérrel fertőztesse. — Ó boldogtalan hon, ön fiaid dulták kebledet, ellened ön fiaid ragadtak fegyvert, 's néked kellett áldozatkint megaláztatnod némelly nyugtalan fejűek kedvéért, kik ábrándozva, a' hazafiúi kötelesség hamis buzgásától lelkesítve törvényes uralkodójok ellen ránták-ki kardjokat!

A' völgynek jó ideig tartó csendeségét trombita-zaj szakasztá félbe; az őrtoronyból harsogott a' réz szer hangja, 's a' sziklavár lakosainak ellenség jövetelét hirdeté. Élénk mozgás eleveníté a' sánczokat, kiki ezekre sietett, hogy, szemközt állván ellenségével megvívjon a' veszéllyel. Maria teljes hős öltözetben panczélosan jelent-meg a' bástyán, 's felséges hanggal nyugottan parancsolá az ágyúk elsütését, hogy, mint mondá, a' hős ellenség hősképpen köszöntessék-meg. A' hegyek ezerszerte adák vissza az ágyúk dörgéseit; a' völgy-is viszhangzá a' lovak nyerítését

és hortyogását; vidámon jöttek Vesselényi emberei a' vár alá, mert reméllék, hogy a' Murány győzhetlensége felől híresztelt regék semmisedése most fog bebizonyodni, mint-hogy azt egy asszony, egy a' világ ítélete szerint gyenge asszony, eléggé védelmezni nem tudja, mert e' nemnek érzékeny szive könnyeknél egyéb fegyvert nem ismer. Ezen hamis vélemény azonban csak hamar ellenkező tapasztalásra vezeté őket, mert az ostromlók Mariában egy bajnok asszonyra találtak, ki barátjai iránt érzékeny szívvvel birt, szerencsétlenekért könnyezni tudott, de egyszersmind ellenségei ellen éles kardot tartakészen. A' vitéz Vesselényi-is könnyen gondolkodott Maria felől, 's méltatlannak tartá, hogy egy férjfi, kit a' természet hadra 's fegyverre rendelt, egy elhagyatott fegyvertelen özvegy asszony ellen harczoljon; azért tehát a' várba küldé kapitányát, Farkast, hogy annak feladatását sürgetné. (*Folyt. köv.*)

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

G ö d ö l l ő.

Jún. 29. 1833. A' kit búbánat szorongat, ránduljon ki Gödöllőre, 's bizonyos lehet benne, hogy azt elfelejti. — Gödöllő, ugy szólván, Pest vármegyének éden-kertje. — Már Kerepesnél kezdődik azon gyönyörű (tán számos gyalog költőink számára készített) kettős fasor, melly a' kocsí-út mellett egész Gödöllőig tart, — honnan azután, mint valamely gazdasági középpontból ismét minden irányban hasonló sugar fasorok nyulnak-ki, mint az itteni csinosodott műszorgalom mind annyi tanú-jelei.

Maga Gödöllő, melly ugy szólván nem egyéb, mint az itteni hires hercegi kert külső kertje, mindenütt zöld színben diszlik, karzatokkal kerített fasorok lepvén-el utszájít, 's körösleg erdőkkel levén környékezve.

A' hercegi lakhely rézfedelű kupjai e' zöldszin-özönből már messzűnven kevélyen csillámlanak-ki, — 's oda érvén az utas, mint valamely tündér palotát, látja a' kerítés rostélyzatán keresztül ama pompás kastélyt fák és virágok közt felemelkedni, mellynek homloka közepett egy gömbölyű veres kupból — az erkelyes főterem tetejéből — 's két csinos szárnyból — a' fő mélt. herceg és hercegné lakhelyeiből — áll.

A' főterem alatti bolthajtásban két felől két grádics, a' f. m. birtokosné kedveltjeivel — virágokkal — kirakva vezet a' két felső szárnyazatra, mellynek folyosójin, főképp a' herczegnén színté számos virágok diszlenek. — Így vonsz te örömet és bájt, finom, gyengéd a' színi izlés! minden körül, melly körödben létez. Mint ígézel itt virágokat a' hideg köre: úgy varázsolsz vidámságot 's életkedvet a' férjfinak komoly 's nálad nélkül élte-unt lelkebe!!

A' mint tünhetett-fel a' régi Görögök képzetekint az elyzium az oda menő boldog lelkeknek: úgy nyilik-fel a' herczegi kert a' belépő vándor örömittas szemei előtt. — A' legfinomabb angoly izlés — a' nagy természetnek hív utánczása — mutatkozik mindenfelől. Keringő utak, tágas kilátások, sűrű berkek, virág-csoportozatok, 's hüs ligetek váltják-fel egymást. Itt rózsá-virányok mosolyognak, — amott fehér liliomok tárván-ki szüz keblöket, aranszin rudacsokajok úgy látszik benne, mint Ámornak aranyozott nyila egy ártatlan szivben, — emitt szerény vaniliák éreztetik felséges illatjokkal itt létöket, — amott nyilt arcú hortensziák hívogatnak az előttök álló padra leülni, mellyet sugár jegenyék, susogó hársak 's komoly fenyesek környékeznek. Itt ott gyönyörű vegyületben külön színű 's alakú virágok — tán a' világ öt külön részéből öszvehordva — olly vidámon 's békével diszlenek egymás mellett, mintha megakarnák szégyeníteni az Istenképének keresztelt embert, ki magához hasonló embertársával közletről olly ritkán fér-meg. — A' kerten keresztül folyó tóban rátartós fehér hattyúk uszkálnak, 's fenhordozott büszke nyakkal, berzengő szárnyakkal, 's merő testtel a' víz színén fel 's alá lebegvén, lapátos lábaikkal — mint minden igazgatói kormány — a' víz alatt nem láttatva dolgoznak. — Az egész kert példanélküli tisztaságára nézve — mivel a' kertész minden hervadni kezdő virág helyébe azonnal más friset ültet — egy olly vidám Széphöz hasonlitható, ki érdekes látogatót várván, mindenkor ujdívatú, 's hajfürtjeitől egész a' czipőig tiszta pompa-ruhában diszlik. —

Átkocsizván mi a' messzeterjedő vadkerten, mellynek árnyékos fáji alatt szarvas és őz-csordák szeliden legelésztek, 's alig álmodták azt, hogy eldődeiknek szarvai a' kastély három szobájiban csudául fel vannak — mint sok házak régi ősei — szegezve, — 's a' fáczánosból-is kiérve, egy árnyékos allée a' besnyői barátok regényes fekvésű klastromához vitt, — hol-is megmutatván előbb a' jószívű atyák templomuknak oltári kincseit, levezettek minket a' hercegi sirboltba; tán hogy szemekkel lássuk, mint válik minden földi nagyság hamuvá és porrá, 's azért — példajokkint — mi is a' jelent használni siessünk. —

Tőlök a' tölgyesen keresztül a' híres svajtz-majorba rándultunk-át. — Az idegen itt az épület közepén levő terembe bevezetve valamely regényes palotában képzeletét, mellybe a' világosság a' tetőről esik belé, — midőn a' majorosné varázsló minával két felől ajtót nyit, 's ime! az idegen az üveg ajtókon keresztül mind a' két felől, egyszerre két hosszú istálló közepében látja magát, 's a' csalódás annál meglepőbb, mivel nem — tán mint szive kívánná — honi barmokat, hanem jászolhoz kötött idegen tiroli és svajziakat lát. — E' teremben falusi osonna szok, mint hallottuk, tartatni, — 's valóban sok dolog annyira elrontja mai időnkben szájunk ízét, hogy azt utóbb tán átaljában-is így előttünk etetett állatoktól kell még költsönöznünk. — A' tej-pincze tisztaságára nézve mustrája lehetne sok, házán kívül (de nem belől) csinos nő pipere-szobájának. — Dicsekedve mutatott utóljára a' majoros két svajtz gőbölt, mellyeknek mindenike, mint állitá, 15 mázsát nyom, 's vizsga szemekkel keresé arcvonásinkon e' miatti elragadtatásunkat; de mi, kik a' világ figyelmét valahára már a' husról elvenni, 's inkább a' lélekre vezetni szeretnők, csak egy lépcsővel állithattuk e' husokkal használó ritka két állatot az ollyas embernél feljebb, kiben se hus, se lélek többé. —

Felvidulva ennyi különféle látvány által, a' falusi élet dicséretei közt térénk vissza árnyékos fasorok között Gödöllőbe, 's onnét, a' teli hold nyájas világánál a' kedves Pestre.

Szekrényesy.

III. JELES MONDÁS.

1) Házasság. A' legszebb kötelék, melly minket honunk, erkölc, és emberiséghez kapcsol, a' házasság, ama jobb világnak szép kellemes képzelete.

2) Boldogító asszony. Az erényes nő, a' gyengéd anya és az értelmes háziasszony legszebb éke valamely nemzet égnek; ő szerencsésíti férjét, gyermekeit, és mindent a' házban.

Közli S. . . . . y F.

Önhasznú jó tétel. A' jó tetemény, ha jutalomra vágy, megszűnik azzá lenni azonnal. Gaal József.

IV. KÖLTÉS Z E T.

A' B e c s ü l e t.

A' becsület, mint épp' a' szem,	Olyan egész a' becsület,
Mocskot úgy nem szenvedhet	Melly nem csonkul részében,
Magában, 's ha szenved, teszem,	Hanem tüstént végenyészet
Meg rontja az egészszet. —	Sorsa, 's el hagy végképpen,
Egy drága kő; mellynek bár mi	Innen van, hogy nem láthatunk
Hiba becsét fogyasztja,	Soha félig becsületent;
Olly kincs, melly elveszvé, semmi	Mert ha abban csapást hagyunk,
Többé viss' nem hozhatja. —	Már az egész elreppent.
Ügyeséget kíván sokat	Az élet és a' becsület
Annak hiv megtartása;	Nehézségek egyszerű,
De el fordít sok rozszakat,	Az e' nélkül nehézséget
'S boldogulás forrása. —	Nem bír, hanem toll-könnyű. —
Ember lélek nélkül holt test,	Jól mondják; hogy a' becsület
Becsületlen meghalva	Magos sziklás egy sziget,
Van, azért is kerül illyest	Ki szállni mert már nem lehet,
Minden ember borzadva. —	Oda hagyván a' helyet.

Th. Szt. Győri ifj: Th o r o c z k a y L á s z l ó
Erdélyben több ns. vármegyék Táblabirája.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Gyermek a' tőkehalban. Londoni tudósítások szerint Máj. 28-án Lovestoffhoz 9 órányira egy nagy tőkehalat (Kabeljau) fogtak. Midőn felmetszenék, egy tökéletes növésű új szülött férfi gyermeket találtak benne, ki olly ép volt, hogy csak néhány óra előtt nyelhetette-el őt a' hal.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Nem rossz gondolat. Nehány évvel ez előtt két szabó legény jött Jamaikába. Midőn megszállottak, átlátták, hogy esekély pénzökkel lehetetlen valamit kezdeniök. Nehány ide oda gondolkodás után e' furcsa gondolat ötlék eszökbe: József Jánosnak haját borotválja-le, 's tetőtől talpig feketére festvén Néger helyett adja-

el. Ez megtörtént, a' rabkereskedő nem kevéssé csudálkozván a' vélt Néger szép termetén érette 80 font sterlinget fizetett-le Józsefnek. De már az első éjjel János megszökött, barátja őt fehérre mosta, 's már reggelismét mint Európai dolgozott. Hujában kereste elszökött Négerét a' kereskedő, okosság által a' két szabó mindent elhárított. Pénzökkel kereskedni kezdének, 's rövid időre 20,000 font sterlingnyi értékkel hazájokba vissza utaztak. De mielőtt Jamaikából elindultak az említett kereskedőhöz mentek, eszébe juttaták az elszökött Négeret, 's az érte adott pénzt kamattal együtt megfizetéek. Történetök csak hamar egész Jamaikában tudva lön, honnét biztos személyek által tovább terjedett.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Több, városi nevelésben levő, kisasszonyok közelébb Péczelre falusi levegő végett kimenvén, ott a' rondélyos kerítésű virágos kertben pillangót kergettek, 's midőn azt további üzés által se foghaták-el, — meglátván egyikök, hogy a' kert ajtaja nyitva áll, így kiálta hirtelen öccséhez: „Csukd-be Laura! hamar azt az ajtót, hogy a' pillangó ki ne repülhessen!“

Szekrényesy.

VIII. NEVETTETŐ PILULA.

1) Mimi tanítványémnek honi történeti leczkét tarték éppen ötödik László magyar királyról. „Ez — mondám — atyja halála után jöve világra, 's azért nevezteték atyja utánni (posthumus) Lászlónak“ „Hát akkor hogy hívták volna — kérdé a' tanulni vágyó deli lányka — ha a n y j a h a l á l a u t á n született volna?“ —

2) Egy nagykorösi ifjonzc minap pesti vásárra behajta néhány csikót. Estve az úri útszán sétálgatván keresztül, több szépségek között, szemébe ötlék Fischer czukrásznak kivilágosított boltja; tekinté ő-is az üveg ajtón, 's imigy sohajta: „Szent Isten, illyet Kecskeméten se láthat az ember!“ Pacz. Józsa.

„Hát jobban van e' már István Gazda?“ kérdé egy falusi sebész az epemirigyben sinlödő említett gazdának belépő feleségét. „Jobban hála Istennek!“ — „No lássa lelkem — közbe vága a' jámbor sebész — mondtam ugy-e, hogy nem hal az meg, kinek csak choleraja van; de bezzeg, ha még a' morbus-is hozzá jött volna, már akkor csakugyan elpatkolt volna ő kegyelme.“ — Nagy Ignátz.

Kérdő rejtvény. (Calembourg)

- 1) Millyen kővel tüzelnek sok emberek fa helyett?
- 2) Mellyik magyar vár nem feketült-meg, noha már 800 esztendő zivatarjait állotta-ki?

Előbbi rejtvény: O r s ó.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ó.

PESTEN Csötörtökön Július 11^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZELLÉS.

S z é c s y M a r i a. *(Folytatás.)*

Farkas a' vár elejébe érvén, beeresztetni kívánt; de Maria ezt megtagadta, 's azt izené, hogy Murányba csak az ő és hiveinek holt tetemein találhat utat a' győzedelmes, egyébiránt Farkas mondja-meg vezérének, hogy Maria harczolni és halni elkészült.

Az alatt, mig Vesselényi a' Farkastól elbeszélt regényes izenetet csudálkozva hallaná, Maria, ki az ellenségtől rögtöni megtámadtatást sejdithete, embereit fegyverbe állította, a' sánczokat 's tornyokat legényeivel megrakta, nehogy ezeket az ellenség készületlenül lelje. Ő maga nehéz panczéllal fedezve Budaházy oldala mellett a' legveszedelmesebb helyeken állott, 's kivont karddal várakozék ellenségeire. Hiveiben buzgott a' bátorság 's lelkesedés, mivel asszonyukat angyali mosolygással minden viszontagság türésére köz katonakint látták közöttök készen állani; lángolt benne a' kívánság annak bebizonyítására, hogy ők Mariáért élni 's halni akarnak.

Nem csalatkozék Maria, midőn az ellenséges megtámadást előre látta; mert Vesselényi feltette magában, hogy még az napon megveszi a' várat. Harczra vágyó, 's hasonlíthatlan vezérok példája és intése által lelkesített vitézei trombita-harsogás, ágyúk dörgései közt közelitének a' várhoz. Vesselényi kezébe ragadván a' zászlót, így szólla: „Engem kövessen, ki Magyarnek tartja magát“ 's tengerhullámkint rohant ama hivek kisdud csapatjára, kik a' vonóhidat védelmezek. Rémitő rajta kiáltással követék öt vitézei; 's a' kardcsörgés hegyen völgyön tul hangzott. Felingerlett oroszlánykint dühösködék Vesselényi az ellen-

ség serege között, kardjával mérközni senki se merészlett, ha csak azon pillanatban halál fíja lenni nem akart. — De Maria se viselé magát kevesebb bátorsággal; alabastrom karja öldöklő angyalkint villogott Vesselényi serege közepén, és százankint hullajtá férjéért a' boszúállás áldozatit. Végre a' betologó sokaságtól elnyomatva kántelen volt Maria magát a' várba vonni. Megfujván kürtjét azonnal esörgött a' vonóhid láncza, 's ő hiveivel együtt eltűnt. Vesselényi meg nem elégedvén társainak vérfördőjével, sebesen felmászott a' falakon, és szerencsésen azoknak tetejére érvén, az előudvarra ugrék, midőn őt egy sulyos kardcsapás földre teríté. Felpillant, és Széchy Mariát látá maga előtt, kit szállongó fürtjeiről ismert-meg; ez alatt vitézei a' várat ostromlák, de vissza veretvén bús fájdalommal tértek táborukba. Vesselényi vérében hevert, 's az ellenséges Amazonnak vitézségét csudálta. Lecsendesedvén a' harczihar, Maria megparancsolá, hogy a' sebesültek a' vár csarnokaiba vitessenek, 's gyógyításuk felől gondoskodék. A' nehéz sebben vérző eszméletlen Vesselényit a' háló palotába vitték, 's társai mellett puha ágyba fektették, de eszméletének legkisebb jele se látszaték rajta.

Maria, a' nagy lelkű hős asszony, várbeli orvosával megvizsgálá a' sebesedett vitézeket, hogy a' mint lehetséges volna, segedelmökre lehessen, mert a' bajnok Amazon férjfiás keblét erzekeny sziv lelkesíté. Ön kezével köté-be a' sebeket, mellyeket erős karja ejtett, ön kezével csepegtete enyhítő balzsamot ama helyre, mellyet vitéz kardja vérrel festett. Ezen jótékony foglalatoságában már szinte megfáradva az utolsó sebes vitézhez járult, kiben ama merész Magyarra ismert, ki az előbástyáról leugorván Maria kardja által földre terítettett. A' jeles asszony becsülni tudá az erkölcsöt, és vitézséget; 's ezeknek tisztelőjit, ha bár ön ellenségei voltak-is, csudálta. Fájdalommal tekinté a' hősre, kinek rendes testalkatja nemes származásra mutatott; bánatos részvétellel vizsgálá annak sebhelyét, midőn a' vitéznek nyakán egy arany lánczot vett észre, mellyről egy bájos asszony arczképe függött. Az asszonyi nemnek tudni vágyó tulajdonsága Mariát-is ösztönözvén a' hősnek közelebbi ismeretére, 's a' bajnok Magyar mélyebb titkai-

nak felfedezésére, felrántja az eszméletlen vitéznek sisakrostélyát, 's hangos „Ha! ez Vesselényi“ kiáltással remegve voná magát vissza. Maria az ifiú hőst fiatalsága és szépsége virágában maga előtt eszméletlenül fekvé látta, szent tisztelettel tekintett annak bajnok ábrázatjára, gömbölyeg arczainak tavaszi szeplőjeire 's még kevés bal sors által komoritott szabad homlokára, — egy szóval az ifiú hős Maria képzeményének játéka lön. A' szép asszony a' jövődönnek szürkülő homályából álmainak megvalósodott nyájas képét látá felemelkedni. Olly példaképet látott, melly csak nemes szívének mérhetlen mélységeiben lakozott, millyet már egyszer olly hiv másolatban birt volt hajdani férjében; illy képet látá most maga előtt, melly egy jobb, 's magosabb világból látszaték feléje lebegni. A' zajgó kebelben olly érzelmek ébredtek, mellyeket a' halandó csak érezhet, de szóval nem magyarázhat. A' nedves szemek szánakodva csillogtak a' szép ifiúra, titkos ösztön vonzá Mariát Vesselényi oldala mellé, de még-is megtudá győzni indulatjait, 's kötelessége teljesítéséhez látott. Megoldá tehát a' Kedvesnek vérrel festett panczélját, az orvos segedelmével beköté a' sebet, és semmi fáradságot se kímélt a' hősnek életre hozásában. Hálás köszönetet küldé Istenhez Maria, midőn a' hős kevés pillanat mulva szemeit felnyitá, 's háladó tekintettel köszöné kellemes gyógyásznéja fáradozását. Ekkor Maria veszedelmesnek tartá továbbbi mulatását, 's miután kedvenczét az orvosnak lelkére kötötte, hirtelen szobájába tünt-el.

Ott leszórván magáról férjfiás hős öltözetét, hogy érzelmei dühös vészének tágasabb tért nyithasson, asszonyi magyar köntösbe öltözködött, 's a' magos várablak mellé ülven nyugottabban kezdé jelen állapotját fontolgatni. A' keskeny völgyben rettentő fergeteg dühösködék; fényes villámok hullottak kigyódzva a' veszélyterhes felhőkől, menydörgés rázkodtatá-meg a' vár tornyait, szomorú homály kerité a' varnak sziklás talpköveit, 's az égi háború felséges látványát érdekesbbé tette. Maria fiatal keblét nem csekélyebb duló fergeteg vonzá az ég hasonszenve (Sympathia) felé. Erős dobogásra készteték szívet azon érzelmek, mellyek csak reménylő szerelemnek vannak szentel-

ve, de villámkiat dulta széjjel minden reményeit ama hatalmas szó kötelesség; rózsák ajkai „ah Maria, be szerencsétlen vagy!” szavakat rebegték, 's azután hirtelen e' dörgő szózat: „Vesselényi ellenséged, ő a' császár embere, 's te egy lázadó felesége vagy“ ébresztő-fel őtet édes álmodozásaiból. Majd ismét veszéllyel fenyegető homály leplezé jövődjét, hátra levő tövises pályáján szenvedelmet, keserveket látott, 's forró könnyek gördültek szép arczaira. — De kiért folytak azok? — Már most nem a' boldogult Kedvesért, hanem az élő Vesselényiért. Maria keblében olly lángoló tűz gyanánt, melly újabb rózsával ápoltatik, lobbana-fel Vesselényi iránt vonzó szerelme; annál élénkebb lánggra lobbant az, mennél inkább törekedék Maria annak elnyomását eszközölni. A' szerelem 's kötelesség közti küzdés sokáig tartta, 's még-is határozottlanul maradt. A' lelkek órája kongott a' szomszéd toronyban, szomorúan viszhangzottak a' várnak komor folyosóji, 's nyájas asszonyukat csendes nyugalomra inték; de Maria nem ügyelt intésökre, mert képzeményébe merülve nemhagyá-el helyét, 's illy kinos szavakkal űzte az enyhítő álmot: „Multkorom szomorú képei! meddig fogtok még egy szerencsétlen asszonyt kinzani; vagy tán többé soha se örvendeztesse-meg egy boldogabb jelenlét sebes szívemet? Örök szerencsétlenségemet határozá-e meg a' Magyarok Istene?“. Igy panaszkodék a' szenvedő Maria, de csak tompa viszhang felele panaszló hangjaira. Elme nyugtatást keresvén végre a' völgy felé fordult, a' fergeteg nem dühödött többé, csak lassú zephyrek suhogtak a' falombokon keresztül, az ég kitisztult, 's Vénus csillaga mosolygó tekintettel pillantott a' busongó Szépre. „Igen, téged foglak követni, szólla lelkesedve Maria, téged, kit az ég küldé számomra, légy te kalauzom a' világ tarka torlásai között; szerelem! csak téged ismer keblem; csak néked, menyei érzelem, nyilhat-meg e' sebzett szív.“ — *(Végzet következik.)*

ÉLETTÖRTÉNET.

Gróf Potoki Ignátz. *(Folytatás.)*

Az orosz párton levők, — kik az egyesült hazafiaknak ellentállottak, — egyike Ignátznak közelről atyjafia volt, gróf Potoki Felix Szaniszló, erős lelkű 's mely

belátású férjfiú. Hijába ostromlá őt Ignátz minden ékeszöllásával; Felix rendületlen hive maradt az orosz systemának. — A' vérség kötelei elszakadtak. — Potoki szerencsésebb volt Szaniszló Ágoston lengyel király előtt, kinek megegyezését az új constitutióhoz megnyerte, mellynél fogva a' lengyel korona, a' szász hercegi lineának örökje, 's több hatalommal lön felruházva; a' polgárság jusai bővítettek, 's a' paraszt szabadabb leve. — Csak ezen, Május 3-kán 1791-ben nyilván kihirdettetett, alkotmány szerezheté-meg újra a' nemzet önállását.

Mig Ignátz Berlinbe utazott, hogy a' burkus udvart a' lengyel új constitutio iránt megnyerje, atyjafija Felix nem kevesebb szerencsével munkálkodott annak felforgatásán. Az önségtől elvakított nemeség, jusai-ban megszorítottván, ön hasznáért megvetette hazáját, 's nevelé Felix pártját. Így támadt ama contrarevolutionalis confederatio, melly az orosz birodalomtól pártoltatván 's tápláltatván, gr. Potoki Felix, Rzevuszki Severin és Braniczkitól vezéreltetvén, a' targoviczi manifestum által (1792-ki Májusban) jelt adott a' szerencsétlen lengyel ország megsemmisítésére.

Hijába igyekezett Ignátz, a' hazafi, a' targoviczi szövetség előmentének akadályozásán; hijába nyilatkoztatá az ország gyűlése az öszveesküdteket pártütőknek 's hazaárulóknak. Orosz hadisereggel tértek azok vissza. A' constitutiót idegen bajonetek tépték-el; a' nemeslelkű, de igen-is gyenge király az orosz czárné vasallusává lett, 's lengyel ország legnemesebbjei éltöket és szabadságukat csak hazájokból önkényes számkivetés által menthették-meg.

Köztök volt gr. Ignátz-is. Magánosan élt ezentul Kolontay 's más barátival — kik szinte mint ő megfosztattak hivataljaiktól 's javaiktól — Dresdában; a' haza megváltására kedvezőbb napot várván. Itt siratták honjoknak — mellyet az 1793-ki orosz és burkus ország közti felosztás hajdani nagyságának csekély részévé olvaszta öszve — elestét, az alatt, mig a' szövetség fejei arany-és hivatalokkal elégítették-ki.

Csak a' félig megsemmisített — hajdan szabad — nemzet kétséglesési kiáltásai, csak annak közönséges felkelé-

se ébreszté-fel a' számkivetetteket zsibbadásukból. A' lázadás lángjai 1794 elején egész lengyel országban fellobbantak. Varsó polgárai kiűzték az Oroszokat városuk falai közül; Kosciuszko Praclavicenél megverte őket, 's ki-nyomta az országból. A' számkivetettek haza hívtak a' távulból.

Potoki Ignátz az insurrectiót, mellyre sem időpont alkalmatos, se segédeszközök elegendők nem valának, nem hagyta helybe. De kétségbeeső hazája hívta, 's a' heves Kolontay, kinek lelke csak a' hajdankor republicáiban élt, ki nemzetének Brutusává ohajtott lehetni, őt-is szabadság vagy halál jelszóra lelkesíté Krakóba, honnan Varsóba siettek. Szívökhez szoriták az ország szabaditóját, a' vitéz Kosciuszkót, 's hős mellén uj reményekre gyulladtak. Ezen fővezértől meghatalmazva, Ignátz a' közdolgok folytatására azonnal ideigleni országlást szerkezett egybe, mellyben maga a' diplomatikai részt választá.

De a' burkus és orosz seregektől elborított, semmi külső hatalom által nem pártoltatott, az első erőszakos megerőltetés által csak hamar kimerített országnak multhatlanul el kellett esnie. Szerakovszki a' republicanus vezér Bug mellett megveretett, 's Kosciuszkóval Madzievicze térségein elesett az ország utolsó reménye. Az embermészárló Suvarov, lángoló helységek 's vérpatakok között nyomult az ország szívébe; Pragát (Varsó külvárosát) ostrommal megvette. Illy véres volt lengyel ország eleste!

(Végzet következik.)

II. JELES MONDÁS.

Két Nem bírása. Valamint mi asszonyok legjobban tudunk a' férjfiak szépségéről itélni: ugy a' férjfiak legbizonyosabban itélnek mi rólunk. Mind a' két Nem egymás kémjévé látszik rendelve lenni.

Közli K....ról K. Katalin.

Ifiaknak biztos mivelődése. Semmi sem olly képes az ifiak mivelődését előmozdítani, mint a' szerény erkölcsű szépnemmel társalkodás; mert ez még a' hajthatlant 's durva erkölcsűt is meglágyítja.

S. Karcsi.

Elet barát nélkül. Nem kisebb rosz az embernek barát nélkül lenni, mint az eget nap nélkül szemlélni.

Közli Széphegyi Terka.

III. K Ö L T É S Z E T.

A' h ű t e l e n h e z.

Szerelmeddel ámitottál,	Kevés idő! 's az emberek
Barátságoddal biztattál;	Sziveden változást tettek;
Én ki hűségedben biztam,	Mert hajlékony vagy mindenben,
Fájdalmasan esalatkoztam.	Mint a' nádszál a' szelekben.
Nem kerültem személyedet,	Változásod bár ha szánom,
Nem kerestem szerelmedet;	De áldásomat kívánom;
Bizodalmad nyájas képe,	Mert igazán szerettelek,
Volt szívemnek fogó lépe.	Soha se kecsgettetelek.
Sohajtok veszteségemért,	Ha zöld hantom fedí tőstem;
Benned talált örömemért;	'S érzésim többé nem festem;
Boldogságom egy része volt,	Emlékezz-meg rólam olykor,
Hogy szived szívemnek hódolt.	Bár nem érzi-is azt a' por.
Vólt egy idő emlékezem,	De szívem, melly hozzád hajolt,
Midőn feléd nyujtott kezem	Bár zárja már a' hideg bolt;
Kedves látás volt szemednek,	Viszont látásod reménye
Vigasztalása szivednek.	Táplálja a' meny fényébe'.
	* * * Z s ó f i a.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Vadász-expeditio. A' mult hetekben Londonból egy hajó indult a' siktenger felé, melly Calcuttába (Keletindia) csupán vadász paripákat és 200 öszveköttöt kopókat vitt.

Algiri szépnem. Algirban jelenleg egy lovagművészi (Kunstreiter) társaság telepedett-le, 's előadásait a' belföldiek nem csak számosan látogatják, de már a' maur (szerecsen) dá-mák magok-is sokszor megjelennek. Ugyan azon páholyban (Loge) láthatni európai, 's fályolozott maur szépeket; ha ez utóbbiak enyhítő szereket vesznek magokhoz, vissza fordulnak, hogy fátylaikat fellebbenthessék, 's ha ismét a' néző közönség felé akarnak fordulni, az európai szép segíti fátylaikat leereszteni. Egyébiránt a' szépnem átaljában igen hajlandó minden iránta mutatott módoságot megköszönni, 's nagy hajlandósága van az európai szokás és életmódra. Már a' tetszeskedést (coquettirozást)-is megtanulták; a' fellebbentett fátylól lopva tekintgetnek a' francziákra, 's többeknek sohajtása olly hallható mint a' congrévi rakéták.

Az ál-öngyilkos. Nem régiben Londonnak egyik igen járt országutján valamelly embert találtak egy fa alatt nyakán kötél lógván, 's csak nagy ügyvel bajjal hozhaták eszméletre. Azt beszélé, hogy familiáját eltartani képtelen levén magát felakasztani akarta; de a' kötél (mellynek egyik darabja az ágon valóban látható volt) elszakadván, nem teljesülhete célja. Egy közelében fekvő levél, mellyben övéitől elbucszúék, szinte bizonyítá öngyilkosi szándékát. Bíró elejébe vitték az embert, ki őt komoly intésekkel, a' körülál-

lők pedig gazdag ajándékkal ereszték útjára. — Kevés idő múlva a szerencsétlen atya e' jelenetet egy másik országuton-is megpróbálá; de szerencsétlenségére ugyan azon bíróhoz vitetett. A' vizsgálótokból az sült-ki, hogy e' nyomorult ember az öngyilkoságból mesterséget üzött. Alkalmasint fognak eszközöket találni, hogy ez ujnemű színészeti darabjait többé el ne jártsza.

Margát levegőhajós. Ezen ismeretes levegőhajós Marseillen levegői utazást tőn, melly majd rozsul végződött volna. Ó t. i. Aubagneban bizonyos embernek telkén kívánt leereszkedni; de ez semmiképp meg nem engedé 's fenegetődött, hogy levegőbalmát meggyujtja, mihelyt leereszkedik. Szerencsére a' szomszédok közt találkoztak olyak-is, kik az aggodalmas hajóst vendégszeretőleg fogadák.

V. NEVETTETŐ PILULA.

„Csak szerencsétlen egy ember vagyok én!“ panaszlá Dani pipázó társai között, — „ha meghalnék, higyjétek-el barátim, legszerencsebb lennék e' világon!“

E. E m i l.

Csipelyét bunkójára támasztván állott az alföldi magyar Pesten a' barátok piarczán, 's az utszán keresztül huzott lánczot nézegeté, melly törvénykezés alkalmával a' királyi curia előtt szokott elhuzatni, hogy a' törvénykezők kocsizőrej által ne háborgattassanak. „Mire való az a' láncz uram?“ kérde egy arra menő zrinyidományost. — „Eladni való“ viszonzá emez enyelegve. — „Ugy e! — 's hát ki árulja?“ — „Az a' veres ember ott,“ 's a' skarlátba öltözött portásra mutatott. — „Isten bocsá! hogy a' hóhértól vegyek valamit,“ mond szabódva Gergő gazda, 's tovább ballagott.

M u k i.

Bőjtü egyházi beszéd végzetével könnyteljes szemekkel ballagott házikója felé egy anyóka. Mély megindulását szemlélvén egy szemkört jövő férjfi, kérdé: „Jó nénikém, ki lehete olly rozsz, a' ki szemeit sirásra ingerleni bátorkodék? — „Senki felel az öreg anyó — hanem prédikátorunk nagyon szépen beszélt, megkellene száját aranyozni!“ — „Ugyan miről prédikállott?“ kérdi ismét az ur. — Felelet: „Már uram azt ugyan nem tudom, de midőn azt monda: ó Kaifás, Kaifás! — akkor mindjárt könnybe lábbadtak szemeim.“

Sz. . . ról T.

S z ó r e j t v é n y. (Logograph)

Népes mező város vagyok Pest vármegye fűdelén
Adok sok zsidónak lakást szép vidékem kebelén.
Visszáról: rég hazám dultam, 's ontottam a' nemes vért,
Végre koronát-is nyertem, 's alatta kinhalál ért,
Kiket urrá tenni vágytam, szolgajárnot nyakokra
Hozék, 's hosszú átkot hánytak reám csábítójokra

Előbbi rejtvény: 1) Szénkő (kőszén). — 2) Fehérvár.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Július 14^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csőtörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

R o m á n B e n e d e k.

Ich wein' um Leid und Liebe,
O fraget weiter nicht!

Starklof.

Az idő már délfele volt, 's még egy vizimadarat se láttam, nem hogy lőttem volna valamit: pedig elindultamkor előre képzelém, mikép fogják irigyleni pajtásim az oldalomon függő kacsákat; de reményem olly gyakran csalt-meg már, hogy ennek mostani nem teljesedtét fel se vevém. — Elválásunkkor vadász-társimmal egy a' Tiszától nem messze fekvő falut jelelénk-ki öszvejövetelünk helyéül a' déli harangszóra. Bár milly kellemesen hatá-meg lélkemet a' felkelő napnak mintegy földből kibujta a' tiszta láthatárra; bár milly örömmel hallám a' felettem keringő pacsirtának reggeli énekét: még-is unalommal tölte-el a' messze terjedő sikságnak egyformasága. Egyedül vizslámnak ollykori lucsbékolása a' tóban emlékeztetett arra, hogy nem egyedül vagyok ez élettelennek tetsző vidéken. A' már csaknem felettem álló napnak hevétől eltikkadva értem a' Tisza partjához: itt annak folytát követém, 's egész reggeltől óta először-is egy malomnak kopogása idéze vissza gondolatimnak tárgyául vett mult 's jövődömből a' jelenbe. — Elhagyván a' malmot, minekelötte az említett faluba vezető utra érnék, egy búsfüznek árnyékában, a' Tisza magos partján, egy zöld hanton ülő ember tűnt szemembe: ő volt az első, kit hajnaltól óta láték társimtól elválásom után. A' part alatt menvén, tőle észre nem vétetve, egészen hozzá jutottam. Kopott katona ruhában ült ő ott mély keserűséget jelentő ábrázattal, mezei virágokból koszorút fonva. Nem bátorkodám háborgatni esendeségét;

tekintetéből itélve nem gondolt a' körülötte levő világgal: ambár meg nem állhatám, hogy tovább-is ne szemléljem e' magányban illy különös foglalatóságban talált ifiat, ki elvégezvén a' koszorút, azt a' hantra illeszté, 's mintegy nagy munkától szabadulva, nyugott lélekkel, 's könnyebbült szívvél így kezdé danolni:

„Tisza partján van egy malom,
Bánatot örö'nek azon;
Nekem-is van egy bánatom,
Oda viszem lejáratom.“

Az első versnél tekinte-fel először, 's éppen az említett malom felé. Erre ismét lesütött fővel folytatá a' három verset, de mindenikét nagyobb keserűséggel hangoztatva, melly érzés az utolsó versnek éneklése alatt szívéet annyira elfogá, hogy azt nem vala többé képes szokás szerint ismételni, hanem a' helyett hangos zokogásra fakada, 's egymást érték keserves könnyei. Szíve megkönnyebbülvén, ajkai ártatlan de bánattal vegyes mosolygásra vonulának, 's az ég felé tekinte. Tovább nem tartoztathatám magamat, hogy megtudakozzam tőle fájdalmának okát, 's felkapaszkodtam a' partra. Ő legkisebbé sem ütköztvén-meg reméltetlen jelenésemen merőn tekinte szemembe. „Kit kesergesz barátom?“ kérdém őt nyájasan. Egy kis idő mulva felelet helyett ezt kérdező tőlem nyájas mosolygással: „Ugy-e sehol se láttad őt?“ — „Kit?“ kérdém ismét nyugtalanul. „Kerestem én már a' Tiszában, — folytatá komolyabb hangon, ismét nem felelvén kérdésemre — kerestem a' mezőn, kerestem az égben; de sehol se találhatom-fel őt! — Többet ennél tőlem ne kérdezz.“ Leültem melléje, 's barátságosan nyujtám jobbomat, mellyet elfogada. De bár mint igyekeztem kitudni fájdalmának okát, semmit se vehettem-ki belőle. „Talán itt fekszik temetve?“ kérdém a' többi közt, hogy szóval ne üljek mellette. „Ó — ő itt nincs! — felelé főcsóválva — kerestem én már mindenütt, de sehol se találhatom-fel őt! Többet ennél tőlem ne kérdezz.“ 'S ismét zokogó sirásra fakada. Nem akarván tovább gyötreni kérdésimmal, még csak azt tudakozám tőle, hova való légyen, 's kinek hívják. Az elsőre azon falu felé mutata ujjával, mellybe jutni magam-is szándékoztam;

második kérdésemre hallgata. Kérvén hogy kísérjen-el engem a' faluba, így felele: „Nem! — ő ott nincs. Itt keresem őt addig, míg meghalok. Többet ennél tőlem ne kérdezz.“

Közeledvén az ebédnek ideje, 's úgy se tudhatván meg tőle bánatjának okát, ámbár gyanítám, hogy valamelly nagy veszteségnek kelle elmezavarodtát okozni, a' falu felé ballagék. Alig haladtam husz lépésnyire, midőn ismét elkezdé az előbbi éneket. Még egyszer tekintvén vissza a' szerencsétlen tébolyodottra, siettem a' falu felé, hol reménylém az egész történetnek közelebről-megtudhatását.

A' vadászatban nálam szerencsésebb pajtásim már várokoztak reám, 's látván hogy üresen jövök, mintegy kérkedve mutogaták zsákmányaikat. Déli falatozás közben emlitém nekik a' Tisza partján talált tébolyodottat; mire a' pinczéből feljött különben-is igen beszédes korcsmárosné közbe szólla, hogy az nem más, mint bolond Bencze lehetett, ki éppen azokat szokta mondani, 's még nem halottak tőle annál egyebet, mióta eszét elveszté, és a' ki mindennap kijár szeretőjét siratni a' Tisza partjára; hol gyakran az éjt-is eltölti.

(Végzet következik.)

S z é c s y M a r i a. *(Végzet.)*

És így a' szerelem lett győztes. Bádgyadtan mene most ágyaba Maria, lankadt szembéjai csendesen záródtak, 's engesztelési álmak mosolyának a' szép alvó felé.

A' fülemülék bájzenéje alig csendesedék-el a' völgyben, midőn Maria már ismét ablaka előtt üle, 's a' csevegő pacsirta dicsérő énekét maga-is zengette. Érzékeny keblét ismét édes képzemények lelkesíték, ismét a' jövendőnek, az édes jövendőnek képei forgottak eszében; midőn a' belépő Budaházy mosolygó tekintettel jelenté, hogy Vesselényi meggyógyult, és Mariával szóllani ohajt. A' szép asszony bibor ajkait setét 's bájos fris piroság borítá-el, magosan duzzadozék mellje, sebesen vert szive, 's kézzsoritással köszöné Budaháznak ezen ohajtott híradását. Azon-

nal a' közelítő Vesselényi elejébe sietett, 's a' két szerelmesek első pillanatban „Vesselényi és Maria“ nevet hangoztatva egymás karjain nyugodtak. Maria már rég időtől fogva Vesselényinek példaképe volt, melly a' bizonytalan jövőnének komor napjait deríteni látszott; Vesselényi a' kecses grófnének arczképi mását már régen bírá, mellyet egy ügyes festő által szerze-meg magának. A' várbeli őrsereg örömszajjal fogadá a' szerető párt, 's az éljen Vesselényi, éljen Széchy Maria kiáltások hangzának vissza a' vár csarnokaiból. Megnyittattak a' várkapuk, 's az ostromot újra kezdő Farkas bebocsáttaték, kinek serege uj örömkialtozással tölté-el a' vár téreit, és szives köszöntéssel idvezlé a' deli hős párt. Így hozatott helyre az idveséges egyeség; a' keskeny kies völgybe békeség tért vissza, 's Vesselényi menyegzőjét hála könnyei szentelék.

Vesselényi Ferencz ekkor (1644) a' füleki vár kapitánya volt, 's bár titkon Rákóczy Györgynek kedvezett, szabad menetelt engedvén Füle mellett a' Garan vize felé igyekező pártos seregnek. De midőn hallaná, hogy a' császári had Esterházy Miklós nádorispán, és Puchaim Kristóf vezérlésök alatt már Léva alatt táborba szállott volna, nyilván megizené a' Rákóczyak egyik vezére Kemény János által a' herczegnek, hogy ő a' pártosokkal tartani nem akar. A' Rákóczyak hátrálni kéntelenítették, 's a' szerencsésen elő haladó császáriak Vesselényit rendelék Murány várának ostromlására. 1645-ki Sept. 11-én halt-meg az említett Esterházy nádor, 's helyébe 1646-ki Sept. 25-én palatinusnak választatott az eddigi horvát országi bán Draskovits János, de 1648-ban menybe menetel innepe előtti szerdán ez-is meg halálozván, helyét Pálffy Pál foglalá-el. October 11-én I-ső Rákóczy György-is az örökké valóságba szóllittatott, 's Vesselényi Ferencz több nemes magyar urakkal küldetett, mint királyi biztos, Rákóczynak csak haláláig engedett magyar birtokai átvételére. 1654-ben Pálffy nádor-is meghalt, 's helyébe az 1655-ki országgyűlésen Vesselényi Ferencz választaték, kinek elmésége, kormánytudománya, és miveltsége a' Magyaroktól nagy tiszteletben tartatott. — III-dik Ferdinand 1657-

ki Apr. 2-kán költözött a' boldogabb világba, 's királyi székét fíjára 1-ső Leopoldra hagyá. 10 év mulva (1667) kapott létre az ország nagyjainak amaz öszve esküvése a' király ellen, mellynek fője Vesselényi volt, ki Mart. 28-án meghalálózván boldogtalan következést hagyott maga után. A' másodszeri özvegységre jutott Széchy Maria királyi biztosító levelet tuda magának szerezni, 's bár kezeiben voltak férjének irományai, mellyek az öszve esküdtek neveit 's czélzását fődék, ő azonban minden további részvétel nélkül nyugottan türte magános sorsát kedves Murány várában; midőn a' pártosoknak birtokaik elfoglalása végett kiküldetett császári seregek egyike Lotharingi Károly herczeg alatt 1670-ki Aug. 16-án Murány vára bevételére rendeltetett. Semmi veszélyt se sejdítvén Maria, megnyittatá várának kapuját a' herczeg előtt, 's barátságosan megvendéglé őtet, sőt a' német fegyvereseket-is várába bocsátá. De a' herczeg elmenetele után azonnal gróf Volkra Ferdinand jöve Murányba, 's a' grófnét, kit titkos irnoka Leszenyei Nagy Ferencz árult-el, foglyának nevezvén, őtet árulójával együtt Bécsbe vitette, hol a' szerencsétlen asszony a' tömlöczben lelé vég óráját. Murány várában találtatott mind azon levelezés, mellyet a' békételen magnások Vesselényivel vittek; ezen irományok Bécsbe küldettek. Ekkor fedeztetett-fel tökéletesen az egész pártütés, 's ennek részesei. Nagy Ferencznek kellett az irások titkos módját magyarázni, 's több izben a' kinzó padra-is vonatott, hogy semmi titkot el ne hallgathasson; végre mint-hogy a' dolgot előbb fel nem fedezé, fejvesztéssel bünhődött.

Jegyzés. Murány várának ostromlása egészen máskép adatik elő Árpádia 1833-ki kötetében; hol az mondatik, hogy Murányt nem csak egyedül Széchy Maria, hanem a' testvére Széchy Éva-is bírta, ki Illyésházy Gábor grófnak, hasonlóan Rákóczy párthivének felesége volt. Az említett időben Illyésházy fegyveresei-is Évával együtt a' várban laktak, sőt Éva kezeiben voltak a' vár kulcsai. Vesselényi azonban titkos levelezésbe ereszkedvén Mariával, őt arra bírta, hogy éjjel kötélajtortját eresztene-le a' vár falain, mellyen Vesselényi csak 35 legényével mászott-fel, ki azután az őrhelyekre ön embereit rendelé. Minthogy Maria kevéssel az előtt Illyésházy legényeit egy szobába bezáratta, könnyű volt Vesselényinek minden vérontás nélkül császári hatalom alá hódítani a' várat.

ÉLETTÖRTÉNET.

Gróf Potoki Ignátz. *(Végzet.)*

Jóságával, éltevel nem gondolt gróf Ignátz, midőn Varsóban, ágyúörgések és puskaropogások közt, a' bevett külváros lakosainak jajgatásait 's halálkiáltásait hallotta; — csak arról gondolkodott, mit tehetne még honjáért. Kolontay a' kétségbeesés rettentő rendszabályit kívánta esz- közlésbe vétetni. Ignátz ellentállott. „A' hazát nem, csak egyes polgárok éltét lehet még megmenteni“ így szólt, 's nem hagyta-el gyáván álláspontját.

A' kötött capitulatio következése szerint Varsóban maradt, 's látta a' vérrel mocskos katonaságot az elfoglalt fővárosba beköltözni. De a' neki fogadott hitet megszegették. Orosz országba hurczoltatott, hol Katalin czárné haláláig dicsőséges fogságát Kosciuszkoval osztá-meg. A' lengyel szabadságot nem láthatta többé, — mért gyászolná tehát magáénak vesztét? Potokinak nemes fájdalom honjáért irigylendőbb és szebb volt, mint ama feldmarschalli pálcza, mellyel Katalin, a' Lengyeleknek járomba hajtása után, vezé- rét Suvarovot felékesíté.

A' Czárné halála után személyes szabadságát Potoki 1796-ban Pál czárnak kezeiből visszanyeré. Ekkor Galliciába utazott, hol javai maradványiból független magányában, a' múzsák vidám társaságában ohajtotta a' boldogtalan multat és jelent elfelejteni. A' köz szerencsétlenség- ből csak lelke függetlenségét, nemes büszkeségét 's azon öntudatot mentette-meg, hogy minden hasonlestől távol magáért semmit, — hanem mindent a' hazáért tett. Itéljen tetteket következéseik szerint a' köznép, 's istene- sitse a' szeszélyes szerencse játékát a' bölcs, miként az istenség a' nagy tettek forrásit itéli-meg. Csak szivé az akarat, sorsé a' kimenetel. Vashington, és Franklin bo- rostyánjaik árnyékában pihenhettek; Kosciuszko és Potoki nem kevesbé nemesen feküdtek tömlöczeik árnyékában.

Az 1809-ben Varsóból Gallicián elterjedő nyugtalansá- gok megháborították Potokinak 12 évi nyugalmit, 's ho- mályából honfijainak felszóllítása ismét a' munkás élet kö- rébe ragadta. Gallicia követeket küldé Napoleonhoz, ki

magát lengyel ország helyreállítójának nevezé. — Ezen küldöttség fejévé gróf Ignácz neveztetett, hogy nemzete sorsát Napoleon kezébe letegyje. Utnak indult tehát, hogy tapasztalásai 's ismereteinek kincsét Bécsben, Napoleon szemei előtt, még egyszer szentelje honja javának. Legszebb, legtitkosb vágyának czéljánál állott, — de egyszermind élte határánál. — Az emberi feltételeket gunyoló halál szerencséjének teljében lepte-meg. Meghalt Augustus 30kán 1809-ik esztendőben.

K. L.

II. JELES MONDÁS.

Tanács a' férjhez menendő hölgyeknek.

— — Ne keress olyan angyalt halandóban,
 A' ki tökéletes legyen minden jóban.
 'S mikor osztán szived az ifjat felleli,
 Ki egy istenségkint lelkedet elteli,
 Első hevülését ne kövesd szivednek,
 Sokképpen próbáld-meg tárgyát szerelmednek.
 Ha országokkal bir, 's a' vallást neveti,
 El ne szédítsenek arany öltözeti:
 Vesd-meg azt; add kezed jámbor szolgáljának,
 Légy szegény lakosa csekély kalibának,
 Légy a' nyugalom igaz forrásánál
 Együgyűbb, 's boldogabb a' föld nagyjainál.

Kis Ján. Fannyhoz. — Közli Tavaszy.

III. KÖLTÉSZE T.

A' v é r - e r d ő.

Büky László vig elmével	Térdre hullva, csók-özönnel
Üzte egykor a' vadat, —	Hinti hófehér kezét
Midón szörnnyű riadást hall,	László, 's tüzes érzetében
'S egy keserves jaj-szavat,	Követvén gerjedelmét
Melly szívébe nyilként hat.	Jelentette szerelmét.
Repül a' hang után, 's mit lát? —	Pirul Vilma, szent szemérme
Egy szép szüzet rablóktól	Szive vágyaival viv,
Hurezoltatni, — „ide latrok!“	De a' lovag éke győzvéen,
Kiált dühhel, 's vasától	Melljére dől, — 's e' két szív
Már két kalóz haldokol;	Mind halálíg maradt hiv. —
A' harmadik gyors futással	De zaj támad, körül néznek,
Menti ocsmány életét, —	Az agg Pongrátz, Vilma atyja
'S a' remegő szüz pirulva	A' Bükyek ellensége
Nyujtja Lászlónak kezét	Közelit, és csikorgatja
Rebegvén köszönetét.	Fogát, hogy Lászlót látja.

„Nemzetségem gyalázója, — Kiált — hallj meg!“ 's dühébe'	Ezt zokogván, hült ajakát Kedvesének csókolja
Markolatig döfi kardját Büky László szívébe;	Vilma, 's szörnnyű fájdalomába, Lászlóját átkarolja,
Reszket szörnnyű mérgébe'	'S gyilkát szívébe mártja.
„Atyám-egek! — mit miveltél? Életemnek védőjét	Futván undok tette helyét, Távul magányba vonult
Ölted meg, ki két rablónak Fogyasztá-el életét,	Pongrátz, öszve zuzott szívvél; 'S hogy a' vidék zöldje mult,
Hogy mentse leányodét!“	A' halál karjába hult.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Egyetemes abécé. Bizonyos Edwards ur Birminghamban valamely egyetemes (universalis) forma abécét talált-fel, mellynek jegyei négy lineák (vonal) közt iratnak, oly formán, mint a' kótajegyek. Ezen jegyeknek száma ötvenre terjed, 's ha általok mind azon hangok kimondhatók, mellyeket ember nyelv kimondani képes: ugy az, ki ezen egyetemes abécét illendően megtanulta, minden szót tisztán fog kiejteni bár mi nyelvből, noha legkevesbé se volt benne jártas.

V. KÜLÖNFÉLE.

Rendkívüli finomhallás. Beethoven — a symphonia eroica 's a' hangművészet egyik legnagyobb mestere — egykor Bécsből magyar országra Pestre utazott. Midőn egykor, a' várost megtekinteni akarván éppen a' váczy utzában járt volna, egyszerre a' virágos ablakok egyikéből klavir-hang ütődik füleibe. A' művész megáll — hallgat — „Lelkemre! — imigy tunódék magában — ez senki más nem lehet mint az én kedves barátom N!“ 's repülve ment a' házba fel a' lépcsőkön. Éppen az utolsó hang csendül füleibe, hogy az ajtót kijejelheté; de mire azt benyitja, a' játzó eltűnt. — Beethoven azonban magát nem hagyá megzavarni 's a' harmoniak symphlegmájához ülvén a' tárva hagyott; hangeszközbe meriti mesteri ujjait. A' hang megzendül — 's a' ház ura harmadik szobájában meglepve hallván a' tüneményes hangokat oda siet, 's ime a' szeretett N. ur dől a' világsudálta barát karjaiba. „Csak még-is jól hallottam“ monda Beethoven, 's elbeszélé barátjának a' történtet. Fidelio szerzőjének valóban finom hallása lehetett!!

Komoly rejtvény (Aenigma)

Vendég vagyok, ki szentelen nyugtalansággal
Unszolom jambor gazdámát, hogy hamarsággal
Üzzön-ki üres házából; mert ha nem teszi,
Czivakodom folyvást vele, mig nem celekszi.
Ha nem üz-ki, nekem ugy, mint neki jaj lenne,
Mivel akkor mind kettőnknek vesznünk kellene.

Előbbi rejtvény: A s z ó d.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Július 18^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Román Benedek. *(Végzet.)*

Midőn leírom termetét, ruházatját, isméltém a' tőle hallottakat, 's hogy ide valónak mondá magát; bizonyosnak állitá a' korcsmárosné, hogy az a' szegény Bencze volt legyen, 's kérésemre, gyakorta elhagyván a' történet fonalát, 's az abban előjövő személyek genealogiájára és személyes körülményeire terjeszkedvén, kikkkel ő mind közelebb vagy távolabb atyafiságban vala; illy értelemben adá elő az egész esetet.

Román Benedek tulajdonképen a' boldogtalannak neve; fija egy e' falubeli szegény özvegynek. Ő tánczolt legjobban, ő tudta a' legszebb dalokat, ő volt a' fálunak legdelebb ifja. Egy leány se vonta volna vissza kezét tőle; mindenik szerencsésnek tartá magát, ha vele tánczolhatott, ha mellette ülhetett a' fonóban. De az ő rózsája nem e' faluban viritott; Manczi volt az, a' molnár szép leánya, kire szemét vetette. — Hogy a' leány szerelmét annál könnyebben megnyerhesse, nem találván más ürügyet, melly alatt a' leánnyal megismerkedhetnék, 's állandóan társalkodhatnék, testvérbátyjára hagyván az atyjáról reájok maradt kis gazdaságot, molnár inasnak állott a' leány atyjához. Eltelvén a' három esztendő, mellyek alatt hivsége 's munkasága által magát gazdájával-is megkedvelteté, a' már leány Bencze szabadabban tekinté Manczi kék szemébe. De ez illyenkor mindig szemlesütve, 's lángoló arczát eltakarva kerese dolgot magának, mintegy félvén Bencze fekete szemének tüzetől. Egy vasárnap atyjánál korábban jöven haza Manczi a' templomból, neki bátorodék Bencze, 's a' leánynak megvallá szerelmét, egy forró csókot nyomván annak piros ajkára. A' leány szemérme nem engedé, hogy

rögtön megvallja viszontszerelmét, 's kifejlődvén Bencze karjaiból, a' konyhába fut, hogy az ebéd után lásson: mire az öreg-is meg érkezett. Délben az étel felette sózva volt, 's a' leány elpirula boldogult hitvesét emlegető atyjának pirongásaira; de Bencze képére-is lángoló tűz terjed, 's igyekezék lecsendesíteni haragos mesterét. — Estére, az öregnek szunnyadtakor, a' boldog vagy boldogtalan jövődjét tudni vágyó legénynek kérdésére, a' szint-ugy szerelmes leány, igen helyett egy csókkal felele, 's örök hűséget fogadának egymásnak. Ki volt olly boldog mint Bencze? ki célját elérte; ki volt olly szerencsés mint Manczi? kinek legtitkosabb kívánsága teljesedék. Látta az öreg naponkint nevedő szerelmöket, 's azt Benczének igyekezete és jámbor viseleténél fogva nem-is ellenzé; egyedül vándorlásra inté a' magát legboldogabbnak vélt szerelmes ifiút, hogy több ismereteket szerezvén magának, a' malmot ügyes kezekre bizhassa. Előre képzelé az öreg, pohár bora mellett, milly nyugodalmasan fogja tölteni hátra levő napjait leendő veje és szeretett leányának ápolása alatt azoknak társaságában. De az Istennél máskép volt végezve a' szerelmes pár felől. Minekelötte a' keserű elválás napja elérkeznék, a' legközelebb elmúlt katona-állítás iránti parancsolat érkezék-meg a' vármegyétől, 's a' falu fiataljai közül a' kérlelhetlen sors Benczét-is érte. Elkelle válni kedvesétől a' fájdalma alatt csaknem feroskadt ujoncznak, 's a' szolgálatnak 10 évei előttök örök-kevalóságnak tetszének. A' sorsnak legsúlyosabb csapásait is gyakran a' legnagyobb lelkűséggel 's ön elszánással tűrő szépnekemnek sajátságával ölelé által kedvesét Manczi, 's érzékeny könnyek közt adván utolsó forró csókját annak nedves képére: „Ez legyen, ugy mond, örök hűségem záloga. Tűrj és szenvedj, mint férjfihoz illik. Bár mikor jösz, légy bizonyos, hogy bennem mindig hű mátkádra találsz.“ 'S elnyomatva ő-is szive fájdalmától, többet nem tud szólni; patakkint hulló könnyei valának belső bánatjának jelei. — Esmélet nélkül követé társait Bencze, kiknek haladtokkal könnyebbüle szomorúságuk; de az ő szivét búja mindig azon mértékben tépdélé.

Egy év folyt-le már Benczének távulléte óta; de Man-

czi még mindig ugyan azon hűséggel emlékezék reá. Komoran néze jövendőjébe az öreg molnár; közelebb gyanítván végét életének, mintsem hogy Benczének a' katonaságtól megszabadultát elérhetné. A' sorsot 's önmagát okozva, hogy mindjárt eleinte el nem nyomta leánya 's Bencze szerelmét, egy leányához illő kérőt ohajta titkon magának, hogy annak boldogságát, vélekedése szerint, még életében láthassa. — Nem sokára beteljesedék kívánsága; mert a' falunak elég jó karban álló, de már az öreg legények közé számított jegyzője, vasárnaponkint háza előtt jöven-el a' templomból, szokatlan barátsággal köszönté az öreget, 's nyájas tekinteteket vete annak leánya felé. Egyszer a' többi közt erővel-is behuzván őket házába, magánál marasztotta ebédre, melly felett gyakran panaszkodék a' felől, milly sokat kelljen vesződnié gazdasszonyával, 's milly jobb rendben lehetne házánál minden, ha volna, ki vele a' házi gondviselést megossza. Csak hogy a' legény többé nem fiatal, ugy mond mosolyogva, 's így nem bátorodik baltáját a' fába vágni, mert tart az üres kosártól. Az öreg molnárnak biztató közbeszóllásaira felbátorodván a' jegyző, ki nyilatkoztatá, milly szerencésnek tartaná magát, ha olly házastársnak jutna birtokába, ki olly jó gazdaaszony, olly jó nevelésű, 's olly becsületes háztól való volna mint a' szép Manczi. Ez zavarodtában a' sőtartót vevé-fel vizes pohár helyett, 's majd öszverogya atyjának majd meg lássuk feleletére. Vége levén az ebédnek Manczi unszolására haza indulának, 's legnagyobb boszújára a' jegyző-is ajánlá társaságát, mellyet tiszteletből se tagadhatván-meg a' magát boldognak vélt atya, együtt ballagának a' malom felé. Itt tölté-el a' délutánt a' két öreg; de Manczi, atya minden unszolásának ellenére-is, mindig talált kívül valami foglalatoságot, hogy be ne kelljen menni a' szobába. A' molnár ozsonnával szolgálá vissza a' jegyző ebédjét; 's már itt az ő állítása szerint minden tisztább, 's jobb izűen készült az övénel, ki a' legnagyobb lépést megtettnek vélvén, egy boldogabb jövendőről ábrándozva érkezett-meg egyszerre olly unalmasnak tetsző házába. Hétközben-is meglátogátá kedves barátját a' jegyző, mint a' molnárt nevezni méltóztatott. Az erre következett Vasárnapra a' jegyző

volt ebédre hivatalos a' molnárhoz, 's a' templomból együtt mentek a' malomba. Ebéd után, nem mervén a' követséget másra bizni, a' bevett szokás szerint, 's a' mint egy jegyzőhöz illik, amugy deákosan, megkéré a' molárnak leányát. Az örömében csak nem ittas öreg legkisebbé sem ellenzé a' szent egyeséget, ha leánya benne megegyezik. De ez erős és változhatlan feltétellel mondá-ki a' jegyző fülét menykőcsapáskint érő nem-et, azt adván okul, hogy ő még fiatal. „Közönségesen szokták azt a' leányok mondani — szóll leányára haragos tekintetet vetve a' molnár — de ha Istentől van rendelve számára, haza viheti még notarius uram, 's becsületemre fogadom, hogy más senki.“ — „Barátom barátom! — szólla közbe a' jegyző — minék az a' visszatartozkodó tisztelet, hol két rokon sziv találta-fel egymást?“ 'S kalapját véve magát ajánlá, és lesütött fővel ment a' falu felé, mint a' kinek elverte a' jég vetését; egy kis reményt gyanitván még-is sugárzani a' molárnak utolsó szavaiban. — Most ereszté-ki haragja teljét leányára a' számadásában megcsalatkozott atya, 's házatól eltiltással fenegeté, ha tovább-is makacson marad-meg feltétele mellett; de a' következés bebizonyítá, hogy minden igyekezete hasztalan volt.

Mintegy fél évvel ezután utazott a' falun keresztül egy kiszolgált, 's örökös szabadsággal haza bocsátott katona. Ezt választá az ármányos jegyző eszközül céljának elérhetésére. Csekély ajándék-is képes volt ezt részére hajtani, annál inkább, mivel a' csalárdság célja előtte ismeretlen levén az egész dolog neki csak tréfának tetszett. — Öszveszedvén bútiorát, mintha éppen azon ezredtől jönne, mellyben Bencze szolgál, beköszönte a' malomba, 's név szerint tudakozódván a' molnár-mester után, egy annak szólló levelet ada által pajtásától Román Benedektől, a' mint mondá, ki szóval-is köszönti őket általa. Lángba borult Manczi képe ezek hallatára, 's csaknem nyakába borult a' levélhozónak; de az öreg molnár tudván, hogy Bencze lenne az akadály leányának férjhez menetelében, érdektelenül 's hidegen vevé által a' levelet, és talán olvasatlan hagyta volna heverni, ha leánya egymást érő tudakozódásira azt nem hallaná a' katonától, hogy Benczének

jó dolga van, mert jól viseli magát, 's tisztjei szeretik, mert legszebb felesége van a' regimentnél. Nem hitt szavainak Manczi, de az öreg molnár örülvén a' hirre, egy tizezt nyomott a' tovább menni szándékozó katona markáiba, 's leányát a' szobába hívta, hogy elolvassa előtte a' levelet. Először csak magában futotta által ennek sorait, azután így szólla leányához: „Olvasd lányom magad, mert ugy sem hinnél szavaimnak; lásd milly érdemetlennek tartod vissza kezedet, 's milly igaz ok nélkül okozol bút öreg napjaimra. Mind a' mellett dicsérem a' fiút, hogy olly egyenes szivvel viseltetik irántam; bár csak korábban adta volna tudtomra szerencsés házaságát, hogy ne állott volna a' derék notariusnak utjában. Szavai, gondolkozása, írása, mind megváltozott a' katonaságnál, 's ha így folytatja tanulását, még szerencsés ember lehet belőle.“ De ezeket mind nem hallá Manczi, ki alig olvasván-el a' levél első sorait, azonnal hangos zokogásra fakada. — Megköszönte ebben Bencze a' molnárnak iránta mutatott sziveségét, 's annak leányára emlékezvén, olly szerencsés házaságot kívánt neki, millyenben ő él rövid idő óta fiatal hitvesével. Nemgyőző eléggé dicsérni sorsát, 's mikép szeretik őt tisztjei; minek elegendő jeléül a' házaságra engedelmet nyert, 's azt-is emlité, hogy már a' káplárságot-is megigérték neki, kérvén egyszersmind néhai mesterét, hogy állapotja felől utánna kesergő anyját-is tudósítsa. — Kisírván magát Manczi, külsőkép megengeszteltnek mutatá magát sorsával; de belsejében még-is fájlalá a' hűtelennek elpártolását, 's csak titkon folyának könnyei az álnok Bencze után. „Légy boldog, ha el tudtad felejteni hivedet; én az ugy sem leszek soha“ — mondá vánkosára borulva, hogy eltitkolja zokogását elszenderedett atyja előtt. Egész éjjel nem aludt; mindig a' hűtelen Bencze képe lebegett szemei előtt, 's reggel szemrehányásokat kelle szenvednie atyjától kisírt szemeiért.

Vasárnap volt. Mise után a' jegyzőhez ment a' molnár, 's elbeszélé néki a' történetet, kinek koholmánya volt az egész hazugság. Tudta ő, ki akadályozza szerencsését, 's ezt illy módon reménylé elhárítani utjából. Nem-is csalatkozott-meg reménye, mert illy szavakkal vált-el tőle a'

molnár: „Csak hagyjuk keseregni őt egy kis ideig; majd elfelejti a' hozzá hűtelen Benczét, és szívesen fogja látni barátom, 's talán nem sokára fiam uramat, ki hasonlóképen szívesen elvárom Pünköst vasárnapi ebédre.“ Egymást ölelve vált-el a' két barát, 's a' molnár fő fájása miatt otthon maradt leányához sietve.

Elmult a' két hét, 's megjelent ebédre a' jegyző, mellynek végével másodszor kérte-meg Manczit, a' molnárnak kesergő leányát. Nem hagyta ekkor a' béketüreséből kifogyott atya szabad választást a' leánynak, hanem olly szokatlan 's erős hangon mondá, parancsoló 's komoly tekintetet vetve leányára, ennek nevében-is az igent, hogy ez nem bátorkodék magát ellene szegezni atyja akarátjának, 's meglett a' kézfogás, bár mint törekedék-is a' leány azt továbbra halasztani. — Pünköst Hétfőn hirdették az új párt, a' jelenlevők nem kis csudálkozására, először, 's az esküvés napja második Vasárnapra rendeltetett.

A' vőlegény házához már közel volt a' templomból jövő násznép, midőn egy a' Tisza felől feléjük sebesen futó katonát vevének észre. Bencze volt ez, a' boldogtalan; ki két hónapi szabadsággal jöven haza, először-is a' malomba tére, kedves Manczijának ölelésére. Itt hallá az utánna fogadott molnárlegénytől, az élte minden boldogságát összevezető nagy csapást. Lélek szakadva futott a' faluba, hogy az esküvést megakadályozza: de már későn érkezett.

Magán kívül rohant a' násznép közé, 's kezénél fogván a' remegő menyasszonyt, annak kisírt szeméibe merően tekintve így szólla: „Hűtelen! ezt érdemlettem e' két esztendei szenvedésemért?“ Mire ez aléltan rogyott a' nyoszolyóleánynak ölébe. Elkelle távoztatni az elszánt 's kétségbeesett maga körül dühösködő katonát, hogy nagyobb szerencsétlenséget ne okozzon. A' lélekismerettől kinzott vőlegény házába vitték Manczit, ki egyik ájulásból másikba esvén végre elszunnyada: de ezt annál hevesebb forró betegség követte. Eszén kívül beszélve, mindig ártatlanságát 's megcsalását rebegé. Ha férje vagy atyja közeledének ágyához, még nagyobb mértékben tört-ki rajta a' betegség hatalma. Bencze minden igyekezete mellett se juthatott a' betegnek ágyához, félév az atyafiak, hogy

dühének áldozatja leend a' menyecske. Szétoszlott a' sajnálkozó 's elszomorodott násznép; táncz 's vigaság helyett temetést gyanítván közelebb lenni. Végre éjfél felé lecsendesedék a' beteg, 's állapotjának jobbultát remélve felvi-gyázóji leheveredének, 's el levén fáradvá mély álomba merültek.

Nem sokáig tartott a' beteg nyugalma, kibe mintegy uj erő szálván e' rövid álom alatt, hirtelen kiugrott az ágyból, 's a' nyitva felejtett ajtókon ki, a' malom felé futa. Későn vették észre a' kutyaugatásra felébredt emberek a' betegnek eltűntét, 's minden irányban küldvén keresőket utánna, közel a' Tiszához találák őt. Hallván nyomába akadt üldözőjinek kiáltásait, annál nagyobb sebeséggel sieté a' part felé, 's az éj setétében a' mély Tiszába zuhant, ennek habjai közt találván menyasszonyi ágyát a' boldogtalan. — Nem sokára ott termett legényével a' molnár egy ladikon; de leányát csak halva fogta-ki, 's más nap reggel a' Tisza partján álló búsfüz alá temeté, meghagyván, hogy közeledő halála után ötöt-is oda temessék.

A' szerencsétlen Bencze mind ezekről semmit se tudá. Ötöt-is egy hasonló betegség nyomta-el. Fellábadt ugyan nem sokára kesergő anyjának ápolása alatt; de eszét örökre elveszté. Búsan tébolygott szét a' mezőben, mintha valamit keresne; később egész napokat, sőt gyakran éjeket-is tölté kedvese sirjánál. Elhervadt fiatalságának szép virága; elfelejté a' szép dalokat, csak azon egy említettnek első versei maradtak-meg emlékezetében, mellyeket olly szivrepesztő hangon szokott dallani, 's mellyek után közönségesen keserves zokogásra fakadott fájdalom, könnyeinek özönére mintegy enyhülni látszván keserve. Nem szóllott senkihez, 's ritkán felelt a' kérdezőnek. Csak anyja kérésére evett néha egy keveset.

Most-is, midőn ezeket írom, a' szerencsétlennel fájdalmas képe lebeg előttem; mintha most-is hallanám, mint mondja olly szivrehatólag, hogy „kerestem én már a' Tiszában — kerestem a' mezőn — kerestem az égben — de sehol se találhatom-fel! — Addig keresem őt, mig itt meghalok. — Többet ennél tőlem ne kérdezz.“

H i d e g é r y.

II. JELES MONDÁS.

Házasság tükre, — Külön érzetekkel bir a' nő; — ugy külön eszméletek fakadoznak a' férjben; — külön erények emelik 's diszesítik ezt, — midőn különök ékesítik a' nemes érzetű amazt; — azért köti tehát össze az ég e' külön nemeket, hogy benne az élet minden értékét a' legméltóbb emberiségnek virányává 's ékes koszorújává varázsolva egyesítse.

Szilvágyi G á á l J ó z s e f.

Boldogság. A' sirhalmom túl kell a' boldogságot keresni. A' földön egyéb jót várni nem lehet, mint becsületet 's bekeséget. Az elsőt megnyerjük, ha bölcssek vagyunk; a' bölcsesség pedig megadja a' másikat.

Y u n g.

III. K Ö L T É S Z E T.

E s z t i m k e b e l e.

Mint a' bimbóból hasadó
Rózsa, az a' kedvet adó,
Ugy mosolyg selyem fedele
Alól Esztim kebele.

Ott a' bájok szép hazája,
Boldog, ki közelg hozzája,
Ót dicső érzettel tele
Tölti Esztim kebele.

A' szerelmek égi rajja,
Mint szelid méhek zsibajja,
Ugy repült és szálla-le
Rád, szép Esztim kebele.

Két halom hőszinű bércze,
Mint a' Péru drága ércze,
Ugy ragyog ott 's büszke vele
Méltán Esztim kebele.

Ártatlanság pirulatja
Ott kellemeit altatja;
Tiszta szem pillanthat bele
Mert szent Esztim kebele.

Ott imádója fejének
Gondjai csendesülnének,
Kire enyhet nem lebele
Még szép Esztim kebele.

Rá hajolva istenülne,
Es gyönyörbe szenderülne,
Kit negédes kényed szele
Üldöz Esztim kebele.

Nyilj-meg hó sohajtatimnak,
Küldj öröm-irt bánatimnak,
Hived az, ki dalt szentele
Néked Esztim kebele! —

Fogaras y J á n o s.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Régiségek gyűjtése. A' turini udvar nem régiben parancsolatot ada egy biztoság kinevezésére, melly az országban elszórt régiségek és szép művek maradványait (Giunta di Antichità e Belle Arti) egybegyűjtse. Lapjaink szűk köre nem engedni magát a' királyi parancsolatot egész kiterjedésében közleni. De el nem hallgathatjuk a' forró ohajtást, hogy vajha e' valóban dicső és hazafilélekkel felfogott terv honunkban-is méltó követésre találhasson. 'S ha Horvátjaink, Jankowich-aink fáradhatlan szorgalommal 's áldozattal gyűjtögetik ugy-is olly kevés számban megmaradt ereklyéinket: legalább szent tűzökben mindenkép elősegíteni kellene őket, ha mindjárt hasonlóra gyuladozni elégtelen-is keblünk.

Kérdő rejtvény.

- 1) Ki nyerte-el a' legfelsőbb helyet a' nagyobb városokban?
- 2) Ki szépül-meg csak holta után?

Előbbi rejtvény: É h s é g.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Július 21^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Karácsoni jóslat.

Régi magyar szokás karácsonkor csipkés káposztát főzni, — és pedig sertés orrával (Rückgrath). — Z á h o r y ur-is, tiszteletben állva előtte a' boldog, az édes hajdan, el nem hagyható szokásaival együtt, — Nelli leányának ki-adá ez iránt parancsát, ki-is apjának mindenben kedvét lelmi iparkodva épen főzelék-kiadással foglalatoskodék; midőn Erzsók asszony, — volt dajkája, 's kedves anyja halála után gondviselő a' háznál — utánna lopódzék az életes kamrába e' figyelmeztető kérelemmel, hogy asztalnál délben egy orja csontot rejtsen-el, mellyel ma még próbát teend, megy-e, és ki következő farsangon férjhez a' háztól? — „Erzsók asszony mindig a' férjhez menésekkel vesződik; nekem meg' eszembe se jő, de nem-is ohajtom; hiszen még leány se valék! — mondá a' szép Nelli csaknem együgyűséggel határos ártatlansággal, — de“ — „A' menyaszszony-is ugy szép ám — válaszola Erzsók — ha fiatal!“ — Nelli mosolygott, 's titkon, aggódva várta a' delet, égvén a' kívánságtól — megtudni — milly reményt adand a' karácsoni jóslat! —

Hasonló vágy sürgeté ma a' cselédek-et-is. A' szakácsné gyorsabban főzött, a' szobaleány korábban terite, — 's Nelli idő előtt elrendelé a' csemegéket, — 's mind ezek csak azért történtenek; hogy hamarabb asztalra jöhessen az orjahus. Furcsa gondolatok közt evé ezt Nelli, de a' meghagyás szerint gondosan elrejté kendőjébe csontját, türetlenkedve az ebéd végén, hogy, apja szokott délutáni álomra le-dölvén, próbát tehessenek a' jóslattal. —

Erzsók asszony már készülöben vala varázs mesterségéhez, midőn kisasszonya ugráncsi léptekkel vitte hozzá csontját, kíváncsi megtudni, mit teendő vele? — „Nézze

csak galambom — így magyarázá magát a' varázslóné — most e' talba teszem a' csontokat, első a' kisasszonyé, második a' szakacsnéé, harmadik a' szobaleányé, az utolsó magamé. Így letesszük a' földre, de kiki szemmel tartsa a' magaét, mert a' mellyikét a' mindjárt bebocsátandó kutya először kikapja, az bizonyosan férjhez megy a' farsangon. Nagyanyám 's édes anyám-is próbálták, 's mindig sikerrel.“ — Nelli nagyot nevette az együgyű babonán, de szemmel tartá még-is csontját, sőt, hogy annál bizonyosabb legyen, ujjával-is érintve mutatá; midőn éppen e' pillanatban berohan az ehés eb, 's Nelli csontját, fájdalom! kezestől együtt mohon bekapá, ki-is ijedtségében fél holtan dőlt dajkája karjaira. A' nem várt bal eset rémületes zavarba hozá a' kised búbájós csoportot, egyik rongyért szaladt, másik sós ecetet kiáltott a' sebre, harmadik hideg vizet javasla, míg a' mart sebnek vérét csakugyan el-álliták. De Erzsók asszonyt különösen zavarba hozá, hogy az öreg ur előtt egészen el-titkolni a' dolgot nem leheté; mert a' legápolóbb házi bánás mellett-is este felé a' kézfej dagadni kezdé, 's éjszakára forró seb-láz (Wundfieber) jelentgeté magát, úgy hogy az aggódó apa kéntelen volt tüstént a' közelebbi városba orvosért küldeni.

Egy fiatal új orvost ért a' szerencse — ki már eléggé bírá bizodalomát a' környéknek — illy szép kis betegnél segítségül lehetni; mit nem gyanita bár, mindazáltal orvosi szép kötelességénél fogva egész készséggel indula a' kijelelt helyre. A' beteget természetesen veszedelemben éppen nem találá, kinél az ijedtség szülte zavar támaszta leginkább egy kis gyengeséget; mindent el-követte azonban szóval és tettel betegének megnyugtatóására. — Nem-is sikeretlenül; mert még azon délre sokkal jobban érzé magát betegünk, 's ifjú orvosa a' háznak bizodalomát megnyerve délután vissza utazott azon szives ígérettel, hogy betegét másnap ismét meglátogatandja. —

Hol a' bizodalom nagy, ott foganatosabbak a' gyógyszerek-is. Szinte csudát tevének ezek Nellin-is; mert más nap már öltöztten várta orvosát. Csak sébével vala még egy kis fájdalma, onnét-is a' gyulladás inkább a' szív-táj felé kezdé már vonulni; még-is volt hát egy kis oka, hogy

orvosa késésén panaszkodják, midőn éppen udvaron terme a' szán, várt vendégével. — Apja szives nyájasággal, — Nelli kevésse el-pirulva, — fogadák az érkező orvost, kinek csinos külseje, szelid, tetszető módja ma még szembetünőbb vala a' tegnapiánál. Nellit-is a' csinos pongyola (neglizsé) valami vonzó bájjal tünteté orvosunk elejébe, hogy gondolati minden városbeli betegeitől ez egyen húzódnának össze; azért szivesen marada Záhory ur őszinte marasztására, ennél hasznosabb cúrára ugy sem váratva a' városban. — Hogy az idő telnék, a' barátságos gazda megmutogatá gazdaságát. Megnézének birkákat és aklokat, a' tömött magtárt, a' gyönyörű kerttel, 's ezek a' lelkes, a' szép Nellire egyedül magára néztek! — Mint lefutó csillag tünt-el a' boldog nap orvosunk elől, 's akkor ébredé csak édes andalgásiból, midőn a' közlő este vissza menésre emlékezteté. — Gondolható, hogy vég bucsút a' szorgalmas orvos betegétől nem veve, sőt, bár a' sebnek már csak helye látszott, ő még-is pontosan tevé ezért orvosi látogatásait. Egy pár hét telék így, 's Záhory ur szivesen látá mindig vendégét, kinek művelt lelkét tisztelé 's kellemes társalkodását szereté. Gyöztek ifiaink részéről-is a' költsönös szép tulajdonok; csak bátorság kelle még az érzelő orvosnak, mellyre kevés idő mulva szinte jó alkalom kínálkozik. — Egy ebéd végén csak ugy tréfából — hogy beszéd legyen, Záhory így szóllítá-meg vendégét, az orvost: „Doktor ur — a' farsang itt van, már most csak házasodni kell!“ Nelli el-pirult, 's hogy ez ártatlan kis jelet-is elrejtse, hirtelen közbe szóll: „Bizony jó lesz; de lakodalmából aztán minket ki ne hagyjon!“ — „Semmi esetre! — felele lelkesülve az orvos — bizhatik kegyed, hogy nélküle az soha meg nem történend!“ — Nelli csak hamar más tárgyra fordítá a' beszédet 's a' házasság abban maradt; de ő zavart fővel repüle szobájába.

Záhory ur pipára gyujta az ifiú orvossal, de ennél igen roszul, 's csak hamar kiége az, mert lelkének emelkedő vágyjai őt Nellikehez sürgeték. Édes andalgó gondolatokba merülten találá azt, 's hogy ebédkori beszélgetéseket folytassa, eltökélt bátorsággal kérdé az andalgó szépet: igazán szeretne-e lakodalmában jelen lenni. „Igen

nagyon!“ felelt kis zavarral Nelli. „De mint menyaszony — —?“ kérdé merészebben, ’s Nelli lesütött szemmel — hallgata. Addig sürgeté még-is az orvos, kérdésére a’ feleletet, hogy Nelliből ennyit ki-vehető: „Ezt az atyámtól kérde-meg.“ — „’S ha ő jó választ ad — —?“ — „Én — akkor — meg fogom azt — erősíteni!“ Ezen őszinte vallomása az érző szívnek menybe emelé orvosunkat, ’s életre és halálra készültten, kétség és remény között sieté az öreg ur szobájába. — Itt habozás nélkül, nyílt szívvél előadá kérelmét, ’s Záhory ur kevés ideig hagyá őt epesztő vára-kozásától kinoztatni; — ’s mivel költsönös hajlandóságukat már észre vevé, és tetszést nyere előtte a’ széles ismeretekkel ’s nemes lélekkel gazdag ifjú orvos; szavát adá a’ kétkedőnek, ’s még az nap meglevén a’ kézfogó, farsang végén Nellit, szép hölgyét, boldog fészkebe vivé.

Ki tapsolt ennek jobban mint Erzsók asszony? ki két anyja után most Nelli kisasszonyban harmadszor leve bizonyossá a’ karácsoni jóslat igazságáról. Lakodalomkor jól tartaték Tigris a’ csont-elvívő eb, — és méltán; mert ha ő nem mohóskodott volna úgy a’ csonton, kérdés, megtörtént volna-e az idén a’ lakodalom?

Különben e’ karácsoni jóslatot hajadoninknak, bár itt illy szerencsésen be-ütött, még se merném egész hittel javasolni, mert ha a’ környékben hasonló uj és — nőtelen orvos nem találkoznék, majd csak Erzsók asszonyra kel-lene bizni a’ sebet, — ’s hát ha meg nem tudná kuruzsolni?

L—né.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

É l e s k ő.

Pozson vármegyének nevezetes váromladékai közt nem megvethető helyet foglal É l e s k ő (Scharfenstein); de nagyobb távulsága, ’s morva ország és Nyitra vármegye felé magos bérczek közé rejtezett fekvése miatt kevesbé ismer-tetik ’s látogatatik, — noha nem csak maga az omladék, hanem kivált szép regényes (romantos) környéke, ’s a’ fel-séges messzelátás sokfélekép jutalmazná látogatóját. Det-rekő várától (Blasenstein, Blassenstein, Plassenstein, Pail-lenstein, mellynek leírását lásd Tudom. Gyűjt. 1822. VII.

köt.) a' szép egyszerű természet, 's hazai régiségek barátja kocsin mintegy két óra alatt érhet ezen érdekes várra, 's az oda vezető utat, melly a' különféle természeti szépségek folyvást tartó sorával kedveskedik, a' kirándulás gyönyörrel teljes pótlékának méltán lehet tekinteni. Detrekőről egy ideig észak felé visz az ut a' hegyláncz mentében, azután Sz. Miklós falutól a' bércz belsejébe kanyarodik. — Különös szépségű eme falunak fekvése egy magános domb tetején álló, 's árnyékos fákkal kerített templomával együtt. Ha az ember e' csinos falut elhagyta, 's felérvén a' hegytetőre visszatekint, Claude Lorrain remek ecsetére méltó természeti rajzkép lepi-meg őtet, melly mind annak, mi valamely vidéket érdekessé tehet, igen sokféle változásai által kellemetes izletet szerez. Csak hamar egy romantos völgybe ér az ember, mellyen a' Feness patak csavarodik keresztül, 's az északi nyiláson siet-el, melly a' téres síkságra szép kilátást enged. A' mind inkább szűkülő erdőmelléki völgynek setét kék távulából a' pyramis csucsú Idősz hegy (időproféta, Wetterling), 's a' vele, mint látszik, szorosán egyesült Ostry sokkal felül haladván minden szomszédjait, mindig közelebb, közelebb járul a' szemhez, melly az utólsónak meredek taróján csak fáradozva lelheti-fel szürke kőszirt-csucsok között Éleskőnek hasonozsinű tornyát.

De, mihelyt a' majd fiatal topolyafenyő, majd árnyékos bikk és tölgy fákból álló szép erdőcskét elhagyjuk, szélesedik a' völgy, 's a' Horné Lúky gyönyörű rétek között átlépvén a' Detrekő vár határjait, rövid időn Éleskő elejébe érünk, melly az említett két óriáshegyek, mint a' várnak itt kezdődő megyéje határőrjei között, magános csendes nagyságában tekintget lefelé. Az Ostry (azaz: Éles, innen Éleskő neve) hegynek szirtes nyergére, amannak mintegy két harmadnyi magoságra merészen állított, 's nyugotról a' tul levő rónaságtól folyvást terjedő erdős hegyláncz által elválasztott eme váromladék, ha a' hegy tövétől fel-felé vizsgáltatik, csak valamely szürke, formátlan, ágasbogas, északról délfele nyuló épületeknek maradéksorára mutat, azért a' benyomás, mellyel a' vizsgálóra hat, éppen nem válik olly felségessé, mint más vá-

raknál p. o. Detrekőnél; de azért kárpótlást szerez a' re-
 gényes környék, 's felülről a' messzelátás semmi egyéb ki-
 vánatot nem gerjeszthet többé az emberben. Ki a' mindjárt
 itt kezdődő meredek ösvényt megveti, sokkal szélesebb és
 kevesbbé fásasztó szekéru-ton mehet a' várnak tetemes mago-
 ságára. Belső térébe, mellynek fő homlokfala nyugot felé
 fordul, 's csak egyetlen nem igen vastag körfaltól (Ringmauer)
 kerítettik, északkeletről vezet-be egy kapu, mellyet jobbról
 egyszerű vivóbástya (Bastion, Bollwerk) oltalmaz. A' domb-
 erkely- (Terrasse) képpen fel felé emelkedő belső térben
 elsőb-ben-is két gömbölyű toronyforma épület ötlük szemünk-
 be, ezek között középben egy hasonló harmadik, majd is-
 mét magosabban egy négyszegű fő épület, végre legtulsóbb
 végén megint egy gömbölyű torony; mind ezen főrészek
 számos mellék főépületekkel voltak egybe kapcsolva; vilá-
 gosan meg lehet még ismerni nyugotról a' hihetően újabb
 toldalékú, két emelet magoságú lakó épület előfalát, 's egy
 mellék épületet, melly alig ha nem paripaistálló (Marstall)
 gyanánt szolgálhatott. — Az egész most már ugyan tökéletes
 pusztulási állapotban hever, de szembetünő kiterjedésű, és
 sokkal nagyobb Detrekőnél; azonban a' kevés vakolattal
 (Mörtel), durva kövekből egymásra rakott falakból egészen
 hibázni látszik az elő idő hasonló óriási munkájinak csudá-
 lást gerjesztő vastagsága, és erősege, valamint a' czifrázatok
 minden nyoma-is, pedig éppen e' körülmények szokták az
 embert elhatározni az épület régiségének elismerésére. A'
 déli legmagosabb pártázatrol (Zinne) legkivánhatóbb 's leg-
 szebb messzelátás mutatkozik. Ha bár a' kilátást egyrés-
 zről borzasztva szoritja-is össze a' szűk völgy szédítő mély-
 sége, melly Ostryt a' tul fekvő óriási Idős z nek kopasz és
 meredek falától választja-el; de ellenben szabadon tévelyeg-
 het nyugot és észak felé a' végetlen messzeségeken Jezsuv-
 ka (süldisznóhegy) és egyéb hegyek felett, mellyek az alat-
 tok álló előtt hatalmas akadályoknak tetszenek ugyan, de
 itt csak csekély dombokra rognak össze, — szabadon an-
 daloghat a' szem továbbá a' festőleg csoportozott számos
 helységeken, 's azoknak tarka színű szántó földjeiken, a'
 setét fenyves erdőn, és a' ködben lebegő austriai 's morva
 sikságokon; keletről a' hegynek magosabb, és sokféle alakú

szirtsoportokkal megrakott csúcsa a' további kilátást ugyan gátolja, de északról a' közel levő fehér hegy zárja-be a' látkört, mellynek krétafalai a' helvétziai jeghegyekre (Gletscher, Ferner) emlékeztetnek. *(Folytatás következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Nemzeti henyélés kára.

— — A' hosszú nyugalom henyesége lerontja
A' nagy nemzeteket, 's a' sas fija gyáva galamb lesz;
Megfordúl a' hajdan erős természet egészen,
'S melly nép villongó vasakat csördíte örömmel,
Éjjeli mécskelnél zabolátlan vétkei úzi,
'S éltének gyilkos kézzel szagatja virágát,
Mig végtére kidől, 's maga lesz temetője nevének.

Vörösmarty. Zalán fut.

IV. KÖLTÉSZE T.

Vá d o l á s.

Mennyire nőtt szenvedelmem	Rózsa ajki hő szerelmet
Kék szeme tüzetől	Mosolygának felém,
Annyira gyúl gyötrő sebem	Méltósága hogy kegyelmet
Szivem keservétől.	Osztrand, azt reménylém:
Lángot gyujta kebelemben	Fenhéjázó gondolatok
Bájos kellemével,	Repkedének fómbe,
De nem oltá hevenyében	Örömmel telt fény-sugarok
Viszont érzetével.	Ragyogtak jövőmbé.

Ó! de dülva szép képzetim
Mint köd szét oszlottak,
Biztató égi reményim
Homályba borultak; —
Ezt mind a' bal-sors eszközlé
Kegyetlen tettevel,
Mert hivem keblét ő tölté
Másnak szerelmével.

Pum János.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Paganini kalandja. Londonban közönségesen beszéllek, hogy Halliday doctor a' bolondok Bedlam nevű házának directora Paganininak, ezen hires hegedűsnek művészeti csudaerejével próbát akart tenni, hogy talán az által angol ország egyik leggazdagabb familiájának megtébolyodott férjfi-örökösét ismét észre hozhatná. Az olasz Amphionnak 200 font sterling ígértetvén nem soká kéréte magát, 's bájló hangszerével az örültek házába ment. De a' fiatal lord alig vevé észre a' belépett remekészt, midőn ezt ördögnek tart-

ván neki esett, lábával rugdosta 's öklözte, végre szörnyen öszve harapdosta Paganininak képét. A' pórul járt híres hangász most az ágyat kéntelen őrizni, 's tele van sebekkel; de a' legroszabb az, hogy a' 200 font sterlinget meg nem szolgálhatta.

Napoleon szobra. Párisban most készülnek a' Napoleonnak emlékére állítandó szobrot mintájából kiszedni, ezzel 8 nap alatt, a' külső czifrázatok készítésével pedig 30—40 nap alatt készen lesznek. A' szobor nehezsége 5—6000 font. Mondatik, hogy elhatározott parancsolat szerint a' szobor jövő hónap 29-én Vendome piarczán fel fog állíttatni.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Eleven Sakkjáték. Hogy a' fellengző ötletek az Angolyoknak nem kizárólag tulajdonaik, azt nem régiben egy gazdag Chinai, (neve Fae Joan, nemzetsége Chun) megmutatá Tak vidékén. — Ő szenvedélyes barátja volt a' sakkjátéknak; de a' közönséges figurák 's az ostábla nagysága meg nem egyezhettek kívánságaival; feltevé tehát magában, hogy a' maga nemében egészen különös sakkjátékot készítend. Ez okból nagy teremtet építtetett 's azt igen csinosan kifesteté, padlóját pedig annyi mezőre osztatá, mennyi a' sakk játékban van. A' figurák helyett azután kétféle ruhába öltözött rabszolgájit állította, 's azokat különféle jelekkel király, királyné, torony, ló 's t. e'félékre felosztotta. Ezen rabszolgák azután az ő (Fae Joan), vagy ellentársa intésére változtaták helyeiket, 's hol ezt elhagyák, hol amaz elfoglalák. Ez már valódi eleven sakkjáték volt.

Török császár kedvencz-étele. Mahmud császárnak legkedvesebb étke a' kardhal (Schwertfisch), melyet egyszersmind minden török falánkok (gourmands) csemegefalat gyanánt kedvelnek. Ezen halat leginkább a' Bosporus és Propontisban fogják. 1812-ben kivándorlott az Archipelagusba, 's midőn a' Divánban komoly tanácskozás közben egy hajó rendeltetnék, hogy az archipelagusból egy ilyen him és nőhal hozattassék tenyészet végett a' Bosporusba, a' szökevények önként vissza jöttek 's a' rendelést sikeretleníték.

Cigarro emésztés. Hamburgban évenként cigarróval teli 50,000 láda szükséges a' pipázók kielégítésére.

Hasonszórejtvény. (Homonymie)

Mennél több mosolyog kertedben tarka diszével
Annál szebb koszorút hinthetsz mátkádnak ölébe.
Örvendesz, ha a' rét kikeletkor telve van azzal,
'S Szépedet így mindig kívánnád látni viritva.
Illy névvel diszlék jeles egy költőnk, 's becses írónk,
Élete bár kialudt, de virit koszorúja szívünkben.

Előbbi rejtvény: 1) A' toronyőr. 2) A' rák; mert ha megfőzik, piros lesz.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Július 25^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Utolsó napom Párisban.

„Hadd lássam utóljára még a' királyi museumot, hadd engedjek természeti hajlandóságomnak néhány vágy-és gyönyör-pillantatot! A' hajdani görög és római világ jeles embereinek közepette *) remek márványaival hadd szállhasson lelkem még egyszer. Menjünk barátom!”

Barátom engede kérésemnek, és gyaloglásunk közben, míg a' museumba juthattunk, beszélgetesünk tárgya leginkább a' múltak emlegetése leve. Ekkor szemközt jön velünk egy csinos fehérszemély, 's közelítése közben pirulás lép-el arcát. Barátom köszön neki, mit ő szívesen fogadott.

„Te ismered ezen személyt?” — „Ismerem” — „Miért pirult-el felénk közelítvén?” — „Ő egy szerencsétlen volt; már négy esztendeje lészen, mióta szomszédjában lakom azon uri laknak, mellynek ezek voltak lakosai; történetök és viszontagságuk tudva van előttem.” — „Milly történet, milly viszontagság lehet az, hogy pirulás követheti emléket, mond barátom!” — „Hogy azt neked elbeszéljem, több személyt kell a' beszédbe elegyitnem. A' dolog így történt minden körülményeivel!”

Aubert Estelle egyetlen gyermeke levén egy betűszedőnek, kit a' szorgos és fáradhatlan munka annyira vitt, hogy élete végnapjait karszékben töltse, nem használhatván többé kezét, se lábát. Az érzékeny embernek kegyetlen volt helyezése, ki felesége 's leányának terhére vált. Ezeknek egyéb kenyérszerző módjok nem vala gyors és finom ruhák mosásánál, mellyhez néhány hónap óta Estelle a'

*) A' párisi kir. museumnak alsóbb osztályában régi remek görög és római képfaragások tartatnak.

selyem és lencsipkék igazítását-is toldá, hogy napi jövedelmét szaporithassa.

Ezen szegény háznép két padszobában lakott, vagy inkább a 6-dik emeletnek egy részében Chabannais utszában, átellenében egy urilaknak, mellynek első emeletében egy nagy jószágokkal spekuláló, ki későbbben igen hiteles pénzváltó leve — másodikban Vicomte de Saluces kir. főlovász mester — harmadikban pedig egy becsbiztos (commissaire-priseur) lakott.

Az urilaknak e' külön lakóji közül mindeniknek volt egy leánya. Saint-Omer pénzváltó leánya Léonia nyalka, barna, nyílt termetű és legkellemb kedvű; hanem kalandozó, gondatlan, bizakodó és tanító asszonyának igen terhes kormányzatú nevendéke, a' ki legnagyobb fáradsággal tudott két képzetet egymás után fejébe önteni. Szóval egy bájló kis bohó, kivel szülőji korán tudatták, hogy gazdagsága után szép férjhezmenetelt remélhet. És valósággal, bátor csak 17 esztendő volt, a' kir. udvarnak némelly gavalléraitól hódulást nyere, kik gyanítván a' gazdag jegyet, reménylek, hogy hitelezőjeiket ebből kiűzethetik, és fényes udvart tarthatnak.

Vicomte de Saluces leánya hasonlítva a' pénzváltóéval meglepő ellentiséget (contrast) mutatának. Clorinde szép szőke, kevéssé rest, 18 esztendő, hideg és vonakodó vala. Tekintete hatalmas, egyszersmind pityeredett ajkai kevélységet mutatának. Nevelőnéje, exkanonok, *) gyakran emlékezteté őt azon fő képzetre, hogy ő a' nagy nemesek közé tartozik, és méregeté azon távulságot, melly közöttte és azon új gazdag pénzváltónak (banquier) leánya között vagyon, ki szintugy hitte, hogy versenyt mehet a' fő gazdagokkal.

Mi a' fiatal Emmát, Dumont becsbiztos ur leányát illeti, benne fel nem találtatott se Clorinde-nak néma pajkosága, se Léonia bohó oszolttsága. Emmát anyja nevelte, ki jeles egy asszony vala. Foglalatossága: házában rendet, és jólétet feltartani, boldogítani azokat, kik körülötte voltak. Emma gyenge korától fogva házi gondhoz szokott,

*) Vagyon olly apácza-szerzet, mellyben szintugy vannak kanonok (chanoinesse), mint a' papok közötti.

jó indulatú, nem kétkedő, bájló volt a' nélkül, hogy gyanítaná; de ő polgárleány vala csak.

Aubert Estelle hamar kiléphetett volna ama homályos helyezésből, mellybe a' sors által tétetett, ha fülei nyitva állottak volna azon városnegyed *) bohó ifjai csábító szavaiknak, mellyekkel őt annyiszor kísértették azon házakban is, hova kézi munkáját hordá. Látván őt Páris utszájain könnyeden végig lépdelni, csinos, nyájas mosolygását ajkain, egyenes tekintetét, és hóna alatt tartani zöld kartonát, gyakran félre értették az emberek, 's felcserélik őt azon hetykékkal, kik dolog színe alatt járják a' házakat és bájaikat gyalán (verführerisch) árulják. De mihelyt a' mi szép csipke-igazítónénk első szóval illetették, azonnal feleletéből, tartásából, egész valójában látható kemény bátorságából tüstént észre vehető vala a' jó erkölcsű leány. Éppen nem lehetett látni, hogy egy szón vagy tréfáláson felindult volna; engedett ő alázatos sorsának, és csak azon jó erkölcsében kevélykedék, hogy minden kísértést kikerült, 's meg nem fogható, miképpen bátorkodnak mások egy szegénytől megvásárolni azt, mit csak sziv adhat egyedül.

Estelle-nek gyakran volt köze három szomszédnjával. Jó hire, érzékeny gondosága beteges atyja felől, ügyes varrónéi nevezetésege mintegy híressé tevék őt. Nem mult-el egy hét, hogy ne hivatott volna vagy Saint-Omer pénzváltóhoz angoly fátyolt igazítani, mellyet a' nagyságos asszony repesztett-el, midőn Boulogne erdejében kiszállott a' hirtóból; vagy vicomte**) de Saluces-hez azon karcsipkéket igazítani, mellyeknek finom himzésesei de Malines módra szálás szélzettel valának készítve, elszakasztván azokat a' vicomtesse a' Dauphin-né (kir. örökös herczegné) palotájában; vagy végre a' becsbiztoshoz kifehéritni és ujítani Dumont asszonyságnak túll-nyakgallérait, vagy leányának jaconet-pelerinjeit, mellyek mindennapi ékeségére szolgálnak.

Hanem Aubert Estelle-nek mindenkori elfogadtatása, mellyel az uri lak külön emeleteiben előztetett, gyakran

*) Városnegyed (quartier). Minden párisi bíróságban több fertály van, melly 3—5 utszából álló csoport házat foglal magában.

**) Vicomte a' grófság és báróság közötti méltóság.

változott, a' szerint, mint a' háztartás állott. Az első emeletben munkája mindig jól vétetett, helyes ára szerint becsültetett és mindenkor megnyeré munkájának 's fáradságának illő jutalmát, a' mint t. i. Estelle kívánta. Léonia rendszerint jó Estellemnek nevezé őt 's iránta egyébkint se kérkedést, se feszes hangot nem mutatott. Nem így volt a' másodikban. Vicomtesse de Saluces gőgös asszony léteére kevéssé könnyelmű soha se láttszott avval megelégedni, mit a' fiatal munkásné hozott, kit hol kisdedem hol szivemnek nevezett. Clorinde magát anyjánál nehezebbé kielégíthetőnek, többet kívánónak mutatá: sokszor megnyitattá a' készséges Estellel munkáját, és majd mindig fizetés nélkül ment-el a' szegény leány. Mi a' harmadik emeletet illeti, ebben ugy szóllván éppen ugy fogadtaték, mint otthoni lakában. Dumont ur és hitvese kedveskedéssel, Estellejviseletének dicsérésével előzék-meg őt. Emma főkép nem győzé elegendően csudálni bájos szomszédnéja munkájának tökélyeit; kezét szoritá, és örömet megölelte volna, ha nem fél vala, hogy az Leonnak, törvénytannaló öccsének, tüzes fejébe mehet, ki a' csipke igazítóné iránt tiszteleten épült hajlandóságot érze, és a' mit ő az által semmiképp se titkolhatott és fojthatott-el magában.

(Folytatás következik.)

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

É l e s k ö. (Folytatás.)

E' vár eredetéről semmi bizonyost se tudhatni, még csak valami rege sincs felőle divatban. Hogy régi lebet, kétséget se szenved; az ország határán, 's a' bérce belsejébe rejtett helyzetének, ugy látszik, a' hajdani korban inkább valamelly tolvajfészek, mint határerőségi rendeltetése lehetett. — Nem igen derék megerősítése, kivevén, mit annak segedelmére a' természet cselekedett, 's minden hadakozási nevezeteség hijánya bizonyítani látszik, hogy az ellenséget inkább távoztatá-el falaitól rejtevényes fekvése, hogy sem védlőjeinek vitésége. Viszontagságai felől csak annyit tudhattunk-meg, hogy Éleskő-is valamint egyéb szomszédjainak legtöbbike, 1705-ben Ocskay-tól vezérlett Rákóczy csapatjai által elfoglaltatott, 's csak 1707-ben vétetett vissza.

Három századnál tovább e' vár, környékével együtt, — melly leginkább a' nyugoti rónaságban levő fenyves felé (Bur, Bux erdeje) terjed, 's e' helységeket — S z. J á n o s, melly az urodalomnak nevét adta 's annak fő helye, B ú r S z. G y ö r g y, B ú r S z. M i k l ó s, B. S z. P é t e r, K u k l ó, L a k s á r - (Laxár) - U j f a l u, S z é k e l y f a l v a (Szekula) és Z á v o d — foglalja magában — egy hatalmas, de már az időfolyamba süllyedt nemzetségnek, melly magyar országnak sok derék leventát, és sok kormánytudós nagy férjfiakat nevelt, — a' C z o b o r bárók és grófok tulajdona volt; adjunk tehát itt egy kis helyet, ezen levelek feltett célja szerint, ama híres nemzetség rövid rajzban elő adandó ősei sorának.

A' Czobor familiának legrégebb ősei, okleveli források hijja miatt, ismeretlenek, de még-is úgy látszik, régi gyökeres magyar eredetűek lehettek. — Szinte természetes, és azért könnyen megbocsátható lenne, ha talán valamely dícséret-magasztaló G e n e a l o g u s (nemzetség vizsgáló), kivált a' 16-dik századi szokás szerint ama gondolatra vemedett volna, hogy a' Czobor, vagy a' mint régebben nevezteték, C z u b u r nemzetség eredetét össze egyeztetné a' Nyitra püspöki várossal szomszédos, két csucsú, híres Czubur hegygel, melly köz vélemény szerint a' győzedelmesen elő nyomult Magyarok által Nyitra ostrománál a' Nagy Svatoplugnak elfogott fijától 's mindjárt e' hegyen egy fára felfüggesztett Zubur hercegtől vette nevezetét. — De, mivel semmikép sincs bebizonyítva amaz egybekötetés, mellyben eme majd fél évezereddel későbben ismerettségbe jött familia ama hegygel, mellyet talán soha se bírt, lehetett volna, hasztalan fáradság lenne tehát ilyen vélekedés felől tovább-is fürkészkedni, vagy csak ön magának tetsző véleményi feltételekkel (hypothesis) megelégedni. — E' nemzetségből legelsőbben fordul az oklevelekben elő J á n o s f a l v a i C z u b u r M i k l ó s 1410-ben. Leánytestvére Éva, Szilágyi László nője, 's a' magyar országi híres kormányzónak Szilágyi Mihálynak anyja volt. — Amannak egyik unokája, Czobor Mihály, Ország nevű nádorispánnak kastélyosa levén Budán 's Csejthén, a' Hussziták ellen bizonyított vitézségével ismerteté-meg magát, kiknek Schvech-

la nevű rémitő Vezéröket elfogá, 's az akkoriban kegyetlen hadi szokás szerint több egyéb pártosaival együtt vizbe fojtatta. Meg halt 1442. — János fijától, kit 1456-ban a' Törökök levágtak, két unokáji lettek, u. m. Imre, Bodrogh megyei főispán 's 1494-ben Konstantinápolyban királyi követ, — és Márton. Ketten nyerték ők 1500-ban királyi adomány mellett Éleskő várát (Scharfenstein), 's azután olly módon osztozkodtak jószágukon, hogy az első Holics és Sasvár (Sassin, Schoszberg) urodalmakat Czobor-Szent-Mihály várral, a' másik pedig az éleskői urodalmat Nagy Szombat körül fekvő némelly jószágokkal nyerné. Innen két ág származott. — Mártonnak csak egyetlen leánya volt, Felicitas, ki Pylisberger Farkas német hűshöz mene férjhez, 's ennek maradékai Czobor-Pylisberger nevet vettek-fel, de már a' másodszori nemzés szakában (generatio) magva szakadt a' férjfi ágak, holott az asszonyi ivadék még sok ágazatokban virágzik. Czobor-Pylisberger János t. i. Gazba Borbála hitvesével csak egy fiút nemzett, Istvánt, ki örökös nélkül halt meg, és egy leányt Annát, ki 1578-ban Bay Mihályhoz, Dévénben Báthory kastélyosához ment férjhez, és ős anyja lett a' Keglevics familiának, minekutánna 1605-ben egyetlen leányát Zsuzsannát Keglevics János báró hites társul vette. — Jánosnak leánytestvére, Czobor-Pylisberger Anna, Laki Bakits Péter bárónak első felesége volt, ennek egy fijától Páltól, és egy leányától Annától származnak leány ágról a' Bakitsiaknak már kihalt nemzetségén kívül a' Révay, Nádasdy, 's a' hasonlóan már elhunyt Osztrics és több más familiák. — — *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

1) Ritka kebel. Kevés az olly erős és hatalmas kebel, melly a' jót és nagyot mellék diszeitől koppasztva keresné, vizsgálná, szeretni tudná.

2) Virtus czélja. Az erénynek ez a' fő vonatja „Nem hírért, nem fényért boldogit, hanem hogy boldogitson.“

Vajda után közli T. Zs.

Gyönyörűség. — A' gyönyörűségnek minden nemei jó szagú virágok, mellyeknek illatját mértékletesen kell szívunk, ha azt akarjuk, hogy kedvesek legyenek. Abélard — Heloise.

IV. K Ö L T É S Z E T.

V i g a s z t a l á s a ' t á v u l b ó l.

<p>Árva távul lételünken Ne szomorkodj, édesem! Mert szerető hiv szivünken Az Ég segít kegyesen! Örökös kint, mély sebeket, Szivünk egykor nem érez, Sok álmatlan bús éjeket Távul létünk nem szerez. Nem érezünk nagy bánattal Majdan kinos gyötrődést, Nem bocsájtunk panaszlattal Szánkon csak jajt, és nyögést, Leteendi hiv színünk-is Egykor gyászos ruháját, Bágyadt halaván szivünk-is, Viszsa kapja rózsáját! Nem lesz rajtunk uralkodó! A' kegyetlen zordon tél, Napjainkon komorkodó Nem lesz mindig az éjféli, — A' szép tavasz hozzánk eljön Szép kellemű arczával, És ohajtott napunk feljön Hét színű sugarával!</p>	<p>Ma bár előttünk a' világ Kietlen vadont tézzen, Holnap nekünk egy kis virág Édent tehet egészen. Most csak a' nefelejts virág 'S ég ő szerelem nálunk Kedves, 's az lesz minden fű 's ág, Lesz még olyan világunk. Akkor, a' most vad természet, Boldogság tempéje lesz, A' most halált leső élet Akkor vigság kertje lesz, Nyelvünk nem szóll panaszt 's nyö- gést, Bús gerlicze módjára, Szivünk sebén nem tesz növést, A' távullét határa. — Ah! Kegyes ég! bétölttével Boldogítsd reményünket, A' Hymen szent kötelével Kösd öszve hiv szivünket!! T. P.</p>
--	--

V. V I L Á G I T E L E G R A F.

V e z u v. Május 28-tól fogva ezen hegynek tűzömlései ismét elkezdődtek. A' régi torkolaton (crater), melly a' mult februáriusi lávával egészen be volt temetve, új torkolat képződött, melly igen magasra hánynyi köveket és hamut olly robbajjal, melly a' vidéken messze elhallatik. Keleti oldalán nyílt-meg a' hegy; itten foly-ki most a' tüzes láva La Torre dell' Annunciatá felé, melly falut a' láva már igen gyakran elpusztította. Jún. 1-jén mintegy 1000 ember jött a' tűzömlést nézni, melly sokaság az éjnek egy részét a' torkolat szélén tölté; közöttök voltak a' toskánai nagyherczeg, a' bádeni özvegy nagyherczegné, és sok előkelő angolyok. A' lávafolyamtól 50 lépésnyire nyugvóhelyeket készítettek a' herczeg számára, mellyek körül enyhítő szerek állottak.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Muzsika ereje. Tudva van, milly csudaképpen hat szivünkre a' muzsika. Még a' legdurvább emberekben-is bámulandó

foganatot szül gyakran. Pietro del Castelnovo egy olasz nemes, és Castelnovo birtokosa a 13-dik században nem csak jeles költő, hanem közönségesen csudált énekes volt; gyönyörű hangja lantjának húrjaitól kísérve mindenkit elbájolt. Egykor Roccamartinában ismerősei látogatásán levén vissza térése közben Vallogna melléki erdőben haramiáktól megtámadták. Elvették tőle lovát, pénzét, szóval mindenét; ingig levetköztetvén végre, meg-is akarák ölni. A' költő bizonyítván, hogy örömet meghal, csak engedjék-meg neki, hogy egyik dalját még egyszer elénekelhesse. Az utonállók meg egyeztek. Ekkor Pietro hevenyében egy versezetet költvén orozó gyilkosainak dicséretére, azt lantja mellett el-is énekelte. A' bájló kifejezések soha nem érzett lágy gerjedelmet szülnének a' vadon erdő lakójiban, 's irtózatot tettök végbe hajtása iránt támadott gondolatjokat egészen semmivé tevék. Nem csak meghagyák életét a' jeles eneklőnek, hanem lovával együtt mindenét vissza adták.

Rémitő beretválás. A' városában héti vásár alkalmával fel 's alá ödöngött egy suhancz paraszt legény a' borbély-műhelyt keresvén, hogy magát megberetváltassa. Hosszas keresés után megáll egy ezüst mives boltja előtt, 's bekukkanva kérdi, megberetválnak e' őt itten. Az ezüstmives igen tréfás ember levén, beszóllítja a' legényt 's egy nagy tükör elejébe ültetvén, kendőt köt nyaka körül, 's állat derekasan bezappanyozza; azután feltürvén ingét kardot ránt, azt a' beretválendő háta megett erősen fente, ugy azonban, hogy amaz minden mozdulatát a' tükörben megláthatta. Miután a' mives két marokra fogta a' kardot, 's azt a' paraszt nyakának irányozva célba vette, a' szegény megijedt suhancz látván a' tükörben hogy a' kard éle nyaka körül igen közel jár, rémülteben felszökött a' székéből, 's amugy szappanyozottan iramlott ki az ajtón segítség után kiáltván. A' vásárló tömeg bámult 's hangos hahotára fakadt, midőn a' tréfát megértette volna; — de a' szegény paraszt-legénnyel alig birták elhíttetni, hogy ez csupa tréfa volt. „De hiszem hallottam én már, ugy mond, hogy a' városokban sokféleképpen beretválják az embert, ugy hogy sokszor pórul-is járhat, fogadom is, hogy ez volt az első de egyszersmind utolsó próbám.“

Visszás rejtvény. (Palindrom),

Olvass bár hátulról, akár kezdetemről,
Egyformán hangzom én bár mellyik végemről.
Régi nemzet vagyok a' birodalomban,
Sok hős Frank és Magyar hullott országomban.
Lakom hazádban-is, sőt testvér társában
Fő részt foglalok a' népség lajstromában.
Hajdani királyid ismervén szorgalmam
Behívtak, 's lett sok szép szabadság jutalmam.

Előbbi rejtvény: Virág.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Július 28^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritékalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritékalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Utólsó napom Párisban. *(Folytatás)*

Nem sokára a' fiatal Estelle hirt 's nevet nyere a' városnegyed ékes dámáji előtt. Ő volt az, kinek tudománya és pontosága dicsértetett; ő volt az, kire legdrágább rongyaikat bizák. Végre Aubert kisasszony, mert kiki így nevezé őt, nem győzván anyjával azon sok munkát, melly rá bízott, kéntelen vala több dolgosokat fogadni, és műhelyes osztályt felállítani; ezért pedig kénszerítették két padszobáját elhagyni, hol télben igen hideg, nyárban nagyon meleg vala. Egy kis csinos szobaosztályt (appartement) bérlett-ki tehát ugyan azon háznak 3-dik emeletében, hol eddig lakott, mellynek egy része nyugot felé utszára szolgált. Ebbe helyezé öreg beteg atyját, kit ő karszékében gyakran tolt az ablak rostélyához, hogy szabad levegőt szivhasson, 's a' nap sugarain melegedhessék.

Ekkor azon szobaosztályoknak átellenében levén, mellyeket három szomszédnéji foglaltak-el, Estelle szemei gyakran kísérek őket napi munkájikban. Majd Léoniát látá, ki szinte beteggé nevette magát; azon ezerszeri fordulatokon, szökédseléseken, mellyeket anyjának kedves majmával a' tornác hosszában tétetett. Majd Cloridot látá anyja mellett beléket (tapis) készítvén, a' ki álomba merült egy oktató könyv olvasásnak közepette. Majd végre Emma kegyes köszöntését, szerelmes mosolygását fogadá, ki a' házi dolgokkal egészen el vala foglalva, gyakran ismételvén napközben románz-énekeit, vagy Béranger írónak egyik szép dalát. Leo, az öccse, illykor tüstént mellette 's a' rostélynál *)

*) Párisban közönséges szokás a' szobák ablakai alljára valami fél öl magóságú vasrostélyt tenni.

termett, ki látván Estellnek atyja körül tett gyengéd gondjait, ő-is átköszönte neki, de eleven hévvel és mozdulatlan szemeit Estellre függesztve, míg ez a' lakhely mélyében eltűnt, hogy dolgához láthasson, és többi munkásnéjének műveit igazgassa.

A' tél hamar felváltá a' szép napokat, következék a' farsang ideje, és a' lakoságnak minden rende azon gyönyörködésnek adá magát, mellyet táncz 's muzsika szokott szerezni. Saint-Omer váltókereskedőnél nagy bál adaték; a' városnak Chaussé d'Antin *) részéből sokan meghivattak. A' nagy költségű készületek a' legügyesb belékesítő (tapisier), a' leghiresebb tükrész (glacier) által intéztettek-el. Szóval semmi se kiméltetett attól, hogy a' fényesség (luxus) minden diszében, a' financia minden bőségben ki ne tünjék.

Estelle, ki ezen nagy napnak reggelén Saint-Omer asszonynak egy angoly csipkájú szélzetet vitt haza, bátorodék megkérni a' gazdasszonyt, hogy estvére szabad legyen neki az urilak cselédjei közé állani, hogy az előszobában a' váltókereskedési világnak híres szépségeit átmenni láthassa, toiletjeiket (öltözet) vizsgálhassa, és távulról részeseüljen ezen fényes innepnek nagyságos pillanatában. Egy feketén öltözött inas három szegű kalapját hóna alatt tartván hirdete fenszóval minden jelenő személyt. Elérkezék de Saluces háznépe, melly szomszédi illőségéből meghivatott, és nem mondhatott-le ezen meghívásról tudván, hogy egyszernél többször volt folyamodása Saint-Omer erszényéhez, és hogy az még többször-is történhet; mert a' vicomte, hogy magát a' többi udvari urak szokásihoz alkalmaztassa, szintugy szerette a' játékot és csapodárságot. Az inas fen szóval jelenté a' vicomte ur és vicomtesse asszony jelenését, melly szóra ezek mélyebb alázatoságot vártak a' jelenvalóktól, mint valóban nyertek volt. Végre a' vastag Saint-Omerné asszony elejekbe jön, fen hangon kedves szomszédném szókkal köszönti a' vicomtesse-t, Léonia pedig kéznél fogva Clorindot, ki anyja után ment, a' tánczosnék közé viszi mondván neki: „Fejed az elragadásig ékes . . . . öltözeted angyali . . . . ó kedvesem, be

*) Chaussé d'Antin Párisnak azon külvárosa, hol sok gazdagok, mint: pénzváltók, nagykereskedők, fő urak lakaak.

latok egybehangzása szerint itélve, mellyek déli francia 's északi angoly országban tétettek, éppen nem voltak csekély terjedésűek.

II. MESTERSÉG, MŰVÉSZET, SZORGALOM.

Örök mozgvány. Aquatóban a' comoi vidékben egy birtokos olasz nemes, ki egészen a' tudományoknak él, olly felfedezést tett, melly amaz eddig megfejthetlen problémát, az örökké mozgó erőt, megfejteni látszatik. Ő t. i. valamelly erőmivet gondolt-ki, melly szerint egy kutnak vize olly erővel hajtatik-fel, 's nyomatik ismét le, hogy két szövőszéket képes mozgásba hozni. A' mechanismus olly egyszerű, hogy mindenik józan eszű tökéletesen megfoghatja; e' mellett a' hajtás, a' kerékeszközök, és súlyok módjai csudalkozásra méltó könnyűséggel 's mesterséggel vannak kivive. A' feltaláló ur, kinek a' Technika 's Hydraulika mezején már több felfedezéseket köszönünk, nem sokára próbát akar tenni, 's ha theoriája a' practicai életre-is használható leend, azt a' közönséggel tudatni fogja. Milly nagy haszná lesz ezen erőmivnek, ha hogy a' sarat kiállja; főképp angoly országban, hol az erőmivek hajtására eddigelé gőz használtatik, a' kézmiveknek egészen más alakot adand.

III. L I T T E R A T U R A.

Tudós Magyar Asszonyok. *(Folytatás.)*

A' XVI-ik században tündöklöttek: 1) Zápolya Borbála, Zápolya István nádorispán leánya. és I-ső Zsigmond lengyel király hitvese. Szorgalmasan olvasta ezen fejedelemasszony a' régi római remek írókat, és olly jártasággal birt a' deák nyelvben, hogy férjével csupán deákul levelezne. A' koronás párnak ezen leveleit Gorsci Szaniszló krakói kanonok öszve szedte, 's a' zalusci könyvtár őrizetére bizta.

2) Frangepán Katalin, VII-dik Frangepán János leánya, Ferencznek a' Cetini Frangepánok utolsó ivadékának és kalocsai érseknek testvére, 's Perényi Gábor özvegye, nem csak maga-is kedvelte a' tudományokat, és szép könyvtárral birt, hanem a' tudósoknak-is nagy pártfogója volt. Az ő unszolására, 's pártfogása mellett adta-ki 1531. Krakóban Komjáti Benedek az ifjú Perényi Jánosnak, Katalin

egyetlen fijának nevelője Szent Pál leveleit magyar nyelven, mellyek elejébe Vietor Jeromos, a' könyvnek nyomtatója által iktatott előszóban Katalin dicséretekkel halmoztatik, 's annak udvara valódi iskolának neveztetik.

3) Báthory Griseldis, Somlyói I-ső Báthory Kristóf erdélyi vajdának, Báthory István lengyel király bátyjának leánya, és Zamosci János lengyel cancellárnak hitese. A' tudományokban 's deák nyelvben olly jártas volt, hogy férjével csupán ezen nyelven levelezne. A' zamosci akademia könyvtárában őriztetnek eme házaspár önkézirati leveleinek gyűjteménye.

4) Thelegdy Katalin, Somlyói VI-ik Báthory Istv. (1529) erdélyi vajdának felesége: tudós asszonynak nevezik évkönyveink. Meghalt 1547. életének 55-ik esztendejében.

5) Szent Györgyi Borbála, gróf Szent Györgyi Ferencz és Weisprach Borbála leánya; 1511-ben Lichtenstein Erasmussal kelt öszve, de ez 1524-ki Laetare előtti Pénteken gyermek nélkül meghalván, az özvegy második házására lépett Gragowsky Gáspárral, kit másként Jeroczky vagy Hieroczky-nak (Roczkinye) neveztek. Borbála olly nagy kedvelője volt a' deák nyelvnek, hogy többnyire még barátnéjival-is deákul levelezne. — A' deák nyelvben hasonlóan jártas barátnéja Fánchy Borbála 1556. Oct. 7-én egy deák levelet irt Sz. Györgyi Borbálának, mellynek magyar értelme ez: „Nagyságos, 's általunk tisztelt Asszonyság! Kivánt egészséget ohajtva, és szolgálatunk ajánlása mellett kérem Nagyságodat, adassa vissza Kolonychné asszonyság leányának ezen betakart szőnyeget, mellyet tőle mult esztendőben költsön elvittem; már háromszor küldém vissza, de mindig ismét vissza hozták, mivel nem tudták, kinek adják. Különben az 500 forintokról, mellyeket öcsém-asszonynak küldöttünk, mind eddig semmit sem érthettünk, kézhez vevé-e, vagy nem. Azon kívül kérjük Nagyságodat, pirongatná-meg Fynfkircher Borbála asszonyságot, hogy nekünk soha még csak egy szócskát sem ír, 's ötet nevünkben legnagyobb tisztelettel köszöntse. Ha pedig valamelly tárgyakra, mellyeket vidékünkön kaphatni, Nagyságodnak szüksége volna, adja tudunkra, mi mindig készek leszünk mindenben, mi tőlünk kitelhet,

Ngodnak szolgálni, 's Ngodnak legjobb egészséget kívánunk.
Diósgyőr várában. Oct. 7-én 1556. Fánchy Borbála. *)

(Folytatás következik.)

IV. HAZAI HIRLELŐ.

A z a r a d i e r d ő c s k e (Végzet.)

Északnak, oszlopokon áll egy tágas mulató hely, tánczolhatásul azoknak, kik egész hetet erős munkákkal töltve, verejtékek díjját kedvtöltésre-is kiterjesztik. Ezen erdőcskébe tehát, hogy a' többi még hátra levőket elhalgassam, szoknak minden nap ugyan, de kivált innepi napokon nagy számmal az Aradiak öszve gyűlni. A' társaság mind a' mellett, hogy minden rendből levők jelennek-meg, elég vig, 's látszik a' társalkodási mód közelíteni egy kevéssé azon szellemhez, mellyet a' tizenkilenczedik század nem rosz lépcsőre állított, 's melly által megszűnni kezd azon fájdalom, mellyet érezni kelle, hogy a' születési elsőségnél fogva az ember és ember között olly nagy különség vala a' társasági életben! Beszélgetési módunk ezen társalkodási körben illykor elég vigasztaló az 1830. eszt. 8-ik törvény czikkelynek; mert örömmel tapasztaljuk, hogy szépeink aji-ki-is magyar nyelven mondják-ki azon édes szavakat, mellyeket hállalkodva várunk tőlök. Tudnák ők: milly dicsően hangzik rózsaszájokon hazánk szép nyelve, — tudnák ők: milly sokkal behatőbb sziveinkre így beszédjek, mint hazánk türelmi nyelvein, — tudnák ők: hogy a' magyar erős, majd meggyőzhetlen szivet egy szebbnek magyar hangon mozgó szácskája jobban meggyőzendí, mint ezer kellemei a' künyelvnek; — bizonyára elhagyván a' csak nem engedőségből magokéva tartott mulandó nyelvet, tulajdonunkhoz jobban

*) Azok kedvéért, kiket az eredeti levél stylusa érdekelne, ime közöljük azt egész kiterjedésében. „Magnifica et Generosa Domina nobis observanda! salutem et servitiorum commendationem. Rogo vestram Magnif. et Generosam Dn. ut hoc Tapetum involutum restituere faciat Dominae Kolonychniae filiae, quod anno praeterito ab eadem mutuo abduxeram, ter tamen jam remiseram, sed semper reduxerunt, quia nesciverunt, cui restituere. Caeterum de 500 flor. quos Dominae sorori nostrae misimus, hactenus adhuc nihil intelligere potuimus, utrum sint sibi restituti, nec ne? Insuper rogamus Magnif. et Generosam Dn. ut Dominam Barbaram Fynfkircher increpare velit; quod nunquam vel unicum verbum nobis scribat, eandemque nomine nostro officiosissime salutet. Si vero aliquibus necessariis rebus, quae hic in nostris partibus habentur, eadem indiget, nos certiores reddat, ac parati (paratae) erimus semper vestrae Magnif. et Generosae Dn. in omnibus, quibus possumus inservire, eandemque felicissime valere optamus. Ex Castro Dyosgewr 7. Octobris 1556, Barbara Fanchy.“

A' borítékon: „Magnificae et Generosae Dominae Barbarae Roczkinye Comitissae a' Zenthgür et Busyn (Bazin), Dominae nobis observandissimae.“

ragaszkodnának, 's csak ez lehetne legszentebb lekötelezés arra, hogy a' haza kedves leányainak lenniök már egy percz hijja sincs. — Csudálva nézém, hogy az özvegy —né, mint jó magyar, szép erdőcskénkben-is kül nyelven beszél, — a' szép —né kedveségét kevesebbiteni a' német nyelvvel nem sajnálja; én, ha tehetségem engedné, ellopnám piros arcza színét, 's játszó fekete szemével az egész kellemetességét, és csak akkor adnám vissza, ha magyarul beszélni vetekednék. —a-né a' kegyes, idegen nyelven beszéll, körülötte bájos leányai szinte, — pedig ha más nem vihetné ellenkezőre, legalább az, hogy a' természet magyarrá szülte. —né, —né, —sné, és —né soha se szóllottak még nyelvünkön, — no de itt elég az a' mentség: hogy nem értik; — taníttassák legalább gyermekeiket, mert ezeknek nem tudni már szégyen lészen. — Ellenben milly kellemetes hallani a' kedves —snét, ki szinte kerülni látszik azon társaságot, hol a' mienk még társasági nyelvvé nem lett. Ugy —né, —kné, —sné, 's majd mind, kik a' fen nevezettekén kívül Aradnak szép tájékát lakják, a' Magyarok Istenének hála, már nem németek; 's úgy hiszem, hogy fontolóra vevén azt, mit századunk igazságosan kíván, — azt, hogy egy hathatós, 's a' természet minden kincseivel felruházott országnak tulajdon nyelvének nem lenni, vagy tulajdon országunkban nyelvünkkel zsellérkedni már olly valami, a' mit, szívét kérdezve, senki se hagyhat helybe; fontolóra vevén mondom azon szép nem, melly irántok tiszteletünkkel annyira bír, 's melly egyedül maradt eddig hidegséggel honi nyelvünk iránt, — legalább irántunk viseltető hajlandóságából honnyelvünket magáévá tenni nem fog lenni késedelmes! Egyébiránt a' német, 's egyéb ajkú lakosok gyermekeit méltó kedveséggel nézzük itt, midőn magyar nyelven halljuk őket szállani idegen nyelvű szülőikhez; — kedvem van látni ezen felfordult világot, midőn önnön gyermekeik magyar kérését a' kül ajkú nem értve, csak mutogatásaikra, vagy szomszédjok tolmácsolására ügyelnek. — Illy észrevételekkel töltöm boldogul foglalatóságimtól szabad óráimat kis erdőcskénkben, — mi a' művelt társalkodási kört felül mulja, megvetőleg átnézve; foglalatoskodva azzal, mi a' józan gondolkozással egyez. Imrey.

V. T H E A T R U M.

M a g y a r J á t é k s z i n.

B u d á n Júl. 24-én „Benjamin lengyel országból, vagy a' nyolcz garasos atyafi“ adaték. Hallgatók középszerű számmal. M e g y e r i ur (Krone biztos tanácsos) a' régi tárgyra alapult darabnak kiemelésére mindent elkövetett. B a r t h a ur (Benjamin) mért játszá szerepét olly csendes komolysággal, sőt tragikai szomorúsággal, valóban okát nem látjuk által; holott, ha azt elevenebben adja, kétszeres érdekét önthetett volna az egész mutatványra. Igen vissza tetszett, hogy ő magát Froberg bátyjának mondá, holott alakja amazhoz ké-

egyes halandók, tulajdon dicső hírok elérése után gyászos, disztelen pusztulásra.

III. JELES MONDÁS.

Tökéleteség 's szerencse kirekesztőleg sehol sincs, hanem van mindenütt váltig tenni való, csak akarjon az ember, 's valóban ne a' köz taps és dicséret, hanem valami magasb czélérés legyen fáradozásunk köre.

G. Széchenyi István.

A' barátság 's szerelem olyanok, mint a' hegedűhur; ha megereszkedik, ezt még felvonhatod: de ha elszakad, hijába kötöződ öszve, — mindig hamis hangot fog adni.

Fáy András.

IV. KÖLTÉS Z E T.

A' K i g y ó.

(Angolyból Thomas Moore után.)

Én kedvesemmel minapában,   Erkölcsi gondolat se jött
 Ülék egy mirtus-lomb árnyában,   Roszabbkor még érettem;
 'S közel, hagyván rózsás helyét,   Mert ah! enyelgések között
 Kigyó buktatta-fel fejét.   Szerelmet emlegettem.

„Csak nézd, mosolygva szóll a'szép,   'Skigyónak esküvém halált,
 Hol fekszik a' szörnyű jel-képl   De a' leány előmbe állt.
 'S illy ártalom, nem sejtve,   „Nem“- monda 's kezdé hintegetni
 Lehet rózsák közt rejtve!“   Tüzes szemének szikráját —

„Csak a' rózsák alatt felhetni,
 Vagy a' setétben, fulánkját;
 De ha gonosz szemét láttatja,
 'S mi tudjuk, hogy mért int'get ugy,
 Bolond, ki még akkor hagyhatja
 Magát csipetni — nem de ugy!“

S. J.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Magyar lovak divatja. A' francia országi kereskedés ministere a' lótenyésztést nemesíteni szándékozván egy ügybiztost küldött magyar hazánkba, azon ménes-árverésre, melyet Fechtig báró ur (Somogy vármegyében) hirdettetett ki. Cötdihuel ur, ki kevéssel ez előtt Normandiában igen jeles lómustrázás (Remonte) által érdekesíté magát, lön ezen ügybiztosággal felruházva.

Legszebb asszony. A' Sun (ujszáglevél) tudósítása szerint egész nagy Britanniának, de talán az egész világnak legszebb asszonya Liverpoolban él. Ez egy gazdag vitorlaszövet gyárosnak leánya, 's neve Nottingham Betty. Egész Liverpool 's környéke őt csak a' szép Betty neve alatt ismeri. Ugy mondják, hogy valóban több mint tökéletes, az az ideális szépség lenne. Csak ilyen lehetett — mond a' tudósító — görög ország Ilonája, kinek

elraboltatása a' trójai hadat szülte. — Nem látszik-e neked szép olvasóném a' leírás nagyítottnak, midőn a' Sun e' Nottingham Bettyt minden valaha élt szép asszonyok essentiájának mondja. A' mit Semiramis, Iona, Andromache, Hecuba, Polyxene, Penelope, Phryne, Aspasia, Diodinia, Lais, Lamia, Alceste, Lucretia, Kleopatra, Livia, Terentia, Rhodope, Panthea, Argia, Sisigambis 's tudja Isten, még hány szépjei az ő s kornak, a' mit mondám ez asszonyi szépség koronáji egyenkint birtak, az mind egyesülve van „a' koronák koronájában,“ mellyet Nottingham Bettynek neveznek. Azt mondják, hogy szemeit Junótól, arczát Hebetől, kecsét Venustól, természetét Dianától 's karjait Minervától, kezeit Latonától, lábait Thetistől, fehérségét Vestától, élénkségét Flórától 's kellemességét Euphrosinától vette. De valami igaznak csak még-is kell lenni a' dologban; mert egész nagy Britanniának férjfi világa kéri kezét. De ti sirjatok, ti az öt világrész férjfi jai! Bettynek szive kőből van — — ő örökre szüz akar maradni. — Nem tudjuk, tréfál-e, vagy igazat mond a' Sun, midőn azt írja, hogy egyedül ezen Betty által a' londoni Bledam (bolondok háza) már mintegy 341 nevendéket kapott.

P á r i s i l ó v e r s e n y Párisban September 1-ső 's 3-ikán a' Mars mezején tartandó lóverseny hirdetménye (program) már megjelent. Sept. 1-jén az 1,500 franknyi körjutalomért (Arrondissement's Preis) fognak futtatni; 3-kán pedig 2500 és 2000 franknyi főjutalomért. A' pálya hosszúsága fiatal lovaknak 2 kilométerre (több 1026 ölnél), az öregeknek két annyira van meghatározva. Az első k. i. Mars mezejét egyszer, ezek pedig kétszer kerülük-meg. Az idő legtöbbször 3 min. 20 percz, és 6 min. 10 percz közt állapítottatott-meg.

B i k a h a r c z. Madridban Jún. 22-én a' hódolási inneplések következtében pompás bikaharcz tartatott. 40,000 néző volt jelen. Négy taureador (lőháton viaskodó a' bikával) közül kettő könnyen megsebesült.

É l e l m i s z ü k s é g O p o r t ó b a n. A' már sokáig tartó ostrom ezen városban annyira megfogyasztá az eleséget, hogy, bár az előt annak utszájit számos kutya 's macska lepé-el, most kivált a' kaszárnyák körül alig látni csak egy kutyát-is; mivel a' vidéki katonák nevezetesen a' Francziák 's Belgák minden kutyát 's macskát, mellyet elfoghattak, megettek. Az Angolyok okosabbak lévén a' szomszédságban szerte futkosó sertéseket hajták-be kaszárnyájokba, 's csak midőn már ezekből-is kifogytak, nyultak a' kutya 's macskapecsenyéhez.

K é r d ő r e j t v é n y.

- 1) Mi különbség van a' szerelem 's hideglelési paroxismus közt?
- 2) Ki fiatalabb néhány nappal anyjánál?

Előbbi rejtvény: S z á s z.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ó.

PESTEN Csötörtökön Augustus 1^{én} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Utolsó napom Párisban. *(Folytatás)*

Estelle-is meghivatott ezen vig gyülekezetbe a' becsbiztos által, ki így szólla hozzá az igaz érdemet különöztetni és becsülni tudó jó ember hangján: „Ki diszesithetné jobban e' mi kis innepünket, mint az, kinek munkája tartja szülőjít, enyhíti beteg atyja fájdalmát, és tiszteletet, becsületet szerez minden szomszédságban? — Hátra volt még kedves Estelle — mondja tovább Dumont asszony — hogy ezen nyilvános tanúját adjuk hajlandóságunknak és gondolkodásunknak.“

Milly hamar szívét érék e' szavak a' fiatal munkásnének! Mi hizelkedő azon első hódolás, mellyet nyerünk, és mellyre magunkat érdemesnek ismerjük! Estelle olly élénk (lebhaft) örömbé ragadtatott, hogy szót ejteni nem tuda. Egy kézzszorítás, mellyet e' pillanatban Emmától nyere, eléggé bizonyítá, hogy ő-is részes szülőjinek meghívásában; és Leónak rátekintése könnyen kitaláltatták vele, ki léssen a' bálban az ő első gavallérja. Minden szem rajta, mint jámbor leányon, akadott-meg; minden ifioncz vele, mint társnéjával, mint hozzá hasonlóval bána; kiki leghizelkedőbb dicséretet monda neki; de senkié sem ért-fel Leónak némaságával, ki szemeit rá függesztve, a' becsületes polgáriságban osztozni, és magát azon előérzésnek oda engedni látszék, mellyet Estelle egykor nyerend. Estelle, távul levén a' hasonló gondolatoktól, szelid hátra-tartásban álla, mi őt még érdekesbbé tette. A' mennyire lehete, kikerülé a' házi leánynak lobogó szemeit és inkább egyéb ifiakra fordítá, remélvén, hogy eloszlatná azon zavart, mellybe esett. De magunk elől hasztalan futunk; akaratunk ellen-is mind csak velünk maradunk.

Két esztendő folyt-el. Aubert kisasszony egy műhelyes osztálynak fője, reményin felül hasznos és igazságos nyereségekre tett szert. Aprónkint szaporitá bútorait, ékesíté bellakját. Anyja, ki gyenge egészséggel bírt, nem győző a' házi dolgok nehezét: ez tehát egy invalidus katona özvegyére bízatek. Az öreg Aubert fa karszékét egy utrecht bársonnyal bevont alvószék váltá fel: ő már nem jött szobája rostélyához máskint, mind zöld espagnolette rövid köntösben, kék sapka a' fején. Estelle végre semmit se változtatván különben rendtartásában, de öltözetében egy kevéssé kapósabb szövétű ruhát viselt, kecses vállait széles merinos schawl-lal takará, sőt egy kis arany óra viseltére-is merészlett, hogy annak idejében jelenhessen-meg biztosainál; hanem ezt ő gondosan mellecipkéji alá dugá. Semmitől se félt ő annyira, mint az észrevételtől; ennek kerüléséért magától mindent meg tudott volna tagadni; inkább tartott ő az irigység támasztásától és a' városnegyed lakóinak megszállásától. Az igaz kritika noha kemény, de az erkölcs strázsája.

Elfolyt az 1830-ik esztendőnek fele. Estelle mindig jó, egyszerű és dolgos maradván, naponkint tapasztalta sorsának javulását; midőn egyszerre a' fővárosban kipatant a' legiszonyúbb orkán (Július 27. 28. 29. napjai) és egész franczia országra kiterjede. Az uralkodó kényszerítve lemondani a' koronáról, harmadszor futott-ki az országból. Páris üszögön vala; hol igazgató, vezér nélkül egyedül a' pallérozottság lelke volt az, melly e' várost bíró és fenyték nélkül nagyobb személyi és vagyoni bátorságban talán soha se tartá, mint ekkor. A' tűz megszűnván a' nemzetiség tökéletes győzedelmével kezdé tüstént egy szabad, de nem szabados kormány előállani. Ezen közönséges zavarban láttuk, mennyi rang, mennyi fényes polgári helyzetés esett homályba. Vicomte de Saluces fizetésétől, előkeletétől megfosztatott: számkivetésökbe kíséré hajdani urait, azon szomorú helyzetésben hagyván feleségét és leányát, melly kényszeríté őket ékszereik, bútoraik eladására, és nem sokára szükségeiken nem segíthetvén egyébképp, egy atyjokfiához Saint-Germain külvárosba hordozkodkat.

A' politikában támadott e' nagy zavarodás érezteté magát a' pénz - folyamatban-is: ez sok finanzia's emberre végromlást hozott és főképp azokra, kik földbirtokokra és nyilvános intézetekre hitelezének. Saint-Omer azok szá-mából vala; minden reménye forrásainak hasztalan kimeri-tése után nem kerülhetvén-el a' végpusztulást, szerencsét-lenségére az önség sugallásának inkább engede, hogy sem a' bővelkedésből szegénységre jusson, 's a' boulognei er-dőben főbe lőtte magát. E' borzasztó és kegyetlen elszá-nás csak akkor esett feleségének és leányának tudtára, mi-dőn a' törvénybíró a' megholtak sok hitelezőji nevében megjelenvén nagy és gazdag szobaosztályit (appartement) lepecsétlé. A' boldogtalan Saint-Omerné kéntelen vala ki-költözni, még a' legszükségesebb holmiját se vihethvén-el, hogy bútorozott urilakba *) (hôtel-garni) szállhasson, és hogy ott vegye híret a' borzasztó történetnek. Fájdalom-mal hallá, hogy minden bútorai el fognak adatni a' nél-kül, hogy ellene legkevesebbé szállhasson, mert férjével közös birtokú volt vagyonában. Ő valamint leánya nem tudák, milly forráshoz nyuljanak, hogy az élet első szük-segeit kielégítsék. Hasztalan próbálák némelly gazdag tőke-pénzesek irgalmaságukhoz folyamodni, kiknek gyakor dol-gaik voltak a' szerencsétlen Saint-Omerrel; ezek azonban hideg elfogadásuk után szép szerrel menekedének a' szeren-csétlenségtől, kik ekkor tapasztalák csak, hogy a' szeren-csétlenek legnagyobb keserűségök az, ha dúsokhoz kell folyamodniok.

Mind ketten a' fájdalomtól lesújtva, az elveszés dühé-nek kitéve, kéntelenek valának egy irgalmas szeretet gya-korlására alkotott intézethez folyamodni; midőn Léonia emlékeztvén, milly búzgón, milly hévvel tartja-el munkáji által becsületes szülőjét az ifjú munkásné, nevedetni ér-zé bátorságát, és elhatározá, hogy egy reggel Chabannais ut-szába megy, Aubert Estelle bizodalmit megkéri, egyszers-mind kinyilatkoztatja reményét, miképpen segíthet édes anyján; ha egészen nem-is, legalább mindennapi kenyér-

*) Ezen név urilak csak üres nevezet; de a' hétel-garni-k között ollyakat-is, és igen sokat találni, hova ólcsóság végett a' leg-szegényebbek szállanak.

szerzés által, a' mi elég nagy támasz a' sanyarúság ellen. Régi szomszédnéja legérzékenyebben fogadá. „Jőjjön, — mondá neki Estelle — karjai közé szorítván — jőjjön az asszonnyal, édes anyjával! mindkettejeknek lessz dolguk műhelyes osztályomban, és ha átálják munkásim között lenni, lakjokba fogok munkákat adni. Azon két padszoba, mellyben laktam, ezen pillanatban kiadó; jőjjenek oda lakni. Költsönözni fogok három hónapi bért, 's bútorimból nehány darabot; a' jó özvegy invalidusné konyhára fog ügyelni; végre mi mindenben, a' mivel bírok, osztozni fogunk. Jőj-jön Léonia kisasszony! maga, ki mindig annyi jósággal fogadott, midőn még dús vala; maga, ki soha nem érez-teté velem a' lealáztatást. Kissasszony soha meg nem veté szegény fehéritődjét; nagyon igazságos, hogy most reám-is kerüljön a' sor, és igen köszönöm, hogy Aubert Estelle-ben bizott.“ — „Ah! mond inkább, barátnémban — szólla Saint-Omer kisasszony — ime! te vagy az az egy, kit sanyarúságunkban fellelünk, kiről én helyesen ítéltém.“

Tüstént másnap az anya és leány kevés holmijokat hónok alá vevén azon két padszobába költöztek, melly Estelle lakásán két emelettel felül volt, és már bejöttök előtt a' legszükségesebb holmikkal-is ki vala rakva. Saint-Omer asszony azon szobát foglalta-el, melly az udvarra vitt, hogy ne legyen szünet nélkül szeme előtt azon átellenben levő drága szobaosztály, mellyben az előtt lakott, és honnan éppen akkor kótyálak bútorait. Léonia nem bírta tartoztatni magát, hogy padablakjából ellágyult tekintetet ne vessen azon szép lakra, mellyben ő olly boldog napokat tölte, 's a' gazdagság fényében ringatva messziről se gyanítá, hogy ekkor az alázatos dolgos leány lakjába vonjamag magát . . . . . ó melly gondolatokkal futá végig a' sorsnak makaességát, 's mennyire örült, hogy ő magánál alább valót soha meg nem alázott.

Léonia éppen nem pirult Aubert kisasszony műhelyes osztályában részt venni, hol nem késett minél előbb a' leg-ügyesebb tanítványok sorában helyet foglalni. Anyja valamely betegségtől utólérve, mellynek eredete a' bú vala, szobájában dolgozék és leányának kezére járt a' szükséges holmik megszerzésében. Leginkább szíven volt pedig az,

hogy minél előbb vissza adhassa a' készséges Estelle-nek azon különféle butorokat, mellyektől ő magát megfosztá, maga kéntelen levén tábori ágyban hálni, csak hogy Saint-Omer asszonynak alkalmasabb és szerencsétlenségében kevesbbé alázó lakot adhasson. Már-is sok fáradság és éjjelezés után szándékoznak egy szomszédi belékesítővel alkudozásra lépni, hogy leggazdaságosb, de szükségökre nézve legkerülhetlenebb módon butorozva legyenek, midőn egy nagyon váratlan eset változást teve Saint-Omer asszony és kisasszonynak sajnos helyezésében.

(Végzet következik.)

II. NÉPISMERTETÉS.

É s z a k a m e r i k a i r a j z v o n a t o k.

A' következő népismertetést egy angoly utazónak, Ferral urnak, az északamerikai szabad státusokról irt napló könyvéből közöljük, melly azon országot 's lakosait caracteristikai vonásokkal festi. Kentuckyban, melly státus termékenységgel különbözteti-meg magát, 's gabonán és pamuton kívül még kendert, lent és dohányt-is bőven termeszt, egy köz gyűlésen valék jelen, mellyben a' státusnak törvényhozó teste éppen helytartót választta. A' két kijeltek (candidatus) voltak: egy kalapos (egyszersmind major a' katonaságnál, 's Percival- és Gordoniskolai methodista prédikátor) és egy nyerges. A' választók elmebeli megvilágosításáért ez alkalommal különféle imádságok mondattak, 's a' tanácskozások végével az említett major a' Hustings nevű szónok-széken (Kanzel) ökölvitába keveredék, mellyben a' major magát valódi kentuck-férjfinak mutatá, ki félig ló, félig alligator, 's ez ötöt ugy vélem a' siker felől leginkább biztosítá. Választás után beszédbe ereszkedém a' győzedelmes kandidát egyik leghivebb ellenfelével, 's azt mondam neki, hogy ő, mint sejtem, a' major kiküszöbölhetésére bizonyosan mindent elkövetend a' jövő választás alkalmával; mellyre felelé, hogy ő azt nem tudja. „Mit? — szölkék — kegyed tehát nem fog ellene kikelni?“ — „Ó — viszonza emez — mi azt illeti, csak jól végezze kötelességét.“ — „Kegyed tehát nem fog ellene

lenni — folytatám — ha ő kötelességeit úgy végzendí? “ Erre reám tekinté mintha meg nem értette volna beszédemet, 's mondá: „Nem tudnám miért.“

Az Ohio és Mississippi-beli hajósok egész Amerikában legnevezetesebb czivakodók, 's egyszersmind legkevesbbé hajlandók a' törvénynek 's törvényes hivataloknak engedelmeskedni. Jelen valék, midőn Cincinnatiában a' kikötői rakhelyen (Quai) adóságai miatt egy ilyen ember fogságba viteték. Ő teljes akarattal ellene szegezé magát minden megadásnak; mert ha megszökvén a' tulpartra illanthat vala, teljes bátorságban lett volna. A' sajkában volt társai után kiáltozék, kik azonnal ott termének segedelmére, 's készeknek látszának lenni társoknak az atlanton-túli poroszlok körmei közül kiszabadítására, midőn a' rendőr (constable) nem-is pistolyt, hanem csak darab papirost vön elő mondván: „Én őt a' státusok nevében fogollyá teszem.“ Erre a' szegény hajóst barátjai darab ideig nézegeték, 's egyikök szárazon mondá: „Ugy gondolom, még-is csak a' rendőrrel kell menned.“ — Szinte így egykor estve New-Yorkban, midőn éppen vendégfogadómba térék, valamelly csapszékben igen hangos lármát hallék, 's minthogy tanúja ohajték lenni, milly módon fogják-el a' nyakas polgárt, egyéb személyekkel én-is bementem. A' jelen volt rendőr minden segítő társak nélkül vala, 's meg nem foghatám, mikép oszlathatott-szét minden segítség nélkül fél tuztat betyárt, kik egymás között verekedének. Azonban, ugy látszék, mintha keze azon erővel birna, mellyel Armidának ismeretes varázsvesszeje; mert alig tevé azt a' veszedők vállaira, midőn már valamennyin rendbe állván mint a' türedelmes bárányok mentek-el vele. Ennek oka abban áll, hogy ezen emberek, ha mindjárt ennek nem-is, de más illy rendőrnek (constable) választásakor magok szavaztak reá, 's innét a' rendőr tekintetét fentartani nem csak kötelességöknek tartják, hanem magokat erre annál-is inkább lekötelezve érzik, mivel jól tudják, hogy azon hatalom, mellyel él, ön magoktól adatott neki, 's ha ók annak el-lentállanak, ön tekintetüket kisebbitenék-meg. De a' nagyobb nyugoti városokban-is társ nélkül jár a' rendőr; mert a' legerősebb segédre talál magokban a' polgárookban, vala-

hányszor valamelly gonosztevőt 's törvénszegőt volna szükséges befognia. (*Végzet következik.*)

III. JELES MONDÁS.

Gyors az idő 's végezés.

Ó ember, ember, éld az életet!
 Egy órapercz se muljon-el soha,
 Hogy el ne mondhasd: „birtam azt egészen,
 'S örömkelyhét végcseppig izlelém!“
 Gyorsan repül a' szárnyra kelt idő,
 A' végezés még gyorsabban; ki gyáván
 Egy boldog órát elszalaszt, nyomába
 Többé nem ér, bár villámként haladjon.
 Szemere Zrínyiben.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Az én mennyem.

(Hangzatka)

Ámbár a' sors nem ültetett tetőre;
 Korona ámbár nem ragyog fejemben;
 A' hős elődök diszleti czimemben
 Nem fénylenek, melly lenne tettjek bére.
 A' drága kincseknek dus értékére
 Nincs számom; élet nincs 's halál kezemben;
 Jobbágy nem izzad munkán kis csürömben;
 Nincs érdemem se a' Nagyok kegyére.
 Meg vetve még-is a' dusok kincshalmát,
 Magos dicsőség-polczra nem sovárgok;
 Sem a' csalóka fény után nem járok.
 Ám én miattam üzheti hatalmát
 A' gyáva rabsoport ura, nem bánom:
 De Milcsi! mennyemet te tőled várom!
 Sz—p Szabadkán.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Angoly bank nyeresége. Ennek tulajdonosai 30 év alatt 22 millio font sterlinget (iszonyú summa!) nyertek a' folyvást fizetett száztól hetes kamaton kívül.

Galamb posta. Mult hetekben egy galamb, melly Párisból 7 óraker bocsájtaték-ki, még délelőtt 10 óraker Antwerpba érkezett, és így ezen posta 3 óra alatt végzé utját.

Rothschild vendégsége. Esterházy Pál herczegnek, a' cs. k. követnek (Londonban) tiszteletére, ki Júl. 2-án Majna melléki

Frankfurtban utazása közben tartozkodott, báró Rothschild a' hires pénzváltó pompás vendéglő inneplést adott a' Bockenheim kapu előtt fekvő bájos falusi jószágán.

Gamón utazó. Egy angoly matróz minapában arra kötelezé magát, hogy Münchenből Naupliába (görög ország) gyalog utazást és pedig gamókon (Stelzen) fog tenni, 's négy hét alatt a' fels. bajor királynak fíjától, Otto görög királytól, levelet hozand. Károlyvári levelek (horvát országból) említik, hogy ezen nevezetes gamónfutót valóban látták, midőn éppen dalmát országnak 's Montenegro városának tartott, hogy görög országba utját folytassa.

Szerencsés színészné. Bouvaret leányassz. egy 15 esztendőös színjátészóné, ki Montauban és Carcassone színházainak disze volt, nem régiben olly varázsolag hatott egy franczia vicomte-ra, hogy ez szívet 's kezét ajánlaná neki. Ezen kívül minden vagyónát a' leányzónak ajándékozá, 's hogy színészi talentumában továbbis gyönyörködhessék, teljeséggel kíváná, hogy, ha felesége leend, folyvást színészné maradjon. Franczia országban mind eddig ilyen példa hallatlan volt.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Drága köves kalendárium. Lengyel országban azt hiszik, hogy minden hónapban bizonyos drágakő uralkodik, 's hogy ennek az abban született személy karakterére befolyása van, u. m. Januárban uralkodik hiacynt-kő, jelent hivséget 's állhatatosságot; Februárban amethist, jelent nagy lelket; Martiusban sangvine=erőt 's bátorságot; Aprilisben zafir=ártatlanságot; Májusban smaragd = boldog szerelmet; Juniusban agát=hosszú életet; Júliusban rubin=könnyelműséget; Augustusban szárdonka (sardonyx) = szerencsés házasságot Septemberben crysolith = okos ésszt; Octoberben Opál=tartós reményt; Novemberben topáz=tiszta barátságot; Decemberben gyémánt=vidámságot.

Szekrényesy.

Szójertvény.

Egy fő nemzetség neve két szó tagbul egészen,

Szép uradalma nevét végseje négye teszi.

Elseje négyét mond fordítva ki, 's vonva, kitetszik

Méltósága; egészt végseje háрма csinál.

Mond-ki fejét, de kemény hangon, több lesz a' melegnél,

Vége utolját hagy, 's ellenezőre találsz.

Babarczy Antal,

Előbbi rejtvény; 1) A'szerelem paroxismusa hévséggel kezdődik 's hideggel végződik: a' hideglelésé pedig fordítva. 2) Ádám, az első ember.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Augustus 4^{én} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

- Bánffy Eliza báróné, Teleki Ferencz grófné.
 Baráty Eleonóra, Matók Sámuelné.
 Batthyány Sarolta grófné, Lónyay Józsefné.
 Bay Katalin, Bernáth Zsigmondné.
 Bogyay Eleonóra, Bogyayné assz.
 Csontos Mária, Polyák Józsefné.
 Czintula Eleonóra assz.
 Ebeczky Mathilde kisassz.
 Folinics Rozália, özv. Csiszár Miklósne.
 Gondos Fanny kisassz.
 Háader Anna kisassz.
 Hollaki Amalia, Kozmáné assz.
 Horváth Therézia, Institoris Jánosné.
 Hrabovszky Leopoldina, Hertelendyné assz.
 Izsak Therézia assz.
 Jósa Johanna, Kállayné assz.
 Karátsony Leopoldina kisassz.
 Korda Erzsébet, Pogány Istvánné.
 Latinovits Therézia, Vermesné assz.
 Laczkó Ágnes, Vizyné assz.
 Makaj Adalbertina kisassz.
 Pipis Etelka és Johanna leányassz.
 Plathy Klára, Fráter Pálné.
 Pocsikai Katalin, Mészárosné assz.
 Pottyondy Maria, Guary Zsigmondné.
 Reviczky Maria báróné, Halassyne assz.
 Salamon Judith, Kapuváryné assz.
 Sárközy Karolina, Hakker Rudolfné,
 Seillern Crescentia grófné, Zichy Károly grófné.
 Simon Anna özv. Thorotzkay Lajosné.
 Simon Therézia assz.
 Szabó Nepomucena, Kanyó Gáborné.
 Szentiványi Josepha, özv. Szepessy báróné.
 Szlemenics Seraphine és Maria kisassz.
 Szombathely Antalné assz.

Szutsits Erzsébet, Vojnitsné assz.
 Tomcsányi Francziiska, Sztárokné assz.
 Tripamer Borbála assz.
 Vojnits Ludovika kisassz.
 Zmeska I (Domanovetzi) kisassz.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Utolsó napom Párisban. (*Végzet.*)

Egy nap, midőn ajtatoságra mentek, és szokásuk szerint két szobájok kulcsait a ház ajtósának (portier) adák, visszatérvén, különös meglepés, természet szerinti indulattal keverve, fogta-el őket, midőn azon bútorokból, mellyek előbbi urilakjokban szoba osztályaiknak egy részét ékesíték, néhányat most itt szobájikban találtak. Saint-Omer asszony megismeré acajou-fa nyoszolyáját, melly pekin szövetből égszinre vala ékesítve; mellette találá somno-ját, (nyugvó pamlag) zöld karmazsinból készült hosszú bergere-jét (kar-szék), és nagy chiffonnierét (dolgozó asztal), mellyet midőn kinyitna, tele találta fehér ruhával és öltözetekkel. Léonia siet padszobájába, és rá ismer kisasszonyi ágyára, melly aranyozott menyezettel tetőzve musselin szőnyeget tartá, — talált még egyéb kis bútorokat-is szükségeire, kék lazur szinből készült causeuse-jét *) pianóját és egyéb muzsika-eszközeit, ezeken felül egy rámát zöld gyolccsal fedve. Ő ezt kíváncsin feltakarja, és megleli atyja kép-mását (portrait), mellynek alljára ezen szavak irattak: „Bátran, leányom! az, ki kézi munkája által táplálja édes anyját, mindig tisztos helyen áll a társaságban.“ Ama hangos kiáltás, mellyet e' kedves kép megpillantásán az érzékeny írásra Léonia ejtett, Saint-Omer asszonyt-is oda voná, ki magais e' meglepéstől elfogódva, és leányát melljéhez szorítva így szólla: „Még nincs minden elvesztve, midőn még anya az ember; a' legigazabb kincs, melly elveszhetlen, egyedül a' lélekben találtatik.“

Léonia tüstént Aubert Estellehez sieté 's elbeszélé néki e' történetet, a' min ez a' barátságának legtisztább érzésével örvend. Gyanújokat ekkor egy 's más személyre is fordíták, kiről az adakozásnak illy szép vonása feltehető

*) causeuse, szobatoilette-hez, való.

volt. Hogy bizonyosabban annak ismeretére jöhessenek, mindketten az ajtóshoz *) mennek, ezer kérdéssel ostromolják e' különféle bútorok hozóji felől; de ő nekik azt feleli, hogy az Jamart ur volt, ezen dámák belékesítőjük, a' ki mindent maga helyezte-el. „Innen ő hozzám tért azon ágyat hozván vissza, mellyet szerencsés voltam kedves anyádnak költsönözni — beleszóll Estelle — menjünk őt kérdeni.“ 'S tüstént ezen érdemes férjfihoz mentek, kinek lakása az utsza végén volt, és sürgeték őt, hogy ismeretné velek azon jótevő kezét, melly kétség kívül a' vigasztaláshoz, a' tisztességű szükség felsegéléséhez szokott. Jamart megvallja, hogy valósággal megbízott a' kótyán azon különféle darabok vételére, mellyeket ezen dámákhoz vettett; de ő meg nem nevezheti azon személyt, ki reá ezen eljárást bizá; mert tőle becsületi szavát kíváná, hogy nevét kiejteni soha se fogja. „Nő tehát — felele hévvel Estelle — az bizonyosan a' becs-biztos, Dumont ur, ki ezen kótyát kormányzá, és neki kellett a' vevő nevét feljegyezni; siessünk tőle megtudni: én előre bizonyos vagyok, hogy ezt tőlem meg nem tagadhatja.“ — „Kisasszony hijában fárad hozzá — felel a' tisztű belékesítő — én mindent a' magam neve alatt vettem, és kész pénzzel fizettem; e' tekintethen csak én vagyok rejteke azon titoknak, mellynek kivallása nekem tiltva van.

Több hónap folya-el: Léonia sebesen haladt elő csipkeigazító munkájiban, és Aubert kisasszony műhelye osztályában legelső dolgos leve; munkája és igyekezete által bőven szerze, a' miből kiseded hajlékát tarthatta. De bár ő Estelle nyilt szívének többszöri tanúját tapasztalá, most viszont alkalom nyilt neki minden hálájának bebonyítására. Az öreg Aubert betegségtől elnyomva hirtelen elragadtatott kedvelt leányától; kevés nap mulva azután felesége-is követé őt a' sirba. — Ezen kettős veszteség olly élénken hata Estelle szívére, hogy minden kitelhető gondot és vigasztalást kellett Léoniának arra fordítani, hogy legkedvesebb barátnéja a' fájdalmak áldozatja ne legyen. A' becs-biztos-tól se nyere Estelle kevesebb vigasztalást. Dumont ur és

*) Portier-t magyarul ajtósnak mondhatjuk, ha a' házon csak ajtó van; kapusnak pedig, ha a' házon kapu találkozik.

hitvese gyakran meglátogaták őt; Emma több napot sorban töltött kedves szomszédnéjánál; 's nem egyszer jött Leo-is nénje vigasztalásával a' magáéit egyesíteni. Ennek vigasztalásai nem voltak talán olyanok, mellyek legalább enyhítést ne gerjesztettek volna takaros munkásnékban.

Estelle illy hirtelen árvaságra jutván, az alig huszon két esztendő ért bájos természetű és tökéletes kegyű leány olly ég alá akara rejtezni, melly erkölcsének és jó hírének paizsa legyen. Megkérte tehát Saint-Omer asszonyt, hogy legyen anyja, és ígéré neki, hogy leányát magához veszi; azért jönne hozzá lakni, 's ekkor közössé tehetnék munkájokat és nyereségöket. Örömmel vétetett e' kínálás. Léonia magában végtelen örült, hogy anyja a' padszobából leköltözhet a' harmadik emeletbe, hol azon butorokkal, mellyeket egy titkos jótevőtől nyertek, némikép emlékeztethetik magokat régi lakásukra és előbbi állapotjukra. A' góg hasonló a' reményhez; ez bennünk születik, és ő a' legutólsó, melly halálunkkal vesz-el.

Ezen egyesülést minden szomszéd igen helyben hagyta: itt az erkölcs minden tisztaságát feltalálhatád, mellyet Aubert kisasszony mindig őrze. Tüstént tudománya titkaiba avatá Léoniát, és őt úgy mutatá-be megbizójinál, mint kedves társnéját, mint fogadott testvérét. Saint-Omer kisasszony boldog atyjának azon meghittjei előtt, kik az előtt félvén, hogy a' szerencsétlen személy reájok szorul, megvonták tőle segedelmöket, ekkor kedves és érdekes leve: a' városnegyed leggazdagabb háznépei sietének őt elősegíteni nemes igyekezetében, és fenhangon dicsérvén gyermeki hűségét, módokat nyujtának neki a' közös műhelyes-osztály gyarapítására, melly e' fővárasban a' legkapóbbá válék.

Egy nap, éppen midőn a' két társné együtt beszélget, belép egy szegény öltözetű személy fekete szalma kalap a' fején, melly egy kcskeny fátyollal volt takarva. Ez de Saluces Clorinde volt, ki nem akarván magát a' városnegyedben megismertetni, csak titkon lopódzott-be ezen két kisasszonyhoz. Tudta már ő, hogy a' váltókereskedő leánya magának független életet tudá munkasága és alhatósága (persévérance) által szerezni; tudtára esett neki az-is, miképpen segéllé társnéját a' csipke-készítőné, hogy anyjáj-

nak vigasztalására lehessen, mi után most csendes és nyugalmas napokat tölt. Ezek tudta után jött Clorinde kisaszszony-is, hogy a' két társné rajta segíthessen.

Elbeszélé akkor, hogy vicomte de Saluces Skótziaiban meghalt, és nem hagyott hátra egyebet adóságnál; özvegye és leánya Saint-Germain külvárosba mentek, hol magokat egy öreg atyjokfijánál meghuzván legmélyebb aláztatásra vetemedtek, még sem maradhattak tovább mellette, és végre minden előkelő (gens de qualité) emberek segedelmétől elmaradván ők-is kézi munkájok után akarnak élni, mire nézve kéri régi szomszédnját, ne sajnálna neki munkát szerezni. „Kedvesen fogadjuk-be a' kisasszonyt — felel Aubert Estelle — nem sokára olly állapotba helyezük, hogy nekünk segíthet, és mivel hozzánk méltóztatott folyamodni, fogunk-is szolgálni olly segedelemmel, hogy munkája után becsületesen élélhet. — Mas nap tüstént kibérlé Clorinde a' két padszobát és harmadnapra át költözött anyjostól, a' ki ezen egyszerű nevet vevé-fel: madame Dupré, özvegye egy katonának, ki a' becsület mezején halt-el. *)

A' tisztos becs - biztos férjhez adá leányát Emmát egy igen jóhirű esküdtnak örököséhez. Aubert Estelle meghivatott a' lakodalomra, valamint csinos társnéja-is, kinek természeti vidámsága és szerencsés karaktere minden szível egyezett. Csak egy valami hibázott Léonia boldogságából; t. i. azon névtelennek megismerhetése, ki velek olly nemesen találtatá-fel bútoraik egy részét; de főképp atyjának arczképe 's a' rajta volt felírás ki nem mulhatott emlékéből. Léonia és anyja takaros gazdálkodás által öszszegyűjték azon öt száz frankokat, mellyeket bútoraikért a' névtelen fizetett; és valahányszor Jamart urral találkozáának, annyiszor kérék őt legalább e' summa elvételére. Jamart, Párisnak ezen legügyesb belékesítői egyike, különben egy tisztoséges vagyonú és köz tiszteletű férjfi, hasonloán elhivatott azon bálba, mellyet Dumont ur adott, hova én-is hivatalos voltam. Itt ujra sürgettetett Léonia által kedves jótevője, pártoló anygala megnevezése végett. Könyörgései olly hevesek és a' körüllevőket annyira meg-

*) Igy nevezettek azok, kik 10-dik Károly mellett a' három napokban elestek.

indítók valának, hogy e' jeles ember maga-is akaratja ellen szeméit Aubert Estellere fordítja, a' ki elpirul és szeméit lesüti. Léonia ezt észre veszi, nevezve kérdi a' belékesítőt, a' ki megnevezi a' nagy lelkű névtelent, kit egy dolgosnéban fellelni senki se hitt volna. Léonia karjai közé szoritja társnéját és keblét háladás könnyeivel áztatja. „Ezek voltak legelső gyűjtésim — mond Estelle — fordíthatam-e volna valami jobbra?“ Ezután a' belékesítőhez fordul és mondja: „Nem neheztelek ugyan az urra, de boldogságom felét elrontá. Titokban jót tenni annyi, mint a' jövő életre érdemeket szerezni.“

Mindnyájan kettőztettük dicséretünket, Dumont háznépe csudálkozási örömbé merült, és Leo, ki szomszédnéjéért két esztendőnél tovább égett, olly tiszta és szüz lánggal, millyennel Estelle, sugva megígéri neki, hogy soha egyéb felesége nem leszen. Minden kedveze szándékának; Dumont ur megöregedék; kötelességének tartá tehát fija eléjébe adni, hogy tisztos hivatalában utódja legyen. Az ifiú mély hálával fogadá ezt, de olly feltétel alatt, hogy megházasodhassék . . . , „Kit akarsz elvenni?“ kérdi tőle atyja. — „Aubert Estellet.“ — „Éppen most akarám neked említeni! én nem ismerék egyéb leányt, ki jobban elősegélje a' te és mi boldogságunkat.“ Még azon nap Dumont ur és hitvese Estellenek műhelyes osztályába mentek, kit tanítványi között találtak, és jelenték neki, hogy kezét fi-joknak megkérlik. Egy hirtelen döbbenés, melyet el nem nyomhatott, elég világosan jelenté a' szülőknek, hogy ezen szövetség az ő szívének-is titkos ohajtása vala; nyolcz nap mulva megtörtént az egybekelés, melyet az egész városnegyed helyesnek talált.

Az új becs- biztosnak még szüksége volt atyja tanácsára és gyámolára; azért jónak ítéltetett, hogy még együtt lakhassanak, és mivel a' második emelet üres vala, az ifiú házaspár ezt foglalá-el, — Milly észrevételei lehettek ekkor Dumont Estellenek! Milly szeszélyek (Laune) vannak a' sorsban! milly kínosan viselhetik-el némellyek annak súlyát! — Átellenben lakott Saint-Omer váltókereskedő háznépe, ott lakott vicomte de Saluces, és most Estelle ugyan azon lakhelyet és szobaosztályokat foglalja-el, mel-

lyekben egykor mint szegény dolgos leány jára. Különös sors, különös makacság a' szerencsében; mi bolond, ki reá támaszkodik!

Estelle és férje nem változtatják éltök rendét, se viseletök modját, mert ők a' bájós közepszerűségnek most-is olly hivei, mint eddig voltak.

Ezen elbeszélés engem mély gondolatba merített, és barátomtól e' kérdésre „Lehetséges-e az, hogy illy kevés idő alatt (ez volt Aprilisben 1831) ennyi változás történjék az ember sorsán?” illy feleletet nyertem: „Ha meg akarsz győződni felőle, élvezetlek ezen tisztos házba, mellyel én szoros barátságban élek, és szemeid látása meg fognak győzni mind azokról, mellyeket mondtam.

Illyes szóváltások között elérénk az ohajtott museumba, mellynek sanctuariumába tett lépésem mintegy bűbajos erőtől érintve kiragadott a' mindennapi érzésből és átvárasztolt azon időkre, mellyeknek embereit itt látám.

II. N É P I S M E R T E T É S.

Északamerikai rajz vonatok. *(Végzet.)*

A' kentucky ember közönségesen nagy kést hordoz zsebében, mellyet czivodásainál legott előhuz, 's gyakran láthatni a' vendégfogadó ajtajában ülő némelly urat, ki széke hátulsó lábain magát hintálva fogait egy szinte hat hüvelyknyi hosszú késsel piszkálja, vagy a' padokat, ajtóküszöbököt, 's más e' féléket faragsálja. A' kentucky lakos mindazáltal semmivel se veszekedőbb, mint a' nyugoti státusok akarmellyik népe, 's kevesebbé még, mint az irlandi; de ha már egyszer a' pert elkezdék, akkor bizonyosan ütlekre kerül, melly mint többnyire minden Amerikaiaknál nagy elkeseredéssé nevededik; harapják, késsel döfik egymást, 's a' másiknak szemeit igen kegyetlen módon hüvelykujjokkal igyekeznek üregéből kinyomni. Valahányszor csak nyárban valamelly nyugoti törvényházba menék, azt vevém észre, hogy a' birák 's ügyvédek írotámaszaikra (pulpitus) olly magosan helyezék lábaikat, hogy ezek fejöknél-is sokkal magosabban állanak. Ezt azonban az országnak csak nyugoti részében láthatni; az orleansi, new-yorki, és philadelphiai törvényszékekben a' legszebb rend, és illendő-

ség uralkodik. Azt-is hallám, hogy székeiken a' birák sokszor el-is alusznak; de meg-kell vallanom, hogy 15 hónapok elfolyása alatt, midőn a' törvényszékekbe mindig járék, ezt soha se tapasztaltam. Igen sokszor értekezém az Amerikaiakkal, hogy törvénykezésök módja minden cerimonia és formalitas nélkül szükölködik, de mindig ezen választ kapám: „E' féle ugyan angoly országban szükséges lehet, hogy egy csoport tudatlan ember előtt tekintetet szerezzen, melly törvényei szerkeszésén semmi részt nem vesz; de mi előttünk ember marad az ember, akár selyem talárisba legyen öltözve, akár nem; 's én azt gondolom, hogy a' biró valamelly törvényesetet fellelgeparóka nélkül szint olly jól igazithat-el, mint ha azt fején viseli. Látja kegyed, hogy mi minden paróka féléről lemondánk, 's ha valamellyik biránk e' féle álarczulattal (Mummerei) lépnefel, bizonyosan inkább alakoskodónak mint birának tartanók, 's törvényszékünk színházzá alacsonyulna; e' féle dolgok nálunk az innepiség helyett csak kaczajt 's rendetleniséget szülne.“

Egy eset, melly megérkezésem előtt néhány nappal a' Senekák vidékén történt, fogalmat (Begriff) adhat az Indiaiak elszánt characterökről. E' vidékben három testvérek (mind hárman kapitányok) laktanak; ezek közül a' legöregebbik „John Seneka“ a' néptörzsöknek legfőbb kapitánya, 's egy a' fejéreknél igen tisztelt férjfiú, méreg által halt meg. A' kapitányok, tanácskozásaikban elegendő bizonyítványt lelven, hogy őt egy bizonyos Skwah-val (asszonyal) összeköttetésben volt öccse a' veres kéz - - - étette meg, azt végzek, hogy a' veres kéznek meg kell halnia. A' harmadik testvér „a' fekete kigyó“ erre azt mondá, hogy mivel a' veres kéznek meg kell halnia, tehát ő maga akarná megölni, hogy mindennemű gyűlölség a' néptörzsök közt elkerültessék. Ennek folytában az első alkonyal a' veres kéz kunyhójába mene, 's miután egy ideig némán ott ülne, így szólla: „Az én legjobb kapitányaim azt mondják, hogy te atyámnak fíját megölted. Ők azt mondják: bátyámnak meg kell halni.“ A' veres kéz erre nem felelt egyebet mint: „ők azt mondják?“ 's dohányzását tovább folytató. Mintegy 15 perczi ujabb hallgatás után a'

fekete kigyó ismét szállani kezdé, 's a' lenyugvó napra mutatván: „ha ez — monda — ezen fák felett megjelenik“ — 's karjával a' tulsó irányzat felé egy kört csinála — akkor eljövök téged megölni.“ A' veres kéz egyet bólinta fejével 's röviden de jelentőleg, mint az Amerikaiak szoktak, ezt mondá: „jól van.“ — Más nap reggel két más kapitánytól kisérve a' fekete kigyó megjelent, 's először a' Skwahot kikergetvén leszegezett szemekkel bátyja elejébe lépe. A' veres kéz csendesen kérdé: „Azért jött az én öcsém, hogy engemet megöljön?“ — „Ugy van“ lön a' felelet. „No tehát — monda a' veres kéz, 's jobbajával testvére balját fogván fejéről a' hevedert (Binde) leszakasztá — jól találj.“ Egy pillanat, 's a' fekete kigyó övéből a' Tomahawk (fegyver) a' szerencsétlen ember agyára villana. Még több csapást-is kapott 's mindegyikénél e' szó „Hugh“ repüle-ki ajkaiból. Most a' fűre tevék, hogy meghalhasson, hol őt azon vadász, ki nekem a' történetet elbeszélé, még két óra elfolyása után-is életben találá; illy nyulós az Indiaiak élet fonala; végtére feje elvágattaték, 's a' jelenetnek vége lön. A' többi indiai néptörzsök helyezete felettébb szorongatott, ugymond Ferral ur; 's igen hevesen kelki az egyesült státusok rendszeres keménysége ellen, melly e' szegény népet üldözi 's atyjainak országából kikergetni törekszik.

III. JELES MONDÁS.

Igaz boldogság nem gyönyörűség, nem gazdagság, nem pompa, nem hir, nem nagy rang; hanem jó egyetértés a' mieinkkel. 's a' munkát társasági vigalmakkal felváltogató megelégedett élet.

Basedow.

A' szabadság akarat szerint élhetés. Ki él pedig akarhatja szerint? Ki az igazságot követi; ki örömet eleget tesz tisztének; kinek életutja elintéztetett; ki a' törvényeknek engedelmeskedik ugyan, de nem félelemből, hanem tekintetből, hasznukra nézve.

Cicero; közli R...I Miklós.

Asszony becse. A' hiv, gyengéd elmű, nagyszivű és termékeny nő az ég ajándéka, háza éke, férje boldogsága, és neme dicsősége.

Thewrewk Józs. után T. F.

IV. K Ö L T É S Z E T. *)

Dezső és Lina.

„Édes Linám, kedves Linám,
Egő szívem mindene!
Atyád dühvel szólott hozzám,
'S szerelmünknek ellene
Esküdött;

Dezső pedig Lina nélkül
Elni többé nem kíván,
'S vagy e' tört hívja segédül
Enyhíteni mély fájdalmán
Halállal,

Vagy ott a' kis csermely partján
Váro pején, Linával
Vára felé tart szaporán,
'S mint élete párával
Boldogul!“ —

„Dezsőm! én-is érted égek,
De atyámat nem hagyom,
Véled Kedves nem mehetek,
Ápolgatni tartozom
Agg korát!“ —

'S im a' rejtő bokor mellől
Ambrus atya elő lép,
És leánya karjába dől,
Ejtvén szavait ekkép
Örömmel:

„Próba volt csak, tied Dezső,
Ki becsesebb szivednek,
Tudni vágytam, én-e vagy ő?
'S ez volt célja tettemnek,
Boldogul!“ —
Nagy Ignátz.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Nagy lelkűség. Randolph ur, az amerikai congressusnak tagja, 's egykor követ orosz országban, Máj. 24-én halt-meg Philadelphiában. Életét, valamint Schillernek Tell Vilmosa, e' szózattal zárá-be: „'S minden szolgálmat szabadokká nevezem!“ — Végintézetében t. i. a' déli státusokban tartott számos rabszolgáinak szabadságot ajándékozott; e' mellett egy millio dollárt ($2\frac{1}{2}$ millio ft) hagyott maga után.

Hosszú élet. Brüssel városának egyik kórhazában Máj. 29-én egy 107 esztendős asszony halt-meg, neve: Brouver Katalin, özvegy Clabosné. Még minden nevezetes esetekről emlékezek, mellyek Brüssselben 6-dik Károly császár, Maria Therezia, 's 2-dik József alatt történtek; minden kicsinységeket ritka anekdotákkal fűszerezve el tudott beszélni az 1789-ki belga lázadás történetéből. Fijai, 's unokái, kik őt felül éltek, 123 személyre mentek. Még kevés esztendő előtt meglátogató őt egyik 80 évű, de nem sokára meghalálozott fija, ki eltrávozásakor mindig szeretett anyjának áldását kérte.

*) Valamint szives hálára köteleztettünk a' beküldött számos versezetekért és rejtvényekért: szinte ugy nagyobb részöknek fel nem vétetéséért bocsánatot kérünk részint, mivel nem felelnek-meg folyóírásunk céljának, részint mivel a' rejtvények jól kidolgozva nincsenek, érthetetlenek, vagy csak egyes személyeket érdeklenek, részint végre, mivel a' rimek jól egybe nem hangzanak. A' két utolsó betűnek sőt némelykor csak az utólsónak egybehangzása jó rimet nem tehet.

Ékes vásár. Fancy fair nevet visel azon képzeményes álvásár, melyet Londonban nagyon kedvelnek 's látogatnak. Illyen alkalomkor a' legelőkelőbb dámák ülnek a' boltokban, 's portékát árulnak a' szegények számára. Az ékes előkelő világ, a' nemeség, 's elegant urak oda sietnek, 's természetesen semmit se tartanak drágának, mivel szép kezekből jön minden, és szép célra van szánva. Az utolsó fancy fair-ben, melly a' szükségben szenvedő külföldiek felsegállítására tartatott, 's 50,000 font sterling jövedelmet hozott-be, sok illy apró boltok voltak a' fényesség, ékszer, öltözet minden nemű tárgyaival ékesítve. Minden bolton a' benne áruló dámának czime diszlék, 's a' vásár óráji alatt számos néző és vásárló vevé azokat körül.

Komoly rejtvény

Az egész szó anyát tészén, ő szült minden gyermeket,

Ő nevelte, ő táplálta, 's megölte mindegyiket,

Eltemette, behantolta és szült ismét ujakat,

Most neveli és táplálja, most hantolja másokat.

Spellet... Boldog. Somogyból.

Előbbi rejtvény; Forgáts.

Figyelmeztetés.

Többszöri hirdetményink után nem tartottuk szükségesnek hazánk tisztelt leányait 's fijasait ezen folyóírára ismét emlékeztetni; minthogy azonban értésünkre esett, hogy az még sokaknak figyelmét elkerülte, ujlag bátorkodunk azt minden magyar honosinknak kegyes pártfogásába ajánlani. Ezen folyóírásnak nem csak igen csinos alakja, hanem hasznosan mulattató, különféle tárgyakból egybeszótt tartalma - is különösen ajálja magát a' honosok figyelmébe. Szerkezője mindent, mi tőle kitelt, készséggel áldozott e' folyóírásnak csinos megjelenésére, hogy így a' hazának élénkebb pártfogására magát annál méltóbbá tehesse. Csak ezen kegyes pártfogásnak szaporább bizonyítványai eszközölhetik, hogy a' kiadónak eddigi szorgalma el ne csüggedjen, sőt folyóírását a' tökéleteség további fokára léptesse. Már - is olly divatképpel kedveskedett olvasójinak, melly a' legujabb párisi formák szerint magyar aláírással 's tetemes költséggel készülvén minden külföldivel megmérkőzheték; nem sokára a' már munkába adott másodikkal is fog szolgálni. Vajha az előfizetők annyira szaporodnának, hogy több illy képek kiadására elegendő tehetsége lenne az igyekező kiadónak, ki bizonyval minden kitelhető eszközt használand, hogy folyóírását a' tisztelt olvasók kegyeségére tovább - is érdemesítse. Ezen folyóírás már - is sok tárgyak iránt, mellyek eddig nálunk érintetlenek ma-

radtak, érdekes figyelmet gerjesztett a' hazában; szaporította a' litteratura ápolóját; buzgó hevet gerjeszte a' Szép-nem hájos keblében szeretett nyelvünk iránt; a' honosokat figyelmezteté a' hazai művészetre; kitünteté az eddig szinte nem ismert magyar színészeket; utat nyitott a' belletristikai munkák ismertetésére, 's jövődre még sok nem-is sejdithető — hazánkra nézve hasznos — következéseket vonhat maga után. Ujlag kérjük tehát a' tisztelt hazaleányait 's fíjait, hogy ezen szép célú intézetet számosabb előfizetéssel, ajánlással, 's hathatós pártfogással előmozdítani, és ápolni méltóztassanak. A' hetenkint kiadott két ivért járó igen olcsó ára (fel évre 4 ezüst for. postán), rendkívüli esinosága és mulattató tartalma mellett, valóban a' folyóirások pályáján szinte példátlan, 's már ez-is könnyíti az előfizetés terhét. Az előbbi számokból még több felesleges példányunk vannak, sőt a' mult fertálybeli elfogyott számokat-is újra nyomtatjuk, hogy a' későbbi előfizetőknek azokból-is szolgálhassunk. Mivel azonban ezután nyomtatványinkat csak előfizetőink számára hoz szabhatjuk, sajnálni fogjuk, ha az igen elkésendő rendeléseket az első számokkal ki nem elégíthetjük. Igyekezetünk 's akaratunk tehát mindenre kész, csak a' tisztelt honosok gyámoltsák azt az édes hazai nyelv oltárára teendő csekély áldozattal.

Azokat, kik a' postán szoktak előfizetni, alázattal kérenni bátorkodunk, hogy midőn valamely rendelésök, 's kívánságuk leend az ujság dolgában, ez iránt ne a' Szerkezőt, hanem azon t. posta hivatal által, hol előfizettek, méltóztassanak tudósítani a' t. budai vagy pesti posta hivatalt, hova t. i. az előfizetési pénz felküldetett; mivel a' postáról nem minden előfizető adatik tudtára a' szerkezői hivatalnak: sokan egyenesen a' budapesti postáktól veszik ujság leveleiket azon példányokból t. i. — mellyek tőlünk ezen t. hivataloknak hálnak fejébe adatnak. Ezek felől mi nem értesítettünk; 's ez az oka, hogy az előfizetőknek általunk kiadott lajstromában nem fogják minden olvasóink találni illető neveiket: — Kik becses írományaikra méltotnak, ne terheltessenek, könyörgünk, azokat tisztázva 's olvashatólag felküldeni, ne hogy azoknak másoltatása egyre halmozott munkánkat szaporítsa, és a' küldött kéziratok közlését késleltesse. A' különféle tárgyú darabokat külön papirosra, a' hosszabb terjedésűeket fél fél 's nem ösze fűzött ivekre méltóztassanak írni. Költőinknek végre a' rimek készítésében nagyobb figyelmet 's lélekismerttet ajánlunk.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 8^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön: Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr borítéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedéknint-is válthatnak példányt borítéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Csak a' sirban vagy on nyugodalom.

(K. után szabadon.)

Az időnek azon korában, hogy Ulászló királyunk a' varnai szerencsétlen ütközetén oda vesze, 's helyette László foglalta-el a' királyi széket, a' magyar királyi udvarnak mint egy bálvány-istenévé leve a' szerelem, és zsarlói hatalmát mind a' két nemen fennyen fitogató. A' nemes ifiak között, kik az udvar szolgálatjára valának, találkozáék az ifjú Bátor-is, kit nagy, 's messze terjedt jószágok nem szerencsésítének ugyan, mindazonáltal a' mindenekről gondoskodó anyatermészet által védetve kecses alkatja, és minden társait meghaladó ügyesége helyre pótlá szegénysége hiányait. Delisége, tündöklő elméje, öszve kapcsolva a' férjfiúsággal, mindenek előtt kedvessé tevék. De jól-is érté azon módokat, mellyek, helyes használásuk mellett, a' szépnem szerelmét neki könnyen megnyerék.

Roza munda, gazdag, nagy tekintetű nemzetségből származott szüz csatlá magához a' deli Magyart akaratján kívül-is. Virágának legbájlóbb korában vala a' szüz, szeledebb az ártatlan galambnál, 's kecsesebb a' tavaszi rózsánál: alig látá még 16 tavaszon a' virágos rétek himzeteit, 's alig tudta eddig, mi lehet, 's mi magában a' szerelem. Az ifjú Bátor csudálta szépségének fényét, hattyú fehérséggű vállait, a' szüzi elpirosodást, a' tükörkint ragyogó tiszta kék szemeket, mellyeket eddig egy asszonyi alakon se vala illy diszben szemlélni szerencsés. Ő volt Roza munda első szerelmének tárgya; csak ugyan hamar-is ismerék-meg egymást a' deliek, 's öszve köték lelkeiket. — „Szivem szabadságát, és nyugalmát vesztém-el — kialtozá álomtalan éjein az ifjú — mint emelhetem én fel szemeim

hozzá, ki születésének nagyságával engem annyira meghalad; mit remélhetek a' jövőtől egyebet, mint fájdalomm-nak 's könnyeimnek sokaságát?!“ — De Rozamundát-is futotta az álm, 's valahányszor magára marada, szerencsétlen szerelme lön gondolkozásának tárgya. „Ah Bátor — szólla magában — boldogtalan volt azon óra, melly először előmbbe vezetete; akkor foganzott szerelmünk, melly talán mindkettőnket veszedelembe dönt!“ —

Folyvást titkon szerették egymást. Az ezüst ragyogású hold, midőn a' hegyek ormait meghaladva tűnék-fel, sokszor látta egymás karjaiba dőlve keseregni a' szerelmes párt. De ezen szerelmök nem maradhatta örök titokban. Csak hamar kitudák Rozamunda hajlandóságát szülőji, 's csak hamar észre vevék az udvari Nagyok a' leány szenvedélyit. Az előbbiek kemény intéseket akarának használni, és Rozamundát attól választani-el, ki nélkül élnie nem lehetett. Bátor kéntelenítették az udvar elhagyására, és ő eltökélé, hogy Rozamundájával elszökvén titkon öszve keljen.

„Meg teheted-e — szólla egykor kedveséhez Bátor — meg teheted-e, hogy mindent, mi neked becses, drága, és eddig kedves vala, el-hagyj, és engem kövess?“ „Megtehetem, 's meg-is teszem“ kiálta Rozamunda, és könnyezve Bátor nyakába borult. — Pénzzel és mind azzal, mi szükségesnek látszoték, felkészülve, egy kellemes estvén hajóra szállottak, hogy olasz országnak vegyék utjokat, hol csendes boldogságban reménylék élni napjaikat. De a' szerencse nem kedvezett igyekezetöknek! Alig ereszkedének a' tengerre, midőn szörnyű zivatar támadt. Az egész természet sarkaiból kifordulni látszott. A' setét felhőkkel elborított ég szakadatlan hányta tüzes villámit — hegyekint tornyosodának a' tenger könnyű habjai, 's onnan subajták a' tátott mélységbe zsákmányukat, az amugy is szakadozott hajót; — mig egy dühösen zajgó vízhegy, egy kemény sziklának kiálló csucsához lökné, és így ezer meg ezer darabokba omolnék, 's minden ben levők a' mélységbe süllyednének. Egyedül maga Bátor menté-meg Rozamundával éltét; nagy ügyeséggel, de egyszersmind halálfélelemmel oszlatta óriás czethalkint a' habokat, erősen átkarolva kedvesét. A' zivatar megszűnt, és ők egy zor-

don sziget partjait érek, mellyen csak vad állatok lakozának; — itt menedékek nem lehetek! — A' mennyire szemmel láthatának, nem volt egyéb vadonál; három nap 's annyi álomtalan éjen bolyongának a' szerencsétlen szerelmesek halálfélelemtől kísértetve e' vadon szigeten; — az éh és szomjúság már hatod nap óta gyötré lankadt testöket, semmit élelmökre néhány csiga tekenyön (Muscheln) 's ita-lukra keserű sós vizen kívül nem lehettek. —

„Rozamunda — szólla Bátor — elnyomatol a' nyomorúságtól, 's gyötrő éhségtől; már ezeknek nem álhatsz ellent.“
 — Rozamunda küzde a' halállal, a' mint tuda, 's térdeire esék az Isten segedelméért esedezni. — — Már nyolczadik napja vala, hogy a' jóltevő nap fényes sugarait a' leketlen testekre lövelé, mellyek öszve kúcsolt karokkal a' halálban úgy, mint az életben, a' zátony iszapján fekvének. — Szélvész által erre hajtatra kötének-ki e' vadon sziget partjainál némelly kereskedők, kik-is így fekvé találák az éhen holtakat, és szívök fájdalomával nézheték a' halálban is e' szép párt. Egy magánosan álló terebélyes platan-fa árnyékában tették őket a' sirba, magok által csinált keresztet tűzvé a' sirhalom fölé, mellyre e' szavak valának vésve:
 „Csak a' sirban vagyon nyugodalom!“ — Igen, az élet szélvésze hányja a' szenvedőket a' kétség partjára, hol-is lassan oda süllyedve hálnak-ki. Sz—p Szabadkán.

A' török kötélén-tánczólo.

(Igaz történet.)

Mahmud szultán különösen kedveli a' kötélén tánczólokat, minthogy átaljában-is azt látszik szeretni, ha alattvalóji az ő sipja szerint tánczolnak.

Kapuda n B o s z l a kötélentánczólo hire el volt egész török országban terjedve; egykor Konstantinápolyba jött, 's mint valamely előfizetést megnyitó magyar író, fennyen hirdeté-ki, hogy ő egy kifeszített kötélén a' Boszphoruszon (a' tenger szükén) át-sétáland. — A' kijelelt napon az egész főváros gerjedésben volt, a' Törökség abba hagyá foglalatóságait 's a' nézőhelyre tódult, — maga a' szultán is kíséretével együtt a' Boszphorusz partjára ment, hogy e' non plus ultrát megláthassa.

Kapudan Boszla háromszor hajtá-le fejét a' porba, lelkét a' nagy profétának — testét, hihetőleg, a' levegőnek — ajálván. Eleinte sulyegyenes gyakorlásokat tett, 's mindjárt olly nagy ügyességgel, hogy a' szultánnak azonnal különös kedve kerekedett. Végre Kapudan Boszla a' tenger felett kifeszített kötélre lép, 's rajta megindul. — A' nézők leheletjökét tartóztatva, e' természetet kísértő művészre mereszték szemeiket. Ez az alatt ügyesen 's bátran lépettet a' tenger sikja felett a' tulsó partra által, 's onnét ismét szerencsésen vissza sétált!

Általános taps és örömkialtas — képzeljen az olvasó magának (ha még honi színházinkban nem volt) bravozó törököket! — fogadá őt vissza érkeztek. A' szultán elragadtatva 's megindulva hivatá maga eleibe, 's felszöllítá, hogy bár mi kegyelmet kérjen tőle.

Más halandó, illy helyzetben, bizonyosan szédülést érzett volna, de egy kötélentánczó nem veszi-el soha a' lelki sulyegyent (aequilibrium). — Tudta Kapudan Boszla, hogy a' szultán nagy pártfogója a' művészetnek, de azt-is tudta, hogy még nagyobb pártfogója a' maga pénzének, mellyet saját oltalma alól nem szívesen ereszt a' világ ezernyi veszélyei közé. Hogy tehát pénzt ne kérjen, 's arra még-is szert tehessen, leveté magát Kapudan Boszla a' porba, 's így szólt: „Felséges ur! engedd-meg kegyelmesen, hogy én előtted egy még nagyobb mesterséget mutathassak, hogy t. i. én a' Bambasit ugyan azon kötelen a' Boszphoruszon át és vissza-vihessem.

A' szultán azonnal parancsolá, hogy a' Bambasi ott teremjen. Ez a' Bambasi török országban nem egyéb mint a' zsidó rabbinus.

E' nyavalyás éppen nemzete nagyjai — az az leggazdagabbjai — közt ült egy nemzeti innepnél, midőn azon parancsolat érkezett hozzá, hogy tüstént a' szultán elejébe jőjjön. —

Midőn a' zsidók valamelly nagy urhoz mennek, bizonyos okokból nagy summa pénzt szoktak zsebökbe tenni. A' Bambasi-is hivei által piaszterekkel megtömve kísértetett a' szultán eleibe. A' Bambasi megalázá itt magát a' porba 's így szólt: „Mit kívánsz, ó fényes nap! tőlem

rabszolgádtól? — „Semmit — viszonzá a' szultán — hanem tartsd készen magad, mert majd Kapudan Boszla ama kifeszített kötelen által visz és vissza hoz téged a' tengeren. —

Képzelden az olvasó magának egy vastag zsidó rabbinst, midőn azon kegyelemmel lepetik-meg, hogy a' Boszphoruszon száraz lábakkal vitessék által. — Ő szegény megszagatá ruháját, 's minden gazdag zsidók megszagaták a' magokét, ezt kiáltván: „au wai! azt ki nem állja! ki nem állja!“

De ez mind semmit se használt, 's a' Kapudan Boszla már közeledék, hogy a' zsidó rabbinst vállára vegye 's őt lelógatott lábaival a' tengeren átvigye. Ekkor a' zsidók — szokott módjok szerint — Kapudan Boszlának 10 erszény piasztart ígértek; — ez, erre nem-is ügyelve, átkücsölá karjaival a' remegő zsidó pap derekát; — a' megrémült hivek 20 — 30 — 50 erszényt ajánlottak, 's Kapudan Boszla mind inkább egyeneté 's rázogató vállán felemelt martalékját; végre a' zsidók, midőn már terhével a' víz felé indulna, mintegy kétségbe esve 100 's utóbb 500 erszényt ígértek! Ekkor Kapudan Boszla a' szultán felé fordult és így szólt: „Felséges ur! látod, hogy én mellékesen minő szép summa pénzt szolgálhatok - meg, melly neked semmidbe nem kerül: engedd-meg tehát kegyelmesen, hogy a' Bambasit ne vigyem át.

A' szultán nevetett, — 's a' zsidók kirázák Kapudan Boszla előtt erszényeiket, és a' zsidóútszában lakomát adtak, hogy rabbinusok nem volt kéntelen — Mózeskint — a' tengeren száraz lábbal átmenni.

Szekrényesy.

II. NÉPISMERTETÉS.

Otaheiti és a' Sandwich szigetek.

Beechey angoly kapitány, ki nem régiben a' csendes tengeren utazott, a' Bougainville franczia tengeri utazó által feltalált Otaheiti és társaságos szigetek felől olly leírást közöl, melly azoknak Cook által adott bájlo leírásától egészen különbözik.

Ezen tengeri utazó az Otaheitiakat természeti állapotokban, gyermeki együgyűség bájaival diszeskedve, 's a' gyermekiségnek zavartalan vidorságától élesztve találá.

A' kereskedés által hozzájuk vetődött Európaiakkal történt társalkodás azonban ezen tulajdonságaikat semmivé tette, 's őket olly szükségekkel ismerteté-meg, mellyek nálok haszonkeresést, kapzsiságot, mértékletlenséget, 's a' mivel nemzetek minden gonoszságait szülték.

Szinte olly károsan hatott reájok az angoly térítgetők (missionarius) vakbuzgósága. Ezek mindenkép azon törekedtek, hogy a' polgárosodás (civilisatio) ismereteit velek közöljék, 's őket a' kereszténység és keresztény erkölcsöség szoros szabásaira hódítsák a' helyett, hogy előbb őket ezen uj állapotra fogékonyokká (empfänglich) tennék. Innen történt, hogy a' térítgetők iránt támadott félelem az Otaheitiakban uralkodó érzelmet okozott a' kereszténység ellen. Ezen érzelem benne kétszínűséget, fanatismust, a' máskint vélekedők iránt türelmetlenséget, 's végre véres vallásbeli háborúkat gerjesztett. A' Cook által benne csudált természetnek vidám adományai, a' gyermeki vidorság eltűntek, 's ravasz lénynek (Wesen) adtak helyet.

Ezen szigetbelieknek erkölcsi állapotjokat legjobban fogja elő tüntetni amaz öszve jövetelnek következő leírása, melly Beechey kapitány, 's az otaheiti-i király III-dik Pomarrinak felesége, és ennek háznépe közt esett.

„A' királyi háznép látogatására meghatározott napon a' hajóbeli szolgálat félre tétetett, 's négy óráig várakoztunk a' meghívásra. Végre az uralkodó királynétól, ki az idővesztéssel éppen olly keveset látszik gondolni, valamint alattvalóji, egy billétet kaptam; ebben jelenté, hogy csak más napon jöhetne hozzánk. Azonban a' billét érkezését alig követte egy fertály óra, midőn az egész társaság megjelent, t. i. az uralkodó királyné, az özvegy királyné fiatal férjével, és Utamme a' feleségével. Öltözetjek európai 's otaheiti-i ruháznak rendetlen keverékéből állott; a' két királyné belföldi szövethől készült nyílt ruhát, és szalma kalapot viselt, melly európai minta szerint a' szigeten készült, 's fekete pántlikával ékesítették. Lábaik mezitlenek voltak, ha egyébiránt kék vonásokkal csinosan tattovált bőrt mezitlennek lehet nevezni. Utamme, ki ő felségével igen bizodalmas viszonyzatban látszik lenni, kitűnő, karcsú, és szép ember. Kezében nagy napernyőt

(Sonnenschirm) tartott, mi jelenleg az ottani főrendűek viseletéből elmaradhatlan. *(Folytatás következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Férj, és feleség viszonzjai.

Férj! te vagy az erősebbik, Légy oltalom, védelem:	Férj, te vagy a' háznak ura, Háznak feje, félelmé:
Feleség, te a' gyengébbik Légy öröm, és szerelem;	Te, aszszony, a' háznak szive, Malasztja, és kegyelme.
Férj, te vagy az okosabbik, Adj tanácsot; értelmes	Hazafiak, társak, szülők Jók, és hivek legyetek!
Asszony, légy, te bizodalmas, Engedelmes, figyelmes.	Férj, feleség, ketten egygek, Légyen egygé szívetek!!

Kisfaludy Sánd. közli —r— István.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Egy p u s z t a i r ó z s á h o z.

Pusztán állasz te szép rózsa Csendes magány-völgyedben Nem szakaszt-le téged ottan Senki keze zsongédben. Hajnal keltén nyilik kebled Gyenge harmat frisével, Majd elcsukod meg meg te azt A' szép alkony hűsével. Szórod illatid együgyűn Az anya természetben, Nyájas szabadsággal viritsz Holtig megelégedten. És az alkony biborától Megihelve szép léted Szagosbban lebeg illatod, Mig be nem hunyod képed, Nem pompázol büszke mellen, Mind kerti barátnéid, Nem tündöklesz szép kezekben, Mint mivelte testvéreid. Nem kecsegtetsz sok szemeket Arany virány - korodban, Megelégedve maradsz te Természeti sorodban. Álnokságot nem lehelsz-be Divatos sok szépektől,	A' természet megment téged Kaján irigységektől. Hálaadatlan kezeknek Nem érzed szeszélyeit, És a' mohó változásnak Nem tudod veszélyeit. Mint egy bölcs futod pályádat Édes eszmélgetéssel, És viritsz csendes völgyedben Teljes elégedéssel. A' kelő nap első fénye Löveli rád szikráját, 'S játszi zefir lehel rád Fertőztetlen páráját. A' fülemüle bús dalja Lágyítja gyöngy-kebledet, Az ő édes esengése Fedi-be könny-szemedet. 'S ha hullnak már leveleid, Pályádat elvégezted, Nyugva tekintesz sírodba, Nem szánod-meg éltedet. Haldokolva gyönyörködöl Bimbójid szép másában, Kifesző piros keblednek Szelid virágzásában. —
---	---

V. VILÁGI TELEGRAF.

Öklöző párviadal. Byrne Simon irlandi, és a siket Burke nevű angoly híres öklöző (Boxer) minapában Nomans-Landban, St. Albans mellett az öklöző mesterség kedvelőjének egybe tódult sokasága előtt párviadalban öklöztek mindkettőnek két két harcz-segége (secundansa) levén. Mindenik jó természetűnek 's izmosnak látszék; de Burke-nak izmai (Muskel) erősebbek voltak, noha csak 12 követ 4 fontot nyomott, holott Byrne 13 követ 4 fontot. Burke-nak azonban fiatalasága-is kedvezett. Hosszú kétséges viaskodás után, három óra 's hat percz múlva, miután 99 harcz-járások (Gänge) tétettek, Byrne, az Alt-Ireland büszkesége, földre terült, 's a' siket Burke győztesnek kiáltaték. Mindketten irtózatosan megdöngözve voltak; de azért Burke még-is vissza tudott menni Londonba, holott Byrne minden erejéből kifogyva St. Albansban néhány nap múlva sebei miatt kiadá lelkét. Halott-vizsgálatkor bebizonyodott, hogy a' történetet akadályozni nem lehetett, mivel a' vérszomjazó harcz-segédek, mint Homér hősei, az öklözőket csúfolódásokkal ingerlették, 's gúnyékkal egymás ellen keserítették; azon kívül pedig némelly gonosz emberek nagy ostorokkal futkároztak szerte, 's az embereket nagy körben állva maradni kényszerítették, ne hogy törvényszolgákat hívjanak segítségül. Ez alatt a' zsebtolvajok szorgalmasan üzék mesterségüket. Egyszer már Byrne kidőlve a' sarampókból megakará magát adni, mivel magát további viadalra erőtlennek tartá, de nagy lármával kényszerítették őtet a' harcz folytatására. — Azonban Kingstone seborvos azt bizonyítá, hogy Byrne ugyan sebei miatt halt-meg, de inkább fájtnak szenvedett megaláztatása 's ellenfelének győzedelme, mi legtöbbet tett arra, hogy a' vérnek Byrne fejébe tódulása által annak halála siettesék. Az esküttek hosszas tanácskozás után Burké-t és a' két felekezet segédjeit, kik öklözési nyelven Unpires és Refereeseknek hivatnak, agyonütés vétkében marasztalták.

Tagrejtvény.

Első hármam fáját
 Az állat seregnek,
 Két végsőm egy tagját
 Az emberi nemnek
 Nevezi; az egész
 Munkája Magyarának;
 Ki koszorús költész,
 'S disze a' hazának.

Nagy Ignácz.

Előbbi rejtvény; Föld.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Augustus 11^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rémitő éj, 's a' jó reggeli.

Már elsetétedni látszott a' hold a' hegyek felől torlódó felhők miatt, midőn gróf L. egy forró nyári napon egyik barátjával vadászaton mulatván vissza mentében utját K. folyó mellett fekvő nagy erdőn folytatá. Hasztalan lön azonban minden igyekezete lakhelyének keresésében; mert még nem messze haladott utjában, midőn a' sűrű felhők éji homállyal lepték-be a' föld területét, mit az egymást érő villámok percnyi borzasztó világosága még rémitőbbé festének. A' zápor patakkint hullott a' szétszakadt felhők-ből; a' dühösködő szélvész a' legerősb fákat tövestől szakasztá-ki a' föld gyomrából, melly az egymást érő dörgéstől rémitőleg rengett. Már az utazók vesztőket látták közeledni, midőn az ég kegyesen mosolyga reájok; mert ime a' sűrű fák közül világosság tünt szemökbe. — Egek, milly vigasztaló örömet gerjeszte benne e' látvány! — Azonnal öszve szedvén tehát végső erejeket, nagy nehezen érték a' házhoz, mellynek ablakáról csillogott a' világosság. — A' grófnak azonban nem vala elegendő bátorsága a' lakhelybe azonnal betérni, mert a' háznak külseje nem legnyugtatóbb gondolatokat ébreszte benne, 's többféle gyanút forralt belseje. De bár ő kész-is lett volna a' szabadon 's nyomorult helyzetben tölteni az éjt; mivel azonban barátja, kit ő lelke gyanánt szeretett, 's éltéért, mint tulajdonáért legutolsó csep vérét ontani nem késett volna, a' sok erőltetés-től rosszul kezdé magát érzeni, — ennek állapota batoritá arra a' grófot, hogy az előtte olly gyanús ház ajtajának induljon, 's dobogó szívvvel kopogtasson rajta. De a' szabad helyett erős ki a z? hallatszott; az ajtó nem sokára nyílik, 's egy jól felfegyverkezett férjfi termett előttök. —

„Kik vagytok, — dörmöge ez — hogy illy későn, 's illy viharos időben jártok? itt számotokra semmi hely!“ — „Barátom — szólla a' megrémült gróf, — én gr. L. vagyok; barátommal vadászaton levén vissza mentünkben eltévedénk, 's barátom a' hosszas járásban nem csak hogy ellankadt, hanem már roszul-is kezd lenni. Kérlek tehát, légy emberséges, 's adj éjjeli szállást!“ — „Uram engedj-meg, hogy így fogadtalak; de ezen táj bátortalansága birt arra: nem egyszer forogtunk mi-is veszedelemben a' rablók miatt. Mi a' szállást illeti, nincs egyéb a' padlásnál; ha ezzel megelégszel, mindjárt ágyat vetek számotokra.“ — Mitévő legyen az enyhet esdeklő? A' kínálást elkelte fogadniok, 's a' fekvés helyére a' szobából vezető lajtorján mindketten felmászván, nem sokára mély álomba merültek, melyből őket csak az alattok fekvő szobában folyt heves vitának ezen szózatjaik ébreszték-fel: „Nem, — csak az egyiknek kell elvesznie. — Abból semmi se lesz, mind a' kettőt meg kell ölni.“ — Ezen tanácskozás az álomból felébredteket nagy rémülésbe hozá, 's még nagyobb borzadással kelle most hallaniok alattok a' fegyver élesítését. Ellentállásról szó se lehet; mert fegyvereiket oda lent felejtették, 's egyéb reájok nézve nem maradt hátra, mint magokat a' Mindenható oltalma alá adni. Végtére a' lajtorján felmászik a' házi gazda egyik kezében vakító lámpást, másikban fényes nagy kést tartván, 's titkolódzva, lábujhegyen, meggörbedve közelit az alvók felé, kik ekkor annyira megmerevedtek ijedtségükben, hogy őt többé nem-is látták. Már biborral kezdé festeni az ujonnan született nap a' hegyek ormait, midőn gr. L. 's társa magokhoz térvén csudálkozásukra életben lelék magokat. Most tehát elhagyván nyugvó helyöket a' házi gazda szobájába mentek-le, ki azonnal kérdezé, mikép nyugodtak legyen. — Gr. L. a' valódit nem akará megérinteni, mert még most-is kétséges vala előtte a' dolog. Arczvonulatin azonban valamelly kellemetlenséget vevén észre a' házi gazda „engedelmet kérek — szólla — hogy uraságtokat háborgattam, de annak fősvény feleségem volt oka; tegnap későn estve azon tanácskozáink, hogy uraságtok számára jó reggelit készítsünk: ő csak az egyik kappant, én meg mind a' kettőt kívántam leöletni

tudván, hogy a' fáradt utas jó étvággyal szokott birni, 's e' végett már későn éjjel a' padlásra-is felmentem, hogy egy darab szalonnát messek, 's a' sültet magyarosan készítve elejekbe tehessük.“ — Alig végzé ezen szavait a' vendéglő, midőn felesége a' kappanokat behozta. Vendégeink nevetvén a' dolog kimenetelén, nem annyira ugyan olly rémitő éjt, de több illy jó reggelit kívántak, 's hálás köszönettel viszonzván a' szük szállást, haza ballagtak.

Koricsanszky J. Istv.

ÉLETTÖRTÉNET.

Magyar Herkulések.

1) Kinisy Pál temesi bán, Bács, Bihar, 's Temes fő ispánja, valamint elme tehetségéről, ugy vitézségéről 's herkulési erejéről nevezetes. Falusi molnárnak fija volt, 's már ifiú korában, mint molnár legény erejének csudálatos bizonyságait adá. Kezeivel malomkövet, teli hordókat; fogaival pedig egy fegyveres embert ruhájánál fogva felemelt. Igy írja Bonfin. — Legjobb erejében a' katonai életet választá, mellyben lépcsőnkint emelkedett nagyobb hivatalokra. Egykor egy izmos Törököt párviadalra kihíván őt kezén fogá, és azonnal ujjait szétzuzta, 's mig a' Török másik kezébe veheté kardját, fejét veszté. A' Magyarok nagyobb részt neki köszönhették a' kenyérmezei diadalt, melly után török holt testekből rakata magának asztalt, 's azon vacsorált. Ennek végzetével a' győzedelmes katonák tánczra keltek. Kinisy egy holt Törököt kezei segítségével nélkül felemelvén azzal az egész sereg csudálkozására tánczolt. 1494-ik esztendőben a' szélütés nyelvét megállítá, 's midőn Ulászló király Erdélyből Temesvárra érkezék, elejébe mene, 's lábaihoz borulván jelekkel nyilatkoztata (nem beszélhetvén), hogy hazájáért 's királyáért kész volna meghalni. Ulászló őt lábaitól felemelvén megmutatá neki a' sereget, mellyet a' Török ellen hozá. Kinisy erre kardot rántá, 's a' levegőt vagdalá annak jeléül, hogy ő-is vitézül harczoland a' Török ellen. A' király Temesvárról Péterváradig ment vele, hol neki 's Drágyfynak 14,000 válogatott fegyveresből álló sereget ada által, mellyel a' két vitéz a' Száván átkelvén Szendrőt elégeték, 's a' tarto-

mányt szélthosszat pusztíták. — Ugy remege Konstantinápoly Kinisy előtt, hogy a' szultán testőre Ázsiába futamodék. Kinisy még azon esztendőben lázbetegségben halt-meg.

2) Bátor Opos. Salamon király alatt hires vitéz, miért Bátor nevet nyert. Erejét legelőször kimutató 1009-ik esztendőben, midőn Salamont cseh országba kíséré a' Cseheknek Trencsin vármegyében tett pusztításaik meggátolására. Ott ő egy góliát nagyságú Csehet párviadalban megölt. Midőn Salamon Geyza herczeg ellen háborúskodott, emennek részéről egy Péter nevű hires bajnok a' királynak minden vitézeit párviadalra szállítá-fel, mit Opos elfogadván Péternek szívét keresztül szurá lándsájával, 's Geyza fegyveresei közt úgy ontá a' vért, hogy abban keze-is megmerevedék.

E. Emil.

II. N É P I S M E R T E T É S.

Otaheiti és a' Sandwich szigetek. (Folytatás.)

A' köz emberek beelégednek egy Maro-val (köpönyeg) és szalma kalappal. Mi a' királyi társaságot ama kevés esemegékkal, mellyeket adhattunk, megvendégtük. Midőn estve a' szárazra kiléptek, tüzi játékkal leptük-meg őket, min nem kevéssé gyönyörködtek. Más nap, de már kissé jobb öltözetben, ismételték látogatásukat. Ekkor Aimatta, és Aburai-is velek jött. Nagy mennyiségű csónik, 's egy kettős sajka-is kíserte őket, mellyekben sok gyümölcsöt, gyökeret, négy iszonyú sertést hoztak, melly utóbbiak a' kis hajókat minden pillanatban felfordulással fenegették. Ama kettős sajka hajdan hadi hajó volt, de már most, valamint magok a' lakosok-is, hasznosabb foglalatoságra fordítottott.

Mihelyt a' királyné a' hajótetőzetre lépett, a' király nevében amaz ajándékot ajánlá, melly a' ténitgetői iskolába letéttett. En illő köszönettel válaszolék ezen figyelemre. Már most a' kapitányi szobába (cajüte) akartuk vezetni vendéginket fölöstökre, de az uralkodó királyné azt kívánta, hogy mindenek előtt ajándékait, a' sertéseket, 's minden egyéb adományait a' hajó tetőzetére kiraknók, hogy adakozása felől látható bizonyágát mutathassa.

Az alatt a' fölöstök elhült, és szerencsétlenségre a' falatozás előtt az illendőségi szertartásból kerekedő még más nehézség-is adá elő magát. Az Otaheitiak hajdani szokásuk szerint t. i. illendőség ellen volt, hogy valamelly Taheiti a' király hugának jelenlétében egyék. Aimatta királyné tehát most-is ezen elsőségre hivatkozott. De már most attól lehetett tartani, hogy a' többi főrendűek ezen szokás megtartásán, melly a' kereszténység behozatásától fogva elavult, boszongodni fognak.

Végre rá hagyá magát venni Aimatta, hogy azon vitatott jusáról lemondjon, de még-is sokáig durczáskodott, mig végre komorságát az egész társaság vidámsága elszéleszté.

Igen természetes, hogy a' főrendűek ama szokások fenntartását örömet látják, mivel csak azokban áll a' köztök és alattvalójik közt kitüntető egyetlen különbség. Ha tehát ettől-is megfosztatnak, számukra más előbbvalóság nem marad, mint a' történetből reájok jutott nagyobb testi erőség, minthogy nevelésök, 's gyakran birtokukra nézve-is legtöbb alattvalójikkal csak egyiránt állnak.

Nap közben több főrendűek jöttek Blossom hajóra. Valamennyit kitünteté jeles termetök, 's nemes alakjuk. Nem tudom, ha ezt jobb táplálásuknak kellessék-e tulajdonítani, vagy azon körülménynek, hogy a' szülők többnyire beteges, 's csunyább termetű gyermekeiket megölik, hogy a' szebbek nevelésére annál figyelmesebb gondot fordithassanak: de kétséget se szenved, hogy ezen emberek testi erőssége nekik honosaikra nagy hatást szerez. A' Taheitiak alig hihették-el, hogy pénztárnokom, ki legkarcsúbb férjfi volt a' hajón, valóban nem a' Blossom Natirarari-ja (kapitánya) volna.

A' főrendűek ezen jelenlétét az angoly consul arra használá, hogy az uralkodó királyné ama rendelkezésének vissza huzását eszközzené, melly a' britt alattvalók tulajdonát sőt életét-is veszedelmezteté. A' dolog t. i. így történt: Jól észrevevén a' királyné, melly nagyon becsülik az Európaiak a' gyöngycsigákat, az által remélheté jövedelmeinek tetemes szaporithatását, ha a' csigaszedésre adót vetne. Eleintén ő felsége ravasz okoskodásai közben adószedhetési igazára,

vége pedig ország nagyjaira hivatkozték. De midőn ezeket engedékenységre hajulni látná, könnyekre fakadott, 's végre megegyezett, hogy a' Pamutas-okba (alsóbb szigetek) egy kerüloirat (circulare) küldessék, mellyben parancsoltatott, hogy ezután a' gyöngyhalászok ne háborgattassanak, sőt minden szükségessel segítettessenek. Ez a' királyné kedvét egy időre elrontá, 's előbbi vidorságát csak a' dob hozhatta vissza, melly muzsika annyira tetszett neki, hogy annak folytatását a' hajó tetőzetén továbbra-is kérné. Mivel azonban a' hajónak szűk helye nem kedvezett annyira, mint a' tengerpart, ezen muzsikai előadásra, az egész társaság szárazra szállott 's a' dobosnak fel 's alá dobolva kelle járdalni, míg végre fáradt 's durczás leve, mi azonban még inkább gyönyörködteté a' lakosokat; némellyek a' legmagosabb fák tetejére-is felmászta, hogy ezen látványt annál jobban izlelhessék.

Egy két nappal azután a' királyné ismételte látogatását. A' parton felvert sátorba rakám-ki a' neki 's királyi háznép tagjainak szánt ajándékimat, mindenik esomóra kinek kinek nevét irván; de az uralkodó királyné ezen felosztásra nem sokat ügyelt, hanem minden esomót megnyitván, mindenikből kivette, mi neki tetszett, 's a' magáéhoz tevén az egészet öszve rakta és sajkájába küldötte. Erre leánytestvérével egy fél palaczk pálinkát kiivott, 's a' maradékot a' többi ajándékok utjára küldé, azután pedig mindketten elmentek. Szerencsémre az ifiú királynak szánt 's ezüsttel kirakott két csöves puskából, kevés posztó 's más értékű szerekből álló ajándékot nem raktam-ki a' többi közé, hanem azt azon alkalomra tartám vissza, ha majd személyesen szólhatok vele.

Estvére Papiélé-ba, kikötőnkhez mintegy mértföldnyire fekvő igen regényes (romantos) helységbe hivatattunk az uralkodónéhoz. Rendkívül kellemes volt a' tenger partján oda vivő ut a' frisitő esti levegőben. A' királyi lakás, elődjeimtől már amaz eléggé leirt téres kalibák egyike, 100 lábnyi hosszúságra 's 35 lábnyi széleségre terjedett, tojásgömbölyeg formája, szalma fedele volt, és sűrűn egymás mellé vert karókon állott. Holdvilágnál egy kis ajtóra találtunk, mellyen bemenvén olly setétség környéke-

zett, hogy ama bambus nádon, mely a' szobapallót külön-
féle osztályokra hasítja, majd ketté törtük lábszárinkat.

(Végzet következik.)

III. JELES MONDÁS.

Boldogság. Ha van itt alant valamely boldogság, nincs
egyéb annál, mi az erényben lakik. Ugy szüli ez a' boldogságot
magának, mint a' nap világosit magának; és valamint ezt a' sűrű
fellegek meg nem homályosítják: úgy az ostromló nyomorúságok
amannak belső boldogságát el nem oltják. Yung.

Hirvággy, A' hirvágynak csak egy dicséretes neme van, ez a'
bölcsestre törekedés; de a' bölcse-ség-is csak egy, 's ez a' jóra igye-
kezet. Michaelis.

Természet. Geniussal áll a' természet örökös szövetségben;
a' mit amaz ígér, bizonyosan teljesíti a' másik. Schiller.

Aphorismák Erdélyből. 1) Az ész erkölcs hijjával levél
nélküles élő fa. —

2) A' jó feleség olly édes gyümölcs, melyet senki se szakíthat-
le a' nélkül, hogy valamely talán csak néhány lépésekkel később
ment fáradt vándornak enyh-szerét el ne ragadná; — epekedve veti-
le ez magát a' fa alá, 's irigyli állapotját a' szerencsésnek; kit a'
történet előbb vetett oda.

Közli Th: Sz: Györgyi ifj: Thoro czkay László.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Angoly korcsmák fényüzése. Ama költséges pompa,
melly az angoly korcsmákat ékesíti, szinte hihetlenséggel határos, pe-
dig már a' legközönségesb pálincás boltokra-is kiterjed. Az illye-
seknek tulajdonosai egymással vetekednek boltjaik szépítésében, a'
mahagoni fának, faragás és réz ékesítvényeknek pazarló használásában,
Grapes Public House-ban, csak a' faragott munka 100 font sterlingbe
(1000 ezüst ft) került. Nem régiben Londonnak egyik utszájában
három illyen pálincás szürpölő bolt nyitatták-meg, 's mindeniknek fel-
készítése 2000 font sterlinget (20,000 ezüst ft) kívánt. Itt ugyan sok
pálincának kell elkelni, míg a' tőkepénznek csak kamatja-is vissza
kerülhet.

Asszony eladása Londonban. Egy Angoly Július 2-án
nyilvános vásárra hozá eladás végett feleségét, kinek 'szokás szerint
kötőfék volt nyakán. Több alkudozók közül egy utszaseprő ember
vevé őt meg 4 schillingen (2 ft.), ki szép portékáját illendően veze-
té-el a' számos nép közül, mely őket kövekkel 's egyéb található
szerekkel ostromlotta.

V. KÜLÖNFÉLE.

Ninon de Lenclos. Sok asszonyosságok nehezteltek eme híres szépre azon megkülönböztetésért, mellyel imádóji közönégesen viseltettek iránta. Végre panaszt-is tettek Anna királynénál, ki őtet tüstént klastromba zárni parancsolta tetszésére hagyván azonban a' választást. Ninon ezt hallván a' hirmondónak ezeket mondá: „Igen le vagyok kötelezve azon kegyelemért, hogy akaratomra hagyták a' választást; nem akarom tehát sokáig halasztani, választok — és magamat elhatározom a' Barátok klastromába.“ Ezen felelet megharagítá ugyan a' királynét, de kedvenceinek közbevetésökre még-is megbocsájtott neki. — Millyen állhatatlan volt Ninon a' szerelemben, olly állhatatosnak mondják a' barátságban. Például szolgálhat Scarron iránti viselete. Ennek minden tagjait a' köszvény úgy öszve huzta, hogy nem-is mozdulhatott; sok barátjai közül csak igen kevesen látogatták-meg. Ezt Ninon meghallván tüstént hozzá sietett, 's egész napokat tölte nála. Következése vala, hogy Scarron nem sokára majd minden barátjait ágya körül szemlélhette. — Ninon gyakran szokta volt mondani: „Sokkal több kívántatik az álhatatos szeretethez, mint egy egész ezrednek kormányzásához.

Bajáról Sámuel Károly.

Mértékleteség. Milly kevéssel ér-be az ember, ha szükségtelen kívánságait meggyőzni képes, szép bizonnyságul szolgál Browne angoly orvos. Ez t. i. Lord Spencerrel fogadott, hogy egész Augustus hónapban egy garasból élél napjában, a' mellett betegeit meglátogatja, 's egyéb dolgait végezni fogja. Szavát megtartá, 's még Aug. 31-én 2 $\frac{1}{2}$ font maradékja volt. Víznel egyebet nem ivott; kenyeren, sajtján 's kolompériján kívül csemege gyanánt egy heringet-is vett, melly azonban öszve száradva maradt-meg.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Cholera idejében a' szomszéd megyébe kelle utaznom 's így ut közben az illető helyekre rendelt biztos urnaknak bekellt mutatnom uti leveleimet. Egy helyen bevezettetvén a' biztos urnak szobájába, mig a' jó ur kívül többekkel dolgát végezné, én az asztalon fekvő levelek egyikének czimjén ezt olvasám: „Nemes Nemzetes és Vitézlő N. N. urnak, t. n. T. vármegyei epemirigy dőghalál biztosának tisztelettel.“

Szilvágyi Gáál József.

Kérdő rejtvény.

1) Mellyik európai fejedelem szokott rózsa színű lovon megjelenni pompás innapléskor?	Gaal Alajos.
2) Mi nem drágul, sem olcsul-meg soha?	Gaal József.

Előbbi rejtvény; Himfi.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 15^{kén} 1833.

Megjelen [társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Buday Maria, özv. Rác Sámuelné.
Dobsa Johanna, Buday Károlyné.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szép Karolina, mint Huszár-Ezredes,
vagy: a' nemes gondolkozású Kalmárné.

((1830-ik évi történet.)

A' szép, és jeles erkölcsű Karolina Majna melléki Frankfurtban, 1781-ben született. Atyja francia nyelvtanító levén, minden szorgalmát és költségét egyetlen egy gyermeke finom nevelésének megszerzésére fordította. Sikerült-is iparja; — mert Karolina már 13-ik évében minden szépnemi munkákban gyakorlotta, 's ügyessé, — a' francia nyelvben, és számolásban-is egész megelégedésig jártassá lön. Testalkatja magos és jó növésű, arcvonásai kellemesek 's igézők, szeretettel teljes szelid tekintete, méltóságos magatartása, egyszerű de tiszta 's takarékos öltözete, szépen domborodott keble, erőltetés nélküli természetes járása a' serdülő ifiaknak csudálkozását, a' megállapodott korú férjfiaknak figyelmét, 's az őszkornak örömeit magára vonta, mind ama tulajdonokkal fel levén diszeítve, mellyekkel a' valódi kellem, és szívérdék birhatnak.

Szülőinek elhunytok után Straszburgba utazott anyja testvéréhez, — ki ott egy gazdag borkereskedőnél és fogadósnál bormérőnéi szolgálatban volt. Alig tölte-el a' szép Karolina néhány napokat nénjénél, — 's még jövődöbeli sorsa iránti értekezéseiben elméjét meg se határozható, — már-is környékzé őt az imádó fiatalság serege. A' sok

kedveskedni vágyók között vala egy ifjú kalmár, ki naponkint keresé az alkalmat a' szép Karolina kezének 's szívének megkérésére. Ez, szívének tiszta szerelmű ingerétől ösztönöztetvén, egy késő estve a' szép Karolinához belép, kit-egyedül találván szobájában, imigy szállita-meg:

Kalmár: Csak így magánosan szép angyal?

Karolina: Engedelmet kérek, én szép nem vagyok, annál kevesbbé angyal. Mivel szolgálhatok?

Kalmár: Szeretetre méltó személyével.

Karolina: Azzal ugyan kevés szolgálatajára lehetnék, mert én szegény leányka vagyok.

Kalmár: Szegény; — azonban igen gazdag erényeire, jó érzésére, és finom magaviseletére nézve; az illy gazdagság többet ér minden egyéb földi javaknál! Nyolcz hetek multak immár el, mióta vizsgálgatom, csudálom, tisztelem, és szívem rejtekéből szeretem kegyedet, — 's egészen meg vagyok győződve, hogy szép testében szép és nemes lélek-is lakozik; — azért szívből ohajtanék kegyed birtokában, kezemet kezével egyesítve, az élet pályáján haladni.

Karolina: Uram! világosan, és nyílt szívvvel kinyilatkoztatom az urnak: hogy nem kívánom magamat a' jégre vezetetni, mert azon igen sikamlók és veszedelmesek az utak!

Kalmár: Drága kincsem! kegyed igen nemesen, és nagy lelkűen gondolkodik; — azonban, ne kételkedjék emberségemben, mivel olly igaz, mint Isten a' menyben, hogy eltökélttem magamat a' kegyed szelid paizsa alá adni.

Karolina: Uracsom! feltett szándékából hamar a' valóságot következteti. Vizsgálja-meg előbb ön szive rejtekeit, 's a' hitves választásba rejtezett valódi boldogságnak sokféle viszonyait; — különben kedvetlen jövődöt okozhatna ön magának. — Többnyire egyenes szívvvel kinyilatkoztatom, hogy az olly románvitézi nevezések, mint; „szép angyal, szép parancsnokném, 's t. eff. engemet egyáltalján nem illetnek, — kérem tehát, kiméljen meg az ollyatén hizelkedésektől, 's nem hozzám mért dicséretektől.

Kalmár: Jó leányka! az igazság minden alakban ki-tünhetik, — azért, eltökélten ohajtanám irántami érzelmét

hallani, 's kegyeddel nemes szelidséggel szólni. Vizsgálja-meg kérem szive rejtekeit, talál-e azokban az irántami vonzalomnak némelly szikrájira? — Ha igen, ugy kérem: fogadja tőlem ezen arany gyűrűket, 's nyakékeséget szivesen! —

Karolina. Örömmel fogadnám az ur szerelme zálogait, ha attól nem tartanék, hogy jövendőben keserű szemre-hányásokat teend szegénységem ellen.

Kalm. Esküszöm az egekre! ha öszvekelendünk, olly áthatatos csendességben fogunk élni, hogy azon eset még legzordonabb körülményeinken se fordulhat elő.

Karol. Szabad-e kérdenem becses nevét?

Kalm. Engemet R*** Vilmosnak hívnak.

Karol. Édes Vilmosom! Tehát engem valóban szerencsésé akar tenni?

Kalm. Igen, édes leánykám! Kegyed oldala mellett kívánom ama napjaimat tölteni 's végezni, mellyekkel a' Mindenható még hátra levő életemet meg-áldandja. —

(Folytatás következik.)

II. NÉPISMERTETÉS.

Otaheiti és a' Sandwich szigetek. *(Végzet.)* '.

A' fal hasadékaiban keresztül ezen osztályok egyikére sugárzott a' hold, 's ekkor láhattuk, hogy abban mindkét nembeli Tutu-k (pórnép) laknak. Ez okból tehát az ellenkező oldalra fordulánk, 's nem sokára a' királyi terembe (szála) érkeztünk, mellyet egy ketté hasított 's félig olajjal megtöltött kokosdiónak szélén kipislogó mécsbél nyomorultan világítá meg. Álmélkodva tapasztaltuk, hogy eleinte a' szobában legnagyobb csendesség uralkodék; de nem sokára több izmos férjűek, kik egymás után ébredtek-fel almaikból, 's ő felségének kegyenczei (Günstling) voltak, e' szókkal idvezeltek: „Juranna-Poy?“ (Hogy szolgál az egészség?) Végre az uralkodó királynét-is megleltük, ki elnyújtózva fekvék egy gyékényen. A' szoba száraz fűvel volt behintve. A' királyné körül, szinte gyékényeken több fiatal szép asszonyok feküdtek, 's egy fanyoszolyában, melly azon osztályhoz volt támasztva, hol cacao-olajjal megrakott számos almáriomocskák állottak, Pomari, Aburai 's Aimattá-ja feküdtek. Belépésünk az egész társaságot moz-

gásba hozá; némellyek még egy mécs hozatala után láttak, mások gyékényeket hoztak számunkra, Pomari pedig herczegnét, Aimattát vezeté előnkbe, 's udvariságával sokkal többre-is ereszkedett, hogy sem illy fiatal házas férjfitől várni lehetett volna. Már azt véltük, hogy későn-is jöttünk, 's mentegettük magunkat, hogy a' társaságnak éjjeli nyugodalmát háborgattuk; de nem sokára értesítettünk, hogy a' királyné nagyon megterhelé gyomrát, 's mivel lekellett feküdni, iránta viselt udvariságból a' többiek is önként lefeküdtek. A' fejedelem asszony azonban már jóformán érezvén magát parancsolá, hogy mulattatásunkra valamely táncz adattassék elő. Ezen mutatvány minket annyival inkább örvendeztetett, mennyivel kevesbbé kecsgethettük magunkat annak láthatásával, minthogy illyes mutatványokért kemény büntetés várákodik mind a' tánczosok, mind a' nézőkre. Ez okból a' táncz igen vigyázva 's félénken adatott elő, a' Yivo (nádsip) pedig csendesen fuvatott, nehogy a' tengerparton katona gunyába öltözött, 's rozsdás karddal fel 's alá járkáló rendőr (Polizeimann) valamit meghalljon. 'S még sem vállhat-meg egészen ezen népecskének természeti vonzódása a' táncztól és nádsiptól. Hly kevéssé illesztették törvényeiket ezen nép törvényhozói azoknak characteréhez, kiknek javokra alkoták azokat. Mi legalább semmit sem vettünk azon tánczon észre, mi valamely józan ítélőt botránkozathatott volna, 's minthogy képzeteink Webber urnak, Cook kísérlőjének varázselőterjesztése után idomultak, valóban várákozásunkban kevéssé megcsalódottaknak találtuk magunkat. Táncz közben a' királyné komornáji egyszerű melodiákat igen kellemes és hajlékony hangon danoltak; azonkívül pedig ügyes hevenyészek (improvisator)-is voltak, mivel a' szókat kinnekkinek, kit érteni akartak, személységéhez alkalmazni, 's változtatni tudták.

Mig azonban eme multságok foglalák-el figyelmünket, egészen más nemű jelenetek esének a' férjfiak szobájában, mellyek a' legmakacsabb kételkedővel (scepticus)-is elhittették volna ezen nép tökéletes elromlásának állapotját; 's ha még azt-is megfontolta volna, hogy királyi lakhelyben az országos és egyházi főnek jelenlétében voltak, azon követ-

kezményre jut vala, hogy e^s népet vagy az Európaiak társalkodása alacsonyítá-le, vagy hogy az készakarva sérti-meg a' rendszabásokat, mellyek előtte egész nevetséggé váltak.

Otaheiti leírásánál örvendeztetőbb amaz előterjesztés, mellyet Beechey kapitány a' Sandwich szigetek felől közöl, hova hasonlóan némelly téritők benyomultak ugyan, de felülhaladó befolyást, valamint Otaheitiban nem nyertek.

„Honoruru városa előtt (Woahoo szigetén) — úgy mond Beechey kapitány — a' Sandwich szigetek fő kikötőhelyén a' királynak lakóvárosa előtt vetettük-meg vasmacskánkat.“

Ide Otaheitiből olly sebesen értünk, hogy a' két tartomány közti ellenkezet (Contrast) különösen szembe tünt. Woahooban hijában kémkedik a' szem zöld árnyékos erdők után, mellyek Otaheiti vidékét elevenitik. Sőt az egész országnak kiégett terméketlen tekintete van, 's csak akkor, midőn már a' dombok tetejére ért, és a' völgyekben messze terjedő Taro-ültetvényeket látott az ember, csak akkor lehet megmagyarázni, mért tisztelteték-meg ezen sziget a' sandwichi szigetek kertjének nevezetével.

Nem kevesbbé kitünő a' Woahoo-i 's Otaheitiak közti különbség. Azon körülmény, hogy ők a' nap sütésének mindig kitéve vannak, nekik setét arczzint, 's vonásaiknak valami ujat adott, mit a' társaságos szigetekeken eszre venni nem lehet; szemeiknek vad tekintete eleintén felölök hamis itéletet gerjeszt az emberben, melly azonban hamar eltűnik, 's férjfiás characterök iránt tiszteletet támaszt, millyet a' Taheitiaknak elerőtlenült állapotjuk soha se gerjeszthet. A' két tartomány közti különbség még világosb lön, midőn a' kikötőben felfelé hajóztunk: csak hamar 40 ágyúval megrakott várat, egy hadi brigget (két arbozfas hajó), 's más egyéb hajókat láttunk; mindenikén Tamahamaha zászlója lobogott. Midőn kikötöttünk, örömmel tapasztaltuk ama figyelmet, mellyel az illendőség iránt, és ama tiszteletet, mellyel az alattvalók előjárójik iránt viseltettek. Egy szóval ezen tartomány minden tekinteti polgárosodásban felül haladá a' másikat, noha fájdalom a' honosiak közös eredetűeknek látszanak. A' Byron lordtól kormányzott Blonde hajó nem rég hagyá-el e' szigetet, és

így a' hadi hajó itten újság nem volt; mind a' mellett-is érkezésünkkor minden rendbeli lakosoktól pezsgett a' tengerpart, kik nagyon illően viselék magokat, 's kiszállásunkkor segedelmünkre voltak és minden tisztelettel helyet adtak. Nagyon örvendetes volt a' szépen kifaragott házak láthatása; a' város rendes négyszegekre van rakva, 's az utzák két oldalain korcsmák, vendég-és kávéházak voltak illy czimerekkel: „Brittannia, a' vig matróz, a' jó asszony.“ Rövid menetel után Krimakoo, vagy a' mint közönségesen nevezték, Pitt-nek csinosan faragott és üvegablakos háza eleibe értünk, 's őt a' szobapallón elnyújtóva vízi betegségben sinlődvé, mellyben későbbre meg-is halt, találtuk volt. Lelke azonban munkás volt; sőt midőn beszédünket a' sziget ügyeire fordítottuk, feltüzesegett, és sajnálkozását emlité, hogy beteg teste gátolja őt annak személyesen viselendő kormányzásától. Emlité a' britt kormány iránti hajlandóságát 's hálaadóságot azon tiszteletért, mellyel felséges urának utódja 's ennek hitvese iránt viseltetek az Angolyok, midőn holt tetemeiket olly tisztéséges módon a' sandwichi szigetekre vissza küldék. *) Ezen kegyeséget tehát az által akará megszolgálni, hogy hajónk számára mindennek, mire szükségünk volna, megszerzését ajánlaná. Ezen nagy lelkű ajánlást annál kevesbé fogadhatám-el, minthogy ezen főrendű ur illyes költséget tetemes áldozat nélkül nem eszközölhetett volna, 's a' hasonló ajánlást Byron lord-is elmellőzte.

Ekkor az ifjú király, ki éppen sétálni volt, lépett-be; ugyan azon érzelmeket bizonyítá, mellyeket pártfogójában tapasztaltunk, 's a' Blonde-on levő barátjai felől kérdezősködék. Boki ekkor Hawaiiiban volt; felesége, Kuanoa, Mannia, 's a' többi főrendűek, kik a' sandwichi királyt angoly országba kísérek, egymással vetekedtek az irántunk mutatandó sziveségben; valamennyin olly sok dicsérettel halmozák angoly országot, hogy hihetően soha se fogják ama jó bánásmódot elfelejteni, mellyel ott irántok viseltettek; azonban hazánk betegségeitől nagyon féltek, 's azt

*) Tudva van, hogy néhány év előtt a' sandwichi szigetek királya Blonde nevű angoly hajón Londonba utazott, 's ott több kíséreléssel együtt meghalt.

többen igen egészségtelennek tartották. Elfogadtatásunk nagyon-is barátságos volt; szükségünk minden kitelhető módon kielégítették. Május 31-kén Oneehow-ra a' sandwichi szigetek legnyugotiabbikára menénk, melly Yam gyökereiről (kenyérgyümölcs) és gyümölcseiről hires.

III. JELES MONDÁS.

Hazafiúság. Munka, fáradság, sőt még a' veszély se terhes a' Magyaroknak, ha nemes célra törekedik, és áldozhat a' hazafiúságnak. A' hazafiúság az a' roppant örökös tölgyfa, mellynek az egekhez közelgető magoságán semmi külső csapás erőt már nem foghat, nem vehet; és ha földjét, mellyben gyökerezett, a' barom nem dülja, 's éltető gyökereit a' féreg nem rágja, magában 's magából megújul, gyarapodik, 's mind inkább törzsöködik.

Gróf Reviczky Ádám
borsodi közgyűlést nyitó beszédében 1829.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Szerelem és Ész.

Angolyból. (Thomas Moore után.)

„Mikor az ember eszeskedni kezd, megszűnik érezni.“

Rousseau.

Szép reggel midőn éledve
Nyárban szív 's virág serdül,
Szerelem, korán ébredve,
Észhez jött véletlenül.
Álmát Szerelem mondotta,
Ész viszont időről szólt;
A' köz ut együtt tartotta,
A' nap szép és tiszta volt.
És a' gyermek vig ugrással,
Ész, mint Júno lépgetett,
'S arra a' nagy testállással
Hosszas árnyékot vetett.
Ne csudáld, hogy nyári reggel
Szerelem fázkodhatott,
Árnyék járta-át hideggel,
Mellyet Ész szállongatott.
Szerelem napot kereste
Melegíteni szárnyait,
De ah! a' lány órjás teste
Közbevette árnyait.
Szólt amaz: „nincs mód kiállni —
A' nap nem csak értted lett.“
'S mirtushoz menvén sétálni,
Szép nymphától bucsút vett!

Szerelem vigadva jára
A' kies rét 's viz felé;
Üdvet szórt rá nap sugára,
Szellő kéjt lehelt belé.
Kertnek, lombnak, tudta lelni
Édeségit — 's meg nem szünt
Szivni illatot 's izlelni,
Mig iz 's illat el nem tünt!
De midőn dél-pompájában
Nap süté a' térséget;
A' fiú, ellankadtában,
Érze már hidegséget.
A' virág-szint elvesztette,
'S a' homlok fris harmatját —
Csendes ész, ah! nem vethette
Reá hüs árnyékzatját.
Egy zöld és koros pálmának
Ernyejét fellelte még,
Látja a' nyugvó nymphának
Hüs arczat, 's övé hogy ég!
„Ó! fogadj kebled hülttére“
Szóll, öelve lábait;
'S Ész veté beteg fejére
Hüs ruhája ranczait.

A' mint mell' jegét érzetté,
 Vér mindjárt lecsillapult;
 Szerelem, ah! nem tűrhette
 Ész fagyát — 's keblén kimult!

S. J.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Szerencsétlen hírvágy. Bolognában bizonyos Gaetano Marchesi korábbi ön nyilatkozása szerint csak azért, hogy az újságlevelek őt-is hirdessék, a' 309 láb magoságnyi bolognai toronyról (épült 1109-ben) leveté magát. Az új Herostratus azonnal halva maradt.

40,000 frank tőke pénz és egy férjfi reá! — Egy házassulandó ifjú Francia elhatározá, hogy maga magát sorsokkal kijátáza, 's ezért egy loteriát nyitott-meg illy feltételekkel; — 18—25 esztendős szüzek egy sorsért 5 frankot fizetnek; ugyan azon korú magtalan özvegyek 10 frankot; ha gyermekök van 15 frankot; — 25—30 esztendős szüzek 20 frankot; ugyan azon korú magtalan özvegyek 25 frankot. — Idősebb korú személyek ki vannak a' játszásból zárva. — A' sorsok elkeltével a' 400,000 fr. tőkepénz félretéttetik, 's a' mi megmarad apróbb nyereségekre rendeltetik. — A' nyertes személy 3 hónap meggondoló időt (ez tán sok-is) kap, hogy a' nyert férjfiút akarja-e, vagy nem; ha nem — ugy nyeresége felét, az az 200,000 frankot neki tartozik engedni. De ez esetre-is 200,000 frankot nyereud!

Szekevényes y.

V. NEVETTETŐ PILULA.

Istókra jött a' sor, hogy katonának B. helység előjáróji által erőszakkal megfogattassék. De jóval előbb megsejtvén a' dolgot, a' helység csapházába rejté magát. A' bíró rajta ment fegyveresen négy esküdtjével, de nem tarták tanácsosnak a' bemenetelt, mert féltek az elszántnak boszújától. János gazda feltalálván magát így szólá; „Istók, kiálts, hol vagy, máskép ebül jársz!“ — Erre Istók nagy ijedten: „Én biz' nem kiáltok.“ „Ruchietl Miklós.

Tagrejtvény.

Durva Tatár viselé az egész, most pásztori fegyver.
 Első tagja idő, a' másika dús megye, 's roskadt
 Vár és város; ez-is feje nélkül lakhelyet épít.

Sz-p Szabadkán.

Előbbi rejtvény: 1) Koronás fejedelmünk; mert gála-lova fehér, melly szín hasonlít a' fehér rózsához. — 2) A' leány; mert őt mindig egy legényért adják.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.
 Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Augustus 18^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4^{ft} pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szép Karolina, mint Huszár-Ezredes.

(Folytatás.)

Öszve kelvén, — három, négy hetekig a' leggyönyörűbb házi boldogságban élt ezen szerelmes házaspár. — Azonban nem sokára megzavartatott eme földi éden azon fogadás által, kinél Karolina nénje szolgálatban volt. — Ezen rossz érzésű ember, kérdé egykor az ifiú Kalmárt: mint él szeretettjével? „Tökéletes hiveségű meglegedésben“ felel a' Kalmár; — kit kérde tovább a'

Fogadás: Mi fog ezen meglegedés, 's édes öröm által fűszerezett hiveséggel jövőben történni? Mert az olyan asszony hiveségében, ki illy mindeneknek szabad bejárást adó házban lakik, 's ki magát olly hirtelen egy férjfi karjai közé bocsáthatá, nem sokat lehet bizni.

Kalm. Nem hiszem, hogy lehetne e' földön egy olly halandó, ki teljes hiveségű hitvesemet tölem elcsábíthatná.

Fogadás: Minden javaimnak elvesztésében fogadok, hogy én a' kegyed hitvesének legszorosb értelembeli szerelmét magamévá teendem.

Meglevén a' Kalmár győződve hitvesének álhatatos szerelméről, 's hivesége fedhetlenségéről, — de egyszersmind fájlalván hölgye iránti álnok gyanakodását a' fogadónak, — ekképpen válaszolt hevesen:

Kalm. Jól vagyon! én-is lekötöm a' feleségem hivesége mellett minden jószágomat, olly állomány alatt mindazáltal, hogy ebbeli fogadásunk teljesítésére magunkat írásban kötelezzük-le, 's azt költsönös bátorságunkra tanúk által erősíttessük-meg.

Fogadás. Ezen nyilatkozást én-is helyben hagyom, — azt téve hozzá, hogy kegyed 14 napokra a' városból tartozzék elutazni.

Kalm. Nem bánom, — ebben-is megegyezem.

Írásba foglalván tehát ebbeli fogadásukat, azt a' tanúknak aláírásaikkal 's petsétjeikkel megerősítvén, a' Kalmár, hölgyének ezen fogadásról semmit sem említve, a' városból kiutazék. — A' fogadás minden képzelhető módokat elkövetett, hogy a' szép Karolinát férjéhez viseltető álhatatos hívségétől megfossa. De siker nélkül maradtak minden fortélyai, elannyira, hogy legszivrehatóbb esdekléseivel, gazdag ajándékaival, és hódoló imádásaival se meheti semmire. — Durva fenegetéseivel igyekezett továbbá gonosz szándékát kivinni; — de ezekkel sem érhetvén kitűzött czélját, — töltött pisztolyt vett magához, 's boszús dühében erősíté az álhatatos szép előtt: hogy, ha égő szerelmének nem enged, előtte fogja önmagát agyon löni. — Alig bocsátá-ki eme silány szavait a' fogadás, — a' szép Karolina tüstént az ablakhoz ment, 's annak kinyitása közben így szólla a' fogadósához: „Várjon csak egy pillanatig, előbb kinyitom az ablakot, különben a' durranás 's füst kárt tehetne, — az ur sokat épít a' gyáva erőltetésre!“ — Midőn a' fogadósnak ezen tervét (planumát)-is széjjel oszlatta Karolina erkölcsisége, — méreggel, és boszúval megtelve tért vala saját lakásába, 's az egész következő éjt álmatlanul tölti vala el; — fondor eszmélkedései alatt végre elhatározá magát, hogy magát Karolina alvó szobájában elrejtendvén, czélját ott fogja próbálni. — Másnap magához hivatván a' fiatal Szépnek szolgálóját, — gazdagon megajándékozá, csak hogy őt egy éjjel asszonyának hálószobájába rejtse-el. A' szolgáló azonnal reá hajlott a' fogadás kívánsága teljesítésére, 's néhány nap mulva siet annak értésére adni, hogy asszonya éppen akkor társaságban levén, estvéli 11 órakor fog haza menni, azért egy fertály órával hamarabb jelenjen-meg nála. — A' fogadás a' kijelölt időben e' leánynál terem, 's ez őt Karolina ágya alá bujtatta. — Alig telt-el egy fertály óra, már az asszony haza ért, — felső ruháját levetvén, haló köntöst vesz magára, 's azon közben a' gonosz fogadás észre vévé: hogy az asszony testének bal oldalán egy borsó nagyságú jegy volt, melly rajta születésétől óta meglátszott. — Mi után tehát az asszony mélyen elaludt, a' fogadás az ágy alól kimászván, az asz-

szonynak lefekete előtt ujjairól lefett két gyűrűjét, és nyakékeségét magával elvitte. — Hogy ezen lopását senki észre ne vegye, a' legnagyobb csendességben ment által a' fogadós saját lakjába hitveséhez, hogy ezt késő haza jövetelével haragra ne gerjessze, — 's a' legfrisebb hamarsággal az elorozottakhoz egészen hasonló gyűrűket és nyakékeséget csináltatván az arany mivesnél, amazokat a' szolgálonak vissza adá, ki azokat a' szokott helyre tevé.

Eltelvén a' 14 napok, haza jöve a' kalmár, 's legelsőbb-is a' fogadóshoz megy megtudni, miként viselte magát felesége a' fogadási körülményekben. De szívének legmélyebb fájdalomával kelle hallania, hogy éjjel hitvese szobájában mulatott a' fogadós, és attól két arany gyűrűt, 's egy arany nyak-lánczot kapott ajándécul. — „Láttam — ugymond a' fogadós — a' hivtelen asszony bal oldalán ama jegyet-is, melly egy borsó szem nagyságú. Elhiszi már most — folytatá tovább — hogy a' kegyed hitvese szerelmében a' legszorosabb értelemben részesültem? — „Arról már tökéletesen meggyőződtem — felele a' kalmár 's egyszersmind így kiáltván fel — Istenem! miért kellett nékem az erkölcstelen asszonyoknak leggyalázatosbikát látnom, és szeretnem! Noha én, emekártékony hivtelenség miatt minden javimat el-vesztem, még-is inkább szegény leszek, hogy sem illy hizelkedővel éljek.“ — E' szavait mondván, hirtelen feleségéhez szalad a' kalmár, de felforrott haragját vissza tartoztatván, így szólla ahhoz minden heveskedés nélkül: „Halljad kedvesem! mi előtt a' városba értem, egy mezei mulatságra hivattam, hamar öltözz-fel, és jer velem, mert rövid az idő.“ — Meg nem foghatá az asszony férjének illy hidegvérűleg történt haza érkezte okát, — azonban semmi roszról se gyanakodott. Felöltözése után, kivezeté őt férje egy nagy erdőbe, mellynek sűrűjébe jól behaladván, őt egy fa alá leülteté, 's hozzá imigy szólla: „Emlékezel-e arra, hogy én első szerelmem ajánlása alkalmával örökké tartandó hűségemet néked esküvésemmel ígérttem, és te viszont? — Nézd gyűrűidet 's nyakékeségedet; alig multak-el néhány hetek, 's már azokat más szerelmesed fertelmes kezében kelle találnom; többet nem szükség mondanom!“ — Az asszony szóllani kívánt védelmére,

de mivel férje annál tüzeesebb lett, hallgatnia kellett; — férje pedig ölébe vetett száz Lajosaranyat azon elhatározással, hogy azzal annyira menjen, mennyire csak lábai vihetik, 's Straszburchba többé soha vissza ne térjen, hanem ha magának örökös gyalázatot, és mindenkitől megvetést, és gyűlölést akar szerezni. — Az ártatlan Karolina elalélva rogyott öszve, és midőn magához térvén feleszmélt, Vilmos már régen eltűnt szemei elől.

Férjének ez egy eltávozását-is igen súlyosnak érezvén Karolina, öszveszedé erejét, felugrék, és szaladásnak eredvén, rémülten kiáltoza: „Az Isten szerelméért, kedves édes Vilmosom! várj egy kevéssé! Én ártatlan vagyok! te megcsalattál!“ — De siker nélkül maradván kiáltozása, az egekre fordítá könnyező szemeit, 's imigy sohajta: „Mindenhátó Isten! Te tudod ártatlanságomat, — térítsd, ó térítsd vissza felette kedves férjemet.“

Illy rémitő aggodalmak, és kiáltozások közt bolyongott a' vadonban Karolina, a' nem sokára beérkezett egész setét éjszakán. Reggel el nem határozható szive fájdalomiban mitévő legyen, és merre menjen? Minthogy férje a' Straszburchba vissza menetelt néki egyáltalján megtiltotta, eltökéllé magában, hogy Hollandiába utazand. Hertzogenbusch felé vevé utját, hol ruhájit eladta, és férjfi köntöst vett a' legujabb divat szerint magára. Ezen öltözetében szándékozott immár a' várost elhagyni, — elindultában azonban történetből észre vevé a' piarczon a' francia 4-ik huszár ezredet állani, — ő-is megállapodik, 's azt hosszabb ideig nagyobb figyelemmel szemlélgette. Destemonville tábornagy (general) ezen fiatal embert hasonlóan szemügyre vevén, megkérdezteté, vallyon ezredébe nem kívánna-eszolgálatba állani? Az ifioncz válaszóla, hogy ő nem idegen ugyan a' hadi szolgálattól, ugy mindazáltal, hogy önmaga csináltathasson magának ruhát, és nyerget, — mire a' tábornagytól engedelmet nyervén, miután ruháját elkészíteté, és mindennel, mi egy huszárnak meg kívántatik, el volt látva, katonai gyakorlásokat tanult, az oktatás alatt igen vigyázó, és figyelmes volt, 's külsőképpen-is magát igen tisztán viselte, mi által előjárójinak szeretetét csak hamar megnyerte. — *(Végzet következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

P a r á d.

Magyar hazánk hegyes szebb vidékei közé méltán számíthatjuk Heves vármegyében Mátra hegyei alatt fekvő Parád helységnek és szomszéd két fürdő helyeinek tájékait. — A' nevezett helytől nap-kelet felé fél órányira vagy onnan évtől óta a' timsós fürdő, melyet a' közsvényben szenvedők és a' rheumatica affectiókban sinlődők nagy foganattal használnak. — Ezen fürdő a' számtalan timsós viz-erek melegített vizeiből készül, 's hihető, hogy számosabb vendégek-is járnak ezen foganatos fürdő intézetet, ha némely hijánosságokat a' földes uraságok pótolni nem terhelhetnének. Tő szomszédságában vagy onnan B. Orczy familiának timsót készítő intézete, hol mindazáltal néhány esztendő óta a' timsó-főzés nagy divatban nincsen. — A' fürdőnek lakó épületeitől igen szép kilátás gyönyörködteti a' szemeket, kivált ha a' természet-vizsgáló szempontját a' felségesen emelkedő Mátrának egyik magasabb hegycsúcsára a' pompás Kékes nevezetű hegyre fordítja, mellyhez a' kies Ilona völgyön juthat közelebb az arra felmenni szándékozó. — A' nevezett völgy igen hasonlít a' bádeni Helena völgyéhez, ugyan azért neveztetett ez-is annak, hova a' vendégek társaságba egyesülve kocsikázván többnyire egy kutacskánál megállapodnak, 's annak só-savany és kénköves részekből álló forrás-vizéből inni szoktak. — A' pompás Kékes hegyet tiszta időben Buda városának Sz. Gellért és Sváb hegyeiről igen jól lehet látni, sőt az alföldi rónaságon majd csak nem Debreczenig szabad szemmel szemlélhető. — A' timsós fürdőtől Parád helységen keresztül két rendbe ültetett fa-sor között egy óra alatt nap-nyugat felé juthatni azon ismeretes kénköves részekből álló víz-forráshoz, melyet némelyek parádi viznek, ottan pedig közönségesen Cseviczének neveznek. Ezen víz ivására számosan jelennek-meg Június és Július hónapban a' szomszéd Borsod, Gömör, és Nógrád vármegyék lakosai, 's magokat nem csak a' nyári hónapokra, hanem egész télre-is ezen ivó vízzel jól ellátják. Eleintén kellemetlen szaga miatt nem akar mindenkinek tetszeni a' nevezett Csevicze, de két három napi ivás után annyira hozzá szoknak az ot-

tan mulató vendégek, hogy némellyik a' forrás kutnál délig 6—8 pohárral-is felhörpönt. A' Csevicztől egy fertálynyra vagy a' földes uraságoknak üveghutájok, hol a' viz elhordására palaczkok 's meglehetősen fehérségű üveg poharak 's más egyéb üveg edények készítettnek. — Ide gyakran elsétálnak a' fördőbeli vendégek 's emlékezet okáért poharat vagy más üveg készítményt vásárolnak; — de leginkább mulattatja az üveg-készítés estve a' néző vendéget, midőn a' nagy tűz mellett a' számos munkásokat különféle tűzi massával foglalatoskodni látja. — Gyöngyös városából Kékes hegyen keresztül, hol mindazáltal számtalan kőszikla és vizmosások végett igen kellemetlen az utazás, négy óra alatt juthatni a' Cseviczéhez, — a' jobb és könnyebb út négy órányi kerüléssel Kápolna, Al és Feldebrón által Verpelét, Sz. Maria és Recsken keresztül visz a' nevezett timsó fördőhez; — ut közben Sz. Maria és Sirok régi várak omladékai 's ezeknek szomszéd kies völgyei mulattatják az utazót.

Nem lehet elhallgatni a' földes uraságoknak ama szép szorgalmukat 's tetemes költségeiket, mellyeket ők kevés évek óta mind a' kocsi mind a' gyalog utak javítására és újabbak készítésére fordítottak; ugyan ők a' hegy tetejére lassan emelkedő árnyékos utacskákat készítvén a' legszebb sétáló helyeket rendelék mulató vendégeik számára; a' pompásan épült lakó vagy szálló házat pedig csinos szobákkal ellátván, azon elhagyatott vad vidéket gyönyörű nyári mulató helyé változtatták, mellynek kellemeiben az idén számos vendégek vettek részt, 's nyarunknak szebb napjait életfűszerező mulatságukra fordíták. Kik ezen kies tájról 's a' parádi fördőről bővebben kívánnak értesíttetni, olvassák a' parádi fördő-orvos urnak Prúnyi Imrének múlt hónapban megjelent illy czimű munkáját: „*Medicinisch-topographische Abhandlung des Curortes Parád.*“ R. J.

III. JELES MONDÁS.

Mulandóság.

(Tasso után)

Egy két percz multával hamar kopaszulnak

A' piros bokroknak zöldelő fris ági;

Noha minden éven keletek ujulnak,
 Nem mindig viritnak ránk tavasz virági.
 Szedjünk hát rózsákat, midőn még ránk hullnak
 A' szívet olvasztó lángszemek világi,
 És mikor még tőlünk messze nem fordulnak
 Az egymást hevítő örömek vigsági.

Gr. Desse wffy József. Közli Sz—ről.

K. Teréz.

Aphorismák Erdélyből. 1) Bizonyos, hogy nyerő sor-
 sok-is vannak a' szeretet nagy sorsjátékában; de az első betétel a'
 fő mindig vesz.

2) A' férjfiak agyafurtságai hasonlóak a' tavaszi hóhoz; a' gödrös
 és erdős helyeken tartósabbak: de az asszonyi szelidség és a' nap
 heve onnan-is felolvasztják.

3) Egy elélt idejű férjfinak ifjú leányt házasítani-el, annyit tesz,
 mint a' rózsát bimbójában irgalom nélkül hóba temetni.

If. Thoroczka y László.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Magyar lovak divatja. Későbbi tudósítások szerint
 Fechtig báró ménésének árverési eladatása Lengyeltyóthyban (So-
 mogy vgye) három napig tartott, mire Európának majd minden vi-
 dékéről jöttek vevők. Köztök volt Hardegg gróf ur-is general-
 lieutenant és a' cs. austriai ménések fő kormányzója, valamint a' már
 említett Coëtditmel ur, a' francia ménések felvigyázója, 's ezeken
 kívül még számos német és angoly lovasz mesterek. A' jelesebb ló-
 fajok közül leginkább vetekedtek a' vevő urak El-Bedavi híres
 csődörnek megvételén, kiki magának akarván azt megszerezni, melly
 végtére-is Coëtditmel uré lett, ki azt a' francia kormány számára
 vevé-meg. Szine pej, 's ilyenek többnyire minden származékjai-is,
 mellyek közül a' csődörök majd valamennyin magyar és német méné-
 sekben vannak. Coëtditmel ur El-Bedavit, Vandue csődört, 's öt igen
 szép kanczát egy huszárcsapat ortalma alatt küldé-el, mivel a' kör-
 nyékbeli lakosok annyira kedvelték El-Bedavit, hogy ennek elvite-
 tése ellen akarák magokat szegezni. (Ha igaz!) Hardegg gróf
 ő cs. kir. Felsőségének paripa-istállója számára nagy áron vett-meg
 egy lovat, melly El-Bedavitól származott.

Vaspléh theatrum. Angoly hirlapok szerint bizonyos
 Faucet Saviile vaspléhből olly színházat készített, melly 800
 személyre elég téres, 's fuvaros szekeren városról városra hordatha-
 tik. — Magyar színészek! ezen kapni kellene!!

V. KÜLÖNFÉLE.

Soká alvók. — 1) Hammer György 1794-ik esztendőben
 34 esztendős korában vízbe esett. November 10-én abból kihuzatván

egészen megmerevedett. Következő napon mély álomba merült, nem hortyogott, 's lélekzetét-is alig lehetett észre venni. Így aludt December 26-ikáig, az az 47 napig. Ez alatt se rázással se kiáltással vagy zörgéssel fel nem ébresztetett.

2) Fawron Ivanna egy francia asszony négy hónapig aludt; midőn felébredt, jó izűn evett, 's 49 esztendő s korában meghalt.

3) Angoly országban egy takácsnak 5 esztendő s fija Gillmann Benj amin 12 nap és éjjel alvék egy huzomban. E. Emil.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Minapában felberzenkedék két h. ur, 's erősen vitaták egymás ellen magyar ország termékenységet. „Arról szólni se kell — mondá az első — csak tekintsd-meg Bánát termékenységet, — hasonlíthatod-e a' h. földdel?“ — „Hallgass — felele a' másik — hiszen az nem magyar, hanem bánát ország. Somogyból Gaál Alajos.

S z ó r e j t v é n y.

Nézd az egész Eleit Szittyáktól hozta-ki Árpád,
Szatmár téreiben nevel szép vára dicsekszik,
Férjfinak-is neve lesz elvesztvén vége betűjét,
Elseje hármától magadat kell óvni; de ennek
Homloka hogy ha maradt, szúrását kell kikerülnöd,
Fordítván elején hármat, nem rosz eledel lesz,
Ám de vigyázz, ha fogod, míg él megcsípi kacsódat.

Miskoltzy István.

Előbbi rejtvény: Korbács.

Jelentés. Mai postával küldjük folyóírásunk legelső számát azon t. olvasóinknak, kik későbbben jelentvén rendelésöket azt első nyomtatványaikból meg nem kaphatták. A' többi számokat-is egymás után fogjuk küldeni. — Ez uttal hálás köszönetet mondunk azon t. olvasóinknak, kik a' postákon történt hibák végett az általunk másodsor-is megküldött számokat, mi után az előbbieket megkerültek, nekünk ismét vissza küldeni méltóztattak; kérünk-is továbbra mindenkit, hogy irántunk ezután-is hasonló szíveséggel viseltetni ne terheltesse. — De minekutánna némellyek két söt három hónap mulva-is kértek tőlünk némelly elmaradott számokat, alázattal jelentjük, hogy ezután illyes kívánságnak csak akkor tehetünk eleget, ha az elmaradott számok végett mindjárt első postával tudósíttatni fogunk. Ellenkező esetben minden kívánt egyes számot csak 24 pengő kr. letétele mellett küldhetünk-meg. Ez egyébiránt csak jövődöre értessék. — Jelentjük egyszersmind, hogy folyóírásunkat még teljes számmal meglehet szerezni; 's dívatképeinkből egyes példányokat-is adunk 12 ezüst kron.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 22^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Hálás Therézia assz.
Ujfalvi Rozália, Földváry Farkasné.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szép Karolina, mint Huszár-Ezredes.

(Végzet.)

Mivel pedig Karolina már németül, és francziául jól tudott beszélni, és a' számadásban 's szépírásban-is jó gyakorlott volt, őt a' tábornagy 1806-ik évben strázsamesterré tette. Még ezen évben Mindszenthava 10-ikén Napoleonnak Saalfeldnél történt ütközete alkalmával hadnaggyá neveztetett; — 1812-ben kapitánnyá, és 1813-ban Sz. Jakab hava 4-ikén felsőbb rendeletnél fogva ezredessé (Obesterré) lön. — A' Francziáknak a' most mondott évben Mindszenthava 18-ikán Lipszénél történt megverettetésök után, néhány tisztársával együtt ezen ezredes a' magdeburgi várba vetődvén, 's néki a' külső kapunál álló őr igen ismeretesnek tetszván, ehhez következőleg szóllott: „Barátom! ugy képzem, mint ha én kegyedet ismerném, — mi neve? — Katona: Engem R*** Vilmosnak hívják. — Ezredes: Honnan való? — Kat. Straszburból. — Ezred. Mivel foglalatatoskodott ott? — Kat. Kalmársággal. — Ezred. Volt e' valaha felesége? — Kat. Igen, de egy szerencsétlen fogadás miatt tőle megváltam. — Ezred. Jőjjön kegyed holnap reggeli 11 órákor a' diszpiarczra.

A' katona következő nap megjelenék a' kijelelt időben, az érintett piarczon, hol a' katonaságnak parancsolat adott vala ki. A' katona alig lépett a' mondott helyre, rögtön nyájasan jött az ezredes feléje, 's délutáni három órára saját szállására rendelé őt, hova ez a' mondott idő-

pontban meg-is jelent. Mihelyt a' szobába belépett, azonnal leülteté őt az ezredes, bort hozata neki, és hitvesével történt esetét körülményesen elbeszélteté. Azután kérdé a' katonát, vallyon lenne-e kedve hozzá inasi szolgálatba állani? A' katona válaszóla, hogy ezen igen kegyes felszóllitást minden további gondolkodás nélkül kész volna alázatos köszönettel elfogadni.

Az ezredes ezen beszélgetés tartalma alatt alig tartoztathatá magát könnyei hullatásától, de lelki jelenlétét áthatatosan megtartotta. — A' szabóhoz küldvén, uj inasának ruhát méretett, mellynek elkészülte után 1814-ben Sz. György hava 12-ikén költ rendelet folytában, rendkívüli követül Straszburbga kelle az ezredesnek utaznia. *) — Megsejditvén ezt az inas, könyörgött ura előtt, hagyná őt hátra, mert néki Straszburbgan sok ismerősei vannak. „Nem tesz semmit, — felele az ezredes, — ott majd fogadok magamnak egy ideigleni szolgát, és alkonyodáskor fogok a' városba menni.“ — Valóban estvéli nyolcz óraker ért-be az érintett városba, 's azon vendégfogadóba szállott, hol egykoron Karolina nénye szolgálatban volt. A' hintót csendesen állittatá-meg az ezredes a' fogadó udvarában; — tüstént levett kalappal szaladt a' fogadós a' hintóhoz, 's ajtaját kinyitván, abból az ezredes urat egész alázattal segíté-ki; — azután egy palaczk bort hozván az ezredesnek kimutatott szobájába, kérdé: kihez legyen szerencséje? Az ezredes válaszóla: „Én a' francia 4-ik huszár regiment ezredese vagyok, 's Fogadós üzött-nek hívnak. — Mondja-meg nékem fogadós! régen lakik e' már ezen házban?

Fogadós: Közel 26 évektől óta.

Ezred. Ugy hiszem, sok vendégei járhatnak, mivel igen jó helyen lakik. Ezen utszában sok szép ház van. Kíe ez a' szép ház itt által ellenben?

Fogadós: Az-is az enyim.

Ezred. Hogy vette?

Fogadós. Azon házhoz, méltóságos ezredes ur, én igen csudálatos módon jutottam.

Ezred. Hogy hogy? Beszélje-el, kérem!

*) Így tehát ezen történet czimjében nem 1830-ik, hanem 1814-ik évi történet-nek kellene lenni.

A' fogadós minden tartozkodás nélkül elbeszéllette az egész történetet körülményesen, azt téve hozzá: hogy a' kalmár, hitvesével együtt, elszaladt, és a' fogadás értelmében azon házat reá hagyták.

Kihalgatván az ezredes a' fogadóst, tüstént bérkocsit (Fiakker), és bérszolgát (Löhnlakey) fogad, 's a' helybeli törvényszék előülőjéhez megy, — ennek felfedezvén kilétét, 's esetét — olly rendelést tétetni kívánt: hogy még azon estve őt három törvényes személy asszonyi öltözetben látogassa meg, — kinek-is az előülő megigéri abbeli szolgálátját. — Az ezredes vissza térvén a' fogadóba, megparancsolá a' fogadósna, hogy mivel még azon estve hitvese és két leányai-is megérkezendenek, hat személyre teritessen.

Estvéli kilencz órakor megáll a' ház előtt egy hintó, — az ezredes ki-siet, felnyitja a' hintó ajtaját, a' három felöltözött urakat, saját hitvese, és leányai gyanánt fogadja, 's őket egyenkint kiemelvén a' hintóból a' szobába vezeti, és az égő gyertya elejébe árnyéklót tétet azon ürügy alatt, hogy hitvesének szemei fájnak. — Vacsora alatt behivatván az ezredes a' fogadóst, bizodalmasan felszólítja őt, beszélne elő hitvesének, miként jutott az általellenben levő háznak birtokához? „Parancsára Méltóságodnak“ — felelt a' fogadós — és elbeszélé az egész történetet a' maga tökéletes mivoltában. —

Elbeszélés után az ezredes pisztolyt ragad, 's az asztalra tevén, behivatja inasát; — lehuzatá önnön felső ruháját, kigomboltatá mellényét, 's ingéből egy darabot lemetszvén, a' születésében kapott jegyét megmutatja, és heves felindulással a' fogadóshoz így szól: „Itt van, gyalázatos teremtés, ama jegy, mellyet te, ágyam alá bujva, testemen észrevettél, de czudar tolvaj kezeiddel nem illethettél. Én vagyok azon asszony, kit te rövid ideig tarthatott házi boldogságomtól, és szerelmes férjemtől megfosztottál! — Itt áll férjem, kit te, istentelen gonosz, olly csufosan megcsaltál! — Térdepelj-le azonnal, te Isten és emberek előtt örökké átkozott rosztevő, — folyamodj a' Mindenhatóhoz kegyelemért, mert egy két perczenet alatt felséges trónusa előtt fogsz gonosz cselekvényeidről számot adni!! — De, még is, — nem, — nem bántalak, —

hanem által adlak rémitő bünöd méltó büntetése végett a' törvényhatóságnak! Uraim! kérem, vitessék, és vettessék ezen nem embert, és semmire kellőt tüstént tömlöczbe!“

Megértvén ekkor a' fogadós, hogy a' jelenlevő három asszonyi öltözetűek a' törvényhatóság képviselőji legyenek, — egyszerre ájulva rogyott öszve, — azonban mindjárt a' törvényházhoz vitették, és börtönbe tétették. —

Ezek után szívömlédezési örömmel ölelé-meg az ezredes, már mint asszony, és hitves, szerette férjét, 's hozzá imígyen szólla: „Ime, kedves édes Vilmosom! most ismét a' te regimentedbe, 's parancsod alá állok, — hanem ezentul alattvalójidat soha se itéld-meg mind addig, mig elővizsgálatot nem tettél!“ — Nem sokára a' fogadós a' kalmár házának 's egyéb javainak visszaadásában marasztaltatott, 's örökös szám-üzésre ítéltetett. — Midőn már a' fogadós, a' városnak örökös elhagyására indulóban volt, adott néki a' szép lelkű asszonyi bajnok ezer tallért, olly szelid tanítással, hogy többé illyes gyalázatos fogadásba ne avatkozzék. —

A' hir sebes szárnyain Destemonville tábornagy-is meg tudván, hogy ezredese egy kalmárné volt légyen, — részére az illető felsőbb helyeken egy ajándék - intézet alkotását eszközlé ki, — mellynek haszna, gyermekről gyermekre háromland a' szép Karolina késő unokájira! —!

Igy jutalmaztatik a' maga pályáján állandóan megmaradt valódi erény! 's így szerzi ön magának méltó díszét a' szépnemi fedhetetlen tiszta hiveség! —

Sz - - ról T. P.

É L E T T Ö R T É N E T.

Dobozy Mihályné.

A' mohácsi szerencsétlen ütközet néma gyászt terite magyar ország fölébe. Szolimán szultán már-is szerte küldözé vad csoportjait, mellyek a' hova jöttek, gyujtottak, rablottak, pusztítottak. Ama négy, öt ezer Magyarok közül, kik a' csatapiarcz győztes urainak öldöklő fegyverét!futással igyekezének ki-kerülni, az utánnok küldött Törökök sokat ismét öszve fogdostak 's császárvok elejébe burczolák. Ezeket Szolimán az ütközet utáni napon (Aug,

30. 1526) egy körbe allittatá, 's egész táborának szeme láttára lefejezteté. Csak néhányat szánt-meg a' vad Török, u. m. Herczeg Miklóst, Pileczky Jánost, Macziejovsky Jánost, Fekete Mihályt, Majtényi Bertalant, kiket tolmácsi és kalauzi szolgálatra hurczolt magával, 's később nagy váltságbér mellett szabadon bocsáta.

Vége minekutánna Pécs felgyujtaték, megindulván a' török tábor Buda felé tartott, utközben minden helységet hamuvá égetett, 's a' lakosokat rab-lánczra füzé. Hetedik napra (Sept. 9.) Szolimán elére a' honi fővárosba, de azt üresen találá, mert Maria királyné Del Burgio a' pápa követjével, Szalaházy veszprémi, Várday Pál egri, Ország János váczi, Podmaniczky István nyitrai, Erdődy Simon zágrábi püspökkel, és Maczedóniay László préposttal Pozsonba sietett — a' budai őrsereg, és népség részint az országnak északi vidékeire, részint a' hegyek közé voná magát. Szolimán tehát a' várost minden felől felgyujtatta, csak a' királyi várnak 's vadas kertnek kegyelmeze-meg; a' Duna, Rába és Balaton mentében mindent porrá égetett 's pusztított. Székesfehérvár, Tata és Komárom vitézül tagadámeg a' kívánt feladást, mert még a' török ágyúk Dráva mellékén maradtak. A' visegrádi várat, hol a' korona 's ország czimerei valának, némelly parasztok segedelmével szent Pál szerzetesei védették. Az esztergomi várat Nagy Máté a' királyi poroszlok kapitánya oltalmazá. Innen nem messze Maróth helysége mellett a' vértesi bérczekbe több ezer földnép, 's magyar nemes vitézek vonván magokat feleségeikkel, gyermekeikkel — számos szekerekkel sánczolak-el magokat. De a' szaguldozó Törökök reájok találván több izben megtámadák őket; vitézül verték vissza a' dühös ellenséget mind addig, mig harmad napon a' segedelmül érkezett török ágyúk a' szekérsánczot széjjel hányván, a' mintegy 20 ezerre menő sokaság végtére-is halál áldozatja lett. Az irtózatos vérontás elől csak néhányan futhattak-el. Ezek közt volt Dobozy Mihály-is, a' bajnok nemesek egyike, ki feleségét lovára felkapván futásnak eredett. Már-is reménylé szabadulását, midőn a' Törökök őt meglátván üldözőbe vették. Szaporán sarkantyúzá Dobozy hiv paripáját, de ez-is végre ellankadva nem győző

tovább a' vágatást. Már közel voltak az üldözők, és a' szabadulás lehetetlensége mind inkább bizonyosabb lön. Dobozynek felesége tehát csak férje életét ohajtá megmen-
teni, 's mindenekre kérte, tenné-le lováról, 's nehogy a'
Török paráznság martalékjává lenne, fojtsa-meg őt, maga
pedig még pihegő lován siessen a' kegyetlen rabság elől.
Dobozyt hév szeretet lánczoló hitéséhez, 's Isteni segede-
lemmel biztatván őt, rémitő kérését teljesíteni képtelen
vala. De a' megmenekedés pislogó reménye kialudt, a' Török-
ök elérték őket, 's kardra kerültek. Oroszlányi dühö-
séggel viaskodék Dobozy, de a' nagyobb erő csak végvesze-
delemmel fenegeté. A' bátor asszony tehát leugrott a' ló-
ról, 's még egyszer esedezett férje előtt, ne engedje őt a'
Török kezeibe jutni, hanem ölné-meg, mivel férje kezei-
ből a' halál kedvesebb volna reá nézve a' török rabláncz-
nál. Ezen pillanatban Dobozy megfordul lovával, és sze-
relmes nőjének fejét egy csapással levágja; maga pedig vad
dühöséggel kétségbe esve rohan ellenségei közé, 's hős ha-
lállal pecsétlé dicső emlékét.

II. JELES MONDÁS.

1) **Magyarok morálja.** Szeresd a' hazát, és a' királyt.
Nincs haza király nélkül, nincs király haza nélkül.

T. J. Hébe 1825. 255. l.

2) **Szerelem.** A' szerelem lányok mint a' szent György
napi évszak.

Most kiderülve mosolyg, majd beborulva könyez.

P. Sz. Miklós y Aloyz. Közli T. F.

III. K Ö L T É S Z E T.

A' Megcsalattatott.

Láttam báj ajakad rózsáját rám mosolyogni,
Hogy lelöveltéd rám láng szemeid tüzeit —
Hah! ekkor keserült mellembe lerejtve hevert tűz
Lángba lobogva repült kedvbe vegyülve feléd —
Elfeledém magamat, 's szerelemre leolvada szívem,
'S a' mit ohajtni tudék — — te csak te valál —
Égtem 's hej kebelem gyulladva, emésztve tüzetől
Gyakran kint szerezzet hiv szeretőre reám —
Égvén, így epedém szakain még hátra napomnak
'S minden ohajtásom csókokod után repüle.

Meglett, nyerni tudám, 's tüzzel viszonzozva mutattam,
 Milly boldog lehetek angyali csókod után —
 Látom azon perczet, miüdön kegyvel letekintél
 Rám boldogra, kinek reszkete könnyü szemein —
 Könny! ah könnye határt nem képzett érzeteimnek
 Szívről forrva alá hó kezeidre lehullt —
 Ekkor már lángolt kebelem mélyébe' az oltár,
 Melly egyedül néked volt felemelve kegyes!
 Sorsomat úgy néztem, hogy lett egyesítve tieddel,
 Mindent csak teneked, 's érted ohajtva tevék —
 Ugy lett; hogy ha komor voltál bú marta kebelled
 Részt vévön nékem kezde borongni napom.
 Sirtál? könnyeidet tieiddel hullani hagytam,
 'S akkor apadt-ki megint, hogy ha szemed nevetett. —
 Hogy ha napod kiderült 's lelked kedvekbe' tavaszlott,
 Úgy öröimim véled szinte megosztva szedém —
 Boldog perczenetek titeket csak néki köszönlek,
 Néki, a' kit lelkem tán egyedül szeretett. —
 Vad sors! ó szomorú! 's kínos végzetje napomnak
 Melly szét tiprottad zsenge reményeimet —
 Rózsát ápoltam 's melly azt szét tépte szívemben
 Kelt-ki a' vad méreg, 's kedv kehelyembe vegyült —
 Ah egy gondolatom, mellyet suga szívem agyamnak,
 Régi reményeimet, 's mennyemet elragadá.
 Mint miüdön komorult felhők kavarnak az égre,
 És haragos lánguk rózsza virágra lecsap —
 Flóra ülén nyílnak kecsseit hevivel leaszítja,
 'S az hervadva lehull lombjai árnyaiban:
 Szint úgy az, mi nekem csak kurta reményimet adta
 Felhőt vonva reám semmisedésbe mene. —
 Ah ég! őt szeretém, a' kinek már láncz vala szívéen,
 'S a' kötetet nékem nem vala tépni erőm —
 Ám de viselni hagyá sorsom lelkemnek emészto
 Kinjait, és tartós bánatokat hozza rám —
 Szent érzés! Szerelem! melly másnak öröm mosolyogva
 Tüsz-fel egén nékem csak keserűket adál —
 Míved, hogy szemeim bús könnyei egyre peregnek
 Nyugtom tűnve komor búslakodásba nyögök —
 Míved, hogy kebelem perczenkint fájva sohajtoz,
 'S hogy felküldni szokám égbe fohászaimat, —
 Míved, hogy nekem itt nem nyilhat örömrre az élet,
 Nincs várnom semmit fojtva reményeim is. —
 Van még egy mi felold, 's csendjébe fogadja valómat
 'S bánatit a' szívnek rögbe takarni szoká.

Gyász üreg, ah bús sziv látlak, 's mélyedbe ohajtok,
 Hol hiszem e' szivnek búja örökre enyész.
 Végy hát hantid alá, 's jóltévőn fedd-be keservim
 Néma lakát, mellyben drága nevét viselem.
 És te kegyes szellő búsongó lelke az éjnek
 Hogy ha felettem szöksz, végső fohászaimat
 Vedd-fel, 's vidd neki meg, mond, érte omoltam a' sirba
 Ót szeretém, 's keblem vég szava — — vala.

Miskoltzy István.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Homöopathicai vendéglő ház. Baden-Baden városában két hom. vendéglő ház kínálja fűszertelen ebédjeit 's vacsorájit azok számára, kik Hahneman zászlója alá esküdtek. A' gondolat nem rossz, kivált olly helyen, hol a' játék homöopathicai életmódra kényszeríti kizsebelt hódolójit.

Asszonyi Doktorság. Északamerikának Indiana tartományában olly collegiumot akarnak alapítani, mellyben a' doktorsági méltóság nem csak férjfiaknak, hanem asszonyoknak-is adatni fog.

Sebes lovaglás. Egy angoly kapitány a' Charlemont és Newry közötti országuton 2 óra 's 20 percz alatt 52 angoly mértföldnyi téren keresztül és vissza-is lovaglott; 's így ugyan azon lovon egy óra alatt 26 mértföldet futott-meg. Nagy fogadások tétettek ellene ollyan értelmes személyek által, kik lehetetlennek vélel, hogy ezen távulságot 3 óra alatt megfuthassa.

Sandwichi királyné halála. Tamehamea a' Sandwich szigetek királyának 's törvényszerzőnek özvegye Haahumanu 1831-ki Jún. 27-én halt-meg Oahu ban. Buzgó természetje volt a' keresztény hitnek a' sandwichi szigettengeren (archipelagus) és maga-is nagy tisztelője vala az idévítő vallásnak.

V. NEVETTETŐ PILULA.

S. város színházában egy színésztársaság, jól lehet sok pártfogója akadott, még-is szüntelen untatta halgatójit előadásával. Egykor már a' közönség elvesztvén türelmét, hangos panaszra fakadott. Az igazgató néhány szókat mentsége végett szükségesnek gondolt előhozni; de alig kezdé szóllani, midőn a' karzatról egy szózat ezeket dörgé feléje: „Egy szót se többé; az ur halál fija, 's egy orvos se segíthet az úron, mert minden estve vesz-be, még-is rosszabbul van mindig.

Sámuel Károly.

Kérdő rejtvény.

1) Hol árulják legdrágábban a' vizet? 2) Millyen plántát ismernek a' vakok-is?

Előbbi rejtvény: Károlyi, Károly, kár, ár, rák.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Augustus 25^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelem féltő férj.

Horrberg báróné, Blanka leányához! Csak halálom után fogod itten feljegyzett történetemet megtudni, kedves gyermekem! Szerencsétlenül folyt-le keserű életnek fonala; 's még-is édes Blankám, tisztelettel 's háladva tekintek-fel az égre; mert anya levén boldog valék. Ha könnyes szemeimet reád vetem, ki a' földön ülve virágokkal játszasz; éppen midőn szerencsétlenségemet akarom leírni, egy egész meny nyilik-meg szivemben: téged felemlek, szivemhez szoritlak; 's búmnak könnyei anyai örömkönyökké válnak. — Légy szerencsés édesem, légy te egészen az! a' mivel én ezt előmozdithatám, anyailag megtevém.

Falusi jószágunkon szorgosan neveltetve értem-el életnek 16-dik évszakát. Csendes mellemben minden szenvedelmek szunnyadtak. Életem egy csendes nyári éjhez; egy ismeretlen virágos völgyben tisztán csörgedező patakhoz hasonlita. Szivem tiszta és ártatlan volt; csak szép 's ártatlan álmak hatották-meg néha lelkemet.

Atyám német országi születésű levén, egy örökségnek átvételére oroszországból német országba utazánk. Már Hannoverába érkezünk, midőn egy társaságban Salborn nevű atyánkfiya mutatott-be atyámnak, kinek azon örökséghez, melly miatt ide utaztunk, szint olly jusa volt. Atyám őt ez okból nem szenvedheté, 's látni se kívánta. De ez bátran 's nyíltszívűséggel lépett elejébe, és vidám mosolygással imigy szollitá-meg őt: „Egy ellenséges per választ-el minket; de én ma szabadulván-fel a' gyámság alól, örvendve lépek egy tisztelt férjfi elejébe, kinek szí-

vében az én vérem dobog.“ — Meg nem foghatám, mint maradhata atyám e' megszollításra olly érdektelen; 's az ifiat mint utasíthatá-el magától olly hidegen, ki mind az én, mind az anyám szívét megnyeré; ámbár személyesen őt még nem láttuk.

Más nap reggel jelenté magát atyámnál. Én anyámmal az oldalszobában valék, 's az egész beszélgetést hallanunk lehetett.

„Kedves nagy bátyám! így szólla ő atyámhoz; tegnap hidegen utasítottam-el, de ma annál forróbb szívvvel jelenek-meg ismét előtte. Nem többet ér-e azon vér, melly ereinkben folydogál, a' földnek minden aranyánál? ó ezen tisztos vonalmai szeretett anyámnak nagy bátyám ábrázatján nékem csak parancsolnak, 's tőlem csak tiszteletet kívánnak. Én szabad vagyok, 's a' báro urat, mint anyám testvérét, a' pernek birójává nevezem.“

Szavainak hangja még nyájasabb volt azoknak értelménél, mit anyám egy kézzorítással bizonyíta.

„Én nem akarok határozni mondá atyám — mert már határoztam. Azt véli öcsém, hogy én olly pert elkezdenék, mellynél győzedelmem, 's igazságomban bizonyos nem vagyok? Határozzon a' törvény, de nem én, se pedig kegyed. Én az igazságért senkinek sem akarok kötelezettje lenni.“

„Ó pedig én olly örömetst lennék kedves bátyámnak kötelezettje, olly örömetst! — Csak egy kis jelét adja annak, hogy testvérét az én anyámat még szereti.“

„Így akar tehát engem megfogni? talán ügyvédje adá kegyednek ezen tanácsot; bizonynal a' részemre hajló igazságtól fél!“

„Higye-el kedves bátyám, hogy ügyvédem semmitől se tart; de én rettegek olly férjfiival perlekedésben lenni, kit anyám szeretni taníta.“

„Ha tisztel engem Salborn ur, tehát hagyja a' törvényt határozni; én azt kívánom.“

„Jól vagyon! de kegyed ügyvédje egyeségi ajánlatokat tett, mellyeket én elfogadok.“

„Én nem! — midőn azokat tettem, el nem fogadtattak; most már késő.“

„Tegyen tehát részére hasznosabbakat, én elfogadom.“

„Én, ifjú! semmi egyeséget se akarok,“ mondá atyám elköszöredve, érezvén a' szerepnek két értelműségét, mellyet játszik. Ő nemes érzésű férjfiú volt, de a' per haragossá tevé.

„Nem bánom! — mondá Salborn olly hangon, hogy észre lehetne venni az erővel elnyomott kedvetlenséget — az anyám bátyjának szeretetéért nem bánom veszejtsem-el a' pert: legyen minden kedves nagybátyámnak kívánsága szerint; én mindenben megegyezem.“

Itt atyám megakada. — „Meg akar engem alázni? — mondá végre hidegen, — hogyha fija testvéremnek, tehát kérem hagyja a' pert maga útján menni.“

Salborn meghajtá magát 's elment. Nyugtalanul járt atyám a' szobában fel 's alá, mert valóban megaláztatott.

Anyám nyájas mosolygással tekinté atyámra, és ennek karjai közé sieté. „Engedd-meg a' heveséget kedvesem — mondá — mellybe ezen átkozott per hozott; én az ifiút megbántám, azt jól tudom, de majd jobban megértjük egymást, 's hogy a' per folytatódjék, erős akaratom. Én nem akarok igazságtalanságot elkövetni, de azt magam se szenvedem-el. Az egész dolog sokkal zavartabb, mintsem hogy határozhassak; de ő se határozzon. — Hidd-el, hogy testvérem fíját még benne feltalálom.“ Még egyszer ölelé-meg anyámat, 's a' kocsiba üle, hogy Casselba menjen, hol dolgai miatt hosszabb idei ott léte kívántaték.

Más nap reggel valaki az ajtón kopoga, és Salborn lépett a' szobába, atyám után tudakozódván. Anyám megmondá hon nem létét.

„Kedves néném bizonyosan szivesebb 's jobb lesz írántam“ mondá anyámnak kéz csókolása közben.

„Mi nem lehetünk édes öcsém férjemnél szivesebbek. Tapasztalni fogja, hogy ő kedves testvérenek fíját jobban szerette, mint hinné. Csak néhány napig tisztelje egy tapasztalt férjfinak okait, ki azt nem a' jusnak akarja engedni, mit ő készakarva a' nagylelkűségnek és szeretetnek áldozni fog. — Nem kegyednek, hanem ő neki kellett volna azt tennie, mit kedves öcsém tett; ezt ő igen nagyon érzi, 's a' nemes férjfiú nem örömet látja magát másnak nagylelkűségétől felülhaladtatni. A' férjfiú nem kíván nagy-

lelkű lenni, midőn ugy tetszhetnék, mintha annak éppen ugy történni szükséges lett volna. A' mi nemünk csak akkor nagylelkű, midőn idegen nagylelkűségtől gerjesztetik-fel.“

„Ó néném! mondá ő szép lelkesedéssel, mi gerjeszthette-fel most kegyed nagylelkűségét? — De én azt előre tudtam, hogy itt egy nemes érzésű nőnek ismeretségebe jutok.“

Lásd Blanka! én ezen beszélgetésnél jelen valék; látam, hallottam, értettem, csudáltam, 's szerettem őt.

„Ó kedves bátyám!“ kiálték-fel az övéhez hasonló lelkesedéssel, a' képemet fedező fátyolt visszavetvén; mert éppen kiakaránk kocsizni.

Ekkor tekintte reám, 's mintegy kérdezni látszék anyámat, ki legyek.

„Fedora leányom,“ lön a' felelet.

Ő előttem álla, 's mind a' két kezemet megfogván, nyájas és vidám tekintettel néze szemembe. „Ó anyám mondotta ugyan, hogy csak ismerni tanuljam orosz országi nemes atyámfiáját; de erről, a' mit itt látok, ó erről semmit se monda.“

„Kegyed megszegyeniti Fedorát, kedves Gustáv — így szólla anyám, látván pirulásomat — lássa már most-is zavarodott, 's nem tud felelni szavaira.“

„Tudok-e én valamit szólni kedves néném? nem kell-e itt magának a' dicséretnek elnémulni, 's a' képzeletnek a' tisztelet csendes érzelmévé válnia? ó hugom, Fedora, gyakran láttam legszebb álmaimban; de most tapasztalom, hogy azok csak álmok valának, csak szintelen árnyékai a' tündöklő valóságnak.“

„Kegyed gyakran volt beszélgetésünk tárgya Fedorával, midőn az itteni tavaszt emlegettük. Ő annak igen örvende.“

„A' tavasznak?“ kérdezé hevesen, még mindig reám tekintve.

„A' tavasznak és Gustávnak,“ mondá az anyám.

Ő ekkor kétszeresen kelle pirulnom, mert gyakran beszéltünk felőle; 's csak most vettem észre, minő értelmök legyen Gustávra nézve anyám czélzásainak. Szivem hevesen dobog, 's lesütött szemekkel állék előtte.

„Igen fájlalám, folytatá anyám szavait, hogy ezen szerencsétlen pernek illy heveséggel kelle vitetnie; mellyet kedves öcsémel egy beszélgetés-is elvégezhetett volna.“

A' per elvala végezve azon perczen, mellyben gyám-ságom alól felszabadultam; 's minekelötte kegyeteket lát-tam volna.“

Ó Blanka! Blanka! ő birta egész szívemet, egész szerelmemet. *(Folytatás következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Niger folyó vize Afrikában.

Felfedeztetett valahára ezen afrikai nagy viz folyása, melly tárgy századoktól fogva foglalatoskodtatá a' tudós világ figyelmét. A' Lander nevű két testvér Angolyok Guinea partjáról Badagresből indultak-meg Clapper-ton nyomdokai után, és megjárták a' Nigert egészen, 's végre ezer meg ezer fáradozás és veszedelem közt érték-el a' guineai tenger partjára, hol a' folyó az oceanba szakad.

Ezen merész utazók mintegy 930 angoly mértföldet haladtak-meg a' Nigeren (2½ angoly mértföld tesz egy német, vagy geographiai mértföldet). — Ezen utazásuk közben egy jókora nagyságú, 's Bussa nevű városba, hol ama híres utazó, Mungo-Park, elveszté életét, jutottak, mellynek 4,000 lakosa, 's mintegy 20 angoly mértföldnyi kerülete lehet. A' bussai király szeretettel bánt az utazókkal, valamint-is a' belső afrikai Négerek (szerecsenek) átaljában vendégszeretőök valának. Eme városig gőzsajkakkal lehet utazni, mi a' kereskedésre nézve igen fontos dolog. — Funda városát, melly a' Shary nem jobbik, hanem bal partján fekszik, a' Landerek bizonyítása szerint, két grádussal odább kelet felé kell helyezettetni, hogy sem az eddigi földképeken volt. A' Nigerbe ömlő Shary a' tizen öt napi járásnyira, és észak keletre fekvő tshad-i tóból folyik. Ugy látszik, hogy eme tavat a' még inkább keletre eső Jaire, és Congo folyók éltetik vízzel. — Funda alatt Kirri mellett mintegy 30—40 hadisajkakkal üldözték az utazókat az Eboe nevű háborúskodó nép csapatjai, 's ezen alkalommal a' Landerek elvesztették naplókönyveik; és gyűjteményeik nagyobb részét.

Kirri jókora egy város, és a rabszolgai kereskedés közép pontja. Ezen túl nincsen köz uralkodó, hanem minden helységnek független feje van. Ugyan ilyen politicalai állapotot, melly több szabadságot arul-el mint Afrika egyéb részeiben, tapasztalt Mollien-is a Senegal, és Rio-Grande partjain, hol apró szabad státusokra-is talált. Számos tutajok (fenyőtalpak) mozdítják elő a közösülést, 's a culturát; azok egyszersmind véd eszközök gyanánt szolgálnak a meghódoltatás után ásitozó despoták berohanásaik ellen, 's kétszeresen segítik elő a függetlenséget, és így remélhetni, hogy az olly nagy és hajókázható folyó viznek, mint a Niger, felfedeztetése, 's a kereskedésnek azma következő előlépése által a cívilitatió-is lábra fog végtére kapni Afrikának számos folyó vizektől öntözött nyugoti részén. — Egy török kalmár szavai szerint, ki Barbariából megindulván egész Afrikán keresztül ment, 's a guineai parton levő brittanniai gyarmathoz Cape-Coast-Castleba érkezett, közép Afrikában van még egy Quolla nevű folyóvíz, melly sokkal szélesebb a Nigernél. Kumba mellett, Como-tól nem messze, hol azon keresztül hajózott, a 16 evezőktől hajtott sajkán egy egész órát töltött, míg egyik parttól a másikra érhetett. Timbuctu városában mostanság egy mahometánus szultán uralkodik, kinek hatalma a városon túl nem terjed. Van benne 3 moschea, 's kevés két emeletű ház, mellyek mind a monarchái, 's tőle bérbe adatnak. Egyéb épületei szalma kalibákból állanak.

III. JELES MONDÁS.

A' L a n t o s.

Mikor az ég lantost teremt
 De nem közönségeset,
 Hanem millyent világ óta
 Teremte csak keveset,
 Hétszer nagyobb mértékkel vesz
 Lelket, szívet, lángokat;
 Eredj! (mondván) teremts vele
 Örömeket, kinokat!

Kisfaludy Sánd. közli K. Teréz.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Idő szelleme, Századunk elején magnásink, sőt az előkelőbb nemes házak udvaraiból-is többnyire hat lovas hintókat látánk kiugratni. Gyermekei időmre vissza emlékezvén eszembe jut, hogy atyám házáat egykor hat vendégi személyek szerencsesíték barátságos látogatásaikkal, kik közül egy magnás, a' többi nemesi rangú, és pedig két férjfi 's hat asszonyság vala. Jöttek pedig hat kocsissal, hat fullajtárral, és 36 lóval. Nem régen a' folyó évben egy a' megyém-ben kedvelt főbb rangú háznál barátságos látogatásra főbb 's kisebb házakból öszve jöttek között 50 személynél többet olvashattam, 's csak két hintóban vehettem észre négy lovat inasokkal; a' többiek jobbára három és két hámos lóval vonattak, inas helyett pedig némellyikén egyik uri vendég foglalá-el a' kocsis mellett az inas helyét. Szobaleányt csak kettőt hoztak a' vendégek. — Vallyon az elsőbb kor fejezi-e ki jobban a' fényiséget (luxus), vagy eme jelen divat? 's lehet-e a' fényiségről megítélni a' nemzeti jóllétet? — Annyit még e' tárgy-hoz kapcsolnom kell, hogy a' hat lovas időkorban a' birói zár felől (sequestrum) hallani ritkaság vala! Szilv. G a ál József.

VII. NEVETTETŐ PILULA. *)

K. uracs, az uj szóknak és stylusoknak gyártója, ki nagy elmé-séggel a' legjobbat-is száz felé csigázza, bizonyos helység öszveírásában illy forma kifejezéssel fellengezett: „Mint hogy a' telekséget (urbarialis sessio) a' záporáság elmosván, az öszveírásból kihagyódik.“

R. Miklós.

*) Alázattal kérjük azon tisztelt pártfogóinkat, kik ezen, vagy a' rokon czikkelyek osztályába tartozó darabokkal folyóírásunkat megtisztelni méltóztatnak, olyasokat ne küldjenek, mellyek vagy már világ szerete ismeretesek, vagy némiképpen a' miveltebb gyengéd érzést sérthetnék, mivel illyesek nem fognak közöltetni. Az anekdoták, különfélék 's a' t. minden olvasó előtt érdekesek, a' pilulák valamelly tréfás elménczséggel díszesítve 's rövidék legyenek. A' Szerkező.

Visszas rejtvény.

Zsákban hozám koronámat, még-is elvesztettem;
Megtalálám örömemre 's királyoddá lettem,
Ekkor mindig a' fejemen hordozám, 's vesztemre
Mátkát kérni mentem vele, de azt keservemre
Megtagadták, sőt koronám, országom elvették,
'S még nevem-is álkirályok sorába helyezték,
(Olvass vissza, 's az előbbi nevem említheted,
Igy most rokon hazámfiját gyakran nevezgeted,
Ki egy régi nemzet, de uj ország fejedelme lett,
Bár fiatal homlokára koronát még nem tett.

Előbbi rejtvény: 1) A' patikában, 2) A' csalánt.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiaroz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 29^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelem féltő férj. *(Folytatás.)*

Gustáv látogatásai éppen nem valának anyámnak ellenére. Anyai örömmel adá tudtomra, hogy mi még a' pernek kezdete előtt valánk egymásnak szánva. Én piruló képemet az ő melljén kívántam elrejteni, 's reszkető karjaim őt ölelték.

Ő engem szeretett. Anyámnak jósága adá neki a' bátorságot, hogy ezt nékem megvallja. Szemeim a' szerelemnek gyöngyeivel, lelkem a' mennyel, 's ajakim édes sohajtással telének-el.

Ekkor érkezett-meg atyám; kinek megjötte első pillantatában jöve hozzá ügyvédje, ki a' legfőbb törvényszéknek ítéletét hozá magával, melly szerint atyám a' pert tökéletesen megnyerte.

„Tökéletesen? kérdé atyám csudálkozva, tökéletesen?“

„Teljes tökéletesen, báro ur!“ mondá az ügyvéd.

„Az lehetetlen, az teljes lehetetlen! különben öcsémel igazságtalanság történik.“

„Bizonyára nem, kedves báro ur!“ mondá az ügyvéd mosolyogva.

Atyám felvilágosítást kívána, mellyből kitetszék, hogy Gustáv készakarva veszté-el a' pert. Én mosolyogva tekinték anyámrá, 's atyám arczán kémelem a' benyomást, mellyet reá e' nagylelkűség teend. De ellenkező volt a' tett hatása atyámra nézve.

„Megtébolyodott az az ifú? — kiálta-fel atyám haragjában,— vagy engem akar bolonddá tenni? azt véli talán, hogy ezen becsstelenítő nagylelkűségével egy vagyonra vágó koldust, vagy egy fukar 's igazságtalan fősvényt fog kielégíteni?“

Anyám csillapítani akará hevét. „Ha nem érzed, — szólla közbe atyám szikrázó szemekkel, — hogy ezen ifiú velem mint egy gyermekkel vagy koldussal bánik; érzem én. — Szólatatok-e vele?“

„Minden nap kedves férjem, minden nap! 's még a' mi több kedves báro . . . . .“

„Még a' mi több? — Nem reménylem, — mondá haragosan atyám, — hogy elég gondatlan lettél volna gyermekeidet a' nagylelkű bolondnak jutalomul kitenni. — Becsületemet adom néktek zálogul, hogy többé minket nem fog látni.“

Én anyámmal együtt elhalaványodtam, mert tudtuk, milly álhatatosan megszokta atyám tartani becsületére fogadott szavát. Én anyámnak karjai közé rogytam: atyám szobájába ment, 's öccsének irt. A' legnagyobb haragnak keseredésében irt neki. Irt a' főtörvényszékhez-is, 's ehez mellékelt minden okleveleket, a' pernek egész folyamatát, 's a' törvényszéknek kinyilatkoztatá öccse szándékát; egyszersmind igazságosabb ítéletet kívánt e' csudálatos per ügyében, mellyet egyik fél sem akara megnyerni.

Nekünk atyám más napra elutaztunkat jelenté. Anyámnak esedezései semmit se használván, én borultam lábaihoz; de hasztalanul. Ő becsületét zálogítá-le, 's énnekem kelle a' gondatlan eskünek (Schwur) áldozatjává lennem.

Gustáv jelenteté magát, de elutasított. Én közel valék a' kétségbeeséshez.

Késő estve nyitá-meg anyám szobámnak ajtaját, 's Gustávval lépe-be. Én karjai közé repülék; azt véltem, hogy atyám részünkre hajlott légyen; de anyám így szólla: „Igen kedves Gustávom! bucsúzzék-el Fedorától; ezt az atyai tekintet a' szerelemnek meg nem tilthatja: de reményed fiam ne legyen! — Te egy nemes érzésű ifiú vagy: engedd, hogy az idő szerelmeteket 's fájdalmatokat, ha el nem olthatja, legalább enyhitse. Ha az idő reményt hozand — de Istenem! honnét hozhatna? — kegyednek azonnal megírom.“

Gustáv kezeimet megfogván, így szólla: „Akár mit végzett-is a' sors Fedora iránt, én szabadon választhatok, 's így örök hűséget, örök szerelmet fogadok Fedora iránt.“

Egy kemény atyának méltatlan haragja nyomorúságra kárhoztatja ugyan leányát, de én haragjára nem ügyelek. Semmi hatalom se tartoztathat-fel engem attól, hogy Fedorát mindenhova ne kövessem, hogy mindenütt oldala mellett legyek, őt mindenütt, mihelyt int, atyja, minden erőszak, 's minden ember ellen védelmembe vegyem. 'S most Fedorám Isten hozzád! meglátsz engem mindenütt: van pénzem, van szívem, van egy életem az én 's a' te szerelmedet kivívni. Hogyha te most kezedet nyújtod, ugy veled megyek a' hova akarod."

Anyám, közünkbe lépe.,, Gustáv! — ugymond, — te a' sorsot szerencséd ellen innepélyes esküvel szállítottad-fel."

„Igen is! azt tettem — felele Gustáv — 's ha lelkemnek csak egy gondolatja töri-meg ezen eskümet, tehát fusson engem minden a' mi szép, 's a' mi vigasztalása éltemnek; fusson engem a' remény, melly egy lihegő teremtést el nem hagy; aludjék-el Fedora iránti szerelmem, legszentebb vagyona szívemnek; aludjanak-el bennem az örömnök minden érzelmei, 's csak fájdalom, rettegés, 's titkos borzadás marczongolják lelkemet!"

„Rettentő ember!" kiálta anyám.

„Rettentő sors!" kiálta ő.

„Ó átkozd-el létedet, hívd-ki a' sorsot ellened; de ki-méld szeretett Fedorámat: ne üzd-el tőle a' béke angyalát, melly eddig életét követte. Ne bird őt esküre, mellyet megtartani neki szint olly nehéz volna, mint megtörnie."

Vad tekintettel néze anyámra, 's előmbé térdelve még ezeket mondá: „Kedvesem! te engem ismét meglátsz." Erre hajamból egy veres szalagot tépe-ki, 's azt karjára kötvén így szólla: „Erről ismerhetsz-meg engemet. 'S ha ezt többé nem viselem, tudjad: akkor elfelejtém eskümet. Isten hozzád."

Ő a' szobát elhagyá, 's én ájulva rogytam anyám karjai közé, ki engem vigasztalni hijában igyekezék.

Mi elutaztunk. Én véghetetlen szerelemtől teljes szívvél. — Berlinben ismét láttam őt az állatoskertben. Én mosolyogva, de mélyen megilletődve szállítám-meg. Anyám „itt" ugymonda esedezve „a' nemes Gustávra nem ismerék."

„Én néma vagyok, míg Fedora fel nem szólít. Ha ő kívánja, úgy nem bánom, mondjon kegyed-is felőlem a' mit akar. — Fedora!“

Én lesütém szemeimet, 's ő eltávozik.

Igy láttam őt Königsbergben-is. Polangenban a' Kozákokkal jöve előnkbe. Ő szótalánul, 's én mosolyogva tekinténk egymásra. Atyám meg nem ismeré; én-is csak a' veres szalagról ismertem reá. Mig atyám uti levelét bemutatá, ő hozzám közelite, 's így szólla: „Fedora! adj nekem egy jelt, hogy tudjam meddig birom szivedet.“ — Én kezemet nyújtám neki. — „Ez legyen a' te jeled?“ kérdezé ő; én igenlém fejemmel; 's ő eltávozik.

Petersburgban egy égő fáklyával álla házunk előtt, midőn az utazó kocsiból kiszáltunk. Én kezét szoritám-meg bementemkor.

Itt ismert-meg báro Horrberg, egy vad és heves szenvedélyű férjfiú; jobbágyai közt gazdag jószágain neveltetve, zsarnok 's féltékeny, szavára 's tekintetére hideg, de belsejében szenvedelmek lángolának. Ő atyámnak egy nagy szolgálatot tett; kinek az ő vakmerősége, kemény és szilárd viselete nemesnek tetszék.

Ő látott engemet, 's egy heves és vad szerelem gyulada-fel szivében irántam, melly szótalán volt. Szemeit se-tét 's rosszat jósló tekintettel függeszté reám, 's féltékeny volt, ha csak egy szót-is váltottam valakivel, a' nélkül, hogy szerelmét irántam kinyilatkoztatta volna. *(Folyt. köv.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

P e s t.

Sze kr é ny e s y-től.

Jean Paul az architecturát fagylalt muzsikának nevezi; én, részemről, azt inkább kövek sztíljének mondanám. Ugyan is: a' ház alakjának architecturaiszépsége nem más mint — calligraphia; belső részeinek szerkezése — grammatikai és syntaktikai helyesség; e' belső részeknek arányos felosztása — orthographia; 's a' folyosók, erkelyek 's lépcsők elrendelése mind annyi — interpunctiók. — Egész utszák tekintete továbbá, úgy szólván — mind annyi színészeti néma-áb-rázolatok (tableaux).

Pestet, így építésművészeti tekintetben, két részre oszt-
hatni, u. m. 1) a' pesti város, és 2) Pest városára.

A' pesti város magában foglalja a' tisztes régi vá-
rost, a' Ferencz, József és Thérézia külvárosokkal, 's ter-
jed a' Rákostól a' nagy hid utszáig. — Pest városa kez-
dődik a' nagyhid utszánál 's tart az ujjépületig (Neugebäude).

A' pesti város egy becsületes tisztes, jószívű ma-
tróna: Pest városa ellenben egy ujjdivatos, piperés,
szép, magos, fiatal dáma.

A' pesti város olyan mint a' pesti polgár: egyszerű,
nyájas, szabad szellemű. Nem látszik itt semmi erőltetés,
semmi tettetés; minden épület kívül olyan mint belől. —
A' házak olly pongyolán 's meghittten állnak egymás mel-
lett, mintha csak ugy szaladtak volna ki hirtelen, hogy
láthassák, mi történik az utszán; azért-is nincsenek közü-
lök sokan megmosdva és felöltözve. — Egyik ház csak pon-
gyola egy ingben áll még; másikon kurta kék jankli van;
egy harmadik nyájas meghittséggel szomszédja vállára tá-
maszkodik; egy negyedik kíváncsilag tudakolódzó orr for-
mán nyújtja-be erkelyét (balcon) az utszába; egy ötödik-
nek fedele — mint valamely bő kalap — egészen szemé-
ben ül; egy hatodik azt ügyetlen büszke mesterlegénykint
csak feje egyik tetején hordja; egy hetedik szerelmes apró
ablak-szemekkel 's tátott nagy szájú kapuval néz az utszá-
ra; egy nyolczadiknak ellenben szük bejárója olly keskeny
nyilást mutat, hogy egy szerelmes vitéz sohajtása alig
férne-be rajta. — Több szoros utszai házak — mint piar-
czon öszveálló szakácsnék — fejüket öszvedugják, egy-
mással suttogni látszanak 's mind egyre van valami mon-
dani valójok. — Szóval, a' pesti város olly valami
magában nyájas és barátságos, melly minden idegent
mintegy vendégének csalogatni, 's benne mulatással és
szállással szivesen kínálgatni látszik. —

A' nagyhid utszához érkeztén a' vándor, itt a' nagy
játékszin reá egy menydörgő „megállj!”-t rival, — 's
itt kezdődik Pest városa — az új magyar Athene. —
Itt már a' házak elvégződnek 's a' paloták kezdődnek.
Az egésznek itt olly urias tekintete van, hogy az utazó

lelke, úgy szólván, glacée-kesztyűket szeretne felhuzni, mihelyt feléje közeledik.

Már itt a' házak — mint valamely görög phalanx — tömött feszes sorban állnak egymás mellett; a' csinosodási szellem — mint valamely fővezéri pálcza — ezt látszik nekik parancsolni: „glédába! — 's düllesszéték-ki melle- teket!“ — E' feszes tiszta utszák (például a' szép Dorot- tyá) csak azért látszanak utszáknak lenni, hogy az embert magokon udvariasan áteresszék, de nem hogy nyá- jasan befogadják. Mind annyi virágok ezek illat nélkül, 's fülemülék hang nélkül. Tekintetök feszes, me- revedt, sima és — hideg, mint a' művészek márványosz- lopai: de az egész csupa nagyság, méltóság és fönség! —

Kibeszélvén magunkat e' kő-tokokról, szóljunk valamit azoknak élő lakójiról is.

A' pesti nép, mint minden nagy városi nép, nem ismer semmi feszes gögöt, 's mély kalapemelgetést, hanem önállású, vigszeszélyű, heves, bizonyos vitéz alakú 's de- rült tekintetű. Leginkább említést érdemel itt a' pesti ifiúság, melly az egész hazából legszebb viritó korában, mint középpontban, itt gyül-öszve. Nem csak magyar or- szág, de egész Europa sem dicsekedhetik arányilag az ifiú- ságnak azon színével, mellyel bír Pest. A' pesti ifiú- ság szép termete, módos öltözete 's nagy száma minden idegen előtt azonnal szembetűnő.

„Hát a' pesti Szépek?!“ — hallom már sok szép szájából hangzani. Itt szép Olvasónéim! — kegyes enge- delmökből — előbb író kezemmel fülem megett egyet va- karódzom, — mert valóban e' kérdés igen-is viszketeges és csiklandós. — Tehát, a' pesti Szépek — vagy is a' szép Pestinék, szép Olvasónéim! — Éva nagymamának egyik saját ivadéka. Ha nem lehet-is nálók, mint a' pesti férjfi ifiúságnál egész Európára hivatkoznunk, annyi miud- járt első tekintetre látszható, hogy a' pesti szépnemet bi- zonyos szabad, nyílt szellem bélyegzi. Eleven mozdulat, nyílt tekintet, (a' nyelvecske az, melly egész Európában) igen izletes egyszerű öltözködés, csinos piczi láb, könnyű kellemes menés — tüntetik-ki a' pesti Szépet. — Eleven járású szemeik azon világot, mellyet magokba szivnak, két-

szeres fényvel sugározzák vissza, 's ezen mosolygó fényben bizonyos csendes melodia zeng, mellyet nem fejezhetek-ki jobban, mintha azt állítom, hogy e' szemek szüntelen Schillernek ama gyönyörű dalát zengik:

„Freut euch des Lebens,
Eh' noch das Flämmchen glüht,
Pflücket die Rose
Eh' sie verblüht!“

III. JELES MONDÁS.

E m l é k e z e t.

Éveink a' rózsa korral
Hervadólag mulnak-el;
Egy napunk — a' másikára
Mint a' csep — más csepre kel.
'S haj hijában! a' multat már
Vissza nem varázsolja ár —
'S a' mi lefolythoz vezet,
Csak édes emlékezet!

Madarász József.

Barátság. Az önhaszon a' barátságnak legveszedelmesebb kőszirtje. Ha ezt hajótörés nélkül körül evedzi, csak akkor tartós és állandó.

Albrecht Zsófia.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Dal Valakihez.

Esküszöm a' magos égre!	De ha meg vetsz, elbúsulok,
Hogy nem viszem szived jégre,	Messze földre elindulok;
Csak a' míg élsz engem szeress,	Sirt ások és bele dülök,
Rajtam kívül más ne keress!	Többet érted nem hevülök!
Van én nekem egy hiv szivem,	Setét sirom bús ormára,
Csak te maradj holtig hivem;	Felirom örök példára:
Tud szeretni az imádva,	„Égy kegyetlen viselete
Hideg hamvaid-is áldva.	Szivemnek e' bűt szerzette“!

Akkor alszom már csendesen —

Élj tetszésedre kedvesen!!

Nem nyögök én, kiszenvedtem;

Tőled ezt — nem érdemlettem —

Földváry.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Indiai napernyő. Midőn Ascot mellett angoly országban a' legutolsó lófuttatás tartatnék, hol számithatlan sokaságú népség volt jelen, sok előkelő dámák, hogy testöknek alabastrom fehérségét a' napsugarak ellen védenék, keleti szokás szerint szolgájik által rend-

kivüles nagyságú napernyőket tartattak fejek fölé, 's a' Ladie-k azokat indiai nevek szerint K a l i d e r-nak hívták. Még tehát csak az hibázik, hogy az inasok, kiknek ezen iszonyú ernyőkkel mindenhova kísérniek kell asszonyaikat, indiai rabszolgák ruhájikban-is legyenek öltözve.

Postakocsiban óra. A' kir. dán fő posta igazgatás rendelkezése szerint ezután a' Kopenhága és Hamburg közt naponként járó levélpostával egy bezárt postaóra adatik, melly 8 napig jár, 's a' szerint az egész uton levő postahivatalok tartoznak az óraczédulára felirni, milly órában ért hozzájuk a' levélposta.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Szeszélyes fukari megcsalatas. B—a vármegyében egy fő rangú földes ur 50,000 pengő forintot olly egyezés mellett vett-fel egy k—ai kereskedő zsidótól, hogy ennek minden tavali termés-gabonáját átadja olly árban, mint az a' k—ai piarczon a' kijelelt gabona vásár napjain kelni fog, pozsoni mérejét 15 xr-ral kevesítve. A' szemes vevő azonban illy furcsasággal élt. Ön gabona-tárából számos mennyiségű gabonát vitetett a' piarczra, 's olcsóbban árultatta ugyan, de azt jobbára meghitt sorsosai által vétette-meg, noha kevés részt idegen vevőknek-is engede belőle. A' következes az lett, hogy a' gabonának leszállott ára jeletteték-fel a' városi jegyző könyvben, melly a' vevőt és eladót egyiránt illetvén, a' vásárlott előfizetési gabona fenemlített árát a' vevőnek nagy hasznára, ellenben az eladónak nagy kárára határozta. Reménylem, intéskeppen szolgálhat ezen kereskedői furcsaság kedves hazámjain közt a' természetű osztálybelieknek részökre.

Szilvágyi Gaál József.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Egy öreg felette hív inasomnak, midőn a' mezőre kocsizni akar-nék, megparancsolám, ha hogy fiskálisom meg találna jönni, marassa őt délre, mivel én akkorra bizonytal vissza térek. Ezzel felugram kocsimra, 's hajtattam. Alig fordulék-ki a' kapun, midőn nagy lármával hallom e' szókat utánam kiáltatni: „Megálljon a' tens ur! megálljon!” Vissza nézek, 's látom hív inasomat sebes vágatva utánam kezeivel és kalapjaival integetni, hogy megálljak. „Meg-állj kocsis — mondám — talán az öreg Józseffel valami nagy baj történt.” Inasom eljut a' kocsihoz, 's nagy szőszakadozva azon kérdésemre — mi bajod esett József? — felel: „Azt parancsolta a' tens ur, ha megjön a' fiskális ur, hát mondjam neki, hogy maradjon-meg délre. ugy de azt elfeledtem kérdezni, ha a' fiskális ur meg nem találna jönni, mit mondjak neki.”

Szilvágyi Gaál József.

Szorejtvény.

Négye itél; három 's kettő jegyez, egy tesz avulttá.

Bernáth.

Előbbi rejevny: Otto.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap September 1^{jén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek énegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Ágoston Vilma, Mokryné assz.
Sághy Zsófia, Károlyiné assz.
Slachta Etelka kisassz.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelemföltő férj. *(Folytatás.)*

Atyám ártatlanul egy udvari cselszövénybe (intrigue) zavartatott; melly miatt Twerbe számüzettenk, Petersburgtól egy mértföldnyire, az udvari sebes postának társágában, melly minket kísére, jött Gustáv utazó kocsinkhoz. Én nagy szakálla ellenére-is, melly egész alsó ábrázatját eltakará, megismerém őt a' karjára kötött veres szalagról.

Midőn atyám a' kocszi ellenkező ablakán kísézőjével beszélgete, észrevétlenül nyujtám neki kezemet. Ő egészen Twerig követe minket. Ó ha őt még eddig nem-is szerettem volna, ezen hű ragaszkodásnak szerelemre kellett volna bírni iránta szívemet. Végre őt anyám-is megismeré, ki miattam egy érzékeny beszélgetésbe erede atyámmal.

„Nem akarod legalább leányodat megmenteni a' szánkivetésnek terheitől?“

„Miképpen, 's hova?“ kérdeze setéten atyám.

„Német országba.“

„De ott kihez? 's mit tegyen ő ott?“

„Testvérednek fíja Gustáv, kedves férjem . . . .“

„Én szerencsétlen vagyok, de megbecsteleníteni nem hagyom magamat; minekutánna becsületedet adám zálogul.“

„Hát ha egy meggyőzhetlen hajlandóság gyermekünket . . . .“

„Semmi sincs meggyőzhetlen az emberben, csak az akarat; 's a' nemesnél a' becsület.“

„Illyen, kedves férjem, a' férjfiú! de a' szépnemnél győzhetlen a' szerelem; mivel valónkat a' természet egyedül ezzel ruházta-fel.“

„Igazad van asszony! — mondá erre atyám szikrázó szemekkel — de a' természet nem románt akar, hanem egyebet. Ismerem én nemeteket; különben soha egy szerelem se lett volna mulandó.“

Atyám rendithetlen marada feltételeiben; 's nékem szerencsétlennék kelle lennem. „El kell őt felejtened Fedora!“ monda édes anyám engem átölelve.

Atyámnak minden igyekezete, számkivetéséből megszabadulhatni, sikertelen levén, a' legmélyebb kedvetlenségbe, 's csaknem kétségbe esék.

Ekkor tört-be báro Horrberg szobánkba, vadon rohant atyámnak karjai közé. „Vaszilei! — kiálta vad 's csak nem kurjongó hangon — te szabad vagy! én kieszközölhetém szabadságodat; most már szabad — szabad vagy! 's ha sikertelen marad vala szándékom, akkor életem veszedelmével-is kiloptalak volna orosz országból: de te szabad — szabad vagy!“

Merőn csüggének rajta atyámnak szemei; csak az örömkönnyek mutatának benne életre. Diadalmi büszkeséggel tündöklének Horrbergnek bokros szemöldjeitől árnyékolt szemei. Én hálát adék az égnek, hogy engem tüzes tekinteteinek egyike se talált; de anyám egy tekintetet vetvén reám elhalaványodék.

„A' kurir, — kiálta Horrberg, — a' Tanácsnak parancsolatjával utánnam jó; a' lánczra és szégyenfára született czudar lélek nem tudja, mi a' fogság egy perczig-is: különben nem csusznaék olly lassan az alávaló rabszolga. Pénzt ígérék neki, csak hogy jobban siessen. Végre magam repültem előre, hogy egy órával korábban mondhassam - meg neked, hogy szabad vagy. — Szabadság! Vaszilei, szabadság!“

Szegény atyám az örömében böszültnek ölébe omlott, és sokáig feküdt dobogó melljén megmentő barátjának. Végre szabadabban lélekzék, 's egész valója mintegy idvezülve levén így kiálta-fel: „Szabadság Horrberg! 's ezt néked kell köszönnem. — Mikép hálálnád-meg ön magad?“

„Czudar 's alávaló szolgálkűek! arany békókba verém őket. Itt hizelgék, — ó ezt te soha se hálálhatod-meg nekem — ott fenegetődzém, a' mit örömetst tevék; 's megesküdtem szivemben, hogy ezen fenegetéseket mind teljesítem, mellyekkel őket csak szinből ijesztém. Aranyat, mindent osztogaték, mert szeretlek tégedet; 's most te szabad vagy!“

„Mikép háláljam ezt meg néked Horrberg?“

„Mit hálálni! nem azt tetted volna-e te-is? — Demég-is, te megfizethetsz; add nekem nőül Fedorát.“

„Ő a' tied! — kiálta atyám őt megölelve — 's most, ha a' korona örökös kérné-is őt, ha az ország koronáját adná neki, ő még-is a' tied! — Tartson a' világ becstelennek, ha vissza veszem szavamat, 's ő a' tied nem lészen!“

Ekkor édes leányom; ekkor a' falhoz támaszkodtam, hogy öszve ne rogyjak. A' nap éjjé, az élet halál sirjává lett előttem; minden lélekzetem egy iszonyú borzadás, 's gyilkoló késszurás volt szivemnek minden ütése.

A' vad férjfiú felém rohana, 's karjai közé szoritván, forró ajakit ajkimra nyomá; midőn feleszméltem ájulásomból, magamat karjai közt találtam.

Ekkor érkezett-meg a' kurir, magával hozván a' Tanács parancsolatját, szabadságunkat, 's az én szerencsétlenségemet.

Örömkönnyek közt irá atyám szabadságunk levelének tiszta oldalára a' házassági kötelező levelet. Ő aláírván nevét, anyám reszkető kézzel vevé a' tollat, 's egy mély sohajtással, melly lelkemet zuzta öszve, irta alá magát.

Ekkor Horrberg irá alá magát, kurjongva örömében. „Fedora! — kiálta atyám, — ird alá nevedet.“ — Én egy eszedő tekintetet vetvén atyámra 's anyámra, elszedülék.

„Olly hirtelen? — mondá az anyám — ő megijedt; engedjetez neki időt.“

„Aláírhatja magát reszkető kézzel-is. Örömtől] reszketve kellene néki azt tenni; — kiáltá atyám haragosan — kevesebbet érdemel-e házannak megmentője? — irj!“

Reszkető kézzel irám nevemet Horrberg neve mellé.

„Most csak a' pópa hibázik — kiáltá Horrberg engem karjai közé szoritva — hogy minket megáldjon; 's én a' te fiad vagyok.“

„Nem, Horrberg! szólla közbe anyám, azt én nem akarom. Szerencsétlenségünk helyén ne tartassék öröminnepe házunknak.“

„De én akarom! — kiálta Horrberg — hogy szerencsés helyé váljék: nem de Vaszelei?“

„Én-is ugy akarom,“ felelé atyam; 's alig eszközölheté-ki anyám az egy napi várakozást. Szabadságunknak hire elterjede, mellyen örvendező ismerősink látogatásait kelle atyámnak elfogadni. Én szobámban ülék; szívemet keserűség 's kétségbeesés kinzotta.

Az ajtó megnyilt, 's Gustáv lépe-be. Ah melly igen megrázkodtata tekintete! — Ó szótalánul álla előttem. Én is reá veték egy pillantatot, de kezemet nem nyujtám neki.

„Szivedet-is birja, Fedora! a' vad férjfiú?“ kérdezé ő.

Én még mélyebben lesütém fejemet, 's halgaték.

„Szivedet is?“ kérdé még egyszer.

„Ó bár birná ezt-is! mert birja kezemet. — Gustáv! ő az atyám megmentője. Az atyám parancsolá. Mit, ő mond, mit tehettem volna?“

„Emlékezz esküdre Fedora! a' te intésedre karjaid közé sietek. A' lovak készen állanak, a' terv (Plan) készen van; senki se találjon-meg tégedet: mind erről gondoskodtam Fedora, én eskümet megtartom!“

„Nem Gustáv! én már aláirtam.“

„Kényszerítve!“

„Kényszerítve, vagy nem, de én már aláirtam, 's látam atyámnak örömkönnyeit.“

Gustáv elhaltata, azután elhalaványodva 's halkalmég egyszer kérdezé:

„S az övé szived-is?“

„Nem Gustáv! — felelék, néki kezemet nyujtva — szívem örökre a' tied.“

Ekkor kezemet szívéhez szorítá, 's halkal így szólla: „Horrberg egy durva, vad, 's kegyetlen ember. A' te kezédhez csak szerelemnek volt jusa, nem az atyai kemény akarataknak. De én tied vagyok Fedora! örökre a' tied! — 'S ha e' vad ember, ki téged nem ismer, ki téged nem szerethet, ha ő mondom veled méltatlanul bán, én ott leszek, hogy téged megmentselek. Én eskümet megtartom, 's tied

vagyok Fedora holtomig. — Meggondoltad e' jól?" kérdé még egyszer.

„Igen Gustáv! mindent, mindent meggondoltam! én egyebet nem tehetek; ugy kell lenni, különben anyám lenne szökésemnek áldozatja. Atyám megesküvék, 's ő esküit szintugy megszokta tartani, mint te. Horrberg a' mi megmentőnk. De fogd még egyszer kezemet, és távozz!"

(Folytatás következik.)

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Afrikai utazás.

Lander testvérek utazásából, kik Afrikában a' Niger folyón hajózátk, 's annak torkolatját felfedezték, még következőket kívántunk közleni:

Az utazók a' Niger körüli vidékek felső részét meglehetősen virágzó állapotban lelék egyáltalában. A' termékeny föld többnyire jól vala mivelve, a' szép és magas partok számos városokkal rakva, mellyekben mesterségi iparkodást, rendet, és törvényeséget leheté eszre venni. A' békes gondolkodású lakosok mindig jóakarattal fogadák az utazókat. A' partmelletti városok közül legnagyobb E b b a a' tengertől mintegy husz napi távulságra, melly európai portéakkal kereskedik. Fővárosa ez egy monarchának, egy ősz aggastyánnak, ki még néhány őszfürtösekkel egyesülve vendégeit egész éjjel által táncz és énekekkel mulatta. További utjokat mindazáltal a' folyón meg nem akará engedni, féltvén őket a' rabló indulatú Négerektől, kik a' folyam alsó részeit lakják. A' tenger közelében t. i. hol még a' fertelmes rabkereskedés divatozik, a' Négerek szüntelen háborúskodásban élnek egymással, mert mindenik rabokat akar magának szerezni, hogy ezeket azután az Európaiaknak eladhassa. Ennek egy félelmetes anarchia, az erkölcsök végképpi megromlása lön következése. —

Mindjárt K a k u n d a városa alatt, mond Lander, meglehetősen magoságú halmok közt a' Niger csaknem egészen déli irányzatot veszen; folyamzatának (Strömung) sebes ereje ugyan az marad. Egy kis távulságra innét láták az utazók, hogy a' folyóból egy kis ág szakad-ki, melly észak

feléjévé irányzatát. Ugyan azon időben egy nagy, messze kiterjedt város ellenében állának, mellyből valamely öszvezavart zugást vevének észre áthangzani, mint egy perlekedésbe eredt népcsoport lármáját. De a' kapott figyelmeztetésre megemlékezvén itt-is, valamint más partmelletti helységek előtt, a' mennyire lehetett észrevehetlenül kívántak elsurranni. Az alkony csendes és tiszta volt, a' hold 's a' csillagok nyájasan világítának, 's így utunkat a' folyón alá — mond a' napló könyv October 24-én — alkalmasan és akadályozatlan folytathattuk. Semmi se jött előnkbe, mi aggodalmat gerjeszthetett volna bennünk, 's alig hallánk egyebet, mint a' bokrok közti szélnek suhogását, evezőinknek csobogásait, 's néha néha egy kis zörejt, melyet egy a' vízben felugró hal okozott.“

Következő reggel egy szembetűnő nagy folyó ellenében láták magokat az utazók, melly kelet felől a' Nigerbe szakadt, 's torkolatja bizonyára egy órányi széleségű volt. Ezen torkolat felett egy város állott, melly részint a' Kuarra, részint a' folyó felé tekinté, mellyet Lander eleinte a' Niger egyik ágának tartott. De a' mint ennek folytában darab ideig hajóztak, az ellenfolyamatot (Gegenströmung) olly erősnek tapasztalák, hogy visszafordulni kénytelenítettének. Későbbben pedig hallák, hogy ezen folyó ama nevezetes Schar, (Schery, Scherry), vagy mint a' honosok nevezik, Tsadda volt légyen. A' város, melyet partján láttanak, Kut tum k u r r a h f i h nevet viselt, mellynek hírért már Kakundában hallák. A' Tsadda partjai, mennyire az utazók kiveheték, igen magosak, 's számos plantákkal beültetve, és termékenyek voltak. A' reggel igen ködös volt; de mihelyt a' nap a' gőzfellegeket szétozlatá, több hegytömegeket (Gebirgsmassen) lehete látni, mellyek csaknem a' folyóba hajultak, de a' mellyeknek magoságaikat meghatározni nem lehete, minthogy csuacsaikat még mindig köd környezé. A' Kuarra folyását itt már szigetek nem szakaszták félbe, a' posványos partoknak végök lön, 's olly magosakká levének, millyeket az utazók egész utjokban még nem látának. — Itt egészen új formájú ladikokat-is láttak, mellyek a' teknőkhöz igen hasonlítának. Egyikben nyolcz — tíz gyermek evezett, kik

az evező-csobogásra énekeltek, 's egy öreg férjfi felvigyázata alatt állottak. (*Végzet köv.*)

III. JELES MONDÁS.

S z e r e l e m.

A' szerelem, bár mi picziny
 Akkor, midőn támad ő,
 Sohajtástól, és könnyektől
 Igen hamar nagyra nő;
 'S midőn az ész fel se vevén
 Bábjátéknak véli még,
 Már óriás, kit meg nem tör
 Sem erő se mesterség.

Kisfaludy Sánd. közli —r—Istv.

A phorismák Erdélyből. Vénség idejére baráti kebelben gyűjtendő a' kincs: így, égjen bár el kunyhónk, köpönyege fedez, szive pedig melegit.

A' világon mindenre nézve van egy szerencsés szempillanat, mellyet a' ki el nem szalaszt, annak a' legnehezebb-is könnyen; elsül-
 Az igaz szeretet köteleiséget nem ismer.

Az elbizakodás hátán hordozza ön vesszejét.

If. Thoroczka y László.

Az Irigység csak olly nemű borús lélek munkája, melly önképen a' felséges czél erős ösvényét környező gátak legyőzésére nem képes.

Szilv. Gaál József.

IV. K Ö L T É S Z E T.

N e f e l e j t s.

A' fekete Körös partján
 Egy kis virág viritott,
 Körül kéken, belől sárgán,
 Mint az arany ragyogott,
 'S társainak díszl adott. —
 A' vizen túl egy boldog pár
 Kéjelegve andalog,
 Lotti volt ez és Aladár,
 Kiért szive ég 's dobog,
 Holnap nője lenni fog.
 „Nézd csak azt a' kék virágot
 Ama fűzfa tövénel,
 Szemem soha még nem látott
 Szebbet, bájosbbat ennél;“
 Szóll a' szép hölgy, 's kezénél
 Kedvesét ragadván, vágyva
 Mutat a' szép virágra; —
 És Aladár mosolyogva
 Néz majd a' tulsó partra,
 Majd pedig Lottijára, —

'S látván a' hölgy kék szemében
 A' virág ohajtását,
 Hő szerelme hevültében
 Szoritja Lotti jobbját,
 'S a' vízbe veti magát.
 Sikolt a' szüz — erős karral
 Has'gatja a' habokat
 Aladár, és gyors iparral
 Átusván, virágokat
 Szed, az ohajtottakat;
 És most ismét vissza felé
 Uszik, tartván kezében
 A' virágot; de jaj! — belé
 Sodródik egy örvényben —
 Nincs segély e' veszélyben?
 Nincs — sülyed már a' hős uszó,
 Utolsó erejével
 Hangzik ajkán „nefelejts“ szó,
 'S szerelmének hevével
 A' tág örvény nyelé-el! —

Lottí szeme árjai-al
 Főröszi a' virágot,
 Melly a' folyam hullámival
 A' szárazra kiuszott,
 'S nefele'ts nevet kapott.

Nagy Ignátz.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Ritka tünemény a' szerailból. A' „Temps“ francia hirlap szerint a' szép Enildas favorit- szultánné közelébb egy ifiú orosz tiszttel (a' nowgorodi vadász-ezredtől) a' török szultán szerailjából elszökött!!!

Sze kr é ny e s y.

Hosszú élet. Metzben nem rég halt-meg Roussel Ferencz Rouvres városi születés 119-dik évében. Élelmét az esztendő zordonabb részében czinöntéssel, tavaszon 's nyáron pálinka-árulással szerte járkálva az országban szerzé, 's ezen nehéz keresményi módját haláláig üzte.

VI. DEMOCRITUSI POROK.

1) A' pesti színházban Rossini tolvaj szarkáját adák. Egy Ros-sinianus a' Podesta dalját hallván felkiált: „Felséges!“ A' mellette ülő Antirosinianus gunyolva felel: „Régi gondolat, és más operák-ból lopott.“ — „Azt kegyed nem érti — hisz' éppen azért hívják tolvaj szarkának,“ mond az első.

2) B-né asszonyság először levén Pesten, egy társaságba ment, hol Wild énekest nagyon dicsérték. Egy jó barátnéja kérdi B-nét, meglátogatta-e már az operát. „Ez nem szokásom — felele B-né — itt idegen vagyok. Azonban ha ő meglátogat, én-is viszont meglátogatom.“

3) Egy czinkotai paraszt a' játékszinbe ment, 's legelőször levén benne, bámulva ekkép fejezé-ki tetszését: „Ejnye, ha tudtam volna, hogy itt minden olly szép, már csak ebédre-is ide jöttem volna.“

4) Egy cigánynak lábát lelőtték a' háborúban. „Ejnye — felkiálta — mindennap imádkoztam, hogy Isten tartson-meg, de lábaimról egészen megfelejtkeztem.“

Móritz.

Hasonszórejtvény.

Igy neveznek egyáltalán, ha tápláló éltetője
 Vagyok a' gyenge embernek, vagy csak gondját viselője.
 Egy rövid pályát élt költőnk szinte ekkép neveztetett,
 Kinek műve szép nyelvünkre új csinoságú fényt vetett.

Előbbi rejtvény: Biró.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön September 5^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelemféléltő férj. (*Folytatás.*)

Gustáv megcsókolá kezemet és elment. Én az egész éjt könnyek közt virasztám által. Más nap reggel az anyám felékesite. Csudálá bátorságomat. — „Tegnap, anyám, tegnap volt a' nehéz pillantat. Ma már minden jobban van. Én beszéltem Gustávval.“

„Szerencsétlen!“

„Minden készen volt egy biztos szökéshez, de Istenem! nékem egy anyám-is vagyok!“ 's lábaihoz borultam kedves anyámnak. Ó Blanka! milly érzékeny pillantat! — Egy jó anyának szivén találtam bátorságot a' mai napra. Én Horrberg karján menék menyasszonyi koszorúval ékesítve a' templomba. Nem mertem feltekinteni, félvén, hogy szemeim Gustáv szemeivel találkoznak. A' pópa egymásba tevé kezeinket, 's én ezen becsületes de vad férjnek hitve-se ugyan, de szerencsés nem lettem.

Egy esztendő mulva Sándor fiamat szültem. Szerencsésen ugyan nem, de békeségben éltem; 's ezen nap tett engem egészen szerencsétlenné. Az anyai érzésnek idvesége uj életkint szállotta-meg lelkeket, 's egész valómat felviditá. Férjemmel jószágán éltem. Fiamnak keresztelése napján eljövének Petersburgból szülőim. Anyám látván vidámságomat 's örömemet, megköszöné Istennek, hogy zivatar 's homályborította egem olly tisztára derült.

Anyám kérdezé tőlem, láttam-e Salbornt; kit a' menyegzőm előtti nap óta nem láttam. Atyám és férjem, egyik unokájának, másik fijának egészségére ittak; 's a' boros örömmel teljében atyám kérdezé anyámtól: „Lásd! ki ismerte jobban a' leánynak szivét, én-e vagy te?“

Anyám elpirula, 's a' feleletet kikerülé.

„Nem! nem! — szólla atyám, feleletre unszolva anyámat — de így tesztek ti asszonyok, ha titeket megfognak, akkor nem feleltek. Mond! nem szerencsés-e Fedora? nem felejtette-e el? szólj!“

Horrberg kérdezé erre, kit kell vala elfelejtenem.

„Ej! kiálta atyám örömeiben, Twerben akkor nem volt minden tisztán. Fedorának szívébe egy szerelmes fészkelébe magát, a' mint történni szokott; egy bizonyos Salborn nevű atyámfija. Ezen szerelemről napad azt állítá, hogy győzhetlen légyen. De én most megmutatám, hogy semmi se győzhetlen, csak a' férjfi szava.“

Horrberg elkomorodott ábrázattal halgatá ezeket, a' mi anyámban rettegést gerjeszte.

Szülőimnek elutazásuk után hozzám jöve, 's mélyen ránczolt homlokkal ezt kérdezé: „Ki volt az a' Salborn?“

Én elbeszélém felesleg, hogy őt Hannoverában ismer-tem-meg, hogy ő már gyermekkoromban férjemmé választott, 's hogy egy per az egyeséget felbontá.

„'S te őt — kérdezé komoran — az óta nem láttad?“

„Házáságunk óta nem.“

Merőn tekinté reám, 's lassan így folytatá szavait: „Én szerelemföltő vagyok. — 'S te őt házáságunk óta nem láttad? — Pokoli kárhozat! mellyet már most szenvedek. Esküdj-meg Fedora! — én hiszek tenéked; de esküdj-meg a' te fiadnak boldogságára, hogy nem láttad őt, mióta hit-vesem vagy.“

„Ezen kedves gyermeknek életére, boldogságára esküszöm néked, hogy őt azóta nem láttam.“

„Mióta?“ kérdezé hevesen felugorva, borzasztó nevetés közt.

„Házáságunk óta.“

„Megálj! — nincs-e ezen kifejezésben valamelly kétértelműség? nincs-e benne valamelly a' jólelkű férjnek vetett háló?“

Én megesküdtem, a' mint ő kívánta. — „De Fedora! mondá tovább, akár hol jelenjen-meg előtted, nékem azonnal tudtomra add. 'S hogy ha csak álmodban jelenne-is meg — ördög és pokol! — Egy asszony merne-e álmodni

egy idegen férj felől? te mernél-e Fedora? te! — Akkor te ezerszer voltál hűtelen; mert mi egyéb az álom, mint hűtelen gerjedelem, 's tisztátalan kívánság? — Szólj és felelj!“

„Én soha sem álmodom, kedves férjem!“

„De ha álmodnál?“

„Én soha sem emlékezem reá, tehát hogy álmodhatnám felőle?“

Irtóztató 's általható tekintettel néze reám; úgy hogy reszketnem kelle.

Ez volt első beszélgetésünk felőle, mely naponkint keserűbb lett. A' legnagyobb kedvetlenség lépett, ha nem mondhatom-is a' szeretet, legalább az eddigi házi békeség helyébe; a' legdühösebb szerelemföltés lett kinzó angyala éltemnek. Többé a' háztól el nem távozhattam, 's a' kertbe is csak néha mentem-le. Minden emberei leskelődtek utánam; pedig mi rettenetes ezen rágalmazásra ugy-is hajlandó lelkűek kémlélődésének tárgyául kitétetve lenni! — Egy idegennek se volt szabad házunkhoz közeledni; különben férjem töltött fegyverrel méne-ki, hogy meglője. Életem egy mindenkori rettegés volt Gustáv életéért; mert tudtam, hogy ő el nem hagy. Neki tudni kellett rabságot. Ő megesküdt, hogy védelmezőm leszen. — Végre szobámat se bátorkodék férjem elhagyni. De mind az őt még féltékenyebbé tette.

Illy nyomorúságban éltem egy esztendeig. Éppen három király napja volt, mely legnagyobb innep orosz országban. Férjemnek jobbágyai tánczolának, 's nekem-is le kelle menni hozzájuk. Nem messze tőlem a' teremben (Saal) egy zsidó selyem-szalagokat árula; kit észre nem vevék, mert szemeimet a' vigadozó csoport közé szegezém. — Horrberg azt parancsolá, hogy szalagokat vásároljak, 's azt a' jobbágyok közt elosszam. Én feltekinték, 's a' karjára kötött veres szalagról Gustávra ismerék a' zsidó személyében. Sok szalagot vásárlék Gustáv kosarából, ki egy szalagoktól betakart papirosra mutata: én elvevém, 's eltávozám, hogy a' szalagokat kiosszam. Ezután vissza tekinték, de Gustáv már eltűnt.

A' táncztermet elhagyáni, hogy az írást elolvashassam; mellynek ez volt tartalma: „Horrberg téged szerencsétlenül tett Fedora! én megszabadításodra itt vagyok. Ismerem az ő szerelem-féltését; de légy nyugodt: új szolgálód Paulowna hozzám 's hozzád hű. Neki bátran bizhatsz mindenben. Én őt a' halálnak karjaiból mentettem-meg, 's hűségében bizonyos vagyok. Ő általa reménylek feleletet.“

„Istenem! ó Istenem! — felkiálték reszketve magamban — tehát más-is tudja kivüla' rettenetes titkot.“ 'S még-is felelnem kelle, ha nem akarám, hogy Gustáv miattam még többre vetemedjék. — Paulownát magamhoz hivatám; ki látván könnyes szemeimet, lábaimhoz borula. „Tehát tudod Paulowna?“ kérdezém őt.

„Ó asszonyom, ő angyal, nem ember! én hű leszek: mert hogy élek, néki köszönhetem.“

„Mért nem adta néked a' papirost?“

„Mert attól tartott, hogy engem urunk részéről küldöttnek vélnél, 's hitelt nem adnál szavaimnak.“

„Hol beszéltél vele?“

„Nem én, hanem atyám beszél vele, kinél egy eszten-dő óta él az erdőben. Senki sem ismeri őt, senki se jön oda, őt ott senki se keresi.

„Ó Gustáv! — ezt írást neki — milly rettenetes pillantatot okozott nékem. Azon egy, miért esedezem, az, hogy hagyja-el e' vidéket. Ha tudná férjem, hogy hozzám olly közel él, ugy ő a' kegyed 's az én gyilkosom lenne. Ez az, a' miért esedezem, 's egyedül ez nyugtathatja-meg lelkemet. — F.“

Néhány nap mulva Paulowna illy értelmű levelet hozta: „Én a' vidéket elhagyom, de téged Fedora nem. Jöhet egy pillantat, mellyben védelmemre zsarnok férjed ellen szükséged léssen. Él j egészségben.“

Többé semmit se hallottam felőle. *(Folytatás következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Afrikai utazás. *(Végzet.)*

A' folyó partjait pálmafák diszesíték, és ebből sok mivel földet gyanithattak, mellyek egészen a' hegyek tövéig terültek-el. Egy alkalmasint 20 lábnyi magos kopár sziklát, melly a' folyó közepéből emelkedék-fel, és számtalan

sokaságú fehér madaraktól lepeték-be, Madárszirtnek (Bird-Rock) nevezének. Az e' szirt által itt ketté osztott folyam nyugot felé egy vizörvényt formál, melly az utazók kanotját (sajka) becsavarta, 's csak a' legnagyobb erőlködés által hárithaták-el azon veszélyt, hogy a' sziklabérczhez ne csapódjanak, hol a' hullámok ragadozó sebésége 's a' partnak nagy messzesége mellett bizonyos halált várhatnak. Félelem, éhség, és erőlködés által elbágyadvan kevéssé a' veszedelmes örvény alatt, legott kikötének, 's gyékényeikből egy pálmafa árnyékába sátort ütének. Sehol se láthattak emberi lakot; azonban tüzhelyek, eltöredezett cserép edények, 's több e' féle nyomok sejdítették velek, hogy itt számos embergyülekezet tanyázott. Nehány puskaporos hordókhöz tartozó dongák, mellyeket szinte itt találtak, reményt nyujtának nekik a' felől, hogy e' vidék lakosai Európával vagy legalább a' tengermelliekkel barátságos közösületben vannak. E' közben Lander néhány emberei, kik tüzi fát keresének, egy falura találnak, 's bele mennek, hogy magoknak tüzet hoznának. De csak alig léptek-be az első kunyhóba, az emberek, kiket megszóllítának, a' nélkül, hogy megértették volna, ezen idegen alakoktól annyira megijedtek, hogy tüstént szaladásnak eredvén az égész falut fellázították. Lander még csak alig tudósítotték e' felől, midőn puszkacsővekkal, nyilakkal, késekkel, kardokkal és dárdákkal felfegyverkezve egy jókora többnyire meztelen férjüakból álló sereget látának már közeledni, melly őket megtámadja. — „Egy pillanat se volt elveszteni való“ mond naplókönyvében Lander „megparancsoltuk azért Pascoenak 's embereinknek, hogy minket kis távulságra töltött fegyverekkel kövessenek, de tüzet semmi esetre előbb ne adjanak, mig amazok a' támadást el nem kezdik. Az ellenséges honosoknak egyike, ki, mint későbbben megtudtuk, kapitányuk volt, a' sereg előtt járt, 's midőn már eléggé közel valánk, én és öcsém pistolyainkat, mellyeket a' meglepetés első perczében magunkhoz vettünk, letettük, 's elejébe fegyvertelen indultunk, mindenféle jegyekkel tudtára akarván adni barátságos és békére kész indulatunkat. Ő az ivet már felvonta, 's egy nyil, melly az idegen (Sehne) reszkete, már mellünknek

volt irányozva, midőn tőle még csak egykét ölnyire valánk. Valóban kétséges pillanat volt, 's a' legközelebbi ránk nézve utolsó lehetett. De nem! — a' gondviselés rólunk a' veszélyt elhárítá; mert éppen midőn a' kapitány kiakará nyilat lőni, embereinek egyike oda ugrott, 's karját megragadá. E' pillanatban mi-is előtte áltunk, 's neki kezeinket nyújtottuk. A' kapitány most arcunkba nézett, 's legott térdeire esett; fekete szikrázó szemei ide's tova kerिंगének, teste görcsöktől látszaték öszve huzva, és félénk de kimondhatlan tagmozdulással, mellyben minden emberi szenvedelmek keveréke festődék, fejét lehajtá, 's kezeinket megragadván könnyekre fakada. Minden emberei a' nyárlevélkint reszkettek. (Ezen eset igazolja ama több utazóktól tett észrevételt, hogy a' Négerek a' fehérekben valami felsőbb lényt hisznek).

A' két Landertől tett felfedezések voltaképen következő előadásból állnak: „A' Niger forrása a' greenwichi belső hegyekben van, a' nyugoti hosszúság 5° , 's az északi szeleség 10° alatt; eleinte kelet-észak-kelet felé folyik több 225 órányinál hosszabb egyenes irányban; az e' folyómenti leghiresebb városok: Banmakku, Ségó, Silla, és Tombuktu. Ez utóbbtól kezdve a' Niger délkelet felé tart Sackatu és Bussa mellett folyván-el. E' város Tombuktutól 200 órányi távolságra fekszik. Bussa alatt a' viz folyamata dél felé 's némelly kanyarodások után nyugot felé terjed; északkelettől jöven Formosa hegyfokánál több számos torkolattal ömlik a' guianai öbölbe, minekutánna 700 órányi tért haladott.

III. JELES MONDÁS.

Barátság. A' barátság ki van mentve szenvedelmink kötelékeiből. Melegen tartja sziveinket, fejeinket józanon; tiszta szelid örömeikkel boldogít az együtt-létben, 's a' távolban se vigasztalás nélkül nem hagy, se hideggé nem téssen: szóval, ezen érzés az, mellybe a' földiség legkevesebbé vegyül.

Muzarion új foly. M. után Ta-y.

Barátság nélkül az az élet, a' mi nap nélkül az ég.

Cicero.

A' természet és az idő törvényein fenségesen túl, elmulhatlan és örökös a' szerelem és barátság szövetsége. Boldog, ki azt kötözé, mert az halhatatlanságát elkezdette.

Fessler.

IV. K Ö L T É S Z E T.

S z e g h v á r v e s z é l y e.

Ah ott, a' hol
 A' Kurtza foly,
 A' parton egy szép vár volt;
 Szent - Imrey
 Hős elei
 'S ő-is itt ur, 's parancsolt.

Boldogsága
 Igen drága
 Kincsbe volt helyeztetve:
 Ilka volt az,
 Ki az igaz
 Hivségétől érzeltetve

Tudta kinek
 Adta, 's minek,
 'S kivel cserélte szívét,
 Kedvbe rejtve
 Csak jót sejtve
 Szedte az élet idvét.

A' mint örök
 Dühű Török
 Vad csoportja érkezék,
 E' hont dúlja,
 Es boszúja
 Csak vér után éhezék.

Szeghvár körül
 Már-is örül
 A' kellemes zsákmánynak;
 Ágyút lőnek,
 'S a' tetőnek
 Láng-záporokat hánynak.

Gyula kivág,
 És mérget rág,
 A' vad Szelimmel csatáz,
 A' mint hátul
 Egy lángba gyúl
 'S robajjal ég a' vár-ház.

Vissza fordul
 Majd megbódul
 Nem találja Ilkáját;
 Mert ez látván
 A' vészt, hagyván
 Már már bedült szobáját

Lovat ugrat,
 Véve utat
 Egyenest a' rétnek tart.
 Keble vérzett,
 Vissza nézett,
 'S a' földre dült a' zavart.

Éj volt, és ő
 Az öldöklő
 Török karon ébredt-fel;
 Férje jajjal
 Kiáltással
 Keresi őt alá 's fel.

Igy kitünt im
 A' nap, 's Szelim
 Vivé ragadományát
 A' remegő
 Szépre — égő
 Csókot hintve, zsákmányát

Gyorsan viszi,
 Közeli hiszi
 Magát boldogságához,
 Megörülve,
 'S kedvbe dülve
 Készül térni Szeghvárhoz.

A' mint kopját
 Hajtva, 's kardját
 Dezső vágva Agához,
 Kardra hívja,
 Hogy kivivja
 Igazait Ilkához.

Az dühödött,
 Mérgelődött,
 'S szikrát szórtak szemei,
 Égtek benne
 A' sok fene
 Indulatok nemei.

Alláh-t ordít,
 Gyilkot fordít
 Szent Imrey melljének,
 Vérént önti
 'S halva dönti
 Le alája ménjének.

Ilka érző
 Szívvel — vérző
 Férjére leborula,
 És a' vérrel
 Festett tórral
 Azon perczen kimula.

Miskoltzy István.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Török szorgalmi törekvés. Ibrahim basa, ki Syriában nyert uraságát hasznos kereskedői rendelkezésekkel kezdé meg, egy angoly társasággal alkudozásba lépett az Euphrates és Orontes vizeknek valamely ásandó csatorna által egybekötésük felől, melly az indiai kereskedés egy részét Syriához vonzaná. — Magyar honfiak! vigyázzunk, ne hogy még a' Törökök-is kitegyenek rajtunk!

VI. KÜLÖNFÉLE.

Sem ide sem oda. Egy német vasas katona (dragonyos) Kaposvárról Somodorba küldetvén, alkonyodáskor Kapos-Füreden beköszöntvén a' borkeresztelőhez, mig a' halbe beint lenyomá, a' nap-is lenyugvék. Sűrű felhők homályosíták-el a' láthatárt, a' bor pedig a' katona fejét. Kalauzt parancsolt tehát a' bírónál, ki-is azonnal a' baktert rendelte mellé. Ez a' katona oldala mellett lépdelvén kérdeze „hova lesz az utazás?“ A' katona megfelejtkezvén a' Somodor névről, de Bachus nektárja-is kettőztetvén nyelvét, felele: „Semde Somda.“ E' szókat a' bakter sem ide sem odá-ra értvén katonáját a' gyutai téglaszin melletti berekbe vezette. Eleget mondá a' katona nix nutz, de a' kalauz csak mindig beljebb menvén a' berekbe, katonájával az ingoványba jutott. Midőn már a' katonának lova egy tapottat se mehetne, káromkodva fenegeté a' vitéz együgyű kalauzát; ez azonban egyszerűségében így felelt: „Uram hisz' azt mondá ked, hogy oda vezessem, honnét sem ide sem oda.“ A' katona mérgében kardot ránt, a' kalauz pedig ijedtében elszalad, 's vitézét a' sárban hagyja. A' katona lármájára kiszaladtak a' közel levő téglások, 's őt a' gyutai helység bírájához vezették. Innét eredt a' somogyi parasztok ezen köz mondása: „Sem ide sem oda, se Somodorba.“

Somogyból Gaál Alajos.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

„Hát mint mene végbe utazásod?“ kérdém a' Banátból vissza érkezett H. barátomat. — „Nagyon jól — felele vigan — csak az utolsó éjjel volt egy kevés bajom; mert csak egy nyoszolya levén a' nyomorult N. csárdában, abba nőm és leányom feküdtek, én pedig az asztalon tanyáztam.“ — „Ugy hát keményen feküdtél? — mondám sajnálkozva. — „De hogy — felele H. egyszerűen — hiszen puha fából volt az asztal.“ Nagy Ignácz.

S z ó r e j t v é n y.

Fején hord a' Magyar, pedig bennem mézet-is kaphatsz,
Vedd-el fejem. 's majd belőlem jó boroskát-is ihatsz,
Öt betűből áll egészem, könnyeden kitalálhatsz.

Oxcel Mihál.

Előbbi rejtvény: Dajka-Dajka.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap September 8^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válhatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Szirmay Rozália, Luzsinszky báróné.
Thomay Josepha, Simmig Istvánné.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelemföltő férj. *(Folytatás.)*

Egy kis idővel ezután férjem a' vadászatot eltévelyede. Rosz angyalom őt a' rengeteg erdőben éppen Paulowna atyjának erdei lakjához vezeté. Paulowna öccsén egy hat esztendő gyermekén kívül senkit se talála otthon. A' gyermek, férjem kérdésére, atyjának nevét megmondá. Horrberg a' gunyhó elébe ült, megakarván várni a' parasztnak visszajövetelét, 's a' gyermekkel mulatá magát. Ez valamely dolognak elbeszélésehez ragasztá: „az atyám elment azon idegennel, ki nálunk titkon tartozkodott; egy gazdag, gazdag ember: ki midőn hazulról elment, mindig atyám ruháját vette magára.“ — Horrberg figyelmessé lön, 's tovább kérdezősködék. A' gyermek elbeszélé, mit azon idegen felől tudott; ki, ugymond, mindig elbujt, ha valaki hozzájok jött; ki az atyjának sok, sok pénzt adott; 's ki a' kastélyban levő nénjét Paulownát-is ismerte.

Férjem a' gunyhóba méne, 's mindent által kutatott; papirost, tollat, 's néhány csepp tintát talált: mire dühöse a' legfőbb pontra hága, de azt eltitkolá. Megvárá a' jobbagynak hazaérkeztét, kivel megmutattatá magának az utat, 's haza jött.

Nem tudom, mi különös érzés fogá-el, midőn sápadt ábrázatját meglátám, midőn vad tekintetű szemével mosolyogva néze felém, de semmit se szólla. Ezutáni viselete irántam bizonytalan lett; majd keserű, majd hideg, majd

pedig egész a' gunyolásig kedveskedő, végre komor 's szó-
talan: mellynek okát ki nem találhatám.

Paulowna valamelly hibát követett-el. Férjem a' leg-
hevesebb méregre fakada ellene, 's azonnal el kelle távoznia a' háztól. Férjem reám tekintte, ki jelen valék. Te-
kintete látszék mondani, hogy kérjek a' leányért, ki ár-
tatlan vala. Én kértem érette, de engedelem helyett setét
's mord tekintetet vete reám, 's a' leányra; kinek azonnal
atyjához kelle menni az erdőbe.

Ekkor szültelek téged kedves Blankám! de születésed
se vidámithatá-meg atyádat. Ránczolt homlokkal tekintte
reád, midőn karjaira adtak. Szóvalanul, 's igen hidegen
ada ismét vissza téged. Ó én még nem sejdithetém, milly
undok képzeletek lettek vérszomjazó feltételekké lelkében.
Alacson kétség támada t. i. benne hűségem iránt, 's léted
felől. Gyakran öszve hasonlítá vonásidat bátyádéival, 's
gyakran néze reád merően, komor 's haragos, veszélyt jö-
vendőlő tekintettel.

Most már ördögi terve készen volt. — Engem egye-
dül hagyván otthon, elutazott. Paulownának atyját 's
anyját magával vivé. Egyik jószágára ment, melly egy
mély magányban fekvő rengeteg erdőnek közepén valaha
régii fogház volt.

A' férjfit magához hivatá a' szobába; két töltött pisz-
toly feküdt előtte az asztalon. A' jobbágy reszketve állott
ura előtt, ki fenegető tekinteteket vete reája.

„Mennyi ideje annak, — kérdé férjem — hogy azon
idegen, ki gunyhódban tartozkodék, eltávozott?“

A' jobbágy elhalaványodék, 's nem tudta, mit feleljen.

„Az első hazugság, melly ajakidon kijő, halálotat
hozza magával.“ Így szólla férjem fenegetődzve, kezébe
vevén a' töltött pisztolyok egyikét.

„Mint egy esztendeje,“ lön a' felelet.

Horrberg magában számola. „Éppen ugy van! — ki-
áltá a' legnagyobb dühöséggel — meggyaláztatásom bizo-
nyos! — Ki volt ő?“ kérdé hirtelen a' jobbágyhoz fordulva.

„Azt uram nem tudom. Ha meg kell hálnom-is, aja-
kim igazságot mondva némulnak-el, 's az Isten irgalmas!
de azt uram nem tudom.“

„Meddig volt nálad?”

„Mintegy három hónapig; de már az előtt-is azon tájékon volt. Ő leányomat Paulownát egy farkasnak körmei közül mentette-meg, 's megmentve karjainkba hozta. Ekkor nálam marada. Velünk sok jót, 's minket gazdaggá tett. Ő istenfélő jámbor ember volt.”

„Mi volt szándéka? miért maradt nálad?”

„Azt uram nem tudom. Ő uram, az Isten bizonyágom! én nem tudom.”

„De tudom én! A' feleségemmel akart beszélni. — Irt-e leveleket?”

„Az én tudtommal kettőt vagy hármat.”

„Ki adta által azokat?”

Ezen kérdésre a' paraszt elhalaványodék, 's térdeire omlott.

„Én csak igazságot akarok; ha igazat mondatok, titeket nem bántlak. Nemde Paulowna leányod adta által a' leveleket?”

„Igen uram! de csak kettőt, csak kettőt.”

„S a' feleleteket-is ő hozta?”

„Igen uram! igen! de csak egyszer. Mi szegények nem tudhattuk, mi van a' levélben.”

„Beszélt vele gyakran? — a' feleségemmel?”

„Tudtomra csak egyszer, mint zsidó, három király napján. Paulowna leányom mondá-meg neki, hogy ekkor az asszonynek szokásból le kell jönni a' néphez.”

„Irgalmas ég! rettentő csalódás! — Csak egyszer, mondd, csak egyszer? — Gyakran ment-e el tőletek?”

„Igen uram! ő gyakran éjjel-is leselkedék a' kastély körül.”

Erre az asszony 's leánya hivattak-be. Ezek igazolák a' paraszt vallomását. Paulowna nemes bátorsággal védelmezé ártatlanságomat. Horrberg, a' három emberből többet ki nem vehetvén, azokat kemény ügyelés alá adta által a' jószág felvigyázójának, 's elutazott.

Ő visszajött. Én repülék elejébe; de a' nélkül, hogy reám tekintene, hogy csak egy szót-is mondott volna, ment el mellettem. Így éltünk még 8 napig. Tekintetei setétek, vadak, vértzsomjazók, 's vést jóslók valának. Ek-

kor érkezett-meg hire atyám halálának, mire ő csak mosolyga, melly mosolygás nékem halálos ítéletnek tetszék.

Néhány nap mulva megállá előttem, 's haragos hangon kérdezé tőlem: „Te őt tehát házaságunk óta nem láttad?“ — Ekkor a' bűnnek pirosága futá-el képeimet, 's ugy felelék a' mint lehete, mert én reá nem néztem, ámbár előttem álla.

„Nem! én őt azóta nem láttam.“

„Igen! kiálta ő, igen! te láttad! — 's most mond, mit érdemel az asszony, ki férjéhez hűtelen?“

„A' halált érdemli — mondám én — a' halált! kedves férjem. Én ezt mondhatom, mert egy gondolatom se volt hozzád hűtelen.“

Ő ott hagyta, 's beszélgetésünk félbeszakadt.

„Anyádat kell meglátogatnunk, mondá néhány nap mulva, néked egy esztendeig nála kell maradnod vigasztalására; 's magaddal viszed leányodat-is.“ Ezt ő csendes és jó indulattal mondá.

Elutazván, egy jószágra érkezénk, mellyet ritkán látogattunk-meg. Innen minden embereit visszaküldé, mert itt akart lovakat 's kocsit váltani. Következő nap egy csézába ültem Blanka! teveled, mellyet ő maga hajta. Csak egy öreg szolgája férjemnek, 's mindenben hű biztosa, követe minket. Végre harmadnapi estvére egy erdőben, hol eltévedénk, valamelly szalmával fedett gunyhóhoz érkeztünk.

Ez Paulowna atyjának gunyhója volt, hol Gustáv tartzkodék. Férjemnek viselete olly különös volt, hogy így őt még soha se láttam. Szokatlan lágy 's érzékeny szavai meghaták szívemet. A' lovak 's kocsi mellett az öreg szolga maradt. Az éj setét vala. Férjem kiméne a' gunyhóból, hogy, a' mint mondá, kívül bátorságomra ügyeljen; az ajtót kívülről becsuká: a' többi nyílások, mellyek ablak helyett szolgáltak, mind bevalának szegezve. Én halát adván az égnek férjem kegyes és kimélő viseletéért lefeküdtem a' gunyhóban levő szalma nyoszolyára, 's a' hosszú uttól lankadt szemeimet álom nyomá-el.

Egyszerre betörték az ajtó; én a' zörejre felébredvén, az egész gunyhót lángba borulva találtam. Egy férfit, kit Horrbergnek lenni véltem, rohana-be a' betörtött

ajtón a' lángok között. Te leányom, karjaimon voltál, 's szabadulást nem láttam. Ekkor ragadott-meg a' férjfi, 's engem és tégedet pokróczba takarván, erős karjaira vett, 's kivitt a' lobogó lángok közül. Én karjain elájulván, magamon kívül valék, 's midőn szemeimet felnyitám, egy bokorban találtam magamat messze a' lángoktól, mellyeket a' bokrokon keresztül láttam lobogni.

„Istenem:“ kiálték-fel, nem tudván mi történt velem.

„Csitt! egy hangot se! — mondá egy idegen szózat — itt gyilkosok között van.“ 'S kezével számat befogván, esendesen lenni parancsolt. „Maradjon itt — monda egy lassú szózat — de egy hangot se! — látni akarom, bátorságban vagy-e.“

Én megmerevedém, 's nem tudtam, ki az idegen, 's hol légyen férjem.

Az idegen vissza jött. „Egy hangot se! — mondá — most látni 's hallani kell.“ 'S engem egy bokor megévezete, közelebb a' gunyhóhoz, melly földig leégett.

(Folytatás következik.)

II. NÉPISMERTETÉS.

A' Szépség hazája.

Szekrényesy-től.

Az asszonyi szépségnek bizonyos kedvelt-tájai vannak földünkön. Átaljában a' földövének 40—65 grádusa alatti tartományokban látszik a' természet legszebben 's felemelkedtebben az emberi alak formálatában. E' tartományok: Persia, a' kaukazusi tájak, az europai török birodalom, nyugoti spanyol ország, franczia-, angoly-, német- (természetesen a' magyar-is) lengyel- dán- és svéd-ország, 's az orosz birodalomnak egy része. Azonban az emberi alak nem egyiránt éri-el e' tartományokban szépségi mintáját. Hanem vannak, úgy szólván, a' természettől privilegiált tartományok, mellyek a' Szépség hazájának mondathatnak. Illyenek: Georgia, Czirkasszia, Mingrelia és a' kaukazusi vidék.

A' georgiai nők szépsége általánosan ismeretes. Ezek a' legszebb idomú arczvonásokkal, legtisztább szinnel 's legkifejlettebb alakokkal diszlenek. Chardin utazó

szerint, a' georgiai nők magosak, jóltermettek 's rendkívül szabad és könnyű növésűek.

A' czirkassziai nők szint olly szépek. Homlokuk magos, és kiderült, 's egy finom fekete vonal kellemel jeleli szemöldökeiket. Szemeik nagyok, igézők és ragyogók; orruk finom alakú; szájok mosolygó és tiszta; ajakaik rózsaszínűek 's állók a' legtökéletesb tojásgömblyűségű arcot bájosan végzi-be. Bőrük olly fris és tiszta, hogy azon kalmárok, kik a' korfui vásáron czirkassziai nőket árulnak, minden próbát bátran megengednek annak bebizonyítására, hogy színök szépsége nem költsönözött álfény. — A' török háremekben főkép illyen georgiai és czirkassziai Szépek rejteznek.

A' mingreliai nők - is felette szépek, 's a' két elsővel vetélkednek. „Mingreliában — ugymond Chardin — csuda szépségű asszonyokat láthatni; tekintetök méltóságos, — arczuk és növésök felséges, szemök pedig olly ragyogó és tündöklő, hogy minden, a' ki beléjük tekint, mintegy megigéztetik.“

Persziában-is több szépségek találatnak, 's általában mondhatni, hogy a' persa és török vér a' georgiai és czirkassziaival lett elegyülése által tisztább és szembetünőleg szebb lett. (*Folyt. köv.*)

III. JELES MONDÁS.

Élet örömei.

Az életnek örömeit

(Mikor sorsunk engedi)

Mint egy fának gyümölcsseit

Ki hogy éri, úgy szedi,

De az élet ismeretlen

'S gyümölcse-is csalogat

Mézes kívül, 's jaj még-is benn

Sokszor mérget osztogat.

Gr. Teleky Fer. Aur. 1825.

Hajdan. Az édes élet illatozó kebele csak addig ringatja a' földi vándort kellemeinek remény-bölcsőjében, míg azon érzetre jut, hogy élt: 's ha ekkor köde alkonyából vissza pillant elrepült élte virányára, így kiált fel: „jobb világ volt hajdan!“

Szilv. Gaál József.

Aphorismák Erdélyből, Az öröm vágyóbb a' közlésre mint a' bánat.

Milly kedves valamely titkot csak egyedül tudni: éppen olly csiklandozó érzés azt legelőbb átadhatni a' világnak.

Ha a' szépektől annak tudását, hogy ők szépek, el lehetne venni, képzetet felül haladó lenne az, mi nekik az által adatnék.

If. Thoro czka y László.

IV. K Ö L T É S Z E T.

R ó z s a - b i m b ó.

Az arnyék hives homályán	De csókja hő érzetével
Kis kertemben hogy ülék,	Jaj a' szegény rózsának,
Virágimnak szép körébe	Mert a' csalárd elreptével
Gyönyörködve tekinték;	Kellemi elaszának!
'S a' midőn így bámulgatva	Honom gyenge leánykájí,
A' bimbók kifejlését,	Legyen e' példa néktek,
Csudálnám elragadtatva	Ha hogy ifjak enyelgenek
A' természet szép művét:	Lepke-módra veletek,
Jaj, mit láték? egy pillangó	Ne hidjétek! tán erkölcstök
Szivárványos szárnyakkal	Próbálóji lehetnek,
Szállt, 's a' fejlő rózsá-bimbó	'S hév csókotok elrabolva
Fogta-fel nyílt karokkal.	Töletek elrepülnek.

L—né.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Napoleon képszobra Júl. 20-án téteték-fel a' Vendome oszlopára, 's 29-én a' juliusi három napok egyik innepén a' népnek iszonyú örömkialtása közt takartaték-fel. A' szobor 40 mázsát nyom; egy igen jeles készületű gépely és hat ember segedelmével vonatott-fel az oszlopra 's erősítették-meg rajta.

Török korona-örökös. Mahmud szultán, mihelyt egyiptomi ügyeit elvégzi, fíját 's korona-örökösét Abdul Meschid-et Pétervárra (orosz orsz.) akarja küldeni, hogy ott az európai tudományokra 's miveltségre taníttassék.

Hős asszonyok Portugalliában. Oporto városának ostroma alatt mult Júl. 25-én a' várbeli asszonyok minden ostromi tűz ellenére a' sebesültek segedelmére siettek. Egy husz esztendő leányzó így kiálta társnéjának: „Mi hordjuk-be a' sebesülteket, hogy a' férjfiak védelmezhessék a' sánczokat.“ A' Vanzeller nevű kastély mellé leghevesebb tűz között-is hordák az asszonyok Dom Pedro vitézeinek a' hadi szereket.

Fényes táncmulatság. Párisban nem régiben Dümas költésznek báljára 800 személy jelent meg. Fiatal művész barátjai Dümas lakhelyét különféle képzeményes festményekkel, képekkel, felírásokkal, és szönyegekkel ékesíték. Párisnak minden szépsége és szeretetre méltó fénye megjelent e' pompás bálra; a' fiatal művészek és tudósok társaságában egyesülve mulattak a' számos marsalok, herczegek, pénzváltók, 's több fő rendbeliek.

Házassági ritkaságok. Marseille-ben egy férjfi 23 év óta gyászolt feleségét ismét feltalálta. Öszve találkozásuk nem igen ör

vendetes volt, sőt perre fog okot szolgáltatni. — Ugyan azon városban egy pár szerelmes jár jegybe, a' menyasszony 91, a' völegény 45 esztendő.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Drága multság. Párisban Júl. 28-án a' Vendome piarczán tartott innepléskor olly nagy néptódulás volt, hogy egy angoly familia a' piárczra szolgáló első emeletet kibérelvén azért 1,200 frankot fizetett. Egyes székéekért 25 frankot, a' város házában adatott bálba bemenetelt engedő czéduláért 50 frankot fizettek.

Jeles honiség egy magyar leányban. Minap egy nagyobb társaság hazánk minden folyóírásait elég kemény elménczséggel rostálgatta, természetesen a' Regélőt-is. Egy kisasszony az utóbbit hevesen védelmezvén így szólla: „Inkább minden esztendőben egy ruhával kevesebbet, de a' Regélőt meghozatom.“ Erre H. ur udvariasan tréfálva vizonozá: „Valóban ez legszebb compliment lehet a' Regélő szerkezőjének, mi után egy kisasszony a' magyar litteraturát még ruhájánál-is többre becsüli.“ — (Ha hazánk minden Szépei, kik magyarul tudnak, de inkább németül olvasnak, illy buzgósággal viseltetnének magyar litteraturánk iránt, milly fényben ragyogna szeretett nyelvünk!)
Frankenburg Adolf.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Egy számadó tiszt pontosan akarván készíteni számadását, a' többi közt ezt iktatá a' költségek közé: „A' gubacs-szedésre tett költséget nem merem kitenni, nehogy azt megtéríteni kéntelenitsem.“

Ruchietl Miklós.

Fördeni menő fiját az anyja nem csak dorgálta féltében, hanem a' folyam ragadoságáról-is értesíté; de a' fiú nem engedelmeskedvén utját folytatá: mire anyja megharagudván mondá: „No nem bánom, ha bele fultál-is, szemeim eleibe ne jőjj.“
Sicher.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mellyik tyúkkal egy idősek fiai?
- 2) Mellyik kaszás nem vett soha kaszát a' kezébe?

Hrvth. Döbröcközről.

Előbbi rejtvény: Süveg.

Kérem. A' fertály, és fél évi (Aprilistól Septemberig) t. előfizetők alázattal kérettetnek, hogy további rendeléseiket mennél előbb nálunk megtenni méltóztassanak. Postán a' hátra levő évnegyedre előfizetni nem lehet.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön September 12^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelemföltő férj. *(Folytatás.)*

Egy alakban, melly az öszveomlott gunyhónál álla, férjemre ismerék; ki rettentő hangon kiálta-fel: „Ő megvagyon büntetve! gyalázatom meg vagyon boszulva! a' hűtelen! a' gyalázatos! — Istenem! ó Istenem! 's még-is szerettem, még most-is szeretem őt! — Ábrázatja — ah! ez angyali ártatlanságot hazudott: de ha most mint angyal jelenne-is meg, még ezerszer kellene neki meghalni!“

Én hallám ezeket, 's halálborzadás fogá-el lelkemet. Ismét elájulék, 's megmentőmnek vállára dőltem. — Midőn újra magamhoz tértem, minden elcsendesedék; a' tűz elaludt, 's körültem minden setét volt. „Álom volt-e?“ kérdém magam körül tapogatódzva „'s hol vagyok?“

„Az én védelmemben, megmentett, 's ártatlanul meggyilkolt kedves Fedorám!“

„Istenem! Gustáv! — mi ez? ó mi ez? — hol van Blanka? hol van leányom?“

„Ő karjaimon alszik, Fedora! — De nekünk innét el kell menni; hamar! különben a' két gyilkos visszajöhetne. Van-e ereje csak száz lépésnyire-is mehetni? — de nem!“ Erre egy sippal jelt ada, 's két ember ott terme, kik ágakból néhány percz alatt egy saroglya formát fontak öszve; mellyen engem elgyengültet az erdőből kivittek. Ezután gyalog mentem. Téged Blanka! Gustáv vitt karjain. Igy értünk-el korán reggel egy gunyhót. Én csak éjjeli ruházatomban levén, Gustáv öltözetét kelle felvennem. Ezután egy szánon a' legközelebbi városba értünk, hol addig maradtunk, mig számomra rendes férjfi öltözet készült-el. Ekkor sebesen menénk anyám jószágára.

Itt anyámnál, kinek házába titkon hozattam, tudtam meg a' történt dolgoknak összefüggését. — Paulowna alkalmatoságot találta, minekelőtte elvitetnék, Gustávval szállani, ki férjemet követte jószágára. Ő mindent felfedezett, 's rettegett férjemnek vérszomjas szerelemföltésztől. Minden lépteire vigyázott. Követett minket, midőn Horrberggel elutaztam. Már az előtt látta a' készüléteket Paulowna atyjának gunyhójánál, mellyet uj szalmával fedtek-be, hogy jobban éghessen. Gustáv követett minket távulról egész a' gunyhóig. Hallá férjem beszélgetését az öreg szolgálval meggyilkoltatásom felől; 's minekelőtte ezen ijedségéből magához térne, a' gunyhó már lángba borult. Férjem, szolgáljával a' kocsin, elsietett, 's Gustáv megmentőm lett. — Ezt Gustáv beszélte-el nékem 's anyámnak. „Fedora Horrbergre nézve meghalt — így folytató szavait — ő Fedorának gyilkosa. Én eskümet megtartottam; 's én vagyok Fedora megmentője.“

Én Gustávnak karjai közé omlottam; de anyám nem szólla. „A' mit Gustáv kíván — mondá végre — az esztelenség.“

„Én — mondá Gustáv — semmit se kívánok, a' mi Fedora akaratjával ellenkezik; de Fedorának holtan kell maradni. Ha kegyed leányát Horrbergnek vissza adja, ő másodsor-is megöli; 's én, minekelőtte gyilkos kezeit ezen drága élet ellen felemeli, mint egy vad állatot lövöm-meg őt: azután nem bánom, harczoljon engem vesztőhelyre a' kegyetlen törvény. — Én tudom mit kívánhatnék, de most nem kívánok semmit.“

„Mit kívánna kegyed Gustáv?“ kérdé anyám.

„Adja nékem Fedorát; ki velem ha nem mint hitvesem, legalább mint tesvérem jőjjön német országba. Innét, ezen rettentő embernek közeléből néki elkell távoznia.“

Én némán ültem ott, anyám sirt, de semmire se határozható magát. Így maradtunk mi ál név alatt anyám házában egy hónapig. Ekkor érkezett-meg Horrbergnek levele, mellyben anyámnak az én 's a' te, utazás közben történt, halálodat jelenté.

Ez anyámat határozatra bírta. Kezemet Gustáv kezébe tevén: „Rieszketek, — ngymond — attól, a' mit teszek;

mert férje még él; 's nincs tőle törvényesen elválasztva. Nem az emberektől reszketek, nem ezen embertelen zsarnoktól. Nem Gustáv! nem Fedora! — Az Isten volt megmentője 's oltalmazója gyermekemnek, 's az enyim-is, midőn még ártatlanok valánk. Az Istentől rettegek én! mert bűn az, hogy te, másnak hitese, idegennek adod kezedet. Mi ezen órában oda adjuk ártatlanságunkat, egyetlen fegyverünket az emberek kegyetlenségei ellen, egyetlen reményünket az égnek oltalmában. De ti ugy akarjátok, 's én más utat nem találok. — Én soha se szünök-meg rettegni.“

„Nem vagyunk-e mi ártatlanok?“ kérdé Gustáv.

„Fedora ártatlan volt, én-is az voltam; de Gustáv nem: mert ő hivta-ki a' sorsnak reményeit; 's a' sors a' kihívást elfogadá. Mi ártatlanok valánk, de többé már nem vagyunk.“

„Azok akarunk maradni tovább-is—felelék én anyám szavaira — én szeretem Gustávot, 's most őt ezerszerre forróbban szeretem. Ő engem megmentett; ő az én Blankámat megmenté; de Horrberg csak férjem. Én ártatlan vagyok, 's az akarok maradni. Ó Gustáv! Fedora ártatlan marad.“

Merőn 's szótalantul tekintte reám, azután kezét nyujtva így szólla: „Én megesküdtém Fedora, hogy tied leszek; de arra nem, hogy téged kényszerítsek. Fedora maradjon ártatlan, ha ő ezt nevezi ártatlanságának.“

„Ez Fedora ártatlansága — mondá neki anyám — ó ne okozzon földi fájdalomon kívül még más fájdalmat-is az anyai szivnek! Fedora anya! Ő így gyermekeinek javáért tiszta lélek-ismerettel könyöröghet az Istennek; a' mit nem tehetne, ha anyai szivét bűn terhelné. Az anyai szeretet több a' férjfiúi szeretetnél; az erkölcs és ártatlanság több mint a' szerelem és szerencse.“

Mi egymást megöleltük, 's Gustáv minden kívánságával felhagyott.

Titokban éltünk anyám házánál; én férjfi ruhában, te Blanka! egy német országi atyánkfijának neve alatt: a' legnagyobb előlátással eltitkolva személyünket. A' jószágot, mellyen anyám lakott, nem sokkal halála előtt vette atyám; 's így minket senki sem ismert.“

Anyám Horrberghez utazott, hogy megtudja, nem sejdíti-e megszabadulásomat. A' legnagyobb kedvetlenségben,

lélekismeretének mardosásai, 's azon legkinzőbb kétsége közt, vallyon igazán bűnös voltam-e, — találta őt. Paulowna ismét házában volt, kit magához vissza hivata, 's ki urának kegyetlen tette felől semmit se tudott. Férjem azt hiesztelé, hogy leányom utközben a' himlőben holt légyen meg, 's ezen gerjedett fájdalom okozta volna haláloamat. Ezt minden ember hitte, 's az ő szomorúsága-is igazolá. De minden nap kérdezte Paulownát, ha engemet Gustávval egyedül lenni látott-e? Paulowna mindig esküvéssel bizonyítá ártatlanságomat. Ő ezt végre elhitte: de annál nagyobb volt kétségbeesése tudván, hogy ártatlan hitvesének légyen gyilkosa.

Szomorú sorsa iránt nem minden részvétel nélkül tért anyám vissza. De nekünk annál inkább kelle magunkra vigyázni. Én azt kívántam, hogy Gustáv anyám házát hagyja-el; mert ah! az ő szóotalan szerelme több volt a' szavaknál; 's végre anyám-is engedékenyebb lett iránta. — Ő házunkat elhagyá, 's csak néha jött látogatásunkra; de boldogtalan szenvedélye egyenlő lánggal loboga melljében.

Anyám ismét Horrberghez utazott, fiamnak látogatására. Horrberg elszáradt, komor 's néma volt. Azon helyen, hol a' gunyhó álla, egy sirkövet emeltete az ő meggyilkolt hitvesének, 's mellé egy sirt ön maga számára ezen felirással: „Nyugodalom! Engesztelés!“ E' mellé egy kis gunyhót épített, hol nyárban gyakran egész hétig-is tartozkodék. Azt, kié légyen a' sirkő, senki se tudta.

Egy esztendő mulva vette anyám Horrbergnek ezen levelét: „Anyám! én meghalok; de egy szerencsétlen titok nyomja lelkemet, melyet kedves anyámnak akarok felfedezni. Ő jőjjön kedves anyám! 's könnyitse-meg végpillantatát azon ember megmérgeztett 's gyászos életének, kit egyszer fíjának nevezett!“

Anyám ezen meghívásra hozzá ment; 's őt a' sirkő-melletti gunyhóban, mint egy álomnak árnyékát, elfogyva, halaványan, 's csaknem haldokolva találta. Nem a' szomorúság 's fájdalom, hanem leesése a' lóról egy farkas verembe volt oka közel halálának. Anyám a' gunyhóban nála

marada, reszketvén vallomásától, 's még inkább rettegvén attól, mit keljen neki felelni.

Egy reggel anyámat a' sirkőhez vezette; mind ketten annak márvány alapjára ültek. — „Ó anyám! — így kezdte Horrberg tompa hangon szóllani — Fedora már korábban szeretett egy Németet. Ez kinoz engemet. Hiszen ő már meghalt! mondja-meg tehát nekem az egésznek öszvefüggését.“

Erre anyám elbeszélé, hogy én Gustávnak voltam szánva; tudtára adá utazásunkat német országba, ismeretséget Gustávval, szerelmünket, 's elválásunkat.

„Ah! — sohajta-fel férjem — ne hagyjon engem sokat kérdezni, mert minden lélekzet üres mellemből, egy órai életembe kerül. Látta-e őt ismét Fedora?“

„Igen, ő látta; mert Salborn megesküvék felhevülésében, hogy Fedorát soha se hagyja-el. Ők ismét látták egymást a' menyegző előtti estve. De Fedora őt elutasítá. Fedora hű volt férjéhez. Erre én ezen sirkönél esküszöm!“

„Ő hozzám hű volt? Fedora hű volt? — akkor én . . . De ezen Salborn vele mint asszonnyal-is beszélt!“

„Az igaz, Horrberg! egy zsidónak alakjában, három király napján. Akkor midőn Horrberg — ő az Isten bizonyosága Fedorának — az ő hűségét féltékenységgel olly rettenetesen kinozta. Salborn megesküvék, hogy Fedorát megszabadítja, ha ő akarja. De Fedora nem akarta, 's őt a' vidékről elküldé.“

„Elküldé, a' kedveltet; 's én féltékenységgemmel kinzottam őt, 's Fedora ártatlan volt? anyám! ő ártatlan volt?“

„Az volt! — Mikép tehetem e' felől bizonyossá?“

„Esküdjék-meg erre ezen hanyatló életénél kinzott szivemnek; itt a' siromnál! — ő bár csak tudnám anyám! mitől retteg, mitől reszket, 's mi hozhatja-ki lelkéből az igazságot. Csak igazságot akarok ezen kérdésre: ártatlan volt-e Fedora? — Ó tudom én anyám, hogy az ember teteti az igazságot; de gondolja-meg, lelkem, mint a' pokolbéli lángok közt, ugy szomjazik a' kétségtelen igazság után. Gondolja-meg ezt! 's gondolja-meg, hogy az Isten hallja szavait; és a' hazugságot, a' legkisebb tettetést unokájin boszúlja meg. — Ártatlan volt-e Fedora?“

„Ezen könnyekre fiam! az Istenségnek sent valóságára! unokáimnak éltök 's szerencséjekre esküszöm! Fedora ártatlan volt!“

„S én voltam gyilkosa!“ kiáltá férjem, 's lerogyott a sirkő elébe. *(Végzet következik.)*

II. NÉPISMERTETÉS.

A' Szépség hazája. *(Folytatás.)*

Europában főkép a' szelidebb görög és olasz éghajlat alatt divatozik az asszonyi Szépség. — A' török háremekben levő görög Szépek néha a' georgiai és czirkasziaiaknak-is elejekbe tétetnek. A' legszebb görög nők Jóniában vannak, 's Belon nem győzte át-utaztában igéző alakjokat, fejr bőrüket 's eleven fris színöket eléggé csudálni. Kis Ázsia kivált magosabb fekvésű tartományban és szigetein-is átaljában szépek az asszonyok. A' Chios szigetiiek legbájlóbbak, 's megláttakkor az utazó azon időkbe érzi magát vissza varázsolva, midőn ezen szigetnek személyes Szépségei a' festőknek és szobrászoknak legtökéletesebb mintákat szolgáltatottak. A' görög asszony-fők tojás-kerekdedsége átaljában most-is a' Szépségnek legidomossabb mintája. *(Folytatás következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Ki Boldog?

Boldog, ki a' világnak
Távul zajos veszélyes
Csalóka tengeréből,
A' csend lakó helyében
A' gondatlan magányban

— — — — — él.

Boldog, ha kedvesének
Majd lángoló szeméből

Látszik öröm-mosolygás,
És gyenge rózsárczán
Szépsége a' tavasznak
A' kellemes tavasznak
Találtatik lefestve.

Boldog, ki kedvesének

Szemérmes szavából

Halhatja ezt: szeretlek!

Kovács Tam. közli T a - y.

Jóság. Nagy része a' jóságnak, jóvá akarni lenni.

Seneca 34-ik levelében.

Viselet. Millyennek akarsz látszani, olyan légy.

Socrates.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Éjféli elválók.

Nyugtalanul várja Bátor
 Az éjféli esend-óráját,
 Hogy kebléhez szoríthassa,
 Utólszor — most Izáját. —
 Ók! egymásért rokon - tüzzel
 Szerelmökben égének,
 És egymásnak már régenten
 Örök hitet eskvének!
 Hajh! de Csákánd Iza atyja —
 Bátorhoz mindig kemény,
 Iza egyetlen lányának,
 Szerelmében gát, bár vén:
 Ma, hogy Iza kezét kérte
 Bátor — égvén kebele:
 Ma az atyja hevültében
 Neki imigy felele:
 „Mindig gyűlölt ellenségem
 Fija Te, csak egyetlen,
 Mert Leányom megkímélni,
 Nem tudád Te kegyetlen!
 Mért ostromlád szerelmeddel?
 De ti soha egymással
 Boldogságban nem lehettek,
 Köss hát szerelmet mással.
 Távozz! kiméld-meg házamat;
 Mert czéled el nem éred,
 Inkább ki fog ereidből
 Folyni csábító véred! —“
 Mélyen sérté Csákánd szava
 Bátor érző szívét,
 'S csak még egyszer! utóljára —
 Látni vágya ő hívét!
 „Aztán — ugymond — Isten hozzád!
 Kevély ura e' várnak,
 És örökre több határok
 Tőle messze elzárnak.“
 De im! éjfél üt az óra
 'S Iza gyászba öltözött,
 'S a' bibor szín szép arczáról
 Egészen elköltözött!
 Megjelen a' kedves helyen!
 'S Bátor megyen elébe,
 És őt a' régen várottat
 Zárja hevült ülébe! —

Soká néma ölelésben
 Sziveik így édelnek
 Mig nem — boldog érzetekből
 Megtérve így beszélnek!
 „Hát egymástól el kell válnunk,
 Ez-e sorsunk végzete? —
 'S elnémulnak; de Bátornak
 Csillapulván érzete,
 Imigy zengi vég bucsúját:
 „Mint hogy sorsunk akarja,
 Szerelmünket örök lepel
 Örökre hogy takarja!
 El választhat ugyan minket
 Egymástól el — örökre!
 De szívünkben szerelmünket
 Nem, teheti ő tönkre
 Atyád, Kedves! megtilthatja
 Hogy lássalak tégedet,
 De azt soha nem mondhatja,
 Ne imádjam szivedet.
 Esküszöm im Izám néked
 Az egy élő Istenre,
 Örökké hogy leszek hived,
 Szerelmemre, 's mindenre! —“
 Iza szinte elrebegete
 Szerelméről esküjét,
 'S által adta zálogául
 Bátornak — a' gyűrűjét.
 Ki most forrón megölelve
 Hév csókjait hintette,
 És örökre bucsút mondva
 Válásukra intette!
 'S válnak immár — szívrepedve —
 De most Csákánd megjelen!
 'S mondja mélyen illetődve:
 „Bátor maradj e' helyen!
 Szerelmetek meglágyitá
 Elfásult köszivemet,
 Tanújául, hogy meghatá
 Im! fogjad itt kezemet!
 A' végbucsu, láttam miként
 Érdeklé hű szivetek!
 Nem ellenzem már szerelmed —
 Boldogok hát legyetek! —“
 O x e l M i h á l.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Furesa kívánság. Valamely párisi napszámos egy cipőstől (Schuhmacher) zsebórát lopván azt azonnal egy kereskedőnek eladta. Midőn a' tettet felfedezék, egész készséggel ment-el a' rendőrséghez, 's mondá, hogy neki ellenálhatlan vonzódása van a' lopásra 's azért kérné becsukatását, még pedig élte fogytaig; egyébiránt már ugyis esztendeig ült, 's most azt folytatni kívánná, és fogadja, hogy szorgalmasan dolgozand 's magát mellette jól érzendi. — Kérése elfogadtatott.

Ökölvita. Angoly országban nem régiben két férjfiú párvia da'ra hivatkozték; de nem pistolyra, se kardra, hanem — ököltre. Burke, mint már lapjainkban említők, *Byrne*-t halálosan megöklözé 's Burke akkoriban gyilkosnak ítéltetett; de a' legújabb hírek szerint — fel szabadítottatott a' halálos ítélet alól.

Rövidlátó ló. Brüsszelben egy idő óta igen szép szürke lovat láthatni, melly szemein rövid látása végett szemüveget hordoz. Ugy látszik, hogy már nem sokára a' lovaknak-is lesznek különös opticsaik.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Egy táncmulatság után *M.* ur előtalálja az utszán *F.* asszony-ságot 's így szólítá-meg: „A' tens asszony tegnap ugy-e későn dült *Morpheus* karjai közé?“ *F.*-né végig nézvén *M.* urat így felele: „Az ur csalatkozik, én *Morpheus* urat nem-is ismerem. *Móritz.*“

N. ügyész *Budára* sietvén dolgait végezni, midőn a' hidon keresztül menne, egy a' hidfőnél álló polgár így szólla: „Nem csudálom, ha az ügyészek okosak, mert még a' legnagyobb hévségben is prémes kalpagot viselnek azért, hogy eszük ki ne párologhasson.

Sicher.“

„Mi óta vagy már itt?“ kérdé éppen a' világ történetét magyarázgató falusi iskola mester egy jóval az iskolák megkezdése után beiratott szűrös tanítványát. „Én csak *Krisztus* urunk születésétől fogva vagyok itt — felele ez — de *János* bátyám már a' világ teremtésekor itt volt.

Nagy Ignátz.“

S z ó r e j t v é n y .

Kincsbe' vagyok, — mindent melly volt, 's van rejtve magamban, Emberi mív által lehetek hasznodra, ha jól értsz.

Föld, vizek, és hegyek-is húzott elsőimet adják, Fájdalmad szomorún ömlesztí-ki vége hagyottan.

Miskolczy István.

Előbbi rejtvény: 1) *Fiastyúk* csillaga. 2) *Kaszás* csillag.

Szerkezi *Róthkrepf Gábor*, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. *Trattner-Károlyi* urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap September 15^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' szerelemföltő férj. (*Végzet.*)

Anyám férjemet felemelé. „Horrberg nem volt Fedorának gyilkosa!“ mondá neki csendesen.

„Az voltam! az! — mondá férjem földre meresztett szemekkel — itt ezen helyen, hol a' sirkő áll, itt halt-meg ő leányommal a' lángok közt. Ah! a' fájdalmas 's rettenő halál, mellyet a' pokol gondola-ki! Itt halt-meg a' lángok közt! — A' férj, az atya élesztette-fel ezen kezekkel a' lángokat, mellyek nőt 's gyermeket megemésztének. Ah! ő még-is olly hirtelen kimult! csak egy perczig! nem tovább! — De most! ó most az ő boszúangyala kiégett mellemben az egész poklot felgyújtá! 's ah! nincs halál e' lángok közt! — Én vagyok Fedorának gyilkosa!“

Ekkor ábrázatjával a' földre borult, 's keservesen zokoga. „Nem! — kiálta-fel — az Istennek nincs vigasztalása számomra! ezen életben nincs! — 's mint fogom majd árnyékát túl a' siron szembetalálni?!“

„Az életnek még van vigasztalása, Horrberg! — kegyed nem gyilkosa Fedorának, se Blánkának.“

„Csufolni akarsz asszony?“ kérdé ő, 's halálborzadás futá-el tagjait.

„Fedora él, Horrberg! ő nálam él Blankával együtt. Ő a' lángok közül megszabadított.“

Merőn tekintte Horrberg anyámra; ezután megrázzván fejét, így szólla mérgesen: „Igy az első-is hazugság volt! ki a' haldoklónak hazugságot ad a' sirba, az mindig hazudott.“

„Én Horrberg nem! — Fedora Blankával a' gunyhóban aludt. Kegyed a' gunyhót biztos szolgájával gyújtá-meg, 's ezzel együtt a' készen álló kocsin elsietett.“

„Igen! úgy tettem: mert mintha az utolsó ítélet minden rémjeivel rám rohant volna, midőn a' lángokat lobogni láttam. Én szaladtam, 's a' haldoklónak sikoltása menydörgéskint hangzék fülembé.“

„Látja tehát, hogy tudom a' környülállásokat. Így beszélte-el nekem azokat Fedora megmentője. Kegyed eltávozta után ő az ajtót betöré, 's Fedorát és Blankát megmentette “

Itt szoborkint megmerevedve álla Horrberg. „Megmentette? megmentette? 's ez nem álom? ez nem hazugság? 's ő ezt előttem eltitkolá? eltitkolá előttem?“ Ezek voltak indulatjának heves fakadozásai.

„Miként bizhattuk volna Fedorát ismét kegyedre Horrberg! az ártatlant a' gyilkos kezére?“

Ekkor a' földre süté szemeit, és sokáig halgata. Azután ellágyulva 's nyájasan kérdezé: „Ki mentette meg őt?“

„Salborn! — mondá anyám. — Ebből-is láthatja tehát, milly igazságos vagyok kegyed iránt.“

„Salborn?“ kérdezé ő halkal, 's a' sirkövet ölelé által hogy öszve ne rogyják. „Salborn? — kérde még egyszer — 's ő még-is ártatlan?“

„Még-is ártatlan, Horrberg! ő még-is ártatlan! én arra megesküdttem.“

„'S hol van az a' Salborn?“

„Ő Fedorát megmenté. Kegyed engem Fedora halála felől tudósita. Ekkor ő azt hitte, hogy Fedora szabad, 's kezét kérte. Én-is pártján valék Horrberg! mert mit tehettem volna egyebet? csak Fedora nem egyeze-meg benne, 's tisztelvén azon köteléket, melly őt férjéhez kapcsolá: 's erre Salborn házunkat elhagyta.“

„Hatalmas Isten! igaz-e, a' mit hallok? vagy csak hazugság, melly a' vétket szépitse?“

„Minő bizonytságot kíván Horrberg?“

„Minót? — azon egyetlent, melly határoz. Fedora jőjjön hozzá.“

Itt kételkedve halgata-el anyám. „Ebben én nem határozhatok — mondá végre — hanem Fedora. Én neki írni fogok.“

Horrberg papirost ada anyámnak, ki egyszerűen megírta, hogy ő Horrbergnek életben létemet felfedezte; ki

visszajöveletemet kívánja: 's hogy egyedül ez által bizonyíthatom-be ártatlanságomat.

Bepecsétlenül adá Horrbergnek anyám a' levelet. Ő elolvastván azt, komor tekintettel ezeket mondá: „Most megválnék!”

Én a' levelet megkapván, más nap utnak indultam. Oda érkezvén, az erdei gunyhóhoz vezetének, hol férjem tartozkodék. Anyám sétálni menvén az erdőbe, őt sirjánál ülve egyedül találtam. „Horrberg!” kiáltám még távulról, téged Blanka! karjaimon tartva „Horrberg!” kiáltám még egyszer.

Ő lesütött fejét felemelé, reám tekinté, 's felém terjesztett karokkal kiálta fel: „ő itt van! ő itt van!” felakara állani, 's felém rohanni, de ismét sirja mellé rogyott.

Én lassan közelebb menék. „Horrberg! — mondám neki — itt hozom leányomat.”

„A' tiédet? — kérdé setéten — a' tiédet?”

„A' tiédet-is Horrberg! — ah! engedj meg, hogy ezen helyen őt nem nevezém tiédnek.”

Ő tégedet ölébe vett, 's veled nyájaskodék; mi alatt könnyek boriták-el szemeit. Ezután nékem kezét nyujtván így szólla: „S te ártatlan vagy Fedora?”

„Ártatlan 's tiszta, mint a' nap világ, melly környel minket.” Ekkor mellé ültem a' kőre.

„Te egy haldokló mellett ülsz Fedora! Én gyilkosod voltam — ha hűtelen valál, mond meg! mert mitől félhetnél most? — nékem már csak könnyeim vannak, hogy szerencsétlenségemet és szégyenemet sirassam. — Csak könnyeim!”

„Ha hibás volnék, Horrberg! mint bizhattam volna most reád életemet? mint jöhöttem volna hozzád?”

„S te nálam akarsz maradni? szemeimet akarod befogni? Fedora!”

„Véled élni Horrberg! egy boldogabb jövendőben.”

Ő erre csak fejét rázta-meg, többé nem szólhatott, 's még azon estve rosszabbul lett: miért-is jószágára vitetvén, végre elhitte ártatlanságomat. — Nyolcz nap mulva meghalt. — Engem nagy kiterjedésű javainak örökösévé nevezett, 's kért, hogy őt az erdei gunyhó melletti kész sírboltba temettessem.

Férjem halála után azon öreg szolga, ki gyilkos társa volt, a' kastélyt titkon elhagyá, 's Horrberg testvéréhez méne. — Ez eljött. Tekinteteiből, mellyeket reám 's reád vete, láttam, hogy a' szolga minket rágalmazott előtte.

„Én — ugymond — öcsém jószágát fija részére által veszem. Hogy ennek — reád mutatván Blanka — van-e jusa megholt öcsémnek javaihoz, az igen kétséges.“

„Vesz-e részt az atyai jószágból — mondám én — avval nem gondolok; de van-e jusa ahoz, valamint atyjának, 's férjemnek nevéhez, azt mig én élek, senki se merje kétségbe hozni. Itt van atyjának végrendelese.“

Ő ezt elolvastván gunyoló mosolygással tekintte reám; 's az igaz — ugymond — hogy e' végrendeles ellen senki se véthet egyéb, mint a' megszabott lélekismeret: 's így én itt egyebet nem mondhatok, mint hogy az anyának vi-seletét, 's öcsém fijával bánását éles szemmel fogom tartani.“

Ő elment, 's a' gonosz lelkű szolgát magával vitte.

Egy esztendő mulva jelent-meg Salborn. „Most Fedora szabad vagy! — így szólla — én téged szerettelek, 's még most-is szeretlek. Itt hozom néked ajándékomat.“ 'S egy mirtus koszorút nyujta nékem menyasszonyi koronául.

Én a' koszorút el nem fogadtam; de anyám anyagi mosolygással tekintte reá.

Délután az ő társaságában a' gunyhóhoz mentem, hol életemet megmentette, férjem sirkövéhez. „Gustáv! — mondám neki, véle csak egyedül levén — itt mentetted-meg életemet a' lángok közül, itt! — ismered-e még e' helyet? — Ó én téged szeretlek kedvesem! — szeretlek téged lelkemnek minden eréjéből: de — hitvesed nem lehetek! — Férjemnek, gyermekim atyjának, az ő nevének, az ő, ön-magam, és saját becsületednek egy áldozattal tartozom. Most Gustáv! add ide a' menyasszonyi koszorút! add ide nekem!“

Reszkető kézzel nyujtá által a' koszorút. „A' szerelem — mondám — a' menyasszonyi koszorút elfogadja a' szerelemnek kezéből; de az erkölcs azt erkölcsnek áldozat-jává teszi.“ 'S a' koszorút férjem sirkövére tevén, ezt mondám: „most Horrberg! békeség! 's engesztelés!“

„Nemes szívű asszony!” mondá Gustáv előmbé térdelve. Megcsókolá kezemet, ’s megparancsolá a’ távolabb levő szolgának, hogy mellettem maradjon. Ekkor tölem elment, ’s én őt, kedves Blankám! többé nem láttam.

Késő estve érkeztem haza. Ő már akkor elment. Német országba vissza utazott. Soha se házasodott meg. Szerelme hű volt egész a’ sirig.

Ha nyugtalanul vártátok hazám kedves Szépei! a’ hét utolsó Regélőnek érkezését; ha érdemesnek találjátok az egészet még egyszeri olvasásra, ’s Fedorának, a’ nagylelkű ’s nemes nőnek, szerencsétlen sorsa szemeteket egy részvevő könyre vala képes gerjeszteni: úgy fáradságom jutalmát bőven megnyerém.

Hid eg é r y.

É L E T T Ő R T É N E T.

Báthory Erzsébet.

Mély illetődés rezgi-át az érező kebelt, midőn Nyitra vármegyének vág-ujhelyi járásában Vág-ujhely határán túl haladott, ’s délnyugotnak tartván a’ folyó viz partjain túl emelkedő Csejte várára tekint, és a’ leszaladt hajdankor ősképei közül Bátor y Erzsébet lép elejébe, amaz asszony - szörnyeteg, mellynek sirját 650 ártatlan vértanú (martyr) átka nehezíti. Vonakodva említjük ezt meg itt, hol a’ tisztelő penna már annyi jeles asszonyinknak hintett hódolatot; de a’ historia törvényszéke nem hizelgő ajánló leveleket osztogató szék, ’s a’ magát istennek tartott Néronak-is szemébe mondja, hogy zsarnok (tyrann) volt.

Szép tyrannénk a’ Nyir-Bátori herczegi nemzetségnek ivadéka, jelesül Báthory Györgynek leánya, és Nádasdy Ferencznek hitese volt. A’ pazar természettől kellemes külsőt ’s igéző alakot nyervén, nem volt szűke hizelgő hódolatokban, mellyek a’ hiúságra hajlandó asszonyt utóbb oda hozák, hogy ön magának Narcissza lett. Innét egész élete foglalatosságait csak pipere, csak alakjának ékesítése tevék; de a’ természet soha se hagyja magát mesterség által megcsalni, és ha az asszony, ki a’ hiúság rablánczaitól magát lebilincseltetni engedi, szépsége hanyatlását észre veszi, kész a’ legelvetettebb módokhoz nyulni, csak hogy hiúságá-

nak áldozhasson. Erzsébet-is sokáig szorgalommal ugyan, de mindig sikertelenül kereste a' megifúsitás varázs-eszközét, míg végre jó - vagy inkább rossz esillaga kezére játszá azt.

Szokás volt tudniillik akkorban, hogy egy előkelő asszonyosság udvari kísérete egész sereg szobaleányból álljon, kik többnyire nemes, de elszegényült familiákból származtak, 's minthogy a' leányok, kik illyes szolgálatba juthattak, mindig a' vár asszonya által házasítottak-ki, mindig voltak olly szülők, kik leányaikat örömmel adák illy váraszonyokhoz. Batory Erzsébet azonban egyike volt azon asszonyoknak, kik uraságukat szeszélyök által szeretik éreztetni a' tűrő cseléddel. Batorynének asszonytalan indulata 's vad szenvedélye még tovább ment; mert nála a' legcsekélyebb hibításoknak, mint például valamely edény eltörésének, vagy a' legutolsó öltésig el nem készült munkának szokott büntetése az volt, hogy a' leányokat tővel, ollóval szurdaltatta, vagy az olajba mártott 's ujjaikra teker gyapotszálakat meggyújtatta, sőt, némellyeknek emlékezésök szerint, azokat téli éjszakákon mezitelenül a' kutágashoz köttetvén leöntette; de még ön kezeit sem átalotta sokszor felemelni, 's a' hibázott cseléd arcát vele megbélyegezni. — Egykor midőn éppen haját fűrtöznek szobaleányai, 's az egyik vigyázatlanabbul bánnék, urnéja úgy pofon csapá, hogy azonnal kibuggyant vére. *(Végz. köv.)*

II. JELES MONDÁS.

Boldogság utja.

Virtus! csak a' te nyomdokidon lehet

Eljutni boldogságra; te menyei

Vigságra hívtad tisztelődöt,

'S nem keresett örömekre vontad.

Dayka.

Aphorismák Erdélyből. Az idő mindenén uralkodik, csak a' tiszta szereteten nem.

A' bizodalom olly adóság, melyet a' férj csak utolsó leheletével fizet-le hitésének.

A' nagyravagyás kártya-házakat épít, de a' mellyeket a' szeretet öszve dönt.

A' jó érzés az erény fájának gyümölcse.

If. Thoroczkay László.

III. K Ö L T É S Z E T.

A' zaj és a' magány.
 A' legzajosb mulatságnak
 Vigan pezsgó körében
 'S bár milly bájos társaságnak
 Andalító ölében
 Mit ér lenni? — ha a' bús sziv
 Nyugtalanul dagadoz!
 'S míg mások örömben usznak,
 Emez addig hervadoz.
 Jobb ott inkább, hol egy magány
 Csendében a' kis csalogány
 Keserveit nyögi, — mint
 Más vigságán lenni kint!
 Horváth János Elek Döbröközről.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Asszony-szállítás. Londonban egy társaság állott-fel, melly kivándorlani kívánó hajadon asszony-személyeket Australiába szállít. Ezeknek 25—30 esztendőseknek kell lenniök, jó bizonyítvánnyal és 5 font sterlinggel birniök, hogy az átszállítás díjját megfizethessék. A' kormány mindegyiknek még 12 fontot ajánlott.

Patriotismus. Párisban a' város-kapitánnyal tartott hosszas tanácskozás után elhatározzák magokat az ottani theatrumok nyolcz első tánczosnéji, hogy a' város házában a' juliusi innepeken egy quadrille-t tánczoljanak. Végzésük oda ment-ki, hogy csupa patriotismusból 400 frankkal beérjék; de a' város tartozzék még kíséretökre kocsikat 's egy compania katonaságot rendelni, mit a' város nekik ismét csupa patriotismusból teljesített-is. —

V. K Ü L Ö N F É L E.

Arcz ifiúságának megőrzése. Legnagyobb ellensége a' testbőr gyengédségének és főkép az arcz ifiúságának a' hévség. Lehet ez külső és belső. — A' belső hév mindennemű indulatok, szeszes italok fűszeres étkekből származik, 's azért káros; mert a' vért felhevítvén, azt csipőssé teszi, 's a' gyenge arczbőrön vagy ki perzsaenik, vagy azt égett-barnává teszi, nem különben mint a' nap sugarai. — A' külső hév szint illy károsan hat az arczbőrre; ilyen nem csak a' napnak, vagy élesztett tűznek sugara, de még a' heves levegő (lég) a' meleg mosdás-is szint olly káros. Ki arcza gyengeségét — az ifiúságnak e' valódi kellemét — megőrzeni kívánja, az szépségének e' káros ellenségétől őrizkedjék. Nem csak tehát a' szeszes vagy párlott (destillirt) vizek, nem csak a' szépítéssel kérkedő és mérgek által csak előre fehéritő, de utóbb rutító mesterséges mosdó szerek veszedelmesek; de még a' meleg vagy langyos vízzel történt mosdások.

is károsak liliom-bőrötöknek ti kedves Szépek! mert a' meleg viz rózsa-szintöket sápitja, pamut-simaságu bőrötöket ránczba vonja, *) 's így a' természeti rendnél korábban és sebesebben juttat azon kora, mellytől annyira rettegtek! Hogy tehát mindig bájosak, mindig szépek maradjatok, fogadjátok tanácsomat. A' nap felkelte előtt (de nem poros falevelekről) virágokról szedett, vagy pamutban, kendőkben és spongyiában felfogott harmat, — a' természeti mártziusi hóviz, egész esztendő által meg nem romlik, — a' tiszta medenczékben felfogott (de nem házfedélről csurgott) esőviz — a' csergező tiszta pataknek, vagy a' folyóknak közepén lefolyó tisztább vizei, mindezek minél hidegebben használtatnak, annál inkább távoztatják az aggságot, fentartják az ifúság kellemeit, 's azon kedves kis arcznak gyengédségét — szépségét.

Rozáliainnep Siciliában. Az időjárás, melly Siciliában, valamint Europa nagy részében egész Júliusban esős és állhatatlan volt — mond a' palermói ujság La Cerere — (mintha ez által azon időjárású bizonyítást kellene huzni, hogy e' classica föld az ő már félig afrikai típusával még mindig Európához tartozik) a' Rozáliainnepnek semmit sem ártott. Egy több mint 200,000 mond kétszáz ezer emberből állott tömeg öt nap, és öt éj által ulti ez innepet, a' déli tartományok minden örömeivel és buzgóságával. Az innepiségek az évenként tartatni szokott nevezetes meneten (Processio) kívül a' Pellegrini hegyen fekvő Rozália-barlanghoz, tűznivekből, lőversenyezésből 's a' Giulia és Cattolica villák (majorok) megvilágosításából állottak, 's egy megvilágosított balom feleresztéséből a' püspöki palotánál. — Részt vön az innepben Syrakus gróf-is Siciliának főkörmányzója, hugával együtt Berry herczegnével.

Jó appetitust! — Két Angoly, kik az Essequibo folyón utaztak, egykor bátorságot vettek magoknak a' szárazra kiszállni. Midőn darab ideig mennének egyszerre egy csapat Caraib-ok közt látják magokat. A' csapat kapitánya nyájasan fogadja az utazókat, 's ebédre meghívja. Elsőben-is hal hozatott igen jeles lével, ezután egy darab hús, 's két rostélyon sült kéz. Az angolyok ezt majom húsának vélvén megköszönék kijelentvén, hogy utjokban soha se szokának hussal élni; kapitány uram azonban a' legnagyobb étvágyal (Appetit) hozzá fogott a' kezekhez, 's míg azokon ragódnék, kérdé vendégeit, mint tetszett nekik a' hal? „Félséges volt — mondák ezek — de leginkább a' lév volt dicséretes.“ — „Igazságtok van — mond a' Caraib-fő — mert minden kigondolható lévhez legjobb azon mártás, mellyet emberhusból készitenek.“

*) A' férfiak-is leginkább meleg víztől vesztik-el arczuk gyengédségét, azok, kik hideg vízzel beretválkoznak, 60 esztendőig-is megtartják sima bőrüket, és színöket, a' ránczok nem jönnek elő, 's a' sok alkalmatlan fogfájásoktól-is mentek.

Komoly rejtvény

Lábam ló, de azért magam ló nem vagyok
'S ha futok-is mindig lábam nélkül futok;
Ad gyümölcsüm italt, ad izes kenyeret
Sűrű lombom híves árnyékot ereget.

Bernáth.

Előbbi rejtvény: K ö n y v .

Szerkezi R ó t h k e p f G á b o r, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Csütörtökön September 19^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az ál-menyasszony.

Setét lepel fedé az ég boltozatját, midőn Erényfi komolyan 's gondolatiba merülve nézett-ki ablakán a' komoly természetre. — „Ez már sok! végére kell jutni tervemnek“ — szólla mint egy álmából felébredve — 's tüstént író szerekhez nyulván levél-íráshoz fogott. De alig írható a' kedves Barátom czimet, már-is nyilik az ajtó 's inasa belép azon jelentéssel, hogy egy vendég érkezett, ki szállásért esedezik. „Nem tudad-meg, hogy kicsoda?“ — „Mint értém Regényi ispánja,“ felele a' szolga. — „A' Magyarnál minden vendég nyilt kapukra talál, de ha én lennék-is az első, ki a' vendég szeretet szent jusaitól eltávoznám, 's minden kapuimat czerberus által őriztetném, Regényinek 's embereinek még-is kinyittatnám azokat.“ — Örvendetes vala Erényfi előtt, hogy szeretett barátja egyik emberével szállhat; mert azon kívül, hogy kigondolt tervét bizonyos kezekbe adandja, azon remény-is kecsegteté és nevelé örömet, hogy talán barátja őt ez alkalommal fontos dolgokról fogja tudósítani. — Erényfi 's Regényi lelkeik semmi rokon vér, egyedül a' barátság szent köteleki által valának öszve lánczolva annyira, hogy mind-egyike közülök másika boldogságát tulajdonának nézte; — a' nemes sziv tulajdoni őket polgár társaik előtt a' szeretet 's tisztelet legnagyobb polczára emelték, — mind a' mellett ők se valának bizonyos hijányok nélkül, különben halandók megszüntek volna lenni. Regényi a' Szépnem iránt különös idegenséggel viseltetett, a' mit részint tán annak-is lehete tulajdonítani, hogy az ugy nevezett bon ton nála egészen számkivetett vala. Természetes következése

lett az asszonyok iránti hidegségének, hogy házaságról ritkán vagy soha se tűnődött, noha körülményei azt megkivánták volna; mert azon kívül, hogy nemzetségének utolsó ivadéka, még igen nagy birtokos-is volt: de jövedelmének nem csekély része csalárd tisztjeinek 's cselédjeinek kezébe jött; ennek pedig csak egy alkalmas hites társ megszerzése által lehete véget vetni. — Erényfi vigabb természetű vala, a' szépekkel társalkodást kedvelte ugyan, de hogy élte örök társának csak egyiket-is meg kérte volna, bátortalansága nem engedé. Többször tréfálva mondá: „A' háború megfosztott jobb kezemtől, ballal pedig nem szokás megkínálni a' leányokat,“ 's így minthogy a' házaságról egészen lemondott, minden igyekezetét arra fordította, hogy szeretett barátjának életét ez által édesitse, 's ennek módjáról, mint másszor ugy ez alkalommal-is, mélyen gondolkodván célját csak most érte-el, miről tudósítani barátját legszentebb kötelességének tartotta. Feltétele véghez viteleben őt mindazáltal egy pillanatig az elértkezett vendég hátráltatta. — „Ugyan szóljon ispán ur, vallyon az urasága még se akar házasodni?“ — „Nem szolgálhatok felelettel kegyednek, annyit mindazáltal mondhatok, hogy mióta gabona-tárát 's házi kamaráját meglopták, igen komoly lett, 's nem-is hiszem, hogy elméje jelen állapotjában a' házaság tarka 's csalékony köntösével foglalatoskodnék. — De tek. ur gondolom e' jelen levélből legjobban fogja tudni állapotját,“ — 's ezzel a' levelet átadta. — Remegő kézzel bontá-fel Erényi az iratot, 's kétes remény lebege arc-vonásain, mellyek mindazáltal nőttön növe derülének-ki. — „Victoria!! még-is valahára észhez jutott; hijába, csak kár szokta okossá tenni az embert, igaz magyar példa beszéd. — Ő tehát házasodni akar, 's egészen reám bizza magát.“ — „Házasodni?“ kérdé halkán 's megütközve az ispán. — „Ugy van, házasodni akar“ — felele Regényinek örömittas barátja — 's fogadom, megbánni soha se fogja, hogy sorsát reám bizta.“ — „Tán választott már a' tek. ur barátjának oldala mellé való személyt?“ — kérdé a' vendég. — „Ugy van, éppen irófélben valék, hogy őt választásomról tudósítsam.“ — „'S ki lenne azon boldog személy?“ — „Bátyámnak hátra maradt leánya Lidi — fe-

lele Erényfi — mult héten érkezett Pestről, hol 6 évig lakott; négy nap mulva fogja innepelni 19 esztendei születés-napját; szép, nemes szívű, jó gazdasszony, még a' legcsekélyebbet-is szemmel tartja.“ — Most tehát Erényfi az elkezdett levelet hamarjában berekeszté, 's azt az ispánnak azon hozzá-adással át nyujtá, mondaná-meg szóval-is Regényinek, hogy 8 nap mulva fogná tartani lakodalmát. — Örömtől felduzzadt mellje csak hamar elhagyattatá Erényfivel házát, mert még azon nap testvére gyermekéhez utazott, kit ezen örvendetes hir egészen meglepett. — Lidi nem sok időt engedett a' meggondolásnak; mert nemes szive Erényfi előadására úgy megindult, hogy tiszta kebele nem érzett egyebet azon kívánatnál, hogy jövendőben személyével egy férjfit boldogitson. — „Vallyon édes bácsim, milyen az én jövendőbeli férjem?“ — ezen kérdést még-is megtette a' leány. De ezt csudálni nem lehet, mert, hogy mint leány, 's azon körülmény végett, hogy Regényit soha se látá, ennek némi rajzát tudni kívánta, — igen természetes. „Jegyessed nemes szívű, kedves Lidim; ezbelső képenek rajza, külsejét pedig annak idején meg fogod ismerni“ vala Erényfi felelete. — Regényi lakjában-is a' ravasz ispán eljövetele óta minden vigabban ment, mert a' féltékeny vőlegény, ki egyedül barátjának minduntalaní kéréseire csak engedékenységből 's majd nem kénszerítésből hajlott, — figyelmét jelenleg egészen arra terjeszté-ki, hogy egész házi állapotját jövendő nője csinosan 's tisztán találja. Hogy pedig lakodalmi vendégeit jól tartsa, a' városból szakácsokat hozatott, nem különben uj Magyarokból álló muzsikai társaságot-is, melly körül belől híres vala, 's a' magyar nótákban, kivált a' társaság fője Purcsi, különösen kitüntette magát. — Regényi már most mindennel kész volt, 's egyedül türelmetlenségét kellett elhárasztania, melly ismeretlen nőjének látni vágyában gyökereztetett, kinek képét éjjel nappal különféle rajzolatokban festé felhevült ábrándja, 's óráról órára kezdé érezni azon édes vonzalom kellemét, melly neki csak egy hét előtt-is a' szépek iránt idegen vala. Egyébkint csudálatos volt előtte, hogy barátja neki e' fontos tárgyban olly homályos izenetet küldött 's kétszer-is kérdezősködött az is-

pánnál e' felől; de ezen csalfa 's őn hasznát vadászó ember, kinek a' menyasszony azon tulajdonsága, hogy — „még a' legcsekélyebbet-is szemmel tartja“ — semmiképpen eszébe nem fért, álnok tervet forralván kikoholt felelettel válaszolt neki. — Alig kezdé a' felkelő nap biborral festeni a' fák csucsait, már-is Regényi 's házi népe teljes mozgásba jöttek, az egymás után érkező vendégeknek minden kocsi-jok zörgésével nője elérkeztét dobogó szívvvel várta, de mind annyiszor megcsalattatott. Midőn már minden hivatalos vendégei öszve valának gyűlve kocsi-zörgés hallatszik, 's nem sokára az inas lélek-szakadva, örömben kevesbbé illőn, betoppan 's nagy sohajtozás után, melly erősen viszhangzott a' jelen-levők fülében, mondá nagy nehezen: „Itt a' mátka,“ — 's azzal kifutott. Most a' vendégek közt nagy mozgás kezdé uralkodni, a' menyasszony láthatásnak vágya mindeniknél a' legnagyobb polczot éré. Regényit minden unszolás egy ideig nem bírhatá arra, hogy mátkája elejébe menjen. Végtére még is neki bátorodott, de a' fris menyasszony hamarabb termett a' szobában, — ki az ajtó nyílásakor támadt szellőtől kalapjáról le-esett zöld fátyolát meghajtás mellett szemérmesen 's lassudan kezdi fel-emelni. — Hah! mint mosolyganak a' szak! mint fürkészik a' szép szüzet a' sok szemek; valóban azon különbéle tetszeni vágyó arczvonások érdemesek voltak Hogart festő tollára. — Nyájasan nyult Regényi mátkájának kezeckéjéhez, 's azt éppen ajkaihoz akarta nyomni, midőn szemével a' lassan felemelt fátyolt követé, melly a' bibor arczokat fedte. — *(Folyt. köv.)*

É L E T T Ö R T É N E T.

Báthory Erzsébet. *(Végzet.)*

Egy vércsepp a' zsarnokné képére feccsent, 's midőn azt letörlné, ugy rémlék a' tükörbe tekintő előtt, mintha a' hely most fehérebb, gyengédebb 's viritőbb lett volna. Ez az észrevétel annál égőbb vágyat gerjesztett benne annak megpróbálására, minél inkább kezdé már hanyatló kora kokkasztani (hervasztani) arcza rózsáját. Igy tehát szütleányi vérfördőnek kellett az öregség ránczait ismét eloszlatni!!

Mert már következő napon reá veszi két nőcselédeit Jó Ilonát és Szentés Dorottyát, Ujvári vagy Ficzkó János hű szolgájával együtt, hogy a' szerencsétlen leányzót, melly nem akarva gerjeszté asszonya vágyát, a' pinczébe csalák és vérét vették, mellyben azután a' grófné megmosdott; 's midőn ezen uj ékesítő szernek javát tapasztalná, egyik szerencsétlen leány a' másika után áldozatja lett a' kegyetlen asszony hiú kívánságának. Minél tovább üzé Erzsébet e' hallatlan tettet, és nem csak Csejtén, hanem a' Nádasdyaknak Dunán túl fekvő számos jószágaikon-is nevezetesen pedig Sárváratt, Vas vármegyében; annál jobban 's mind inkább izlelé azt, mert 1604-ben özvegységre jutván noha már férjhez adott leányai voltak, még se hagyott-fel szörnyű mosdásaival, míg végre azon számtalan vak esetek egyike, mellyek minden nap ezer emberrel üzik ezer nemű játékaikat, e' tettet-is felpalástolá. Mert a' szerencsétlen leányzók napról napra eltűnván, azoknak rokonjaik nem tudhatták, hova lettek, 's mi történt velek. E' bizonytalanságból tudakozódás, ebből kutatás és gyanú származott; a' gyanút végre szerlelem fedezé-fel, e' hatalmas gerjedelem, melly se veszélyt se gátokat nem ismer, ha vágyjának teljesítése forog-fen. A' megfoghatlanul elveszett leányzók közül t. i. egyiknek szeretője volt egy tüzes fiata ember, ki midőn látná, hogy kedvese minden nyom és szó nélkül egyszer csak eltűnt, vágyától ösztönöztette minden módokat elkövetett, hogy a' hivtelennek gondolt leánnyal összetalálkozzék, 's hivtelenségét szemére lobbantassa. Belopódzék azért a' várba, 's alkalmasint amaz iszonyatos pinczébe akart rejtezni; de ki írja-le irtózását, midőn kedvesének holt testét ott találja!? Fájdalom és boszú-kívánástól ingereltetve sietett most Pozsonba, hol Thurzó György a' nádor éppen a' nyolczados törvényszéket tartá 1610-ben, 's Csejte asszonyára százszoros gyilkolásairól vádat tön. A' hallatlan vád, melly egy herczegi házból származott asszonyt ért vala, arra határozá a' nádort, hogy a' megvizsgálást személyesen vigye végbe, 's mivel véletlenül jött Csejtére, uj tetten kapá a' kinzókat, kiknek kezeik alatt éppen akkor adá-ki lelkét egy szerencsétlen leányzó.

A' grófné legott perbe idéztetett, mellynek folyamatját Závodszy György a' nádor titoknoka irta-le, 's abból ki-világzott, hogy 650-en voltak ama szerencsétlen leányzók, kiknek vérével mindaddig megfertőztetve fog maradni Csejte vára, mig csak egy kő fog a' másikon fekünni. Erzsébet büntársai pallos és tüzre kárhoztattak, maga a' grófné pedig várában örökös rabságra íteltetett, hol iszonyú tettén felébredt lelki ismerete furdalásai közt három év mulva (1614) kimult e' világból, mellyre érdemes nem volt. Elporlott a' hiú arcz, 's a' véres kezecske; de bár elporlott-is, sem idő, sem Arabiának minden fűszerei a' vérszagtól meg nem mentik, tisztává a' világnak minden tengere se mossa. A' boldogtalan grófné első tanácsadójának, fő segéd eszközének, 's hihetően elcsábítójának bizonyos Darvolya Anna, egy öreg sárvári asszony mondatik.

Csak kevés évvel ezelőtt mutatták ama pinczét, — mond a' felséges tollú Mednyánszky báro ur Vág vizi utazásában — hol a' szerencsétlen teremtmények meggyilkoltattak — valamint a' fazekat-is, melly véroket felfogta. Sokan sohajtásokat, nyögéseket, sőt az agyonverttek lelkeiket-is akarák látni; de mivel már most düledékében hever minden, a' kísértetek-is megengesztelve látszatnak, 's mind ök nyugalomra tértek, mind másokat nyugtalanítani megszűntek.

aa.

II. JELES MONDÁS.

Az erény két utjai. (Schillerből)

Két ut van, mellyen az erényre emelkedik ember:
 Hogy ha az egyike zárt, — másika nyitva neked.
 A' ki szerencsés, az tettel küzd, türve kiszerved,
 Boldog, kit kegyel a' sors, 's viszi mindeniken.

Ángyán Mihály.

Aphorismák Erdélyből. A' rényest megköthetni, de nem a' rényt magát.

A' mi legközelebb van az emberhez, gyakran [legmesszebb keresi; a' fa árnyéka nyugalomra hívja, de ő elmegy mellette, 's a' siron túl keresi azt.

A' szeretet eszelősége az ártatlanság ösvényéről vétek útjára, gondolatról cselekedetre vezet az ifiút.

If. Thoroçkay László.

III. K Ö L T É S Z E T.

Ó z i k e.

Volt énnekem egykor egy ózikém,
Legelve találtam az éren,

Még most-is örülök a' mint felém
Simúla szegényke szelíden.

Ő volt örömem maga ő egyedül,
Csak ő maga kedves elöttem;
És sima nyakára szerelmi jelül
Egy két szalagot kötöttem.

Mezőre legelni kivittem én,
Itatni kivittem az érre,
Az ér-is örült, ha itatta vizén,
A' rét csalogatta fűvére.

„Halld ifju te! birtokos ur vagyok én,
Add nékem az őzfit,“ az ur kér. —

„„Nem kincses ur! a' fiú hüs ligetén
Az ifju 's az őzike megfér.““

Szökdelve, danolva miként a' pipis,
A' czifra királyfi belépett:

„Halld, pénzt-is adok fiú! birtokot-is“ —

„„Hagyd nékem az őzfit a' szépet!““

De végre kökény szemü lányka jöve,
'S olly vágyva tekint a' kis ózre:

„Milly kellemes állat ez őzike!“

'S leszögzi szemét a' mezőre.

„Vidd angyal! ó vidd-el az ózikét

Te gyenge szemérmü! — kiálték.

Bird angyal! az ifju ez egy örömét,

Nem kérve tiéd az ajándék.““

Garay.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Görögország uj-régi nevei. Otto, a' Görögök mostani lángkeblü királya azt határozá nem régiben, hogy országa minden tartományit, városait, tengereit, szigeteit, és hegyeit azon névvel neveztesse, melly alatt azok a' régi geographiában jönnek elő.

Pénz-találás. Hants grófságban közel Cherissonhoz minapában a' mezőn játszó gyermekek egy ónszekerénykét találtak egészen a' föld felülete alatt, mellyben mintegy 15,000 ezüst fillér találtott részint a' hódító Vilmos (Wilhelm der Eroberer) és veres Vilmos (Vilhelmus rufus) képeikkel. A' hely, sejtések szerint, hajdan temető volt, 's jelenleg bizonyos Dunn ur tulajdona, ki a' talált pénzből 7000 darabot vett magához, mert a' többit a' találó gyermekek elsikkaszták.

Jó vásár. Troyes-ban egy mesterember utazni készülvén bőrládára (Koffer) vala szüksége; bemegy tehát a legközelebbi zsibá-roshoz (Trödler) s ott egy ócska bőrládára alkuszik, végre két frankon megvásárolván haza viszi. De a mint holnijét bele rakos-gatná, azt találta, hogy számára a láda kicsiny, s már banni kezdé, hogy vette; éppen vissza akará vinni előbbi gazdájának, midőn még egyszer körül vizsgálja, s valamelly vastag nagy bőrt lát, melly sok helyet elfoglalt a ládában. „Talán nagyobb lesz, ha ezt ki-tépem“ mondá magában, s a bőr reped; de ime! a bőr alatt — egy, két, három, végre 12,000 arany! gördül elő. — Ugy mondják hogy e' bőrláda 1814-ben az Oroszok bejöttével adatott-el.

V. KÜLÖNFÉLE.

Orvosi csin. Montpellier-ben egy orvos lakott, ki valahány-szor olly városba utazék, hol még ismeretlen vala, dobverés mellett a' kikiáltó által hirdetteté, hogy kedves kutyáját elvesztette, s a' megtalálónak 25 louisd'ort ígértetett. A' kikiáltó előhozá a' kutyá-nak minden ismertető jegyeit, s egyszersmind a' doktor urnak minden akademikai czimjét és grádusait lakásával együtt emlité. E' szerint az orvos a' városbeliek beszédi tárgya levén egyik a' másik-hoz imigy szólla: „Tudja-e már kegyed, hogy hozzánk egy hires gyógyász érkezék? Gazdagnak kell lennie, mivel kutyája megtalá-lójának 25 aranyat ígér.“ A' kutya ugyan meg nem taláztatott, de sokan találkoztak olly betegek, kik a' hires orvos segedelmét hasz-nálni siettek, s a' doktor elérte célját.

Papucs kormány. New-York-ban többnyire a' férjfiak men-nek vásárra, honnan ön kezökkel viszik haza bevásárolt portékáji-kat p. o. baromfit. Ezen czikkely tudósítója gyakran látott egy gaz-dag birtokos urat, ki pulykát ön kezeiben vitt a' piarczról haza. Későbbben azt-is beszéllék neki, hogy Marshall ur a' szövetség-s státusok törvényszéki előülője maga vásárolja-be a' piarczon déle-bédjét, s maga-is szokta haza vinni.

VI. DEMOCRITUSI POROK.

1) Egy játékszini darabok költőjének szokása volt mindenkor lerészegíteni magát, valahányszor kifütyöltetett. Egykor legujabb darabjának előadása napja előtt barátjához ment, s a' felől emennek véleményét kérte-ki. „Azt javaslom — felele ismerőse hidegen — hogy holnapra a' játékszini után csak bátran rendelj magadnak egy bérkocsit, mert félek, hogy nagyon lerészegedel.“

2) Két paraszt Pestre jöven együtt mentek volt prokátorukhoz, hogy bajokat neki elmondják. Egyik, a' szószólló, néha néha füllen-tett-is referádája közben. „Pajtás te ne hazudj“ — mondá a' másik — „majd a' hol szükséges lesz, Fiskarius uram ugy-is megteszi.“
Móritz.

Tagrejtvény.

Három szóból össze állva
Nem rég jöttem e' világra,
Az elsőmmel hazámat,
Másikkal szorgalmamat
Nevezem, s harmadikom
Emberi tulajdonom.

Spellet . . . Boldog. Somogyból.

Előbbi rejtvény: Komló.

Szerkezi Róthkrepl Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utzája 612.

MAGYAR
KÖNYVTÁRSZABVÁNY
MAGYAR KÖNYVTÁRSZABVÁNY

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap September 22^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az ál-menyasszony. *(Végzet.)*

Végre a' karpit fel volt huzva, 's a' legelső jelenet szinte menykő-ütéssel kezdődött, melly mind egyik nézőnek szivét találta-el annyira, hogy egy pillanatig mint kép szobrok mozdulatlanul álltak. „Ez a' menyasszony?“ kezdék végtére egymástól kérdezgetni, — hát Regényi mit gondolt? — ez lenne jövődő nője?“ Mert kinek barna haját 's hószinű bőrét, mellyeket ábrándjaiban képzett, majd nem egészen ősz haj 's nap hevétől megsütött bőr pótolák; kinek szemei tüzétől magát megbarnulva látta, most annak bágyadságától fázni kezdett; kinek arczai biborában boldogsága hajnalát szemlélte, most rajtok a' sok szemölcs-sereg által éji homály lebegett, 's csak imitt amott tüntek halkan elő a' festék által világosabbá tett foltok, 's Regényi keble annál nagyobb bút kezde érzeni, mennyiben a' teljes pompában ragyogó ég helyett neki most csak némelly csillagocskák tüntek elejébe a' köd sűrűjéből; — kinek rózsá ajkairól életet lehelt álmában, azt most Léthe és Styx színe fedé. — Ekkor Regényi, belsejétől ösztönöztetve, nem akarva-is egy tisztos meghajtással kérdé: „Alig ha nincs szerencsém asszonyságod képében jövődő nőm édes anyját tisztelni.“ — „Ó tek. uram legelső öszvejövetelünket-is egy nemes tréfával kezdi, — én részemről felette örvendek azon szerencsén, hogy uraságotat mint ezentüli éltem társát olly épségben szemlélhetem.“ — Regényi ezen szavakon mint fél holt elhült, 's a' vendégek hol őt hol Borbálát nézték, várva a' rejtvényes jövődöt. — Borbála egy falusi orvosnak hátra maradt leánya, noha már 40-en felül számlált, még se volt olly boldog, hogy Hymen fáklyája világított

volna neki, 's egész külseje egyebet se mutatott azon ocsmány hibánál, mellynél fogva agg korára fiatal akart játszani, mind e' mellett fortélyos és sokat beszéllő asszony volt. — „Tek. ur — szólla ismét — minek előtte a' szent oltárnál örökre meg lenne kötve a' frigy, hogy annál szorosabban aljon-fel köztünk az egyesület, im ezen kis papiroson foglalt írást ne terheltetnék becses neve aláírásával megerősíteni; az enyim már, mint látni méltóztatik, ottan vagyok, ennek utánna pedig Amor“ — 's itt egy rekedtet sohajtott, mintha a' kis isten megbántva érezvén magát, hogy illy csalfa kebel hívja őt segédül, harag-nyilát torkába irányzotta volna. — A' vendégek alig tarthaták-meg magokat a' nevetéstől, nem tudván, mit gondoljanak Regényi választásáról. — Ez akarta ugyan magát mentegezni, de őt ezen asszonyi látvány annyira meglepte, hogy szóllani képes nem volt. Legelőször kezdte most barátjáról, kinek egészen kezébe adta sorsát, — gyanakodni, ha vallyon nem rosz kedvből tette-e ezt, vagy csak tréfát akar vele üzni. — De hijába, mit tegyen? az író szerek előtte voltak 's szégyent nem akarván vallani vendégjei előtt, kéntelenségből reszkető kézzel fogott a' pennához, 's alig lett volna képes nevének első betűjét-is ki-írni, ha őt egyszerre a' harsogó trombita, 's azt néha félbe szakasztó ostor csattogásai, és egy uj vendég érkezését - jelentő inas végképpen fel nem tartoztatták volna. — „Megint uj vendég!“ szólla szomorú hangon Regényi — hiszen Erényfi azt izente, hogy el nem jön; a' jelen levő urakon kívül pedig senkit se hívtam. — „Kérem Domine Spectabilis, csak egyenesen el kell utasítani,“ szólla a' megijedt ispán, ki mind eddig meglegedett tekintettel szemlélé a' dolog folytát; most mindazáltal alig lett kész nagy lelkű tanács-adásával, már-is Erényfi 's Lidi a' szobába termettek. E' nem reménylett jelenet mindnyáját meglepte, — alig pillanta egymásra a' két barát, már-is egymás karjai közé dőltek. — „Édes Barátom, mint tetszik feleséged?“ — kérdé az egyenes lelkű Erényfi — mosolygó tekintetet vetve a' szemérmesen szem lesütött Lidire. — „Ah! ha tréfát üzöl velem, az sok; ha pedig valóság, akkor először bánom, hogy sorsomat kezédbe bíztam,“ szólla Regényi. — A' feléjük közelítő Borbála meghall-

ván e' végső szavakat. „Ó édes férjem! — ugymond — csak bizza azt kezembe, 's én mint legdrágább kincsemet fogom tekinteni. — Édes kisasszony, örvendek ismeretlen létemre azon szerencsén, hogy e' drága napon minket meglátogatni el nem mulasztá; igaz, a' kisasszony kevéssé fiatalocská — de majd — majd,“ — Erényfi nem tudá, mit gondoljon. Lidi az egész történetet nem egyébnek vélte tréfánál vagy csalárdságnál. — „Engedj-meg Barátom, ha azon személy, mellyet én részedre választék, tetszésed ellenére volt, de erről tudósítást tőled méltán várhattam.“ — Regényi azonban azzal felelt Erényfinek, hogy ő átaljánosan az egészről homályosan lenne tudósítva, 's ispánjához fordult, hogy vele-is a' mondottat megbizonyítsa; — de ez egész testében remegvén ki akart suhantani, midőn Regényi őt bent maradásra inté. — „Spectabilis Uram, rettentő gyomor görcsöt kaptam, kén-telenítettém kimenni.“ — „Itt marad!“ — szólla a' dolgot sejditő Erényfi parancsoló hangon, — 's most kívánta tőle mondaná-el még egyszer az izenetet. — Az ispán alig lelt szavakat, hogy előadását csak némiképpen-is elkezdhesse. „Domine Berky, tán a' nyelvére-is görcs jött“ szólla kaczagva egyik vendég. — Nem türhetvén tovább Erényfi a' dolgot maga terjeszté elő Regényinek az akkori izenete-
ket, — „'s no ispán, nem így hallotta tőlem?“ — kérdé mérgesen. — „Igen — vagy-is — az az — meglehet, hogy nem — mert csak most emlékezem, hogy az előtti éjjel széna kazalnál háltam a' Csendesí pusztán, 's nem csuda, ha meghütvén magamat a' fluxus miatt nem jól érthetém a' tekintetes urat.“ — A' kelepczébe esett ispánon mindnyájan kaczagtak. — „Ugyan Domine Berky — szólla egyik vendég — a' görcs már eszt-is kezdi érne? hiszen November táján nincs többé kazal, 's hogy hálhatott volna a' mellett?“ — „Ó engedelmet — quod bene notandum, én azzal annyit aká-rék mondani, hogy csak kint voltam azt megtekinteni.“ — De mennél tovább akará magát mentegetni, annál mélyebb vermet ásott magának. Csalárdsága végtére mindnyájok előtt világos lön, — 's Regényi őt hivatala elvesztével fenegeté, ha az ebbeli minden körülményeket elő nem adandja. — Berky tehát látván megbukását, — mindent kivallott. — Ő t: i: minekutánna Erényfitől bucsút vett volna, azon

tünődött, hogyan tehesse semmivé azon házasságot, mellynek egyik fele még a' legcsekélyebbet-is szemmel tartja, 's e' szerint titkos csalfa gazdálkodása semmivé tétetnék. — Rég óta ismerős levén Borbálával, kivel a' hivatlenül félre tett tárgyakkal egyenlő mértékben osztozott, — azon gondolatra vetemedett, hogy ezt urának nőjéül megszerezhesse; — az egyetértés vele nem sok fáradságba kerülván, vitézünk a' dolgot úgy intézte, hogy a' lakodalmi pompa két nappal előbb mehessen véghez, mint sem Erényfi annak határát kiszabta, 's hogy mire ez elérne, Regényit már mint házast találja. Azért még azt-is mondá urának, hogy lakodalmára Erényfi el nem jön; ezt pedig azért cselekvé, mert — különben az barátja után egy két napig-is elvárván, — Berkynek egész terve füstbe oszlott volna, valamint most is történt, mivel Erényfi 's Lidi készek levén dolgaikkal, két nappal előbb indultak-meg, tartván, ne hogy idővel az ut megromolják 's a' kiszabott időre meg nem jelenhetnének. Így tehát mindenik fél legjobb perczben látá-meg egymást. — Regényi most egyszerre felbátorodott 's pseudomátkájától történt megszabadulása és Lidinek bájos tekintete lángba borítván azon természeti tüzet, melly leginkább a' szerelem érzetektor lobbanik-fel, hevesen átkarolá Lidit, 's karjai közt egy perczig földi lényét felejté. — „Kedves férjem, én-is itt vagyok! — szólla a' mellék szobából kijövő 40 esztendőös enyeges szüz, — ezentúl csak az én zászlóm alá fog esküdni.“ — „Borbála asszony.“ — „Kérem, kérem még nem — csak egy óra mulva,“ — így szakasztá félbe Regényit az ál-menyasszony. — „Igen-is, egy óra mulva fogok ezen gyönyörű lény zászlója alá esküdni örök hűséget; — tudja tehát, a' velünk történt dolog nem egyéb egy csalárd-ságon alapult szöveteknél. — „De kérem, — szólla a' meg-ütközött Borbála — tulajdon tisztje által kínálta-meg jobb-ját.“ — „Éppen ezen tiszt vala azon család — felele Regényi, — 's így szívem intésit követvén kéntelenittetem kimondani, hogy magát feleségemnek soha el nem ismerhetem, mint vendégemet mindazáltal szívesen fogom látni.“ — „Ó köszönöm, magam-is hívtam néhányat magamhoz, haza kell sietnem; — valóban szép, — igen helyes tréfa, jól ütött-ki, — hisz Regényi ur én ezt mind előre tudtam, 's csak

szóllani nem akartam — he! he! he!“ — ’s evvel mérges pilanatok közt hagyá-el a’ társaságot, ’s minekutánna a’ vendégek az öreg eséza zörgését hallották volna, és Regényi — álmában gyakorta előtűnt ideálját a’ maga valóságában, egy angyali alakban, látta maga előtt, mindnyájan a’ boldog pár felett felviradt napot, öröm ’s vig kedv közt kezdék innepelni, mit csak a’ magoson lebegő hold szakasztja félbe. —

Koricsanszky F. István.

II. NÉPISMERTEÉS.

A’ Szépség hazája. *(Folytatás és Végzet.)*

Olaszország déli részén — melly hajdan Nagy-Görögország volt — több tájakon fellelhetni a’ görög Szépséget.

Illyen szépek a’ szicziiai nők Palermóban. Termetők közepszerű, szemök és hajok fekete, növésök sugár, ’s keblök olyan, mint az a’ görög szobrászoknak szolgálja mintául. Halcsontfüzőket (halljuk!) nem ismernek. Egy könnyű corset emeli természeti bájaikat. Menésök, tánczok, ’s állásuk igéző, ’s gyengéd szavok szintolly hatalmas mint szépségök.

Nápolyban a’ férjfiak különös szépek, kevesbbé az asszonyok. A’ venecziiai nők átaljában ugyan tetszetősek, de alakjuk igen teljes.

Romában, a’ szelidebb éghajlat alatt, az emberi Szépség szinte honosodottnak látszik. A’ legközönségesb férjfiak képei olyak itt, hogy történeti festésekben mintául szolgálhatnának; az asszonyok közt pedig, főkép a’ főrendűeknél számos ideál-képek találatnak. De semmi se festőlegesb, mint az itteni ősz férjfiak fejei.

Toskánában ’s jelesül Flórenczben és Sienában is különös olasz Szépségek diszlenek ’s Lombardiában a’ Majlandiak berekesztik azoknak sorát. —

Éjszaki és nyugoti Európában szemlátomást hanyatlak az emberi Szépség. Déli Franciaország némelly részeiben ’s jelesül a’ hajdani Provenceban és Langvedocban görög képek találatnak, mellyeknek, mint átaljában a’ déli francia nőknek — Campers szerint — gömbölyű felső ajakok van, melly a’ medicei Venusban an-

nyira kitetsző. — A' párisi nők inkább csinos módjok 's tetszetési mesterségök, mint szépségök által kitűnők. Inkább tetszetős mint formaszertinti alakjok ritkán hasonlít a' görög ideál-mintákhoz; 's bőrük színe inkább a' felgyógyulás érdekes halaványsága, mint az ifiúság és egészség eleven pirosága által olly vonzó.

Déli Franciaországban kívül, az egész éjszaki és nyugoti Európát véve, Angolyországban vannak legtöbb szép asszonyok. Ezek magos, sugár növésűek, 's nemes vonásúak; bőrük finom fehér, de tagjaik arányságában a' természet egy kevéssé gondatlannak látszék.

Europa magosb fekvésű tartományiban, 's jelesül a' Sveitzban a' férjfiak szépek, de az asszonyi alakok bizonyos elteljesedtség miatt inkább kéjesek, mint valódi szépek. — A' tiroli nők, Gretry szerint, csinos arczuák, finom, gyengéd képűek, 's tüzes tekintetűek. A' fejükön levő nagy turbán 's a' nagy durva gyapot-lábbelik miatt termetök olly karcsúvá lesz, hogy ezen viseletjek, melly első tekintetre idomtalan, utóbb csupa finomul kigondolt coquetteriának látszik. Illyen a' Szépség hatalma; semmiféle viselet se homályosíthatja-el az ő kellemeit! —

Honi Szépeinkre nézve lásd sz. János 16:12.

Szekrényesy.

III. JELES MONDÁS.

Élj a' jelennel.

Ember! éljed a' Jelennek
Rád mosolygó kedveit;
Mert az órák elreppennek
'S szét üzik tündérjeit
Csak a' pillantat virága
Az életnek boldogsága;
Ki mit önként elszalaszt,
Nem bájolja vissza azt.

Szenvey.

Sikamló szerencse. Jól megragadd a' szerencsét! Igen csuszó. Kelleitlen meg nem tartatik. Zabolázd-fel szerencsédet-is; különben meg nem tarthatod.

A' Szittyák Nagy Sándorhoz. Curtiusban.

IV. K Ö L T É S Z E T.

E l v á l á s.

Elmégy kedves lányka, sorsod	Majd, ha est hűs alkonyán a'
Tőlem messze elszakaszt,	Hold ezüst sugárinál
El, — 's a' búcsu szép szemedből	Kedvesed karján enyelgesz,
Látom sűrű könyt fakaszt.	Kerted nyílt viráginál
Szüntesd a' sirást leánya	Harmatesseppek görgenek rád
Vigasztald keservedet,	Edes lányka, — 's könnyeim
Én szeretlek, én tisztellek,	Állítják elődbe, — szánjad
Síromig el nem felejtlek tégedet.	Érted távolban síró keserveim.
Kéklő ködlepbe vonva	Hervad a' tavasz, lehullnak
Áll jövendő; életed	Rózsatermő édeni;
Sorsa boldogság, vagy átok —	Tűnnek vidám érzetink-is,
Mit hoz rád, nem sejteted;	Szűnnek már örvendeni.
Bizz, remélj, várj edes lányka	Boldog napjaink lefolytak
Hagyd-el hattyu-éneked	Kedves lányka, mellyeket
Hymen kellő édenébe	Eggyütt átenyelgénk, értek
Híved szíve földi mennyet tár	Hasztalan sírsz szivepesztő kön-
neked.	nyeket.
Mégy, 's temérdek szirt, hegy, erdő	Menj, menj, edes lányka, merre
Választ tőlem távol el,	Sorsod hív, czéled felé;
Engem minden reggel, estve	Vidd barátod hű szívét, melly
Téged sóhajtozva lel.	Lelked mindig tisztelé;
Mindenütt, a' hol körülted	Emlékezz reám, érzékeny
Bágyadt szellők inganak	Búdat így megkéreled,
Kedves lányka, a' te érted	Angyal-képed él keblemben,
Nyögdelő fohászaim sohajtanak.	El örökre — légy boldog — Isten
	veled.

Ángyán Mihály.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Cholera Északamerikában. A' fekete halál rendkívüli pusztításokat visz véghez az amerikai feketék közt. Alabamában valamennyi Négereket kiülé. New-orleansban sebes terjedése által rémit. Natchez-ban mindig három vagy négy annyi feketét visz-el, mint fehéreket. A' gibson-i kikötőt különösen választá-ki magának. Pulasky-ban a' lakosok mind bezárták házaikat, 's elszaladtak, valamint Lexington lakosai-is, kik az olympian-springsi meleg fürdőkben menteknek gondolták magokat; de a' nagy lábú halál hegyet völgyet átgázolt, 's a' menekvők ugy részesültek a' fekete-levesben, mint egyéb sorsosaik. — Ezen eset hazánkra emlékeztet, 's különösen a' szolnoki cholera-időben készült népdalra, melly így kezdődék:

Falu végén a' vas vella
Még-is bejött a' korella 's a' t.

aa.

Állatviadal Bordeaux-ban. A' Francziák nem élhetnek viadal nélkül; ha kül vagy bel-háborújik kifognak, állatviadalt (Hetze) kérnek. Azonban a' bordeaux-i nem régiben várakozásukat ki nem elégíté, mert nem volt eléggé véres. A' tigris, melly a' hosszas rabság miatt természetéből igen sokat veszített, eleinte a' közeledő kutyákat fel se vette, 's későbben-is csak itt ott támadá-

meg őket. A' hyena hasonlólag kevés energiát mutatott, mellyel szabadságában ugyan dicsekedhetik; noha néhányszor megmutatá a' kutyáknak, mit tehetne, ha az igából kiszabadíttatnék. Legjobban viselé magát a' p a r d u c z. Hat kutyátólegyszerre megtámadtatva legott elvevé négynek kedvét a' további vitára; mozdulatiban méltóságos és ügyes volt, és méltó arra, hogy Árpád az ő fajából viselte kaczagányát. — A' jövő viadalban, mint hallani, két parducz fog egy tetemes bikával szembe szállni. aa.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Kérdéegyszer Z. a' gógös Miklós deákot, ki éppen nevetető pilulákat kohola, mért szeretné társait olly nyilvánosságosan gunyolni, holott koholásai igazságtalanok lennének. „Ne gondoljon avval — felele a' költész — akár igaz, akár nem; stylusom 's nevem mindenki olvashatja.“ Ugy de — közbe vága Z. illyesért a' világ megítéli.“ — „Biz' tagadom én azt; — hisz' kisbíró uraiméknak felolvasám pilulámat, még sem ítélték-meg.“

K . . . . . k János.

K . . . uracs faluról jött unokahugát Budapestnek minden szín- és diszhelyeire elvezetvén, végtére a' löversenyhez-is kikocsikázott vele. „Ma jól mulatunk“ mond a' bácsi, 's ime! az angoly mének rajtok állva-ülő cifra lovászaikkal szikrahányó léptekkel haladnak: a' győztest öröm, zaj, és taps követi, minden mulat, minden vigan van. De a' kisasszonyka már ki nem állhatja 's bácsikájára uri finnyával tekintvén „No bizony“ — csúfolódik — „ez megérdemlé a' hat huszast; falunkban az angoly komédiásokat 30 xrért-is láthatuk, azok pedig még mesterségeket-is csináltak.“

M u k i.

B. ur elküldé inasát, hogy venne egy skatulával gyújtó fáschkákat, de jókat. Sokára megjön az inas, de a' fáschkák mind levoltak már égve. „Hisz' azt parancsolta a' tek. ur — felelé az inas dorgáló urának — hogy jókat hozzak, és így mindeniket meg kellett próbálnom; de mondhatom, ezek mind jók.“

M ó r i t z.

S z ó r e j t v é n y.

Öt betűm három tagokra nyúlik
Három elsóm elmúlt vagy csak múlik;
Fordítva ezt végsőmmel ha monddod,
Himvarró Szépeknél találándod.
Az egész egy szép leányka szép neve,
Fejét vesztve szépen hangzik zengzete.

H. M.

Előbbi rejtvény: H o n - m ű v - é s z.

Ujabb kérelem. E' hónappal végére járván folyó-írásunk második negyedje, alázattal kéréttetnek mind a' fertály mind fél évi t. előfizetők, ne terhelteszenek mennél előbb további rendelkezéseiket megtenni, mivel a' nélkül a' további küldéssel alkalmatlankodni nem bátorkodunk. Kik a' Regélőnek első megindulásától fogva félesztendőre fizettek elő, a' hátra levő fertály esztendőre méltóztassanak a' folyó-írás díjját egyenesen a' szerkesztőhöz postán vagy alkalmatoság által felküldeni, mivel a' postákon fertály évre ezután előfizetni nem lehet.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ó.

PESTEN Csötörtökön September 26^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Buda-pestiek évnegyedenkint-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóirásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

September 4-diki éjelem.

Ezen napon indultam-el . . . orból, három hónapi ott mulatásom után; elég idő arra, hogy nem érdektelenül távozzam-el a' helyről, hol reménységem felett több boldog 's elfelejthetlen órákat töltöttem. Mint veres pipacsok a' fiatal zöld vetésből virítottak felém előttem lovagló századunk veres csákoji a' két fehér szíjjal keresztelt zöld hátak közül; 's a' makktól terhes tölgyerdők, mellyeken keresztül lovaglánk, hol trombitáink harsogását, hol köznépünk lengyel dalait hangozák vissza. Én-is eldudolám magamban, senkitől sem értetve:

Barna hajad simitsd hátra,
Hadd nézhessek szép orczádra,
Hadd nézzek rád utóljára,
Búm eltemet nem sokára. 's a' t.

Igy értünk be . . onyba; melly sokkal csekélyebb falu, mintsem hogy közülünk kiki kívánsága szerinti szállást kaphatott volna: én hogy magamban meg ne unatkozzam, feleséges strázsamesterünkkel ugyan azon oláh paraszthoz menék szállásra. Legörnyedve kelle bemennünk az alacson oláh szobának ajtaján, hol a' kandalló mellett gazdánk, fekete gubában, széles kalap a' fején, a' legszebb napot pipázva töltötte a' tűz mellett.

„Bune zó (jó napot)“ mondék a' henyélőnek.

„Sze de domnye Zeó (adjon az ur Isten)“ felelé a' paraszt, kalapját, mintha mázsányi nehéz volna, olly lassan levéve: csudálkozva mereszté reám szemeit, hogy nyelvén szóllitom, 's azzal kiment.

A' szobának egyik szegletében a' vályogból rakott kup-tyór (sütő kemence 's kandalló egygyé ragasztva), másik-ban a' szoba padlásáig érő fedeles ágy, harmadikban tarka abrosszal takart asztal, az ajtómelletti szegletben egy ala-cson szalmanyoszolya, a' kandalló 's asztal körül lóczák (pa-dok) valának helyezve. A' kemenczétől a' magos ágyig egy rudon különféle kék 's veres virágokkal szőtt fehér kendők függének. Azon szegletet, hol az asztal állott, képző két falon három sorban függének egymás alatt fehér virágokkal czifrázott mind egyforma veres talak, tányérok, 's fedők. Ezek között a' falra meszeléskor ragasztott veres fakana-lak, 's a' mestergerendára szegezett száraz zöld galjak te-vék a' szobának egész ékesítését. Egyik ablak felett törött tükör, másik felett egy füstös kép — nem vehettem-ki, mi szent lehet — melly előtt bádóg lámpa függött. Pipámra gyujtva, történetből ezen kép alá találtam ülni, de azon-nal megkért az oláhné, hogy azon helyről más hova üljek, mert, ugymond, megbántom szent Györgyét, ha képe alatt dohányzom.

Elédre 's vacsorára tiszteinkkel szerencsémre a' hely-beli ispánhoz valék hivatalos, 's a' setétben alig találtam szállásomra. — Még most tanakodánk a' házas strázsames-terrel jövődő fekvő helyünkről: megveté ugyan gazdasz-szonyunk a' magos ágyat azon panasszal, hogy három esz-tendő óta, midőn leánya férjhez ment, abban senki se hált légyen; de az ágy szűke miatt a' strázsamester 's hitvese abban mint régi házasok többé már meg nem fértek. Az asszony azzal menté magát, hogy fél a' leeséstől; miért nem foglalta-el a' férj az ágyat, azt ő tudja: elég, hogy a' magos ágy nekem jutott; 's mivel az említett másik szinte kes-keny ágyon a' gazdának beteg fija feküdt, a' házasok ágyam mellé földre vettetének magoknak ágyat szalmából. Az oláhné kemence mellett foglala helyet; férje pedig kiment az ökrökhez.

Szék nem levén a' szobában, egy alacson létrát (laj-torját) kelle behozatnom, hogy feljuthassak magos ágyam-ba; mellybe lefeküdvén azonnal elaludtam, 's nem sokára az iménti dalban érintett 's most elhagyott barna hajú és szép arczú szűznek hófehér alakja tűnt előmbe. Egy idő

óta, nem tudom miért, durczás képe egy kis búval vegyült előbbi nyájaságát vevé magára. Szóllani akartam, de szívem el levén fogódva ajakim csak rebegtek, 's kezemet szívemre tevén epedve tekinték fekete szemébe. Ő kezét nyújtá feleletül, 's hogy annál fájdalmasabbá tegye az elválás pillantatát, hogy annál inkább érezzem veszteségemet, midőn irántam nem hideg voltát csak a' végórában mutatja, két könnyesepp gördüle-ki szemeiből. „Ő ezt nem reménylettem!“ mondám elfojtott hangon, 's szívem hódolva szive bánatjának, térdre borultam előtte. De a' helyett, hogy ő előtte estem volna térdre, leestem a' magas ágyról az alatt fekvő házaspár mellé a' dunyha szélére. Megijedt az azon oldalon fekvő strázsamesterné a' zuhanásra, 's felugrott. Én még mindig előbbi menyemben levén, az előttem álló fehér alakot álmanam tündérképének néztem, 's előbbi helyzetemben előtte térdepelve, heves csókokkal borítám-el kezét a' bámulónak. A' halavány arcz a' legszebben viritónak, a' színöket elvesztett kék szemek legszebb fekete szemeknek, a' testesült alkat legkarcsúbb természetnek, 's az éji pongyola (negligé) legcsinosabb fehér öltözetnek tetszetek előttem: de boldogságom csak néhány perczig tartott.

„Was machen Sie Herr . . . or?“ kérdé a' strázsamesterné, 's ugyan akkor kezdé felébredt férje-is német káromlásait. Ekkor tűnt-el a' bájalak előlem, ekkor láttam mindent a' maga valóságában, 's hogy rövid boldogságom-is csak álmom volt. Engedelmet kérve kelle elbeszélni álmodat, hogy megnyugtassam a' haragos strázsamestert, 's minden gyanútól megmentsem magamat.

„Cse báj prentu domnye Zeó? (mi baj az Istenért)“ kérdé a' lármára felébredt oláhné a' kuczkóból.

„Nyicz, nyicz (semmi, semmi)“ mondám haragosan gyertyát kérve, hogy lássak felkapaszkodni ágyamra; 's mig ő a' mécset megtudta gyujtani, addig a' strázsamester hitvesével együtt jó izűn nevetett tévedésemem; de fekvő helyeiket azonnal elcserélték, hogy, ha még egyszer illyes valamit találnék álmodni, az asszony helyett a' strázsamester kezét csókóljam: 's hogyha — ugymond — álmodban

feljebb találnék menni a' csókkal, szurós bajúsza ébresszen-fel álmomból.

Én ismét lefeküdtem; sokáig nem jött álom szemeimre: az Ő képe lebegett lelkem előtt, úgy a' mint álmomban láttam; szerettem volna még egyszer őt láthatni, 's neki elbeszélni álmomat. Végre elaludtam, 's reggel a' trombita szóra serkentem-fel.

Kértem ugyan a' strázsamestert, hogy ez éji kalandomat (Abentheuer) senkinek se mondja-meg; de kiindulásunk után a' tiszték még-is valamennyin ezen kérdéssel lovaglának hozzám, hogy mit álmodtam az éjjel? — Illyenkor jobb, ha nevet az ember, mint boszorkodik; 's mivel ők, tudom, tovább terjesztik történetemet, inkább magam kívántam elbeszélni szépeinknek: kik közül talán az-is olvasandja, kit leginkább érdekel, 's eddig talán kialudt emlékezetemet újra felébreszti szívében.

Hid eg é ry.

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

Fon á c z i b a r l a n g.

Hazám boldog megyéjinek egyikében Biharban, mellyre a' jóltevő anyatermészet gazdagon hintette kellemes ajándékait, a' róna földeken legbujább vetemények tenyésznek, 's várakozáson felül-is jutalmazza a' munkás földmivesnek mindenkori szorgalmát. Az érmelléki, és váradi hegyek kellemes izű bort nyujtanak a' szállós gazdáknak, hogy a' barátságna' 's vendég-szeretetnek élő lakosai által öröm innepeiken vidító nedvül vétessenek; a' bú és szomorság napjaiban pedig eloszlató, vagy gond-üző italul használtassanak. — Hegyes részei e' megyének olly bájosak, olly romantosak, hogy itt a' gondolkodó tehetség egészen elmerülvén a' szép természet remekeinek csudálásában felésméltekor minden tájakat érdemesnek ítél a' lefestetésre, hogy így e' megye gyönyörű helyzetét azok-is láthassák, kiket a' szerencse nem elegendő tehetséggel áldott-meg arra, hogy a' kedves hazát ön költségeiken által utazva megismerhessék. — Én e' boldogságot Korda Róza kisaszszonynak, Korda János, Bartsay Károly, 's Róthkrepf József uraknak társaságukban értem-el e' folyó év Szent

Jakab havában. — Ekkor láttam-meg a' fonáci barlangot-is. — Fonác oláh helységsceke; a' keleti azon hosszú hegy-láncznak, melly a' két rokon hazát elkülönözi, alján fekszik, 's hosszan kinyuló két sor fa-házakból áll; — mellette a' majd eget érő hegyekből mindenkoron leszivárgó patak több malmokat hajtva folyik sebesen el, mellynek kristály-tisztasága még a' szomjútalan-is arra bírja, hogy annak hives csepeit megkóstolja. Ez Rézhámor felől jön, 's ott kellemes izú pisztrángokkal-is bővelkedik. Ah miként sohajtottam-fel, midőn itt a' leirhatlan sokaságú köveket, vagy-is ugy nevezett nagyobb béka-sót láttam használat nélkül a' sok holdakat elfogó viz-öntéseknek kitett földeken heverni! Vajha Szegedre tudnám ezeket varázsolni, hogy derék városunk utjainak készítésére használni lehetne! — Fonáczon kalauzokat nyertünk, kik a' híres barlanghoz felvezérlettek. Tovább fél óránál kellett fel felé gyalogolnunk, midőn a' minden fa-nemekből álló sűrűbe, innen pedig a' barlang torkolatjához jutottunk. Itt meggyújtván gyertyáinkat, előbb-is mintegy nyolcz ölnyi magoságú kerek térségre jutottunk. Itt még semmi különös nem érte szemlélődésünket, egyedül a' távol mélységből gőzölgő dohos szag és a' nagy hidegség jutott hozzánk. Most beljebb mentünk, 's itt találtunk egy szép táncz-teremhez hasonló üreget, mellynek magosága mintegy tizen két ölnyi lehetett, felülről a' legrendesebb boltozathoz hasonlított, 's környös körül kővé vált cseppek ugy mutatták, mintha a' legmesterségesebben készült rojt-folyamok szolgálnának annak ékesítésére. — A' lehullott, és kővé vált viz-cseppek ezen teremtet a' barlang belsejétől szinte ugy választák-el, mintha padokkal és székekkel volna körül rakva. — A' sáros és nedves fenekű mélységben mindenkor uj és újabb tárgyak tűntek szemünk eleibe. Leggyönyörűbb volt egy, melly goth izlésű oltár romjaihoz hasonlított, a' másik pedig, melly egy szónoki széket képzett. Bár az e' helyet látogatók által ezen különöségek több helyeken megcsontkittattak, de azok, mint a' természet remek művei (mellyeket, nem hiszem, hogy a' mesterség utánozni tudna) érdemesek volnának valóban, hogy e' setétségből kivonatva köz csudálatnak kitétessenek. Itt egy halál-fejhez,

amott egy ősze omlott székhez, majd különféle tárgyakhoz hasonló szépségek tüntek nézésünk eleibe; — végre midőn még tovább haladánk, kalauzunk egy emeletre vezetett; 's midőn mintegy hat ölnyi magoságra felkapaszkodtunk, egy másfél ölnyi nyíláson végig láttuk az egész barlangot. Lent a' sok gyertya világot, vagy alulról a' fentlevőknek szövétnekeikkel megvilágosított felséges állását szemlélvén, éltében a' leggyönyörűbbet láttam, 's elfogódott mellem csak ezt sohajthatá: „Isten be csudálatosak miveid!“ — Innen tovább nem mentünk; mert görnyedve kellett volna alá lépnünk a' nagy tágóságba. — E' barlangban sok ember- és állat-csontokat, sőt koponyákat is találtunk. A' hir beszéli, hogy tatárfutáskor ide vonultak a' lakosok; de a' pogányok e' rejtek-helyet kifürkészvén, midőn az elrejtettek kijönni nem akartak, azokra szalmát, és fákat gyujtván füsttel ölték-el a' nyomorultakat. Tágósága e' barlangnak olly nagy, hogy öt, vagy hat ezer ember benne elférhetne. Végre majd két órai itt mulatásunk után ismét kijövé a' hold báj-fényénél folytattuk a' szép látottakról édes beszélgetések között utunkat Rézhámorba. —

Miskoltzy István.

III. JELES MONDÁS.

K i n c s.

A' kincs nem áll ezüstben és aranyban,
Hanem csak abban, a' ki mit szeret.

Vitkovits.

É l e t.

Örökös küzdés az élet:
Győzni tudóé a' pálma;
Reménylőnek nem ítélet,
Sőt éden — az élet álma.

N. A. Kiss Sám.

S z e r e l e m. Az igaz, valódiszerelem az, melly mindig változatlan, egyforma marad, bár mindent áldozál neki, 's bár mindent tagadj-meg tőle.

Göthe.

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' G y i l k o s.

Sötét az éj; csillag-tábor
Nem tündöklök kék egéről;
Csak pislogó lámpa-világ
Fényledez lakok szögéről,

A' z s i b o n g ó v á r o s i z a j
Csend ülbe bizton elült,
S az elfáradt munkaság-is
Szendén álma kárjába dült.

Ósz Dúnánk, csendes pályáján „A' kezdet jó; pokol hallj-meg!
 Itatja szirtes partjait, — Küldj ördögi segítséget.
 Nem háborítja vig hajós Majd ha a' haz verben uszik,
 Lapátával sík habjait. Osztok veled nyereséget.“—
 Alszik minden, — mély álmokban 'S a' szendergő szolgálóhoz sujt,
 Enyhül fájdalom és bánat; S' küldi sirja éjjelébe;
 'S a' kik nappal nem nyughattak Hogy ne maradna fön hirnök
 Most már nyugtot találának. Eltemeti hó vérébe.
 Csak a' gyilkos keble forral 'S mint egy pusztai vad tigris
 Élet oltó rut terveket, Gyapjas nyáj közt dühöngve dül,
 'S indul, míg más éddel szenderg 'S száz meg száz ártatlan élet
 Végre-is hajtani őket Felgőzölgő vérebe fül:
 'S sohajt: „pokol, te halgass-meg! Szintugy dühöng, szintugy gyilkol
 Küldj ördögi segítséget; Az éj kormos leple alatt
 Ha majd vérben uszik a' ház, Mig halál vérzészőlójához
 Osztok veled nyereséget.“ Nem borul egy egész család! —
 'S ajtót nyitvat, — 's szép gyermek Átok légyen rajtad gyilkos,
 szől: Átok ha majd hamvadba dőlsz!
 „Milly hűség fárszt apródom?“ Ki ennyi szép élet szikrát
 'S már véretől gőzöl a' vas, Kegyetlenül sirjába ő-sz!!
 „Majd megtudod túl a' siron!“ e. Illés L.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Theatrum i-büntetés. A' megholt Junot marschall fija, ki az algiri hadseregnél tiszt levén jelenleg Párisban vagyon szabadságra, a' párisi fékőrségtől (Zucht-Polizey) nem régiben 50 frank bírságra íteltetett azért, hogy az Ambigu theatrumban az előadást illetlen viselete által botránkoztatta. Budai karzat! rendőrség! —

Pástétom-testamentum. Orleans-ban nem régiben egy polgár meghalván, azt hagyá végintézetében, hogy minden eszten-dőben bizonyos napon 5000 kis pastétomok osztassanak-ki az ispotályosok számára. E' rendelés annyival inkább meglepé az illetőket, minthogy e' félével őket ritkán kínálgtják.

Fessler. Egy utazó, Stieglitz Imre, orosz országban levén Pétervárából irt egyik levelében Fessler-ról-is (hazánkfjáról) emlékezik, hol többek közt ezeket mondja: „Igen nevezetes és valóban érdekes tünemény volt nekem az öreg Fessler, e' lelánczolt Titan, kihez egyik barátom vezetvén, nála néhány óráig mulattam. E' nyugtalan lélek a' 80-hoz közel, 's egy csont-törés által székehez kötve még most se szünik-meg a' jövendőre uj meg uj terveket készíteni, 's gyógyulásának idejére egy új hatáskört keresni.“ — Tudjuk, hogy Fessler-hazánkfija előbb szerzetes volt, azután kivetkezvén megházasodott, 's Luther vallását felvevén lengyel, burkus és végre orosz országba ment, hol hasonlíthatlan „Magyar historiáját“ (10 kötetben) 's egyéb lelkes munkáit irván magát századunk első rangú hője közé víttá-fel.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Féreg-verseny. A' verseny (concert) legrégebb időktől fogva divatozik mind az életben mind litteraturában. Az ős görögöknek olympiai játékaiktól kezdve egész a' rákosi löversenyig sok állat

futotta már meg a verseny pályát; de az még senkinek se jutott eszébe, hogy férgeket-is léptesen-fel a versenyzők száz-féle sorába. St. Trinidad szigetén t. i. most féreg-hangversenyek adatnak; jelesül most bizonyos trücsök fajat oktatnak arra, hogy commandó szóra csiripelésüket elkezdjék, 's jó izléshez tartozik a vendéget illy rezgő hangával (muzsikával) mulattatni asztal felett. aa.

B o l o n d s á g o k. A képzelődés sokszor legnevetségesb ideákat szül. Prugens orvos egy búskomolyt (melancholicus) látott, ki azt hitte, hogy ő az eget ujja hegyén tartja, 's azért mindig magosan feltartá, mert félt, hogy az eget leejti 's akkor összetörik; egy másik azt vélte, hogy ő neki nincsen feje, de az orvos neki ön süveget tétetett fejébe, 's a fejtelen fejés legott el-hívé fejésé gét. Egy harmadik erővel holt akart lenni, 's azért minden ételt eligazított magától, és valóban áldozatja-is lett volna képzelődésének, ha egyik barátja arra nem határozza magát, hogy maga holtat játszék. E' szerint koporsóba téteté magát a búskomoly elejébe, kevés idő mulva enni hoznak neki; ekkor fel-kelel és hozzá lát az evéshez, megkínálja a magát holtak vélt társát-is, ki látván, hogy az alvilágban-is meg van a' gyomornak azon dicséretes ingere — az étvágy — társához szövetkezék, 's jól lakott, elaludt és — meggyógyult.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Misók még soha se látott hajó-hidat. Egykor hosszú fuvarban Budapestre jöven a' két testvérvárost összekötő hídfőnél állván nem győzte csudálni, miképpen állhat e' hid, holott lábai nincsenek „Hát nem látja kend — mond valamely dévaj ficzkó — hogy a' karfák ide van nak szögezve“ — „Ugy bizony ni!“ mond előbbi tudatlanságát szégyenelve Misók. M u k i.

„Ó! a' katona, be sok veszélynek van kitéve! ezt csak az tudja, ki próbálta“ mond egy uracs a' kávéházban. „Hát az ur katona volt?“ kérdi egyik hallgató. „Nem — felele az uracs — de két öcsémnek kellett volna katonának lenni. M ó r i t z.

Egy bizonyos, magát a' tudományokban hányogató P. polgári czukrásznak S. ügyész ur ezt mondá: „Kegyed bizonyosan csak nyakig járhatott iskolába, mivel feje üres maradott. S i c h e r.

Csere-rejtvény.

Madárt hozok, madárt adok
Neked te szög leány!
Sötét a' tolla mint szurok,
De neve? — az talány 1. 2. 3. 4. 5.
Add érte 1. 2. 3. 4. szívesen,
Ott leng az ajkadon,
Kis rózsarés között pihen
Szerelmi vánkuson:
Akkor 4. 5. 1. 2. 3. a' kis fehér
Megkapja tőlem — bár mit ér —
Ezen talányos repült,
Belőle hogy etessed őt.

M u k i.

Előbbi rejtvény: Maria.

Szerkezi Róthk rep f G á b o r, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap September 29^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csőtörtökön. Fél évi díja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' kísértet gyűrűje.

M é r e y M ó r i t z t ó l.

Egy gyönyörű hajnal kicsalá a' városból Kőváryt a' fél órányira fekvő falura. Felnyergelt szürke paripája 20 perczenet alatt nyilsebeséggel vivé őt Halmosra, atyjának régi jó barátja jószágára. Dob és sip-lárma hatott már előre-is lovagunk fülébe; mert az öreg Halmosy az napon fíjának lakodalmát tartotta. Nyílt karokkal fogadta az ősz ur ezen ujonnan érkezett szives vendégét 's a' gazdagon ékesített asztalnál első helyre ülteté. Örömjaj fűszerezé a' pompás ebédet; egyik idvezlő pohár másikat követte; bőven folyt a' drága tokaji a' sok éljen a' házas pár kiáltások közt. — Az alatt, mig az egész társaság a' másik szobában pipához kapott, az öreg Halmosy egy ablakba vonván Kőváryt: „Édes öcsém — ugy mond — bizonyos lehetsz felőle, hogy te vagy legszivesebb, legkedvesebb vendégem; mert én 's atyád testi lelki barátok valánk: de lásd, — én szeretném — bizony öcsém nem-is merem kimondani — egy szeglet sincs már üresen tágas házamban; alól felül — minden szoba tele van vendéggel. De te azért el nem mégy — hanem egy pár napot nálunk töltesz — csak tudnám hova — no egy szó mint száz — van e' bátorságod öcsém?”

Kőváry. 'S uram bátyám a' felől kételkedik?

Halmosy. Lassan fiú lassan! itt nem valami közönséges bátorságról van a' szó.

Kőváry. Uram bátyám rejtvényekben beszél.

Halmosy. Halljad tehát. — Nem félsz a' kísértettől?

Kőváry. (Nevetve) Én? — dehogy félek.

Halmosy. Én se hiszek ugyan az illy mende mondáknak; — de ha gondolod öcsém! — — Házam hátulsó részén vagyon egy takarékos kis szoba. A' köz beszéd azonban azt regéli, hogy ott kísértet jár, 's ez okból oda senkit sem akarék eresztetni. — Az ember csak még se tudja a' természetnek minden titkait.

Kőváry. Uram bátyám engem valóban nagyon kíváncsivá tett. Talán még valamelly kaland (Abentheuer) vár ott reám; de fogadom, én azon kísértő lelket megszabadítom. Ott hállok tehát az éjjel; de kérem, a' többieknek egy szót se szóljon a' dolog felől.

Halmosy. Jól van! tehát az egész napot vigan töltjük, estve pedig próbáld-meg szerencsédet!

Muzsika, táncz és sétálás tölték-be az innepies napot, 's a' házi gazda jó későn vezeté városi vendégét a' kísértetes szobába, mellyben két ágy volt, és egy boldog jó éjszakát kívánás mellett Kőváryt magára hagyá.

Kőváry egy tágas alvó székbe ülván egy ideig a' kandalló tüze mellett pipázgatott; de lassankint bezáródván szemei álmom után vágyott, 's lefeküdt. — Vére az egész napi nyugtalan vigság miatt még most-is fel vala hevülve; lassankint azonban ez-is lecsillapult, 's Kőváryt az álmom elnyomá.

Egyszerre felnyilik az ajtó — a' zörgés felébreszti az alvót, 's ez felugrik ágyából; a' kandalló gyenge tüzénél látja, hogy egy asszonyi termet, mellynek ábrázatját ki nem vehette, lassan előre lépdegél. Most a' lélek a' nagy alvó székbe ül, és a' csipő vassal a' tüzet feléleszti. Ez láng-ra lobban, 's azt ismét egyiptusi setétség követi.

Ekkor Kőváry bátorsága hanyatlik — a' lelket megakarja szállítani — de szava eláll. Hallja hogy a' kísértet járkal, 's látja végre, hogy az a' másik ágyba fekszik, és elalszik. — Kőváry borzad 's lélekzetet se mer venni; azonban a' lélek csendesen alszik, mit gyengéd hortyogás árul el. Az ezt halló Kőváry lassan elveszti félénkségét, felkel, az ágyhoz közelit, 's a' kísértet ujján egy gyűrűt vesz észre. Ekkor neki bátorodva a' gyűrűt lehuzza. A' csendesen aludt kísértet egy kis óra lefolyta után felugrik, 's az ajtón — merre jött volt — kimegy.

Másnap, midőn a' társaság reggelizni gyülekeznek, minden felől azon kérdéssel ostromoltaték Kőváry, miként aludt volt a' mult éjjel. Ő röviden viszonzá, hogy a' lelket látta, de addig mindent el nem beszélhet, mig az egész társaság öszve nem jönne. Valamennyin kíváncsilag várták a' lassan egybe sereglőknek teljes száma betöltét, midőn Kőváry kérdezé, nem hibázik-e valakinek gyűrűje.

Minka (Halmosynak egyetlen leánya) egyik jó barátnéjától kapott kedves gyűrűjét már reggeltől fogva kereste, 's azt Kőváry kezében látván vissza kérte. Ez a' gyűrűt által adván, csókot nyoma az egy időtől fogva imádott szép Minka kezére, 's felkiálta: „A' kisasszony tehát azon kedves lélek, ki ama szobában szokott kísérteni, mellyben az éjjel háltam. A' kisasszony tehát álmjáró!“ — Ezzel Kőváry elbeszélé a' gyűrűvel volt tőtenetet.

Megmeredve állott az egy időtől fogva tudtán kívül álmjáróvá lett Minka, és arcza a' legszebb piros rózsza gyanánt viritott. Ő szégyelletében szólni nem tudott; a' vendégek elméjét pedig sok csintalan gondolat lepvén-el a' társaság szótalanná lön. „Minekutánna Minka leányom — így szegé-meg Halmosy a' mély csendeséget — téged édes öcsém a' mult éjjel meglátogatott, 's a' dolog az egész társaság tudtára esett, nem tehetek egyebet fiatal barátom, mint hogy téged kénszeritselek leányom elvételére — legyetek hát örökre egymáséi — legyetek boldogok!“

„Kedves drága uram bátyám — felele örömtelve Kőváry — ha éltemben előforduló minden kénszerítés illy szívohajtásom szerint volna — úgy boldogabb ember nem lenne nálam a' világon.“ — Ekkor a' két egymásért égő fiatal egymás boldogító karjába ömlött, 's a' szobában zajos éljenek harsogának; három hét mulva pedig Kőváry a' szép kísértetet oltárhoz vezeté.

Ha minden leányka illy könnyen érhetné-el földi boldogsága egyikét, ah be örömost lenne kísértő álmjáróvá!

II. N É P I S M E R T E T É S .

S á r k ö z .

A' Duna folytában Pilis, Ócsény, Decs, és Nyék nevezetű négy falut láthatni, mellyek Tolna vármegye észak-

keleti fokától nyugotkeleti széléig nyulnak-el csak nem egyforma távulságban egymástól, mintha az említett megyének határmenti őrpóstái volnának; de be-is vannak sánczolva, mint határőrököt illet. Pesttől t. i. országos Dunánk, Tolná-tól pedig a' kanyar árkú Sárviz választja-el őket, 's így szigetet formálnak. E' szigetet egyetemleg Sárköznek hívják.

Midőn boldog emlékezetű I-ső Béla királyunk amaz évkönyveinkből ismeretes Benediktinus-apátságot alapította Szegszárdon: a' széles terjedelmű kolostornak 's birtokának védelmére úgy nevezett libertinusokat, az az szabados katonaságot-is rendelt, 's ezek leginkább Sárközben laktak. Emlékezik rólok még 1518-ban-is hazai törvény-könyvünk, nevezetesen a' 26-ik cikkelyben. Későbbben midőn I-ső Rákóczy Ferencz pártot ütött, 's Kalvin vallását felvette, terjesztette: egyebek közt a' Sárköziek-is hozzá állottak: 's az ő hitét vallották; minek következtében a' libertinuságot elveszték, noha Rákóczytól mintegy kárpoztulásul szinte szabados-levelet kaptak: de ennek ellenére-is a' későbbi időkben jobbagyi sorsra jutottak, mellyben maig tengődnek.

A' Sárköziek kizárólag Magyarok, 's Kalvin vallását követők; leginkább halászatból élnek, mellyet a' Dunában 's a' rákokkal gazdag Sárvizben eléggé gyakorolhatnak, 's a' szegszárdi, báttaszéki, vagy mohácsi piarczon eladnak; noha egyéb gazdaságaik-is vannak, jelesen a' szegszárdi és báttaszéki hegyekben bortermesztéssel foglalatoskodnak. A' Sárköziek valódi maradékaik ama régi szittyá törzsökűnek, melly már Constantinus Porphyrogenita idejében a' közönséges magyar szójárástól különböző szőejtést beszélt, 's melly Palócznak neveztetik; de különösebb, hogy a' Palóczoknak tulajdonképi hazájok Dunán innen levén, egész túl a' Dunán (Pannoniában) sehol Palóczokat nem találhatni. — Hogy jöttek ezek ide, hogy tarták-meg annyi éveken által a' Magyarok közepében ősi szójárásukat, az bizonyára valamint csudálatra, úgy jegyzésre-is igen méltó. Nehány szavakat, mellyeket rövid köztök létemkor hallék, annál inkább véltem közlésre érdemeseknek, minthogy tájszavaink közt tudtomra ezek még begyűjtve nincsenek:

Igy például:

Balustya = ostoba, buta.

Birizgál = motoz p. o. csorión v. köteléken.

Bóktat a' ló, mikor melege van.

Czammog = nehezen v. tunyán jár.

Gyíngya = Zátony.

Kullogó = olly asszony v. férjfi, ki a' házasokat egymásnak megszerzi. (Kerítő)

Pacsangol = a' sárban v. vízben pocsároz.

Poléta = azon rend, melly szerint robotolnak; egy polétában 16 ember van.

Rokója = szoknya.

Suttogó = suhancz, gyerkőcz.

Toprogya = ügyetlen (tappisch)

De nem csak szőejtésök által különböznek a' Sárköziek a' többi száraz földi Magyaroktól; ruházatjuk-is némikép magán hordozza különbözésök bélyegét. — Igaz, hogy a' férjfiak szint olly gatyát és széles kalapot, csizmát vagy boeskort viselnek, mint egyéb magyar parasztjaink; de Szépeik tulajdonképpen azok, kik magokat viseletökben megkülönböztetik.

Ezek természetekre inkább nagyok mint kicsinyek, de alkotásuk mindig irányzatos és tömött; arc-vonásaiakat pedig általjában egésszéges és rendszeres kellem bélyegzi, 's köztök nem csak egy valódi szépséget láthatni, mellytől még a' finomabb izlésű városi elegant se tagadhatná-meg a' koszorút, ha különben igazságosan akar ítélni. Fején a' menyecske festett kendőt visel, melly alatt főköttő galand - (fekete szatyíng) és csipke-szélekkel; a' hajadon leeresztett 's pántlikás hajtekerescsel jár, ezt elől pödrésbe sodorja, 's innepi alkalommal a' pártát-is feltüzi! Vállaikról 's gömbölyű karjaikról a' patyolat ing-uj fekete szőr, selyem vagy pillangókkal kihimzetten omlik. Dereukat szinte kihimzett 's cifrázott fűző-váll övedzi, melly alatt a' habos vagy tarka rokoja alig ér térdig, 's ezer meg ezer redőkbe ránczosulva kaczeron hullámszik fel alá 's gömbölyű térdöket vagy zömök ikrájikat szembe szökteti; mert lábok mindig fedetlen, 's ha a' legszigorúbb telben ködment öltenek magokra, a' láb mindazáltal mint

feljebb emlitém, mindig fedetlen, 's ilyenkor nem igen hasonlatlan a' ludakéihoz. Sárga vagy veres csizmájikat csak vásár - 's innepnapon veszik elő, de azokat-is hónuk alatt viszik a' templom-küszöbig, hogy el ne sárosítsák, 's csak ott vonják piros lábaikra. 'S ha így eredeti viseletökben fűrgén és csinosan a' szegszárdi, báttaszéki vagy mohácsi héti vásárookra megjelennek, kinek-kinek fején egy kosár gyümölcssel, tojással, vagy egyébbel megrakva: mulattató őket hallani, miképp kínálják a' vevőnek egy eedős lelkő-m-mel s z e e p és j a ó e é z ű s z e e v á j o k a t, a ó m á j i k a t; mig férjeik az alatt halakat 's rákokat árulnak.

Közönségesen az uj borra szoktak házasodni. A' szerelemi ismeretségek 's elkendőzések a' szőlőkben történnek; mert a' hajadon nép egész nyáron által a' h ö g y ö n tartozkodik és szőlő pásztor; ott a' legények munka után meglátogatják a' leányokat 's némi ismeretség a' nyájas holdnak ábrándoztató világánál köttetik-meg. De legtöbb házasság conventión épül, midőn az ugy nevezett K u l l o g ó a' leányt legénynek, és megfordítva, közbenjárása által elajálja, megszerzi.

Garay.

III. JELES MONDÁS.

A' M a g y a r n a k v é d p a i z s a i.

A' fő, és test fogjon kezét!

Egy értelem, egy érzet

Lelkesítsen tégedet,

'S ne féltsd Magyar éltedet!

Kisfaludy Sánd.

Életünk öröm-kora.

Egy van örömkor az életben, szép rózsá-napokból

A' kény árja körül koszorúvá fonva. Vidámon,

Mint bűvár, megy az ifjúság közepette. Jaj annak,

A' ki nem örvend itt, 's szilajúl elhányja virágát.

Vörösmarty.

Boldogság. Minden embert egyiránt illethető boldogság nincsen a' világon. Keressen kiki magának olyant, melly belsőképpen természete, külsőképpen körülállásaihoz legalkalmazhatóbb.

Randohr.

IV. K Ö L T É S Z E T.

B o l d o g.

E' veszélyes, és dagályos	Boldog, a' ki vész-csajkjáját
Mulandó lét korában,	Biztos helyre kötheti.
E' tövises, és homályos	A' ki szörnyen kinzó baját,
Életnek szakaszában	Hiv kebelbe öntheti.
Boldog, a' ki tiszta szívvél	Boldog, a' ki egy szép nőre
Birván, mássát felleli	Delire, és kegyesre,
Rokon-szívú tiszta hévvel	'S áldott lelkű szeretőre
Ha ez-is őt kedveli.	Szert tehet egy kedvesre,

Ó az ilyen nő ölében

Minden veszélyt megvethet,

Minden bűnnek ellenében

Megvetőleg nevetet.

Ö x e l M i h á l.

V. K Ü L Ö N F É L E.

Milyen legyen a' leány? (Hasonlító töredék Pater Abraham a Santa Clara szemérem tüköre című munkájából.) — Az igaz valódi szűznek hasonlítani kell a' nagy-pénteki haranghoz; t. i. ritkán hallattassék. Férfiak magánhangzókhoz, asszonyok más-salhangzókhoz, a' szűzek néma betűkhez (mutae) hasonlitsanak. A' valódi szűz hasonlítson az orgonához, mert mihelyest az csak kevesse-is érintetik, azonnal hangzik. Hasonlítson a' bagolyhoz, melly keveset jön napfényre. Hasonló legyen a' tükörhez, melly, ha lehellettel közelitünk hozzá, azonnal setét képet mutat. Ellenben legyenek a' szűzek mint a' hó; ez tisztaságában és állandóságában annál tovább maradand, mennél kevesbbé érintetik a' verőfénytől. Igazság szerint legyenek mint a' bűvár, melly ha üzöbe vétetik, azonnal víz alá bukik. Legyenek a' szűzek csigák, mellyek házaikat hátokon hordozván mindig hon maradnak. Legyenek továbbá a' tiszteletre méltó szűzek mint a' kapesokkal ellátott nagy levelű foliant-könyvek, hogy szarvakat ne kaphassanak. Végtére legyenek, mint az égő gyertya a' lámpában, melly ezen kívül csak hamar elalszik. Azért-is semmi sem illik jobban szűzeinkre, mint a' magány; méltán-is nevezi a' Német őket Frauenzimmernek, nem pedig Frauengasse-nak. — A' történet azt regéli rólok per analogiam, hogy a' szél, becsület, és szemérem öszve találkozáván, midőn egymás közt tanakodnának, a' szél viszonzlátást igérvén játszilag elbucszótt. „Jó egészséget — mond a' becsület — kitudja látjuk-e valaha egymást; mert honnan én eltávoztam, oda ritkán kerülök vissza.“ — „Élj szerencsésen örökre — szóll a' szemérem — ha én egyszer eltávoztam, soha vissza nem kerülök.“ S z i . . . r.

A' londoni posta-hivatal naponkint 35,000 belföldi levelet kap, 's szét küld esztendőnt által 23,500,000-et. Ide semmikép e

számláltatik a' külföld postája. Szombaton 40,000, hétfőn 50,000 újság levél küldetik széjjel. A' leveleket levélhordozók szedik-be egy csengetyűvel; mindegyik levélért egy fillért (penny) fizetnek. A' londonból kimenő levelek számát általánosan véve minden nap 700,000-re tehetni.

Drága harc z. A' fehér és veres rózsa, az az York és Lancaster házak közti harc 30 esztendeig tartott 's 2 király, 1 királyfi, 10 herczeg, 2 marquis, 21 gróf, 27 lord, 2 viscount, 1 lordprior, 1 bíró, 139 lovag (Ritter), 441 nemes, 's mintegy 100,000 közember életébe került.

Honnét van a' francia három szín? Georgel ur következőt mond Memoire-jaiban: Midőn 1789-ben Július 14-kén a' francia pór a' Bastille-t bevette, akkor még, mint tudjuk, francia országnak nemzeti színe a' fehér cocárda (szalagbokor) levén, az számkivettett 's helyette a' három színű fehér, veres, és kék fogadtatott-el. Miért? E' három szín vo't az orleans-i háznak akkori liberája; 's így már előre akarák a' népet az új színekhez szoktatni, mintegy előképül a' kormány megváltoztatásának.

A' perzsa király pohárszéke alkalmasint valamennyi pohárszékek (Buffet-ek) közt legdrágább e' világon. Több mint 4,000 darab arany, drágakő, vagy gyöngyökkel megrakott kanalak, billikomok, medenczék 's egyéb edényekből áll. Találni köztök billikomokat (Becher), mellyeknek egyikét; ha megtöltve van, egy kézben az ember el nem bírja. Igen emlékezetre méltó egy kanál-gyűjteménye, mellyek közül mindegyik egy lányi hosszú 's viszonyzatlag (verháltnissmässig) erős levén kavarás, abálásra használtatik; maga a' kanál zománczos (emailrt) aranyból készült, nyele rubinokkal megrakva, 's végén egy-egy gyémánt-kő van. — Minden idegennek szabad e' pompás pohárszéket, valamint a' kristály ágyatis megtekintenie, mellyel nem régiben az orosz császár a' Schahot megajándékozta.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Vigan mulatánk egy barátsági körben 's egyről másról beszélgetünk, midőn barátim egyike, ki születésétől fogva egyik szemére vak volt, felre hívott mondván: „Barátom, hozzád különös mondanodom volna, melly téged felette érdekelni fog; de azt neked csak négy szem közt akarom kijelenteni.

Szily. Gaal József.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mellyik hónapban legkevesebb kíváncsiak asszonyaink?
Szerényesy.
- 2) Mellyik magyar vár készült leghitványabb szerből, ha valóban abból épült, mellyet neve említ?

Előbbi rejtvény: Csóka, csók, kacsó.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi utszája 612.

